

Agatha Christie

Misterul Listerdale

CUPRINS:

- I. Misterul Listerdale 7
- II. Fapte neelucidate 26
- III. Suspecți de crimă 38
- IV. Floarea ciudată 53
- V. Cazul domnișoarelor Skinner 70
- VI. Vasul naufragiat 84
- VII. Crima din Barnchester 97
- VIII. Drama unei moșteniri 107
- IX. Bijuteriile rajahului 122
- X. Picăturile de sânge 144
- XI. Presupuneri justificate 154
- XII. Mister și soluție 169
- XIII. Substituire de persoane 190

Doamna St. Vincent făcea socoteli. Oftă o dată, de două ori, și-și duse mâna la capul care o durea. Nu-i plăcuse niciodată aritmetica. Din nefericire, în prezent, viața ei părea compusă în întregime dintr-o anumită sumă de bani, adunarea neîncetată a unui număr mic de cheltuieli necesare dând un total care o surprindea și o speria totodată.

Sigur că nu putea să se ridice la atâta! Se uită din nou peste cifre. Făcuse o mică eroare la penny, altfel erau corecte.

Doamna St. Vincent oftă din nou. Acum o durea capul și mai tare. Ridică privirea spre ușa care se deschidea și fiica ei, Barbara, intră în cameră. Barbara St. Vincent era o fată foarte drăguță; avea trăsăturile delicate ale mamei sale, același fel mândru de a-și ține capul, dar ochii erau negri în loc de albaștri și gura o avea altfel.

— Gură roșie, îmbufnată, morocănoasă, dar nu lipsită de atracție.

— O, mamă! Strigă ea. Iar jonglezi cu socotelile alea groaznice?

Aruncă-le pe toate în foc!

— Trebuie să știm cum stăm, îi răspunse nesigur doamna St. Vincent. Fata ridică din umeri.

— Suntem întotdeauna în aceeași barcă, zise ea înțepat. Al dracului de strâmtorați. Ca de obicei, până la ultimul penny.

Doamna St. Vincent oftă.

— Aș vrea... Începu ea și apoi se opri.

— Trebuie să găsesc să fac ceva, spuse Barbara pe un ton hotărât. Și să găsesc repede. În fond, am urmat cursul acela de stenografie și dactilografie. După câte îmi pot da seama, așa au făcut un milion de alte fete! „Aveți experiență? Nu, dar... O! Vă mulțumim, bună dimineața. O să vă anunțăm”. Dar ei nu te cheamă niciodată! Trebuie să găsesc un alt gen de slujbă, orice slujbă.

— Nu încă, dragă, o imploră mama sa. Mai așteaptă puțin.

Barbara se duse la fereastră și se uită afară, dar ochii ei nu vedeau siluetele posomorâte ale caselor de vizavi.

— Câteodată, zise ea încet., îmi pare rău că verișoara Amy m-a luat cu ea în Egipt iarna trecută! O! Știu că m-am distrat, aproape singura distracție pe care am avut-o vreodată și, probabil, singura din viața mea. Mi-a plăcut foarte mult, mi-a plăcut enorm. Dar a fost foarte deprimant. Vreau să zic... Să mă întorc aici.

Și arată cu mâna spre cameră. Doamna St. Vincent o urmări cu privirea și clipi. Încăperea era tipică pentru locuințe ieftine, mobilate. O aspidistra¹ prăfuită, mobilă: aparent ornamentală, un tapet de prost gust, decolorat pe alocuri. Erau semne că personalitatea chiriașilor se luptase cu cea a proprietarului; vreo două piese de porțelan bun, foarte crăpate și reparate, așa încât valoarea de vânzare era nulă, o broderie. Aruncată pe spătarul sofalei, acuarela unei tinere îmbrăcate ca în urmă cu 20 de ani înfățișând-o, fără îndoială, pe doamna St. Vincent.

— N-ar fi contat, continuă Barbara, dacă n-am fi cunoscut o altfel de viață. Dar când mă gândesc la Ansteys...

Se opri, nemaiputând să vorbească de casa aceea atât de mult îndrăgită care aparținuse de secole familiei St. Vincent și care s-a afla acum în mâinile unor străini.

— Numai dacă tata... N-ar fi făcut speculații și nu s-ar fi împrumutat...

— Draga mea, spuse doamna St. Vincent, tatăl tău n-a fost niciodată, în nici un sens al cuvântului, un om de afaceri.

Rostise aceste vorbe ca un omagiu plin de atâta considerație încât Barbara se apropie și-o sărută în timp ce murmură:

— Mămică dragă, mămică dragă, tu nu te plângi niciodată.

Doamna St. Vincent luă stiloul din nou și se aplecă peste masa ei. Barbara se întoarse la fereastră. Deodată, fata spuse:

— Mamă, am vorbit cu Jim Masterton în dimineața aceasta. Vrea să vină să mă vadă.

Doamna St. Vincent lăsă jos stiloul și ridică privirea speriată.

— Aici? Exclamă ea.

— Bine, dar nu prea putem să-l invităm să luăm masa la Ritz, șuieră Barbara.

Mama se arată nefericită. Se uită din nou împrejur cu un dispreț nedisimulat.

— Ai dreptate, spuse Barbara. Este un loc dezgustător. Sărăcie de nobili! Sună bine – o casă albă la țară, cretoane prăpădite cu desen frumos, vaza cu trandafiri, un servici de ceai de Derby pe care-l speli singură. Este ca în cărți. În viața adevărată, cu un fiu care pornește în carieră de la postul cel mai jos de funcționar, asta înseamnă Londra. Proprietărese încruntate, copii murdari pe scară, haddock2 pentru micul dejun, care nu eate chiar așa de, de... Etc.

— Numai dacă... Începu doamna St. Vincent. Dar, vorbesc serios, încep să mă tem că n-o să ne mai permitem multă vreme nici măcar această cameră.

— Asta înseamnă o sufragerie – dormitor, groaznic! Pentru tine și pentru mine, spuse Barbara. Și o mansardă pentru Rupert. Și când Jim o să vină să mă vadă, am să-l primesc în camera aceea îngrozitoare de jos, cu bătrâne cicălitoare stând roată și tricotând, uitându-se la noi și tușind în chipul ăla groaznic!

Urmă un moment de liniște.

— Barbara, spuse doamna Vincent în cele din urmă, te-ai... Vreau să zic, ai vrea...?

Se opri, înroșindu-se puțin.

— Nu trebuie să fii stânjenită, mamă, spuse Barbara. Astăzi nimeni nu este. Să mă. Căsătoresc cu Jim, cred că la asta te gândești! Aș face-o imediat dacă mi-ar cere mâna. Dar mi-e atât de groaznic de teamă că nu o s-o facă.

— O, Barbara dragă.

— Vezi, una e să mă vadă acolo, cu verișoara Amy, mișcându-mă (cum se spune prin povestiri) în înalta societate. S-a îndrăgostit de mine. Și alta e să vină aici și să mă vadă așa! Și trebuie să știi că e o ființă nostimă, plină de aere și demodată. Cred că tocmai asta îmi place la el. Îmi reamintește de Ansteys și de sat, de tot ce era acum o sută de ani în urmă, dar așa, așa... Nu știu. E atât de delicat! Ca lavanda!

Fata râse, pe jumătate rușinată de nerăbdarea ei. Doamna St. Vincent vorbi simplu și serios.

— Aș vrea să te căsătorești cu Jim Masterton. El este unul de-ai noștri. Este și foarte bo^at, dar nu prea îmi pasă de chestia asta.

— Ba mie, da, spuse Barbara. M-am săturat de sărăcie!

— Dar, Barbara, nu doar...

— Nu doar pentru asta? Nu. Țin la el cu adevărat. O, mamă, nu-ți dai seama că țin?

Doamna St. Vincent arăta foarte nefericită.

— Aș vrea să te poată vedea în ambianța ta naturală, dragă, spuse ea necăjită.

— Bine, spuse Barbara. De ce să ne facem griji? Am putea foarte bine să încercăm să fim vesele în privința lucrurilor astea. Îmi pare rău că am fost atât de morocănoasă, înveselește-te, dragă.

Se aplecă spre mama sa, o sărută ușor pe frunte și plecă. Doamna St. Vincent, renunțând la toate încercările sale financiare, se așează pe sofaua neconfortabilă. Gândurile i se învâlmășau.

Poate oricine să spună ce-i place, aparențele îl îndepărtează pe un bărbat. Nu mai târziu, nu când ar fi cu adevărat logodiți. Până atunci și-ar da seama ce fată bună și drăgălașă. E! Dar așa de ușor tinerii se adaptează la mediul lor! Uite, Rupert s-a cam schimbat față de cum era înainte. Nu că aş vrea să-mi izolez copiii. Cătuși de puțin. Dar n-aș suporta ca Rupert să se logodească cu fata aia groaznică de la tutungerie. S-ar putea să fie chiar o fată foarte drăguță. Dar, nu e dintre ai noștri. Totul e atât de greu... Biata mea micuță Babs. Dacă aş putea face ceva... Ceva. Dar de unde să iau banii? Am vândut totul ca Rupert să poată porni în viață. Cu adevărat nu ne mai putem permite altceva.

Ca să-și schimbe gândurile, doamna St. Vincent apucă The Morning Post și parcurse reclamele de pe prima pagină. Pe majoritatea le știa pe dinafară... Oameni care căutau capital, oameni care aveau capital și erau dispuși să-l împrumute numai cu chitanțe scrise de mână, alții care vroiau să cumpere dinți (se întreba întotdeauna de ce?), alții care vindeau blănuri, rochii de seară și aveau idei optimiste în privința prețului.

Deodată își concentrează atenția. Citi de mai multe ori cuvintele tipărite. „Numai pentru nobili. Căsuță la Westminster, excelent mobilată, oferită celor care ar avea cu adevărat grijă de ea. Chirie plătită personal. Fără intermediari.”

Un anunț foarte obișnuit. Citise multe la fel, sau aproape la fel. Chirie plătită personal, în asta consta cursa.

Dar pentru că era neliniștită și dornică să scape de gândurile ei, își puse imediat pălăria și luă autobuzul corespunzător spre adresa indicată în anunț.

Aceasta se dovedi a fi firma unor agenți imobiliari. Nu era o firmă nouă, impunătoare, ci, mai degrabă, un loc vechi, dărăpănat. Puțin timidă, ea arăta anunțul pe care-l rupsese și ceru amănunte.

Bătrânul cu părul alb, care se ocupa de ea, își mângâie bărbia gânditor.

— Perfect. Da, perfect, doamnă. Casa aceea, casa menționată în anunț este Cheviot Placé, numărul 7. Ați dori un contract?

— Întâi aş dori să știu chiria? Întrebă doamna St Vincent.

— Ah! Chiria exactă nu este stabilită, dar pot să vă asigur că se achită numai personal.

— Ceea ce se înțelege prin asta poate diferi, comentă doamna St. Vincent.

Bătrânul domn chicoti ușor.

— Da, e un truc vechi, un truc vechi. Mă puteți crede pe cuvânt că în acest caz nu este așa. Poate două, trei guinee pe săptămână, nu mai mult.

Doamna St. Vincent se hotărî să viziteze casa. Bineînțeles, nu că și-ar fi permis într-adevăr să o închirieze. În fond, putea măcar s-u vadă. Trebuie să aibă vreo defecțiune gravă ca să fie oferită la asemenea preț.

Dar inima îi tresări când văzu exteriorul de la Cheviot 7. O bijuterie de casă. O splendoare, și în stare perfectă! Un majordom deschise ușa. Avea părul cărunt, mustăți în fur- ^ culiță și calmul meditativ al unui arhiepiscop. Ca un arhiepiscop, se gândi doamna St. Vincent.

Acceptă hârtia din partea agenților cu un aer binevoitor.

— Desigur, doamnă, am să vă conduc. Casa poate fi oricând ocupată.

O luă înaintea, deschizând uși, anunțând camere.

— Sufrageria, biroul alb, buduarul, pe aici, doamnă.

Era perfectă, un vis. Mobilă stil, fiecare piesă cu semne că fusese folosită, dar lustruită cu multă grijă. Covoarele aveau frumoase culori vechi, șterse. În fiecare cameră se aflau vase cu flori proaspete. În spate, casa dădea spre Green Park. Întreaga clădire radia farmecul lumii vechi.

Pe doamna St. Vincent o trecură lacrimile și se strădui cu greu să și le rețină. Așa arătase Ansteys...

Se întrebă dacă majordomul observase emoția ei. Dacă da, atunci el era un servitor perfect format ca să n-o arate. Îi plăceau acești servitori bătrâni, te simțeai în siguranță cu ei, în liniște. Îți erau ca niște prieteni.

— E o casă frumoasă, spuse ea încet. Foarte frumoasă, îmi pare bine că am văzut-o.

— E numai pentru dumneavoastră, doamnă?

— Pentru mine, fiul și fiica mea. Dar mă tem...

Se întrerupse. O dorea atât de mult, atât de mult!

Instinctiv, simți că majordomul înțelese. Nu se uită la ea când spuse pe un ton detașat, impersonal:

— Din întâmplare, știu, doamnă, că proprietarul pretinde, înainte de toate, chiriași corespunzători. Chiria n-are nici-o importanță pentru el. Vrea să închirieze casa cuiva care va avea grijă și o va aprecia cu adevărat.

— Eu aș aprecia-o, spuse doamna St. Vincent încet.

Se întoarse să plece.

— Mulțumesc că mi-ați arătat-o, îi spuse ea cu amabilitate.

— Nu aveți pentru ce, doamnă.

El rămase în cadrul ușii, drept și corect în timp ce ea se îndepărta. Se gândi în sinea ei: „Își dă seama. Îi pare rău pentru mine. Și el este unul dintre ai noștri. Ar vrea ca s-o am eu, nu vreun laburist sau vreun fabricant de nasturi! Noi dispărem, clasa noastră, dar ținem unii la alții.”

În cele din urmă, se hotărî să nu se întoarcă la agenții imobiliari. Ce rost avea? Își permitea chiria, dar trebuia să țină seama că erau servitorii. Trebuie să fi fost servitori într-o casă ca aceea.

A doua zi dimineață, o scrisoare se afla lângă farfuria ei. Era de la agenții imobiliari. I se oferea închirierea casei Cheviot Place, 7, pentru șase luni cu două guinee pe săptămână și mai scia: „Presupunem că ați luat în considerare faptul că servitorii vor fi remunerați de proprietar! Este, cu advevărat, o ofertă unică!”

Asta scia. Surprinsă, citi scrisoarea din nou cu glas tare. Urmă o furtună de întrebări și povesti vizita pe care o făcuse ieri.

— Ce secretoasă e mămica! Casa e chiar atât de frumoasă?

Rupert tuși și începu să pună întrebări încuietore.

— Se ascunde ceva în spatele afacerii acesteia. E dubios, dacă vrei să știți, cu totul dubios.

— Așa-i și oul meu, spuse Barbara, strâmbând din nas. Oh, de ce să fie ceva în spatele afacerii? Așa ești tu, Rupert, întotdeauna îți închipui mistere unde nu-i nimic. Asta din cauza povestirilor detectivice pe care le citești tot timpul.

— Chiria e o glumă, zise Rupert. În City, adăugă el cu importanță, te obișnuiești cu tot felul de lucruri stranii. Vă asigur, e ceva foarte dubios în legătură cu treaba asta.

— Prostii, se repezi Barbara. Casa aparține unui om putred de bogat, e atașat de ea și vrea ca acolo să locuiască oameni educați cât timp e plecat. Ceva cam de genul acesta. Probabil că banii nu-l interesează.

— Care-ai zis că e adresa? O întrebă Rupert pe mama sa.

— Cheviot Place, 7.

— Aoleu! Se dădu cu scaunul înapoi. Zău că e interesant. Aceea e casa de unde a dispărut lordul Listerdale.

— Ești sigur? Întrebă doamna St. Vincent cu îndoială în glas.

— Absolut. Mai are o mulțime de alte case în toată Londra, dar în asta a locuit el. A plecat într-o seară spunând că se duce la club și nimeni nu l-a mai văzut vreodată. S-a presupus că a șters-o în Africa de Est sau pe undeva pe, acolo, dar nimeni nu știe de ce. S-ar fi putut să fi fost ucis în casa aceea. Spui că sunt o mulțime de lambriuri?

— Da, răspunse doamna St. Vincent încet, dar...

Rupert nu o lăsă să continue. Adăugă cu imensă euforie:

— Lambriuri! Asta e. Precis că e o nișă secretă pe undeva. Cadavrul a fost băgat acolo și a rămas încă de atunci, întâi, probabil, a fost îmbălsămat.

— Dragă Rupert, nu mai spune atâtea prostii, îl mustră mama sa.

— Este complet idiot, spuse și Barbara. O duci pe blonda aia oxigenată prea mult la filme.

Rupert se ridică demn, atât de demn cât îi permiteau statura sa subțire și vârsta tânără, și proferă un ultimatum:

— Să iei casa, mlamă. Eu am să dezleg misterul. O să vedeți dacă nu este așa.

Rupert plecă în grabă, de teamă să nu întârzie la ' serviciu.

Cele două femei se uitară una la alta.

— Am putea, mamă? Murmură Barbara pe un ton tremurat. O, dacă am putea!

— Servitorii, spuse doamna St. Vincent înfierbântată, știi cât mănâncă. Sigur că am avea nevoie de ei, dar asta-i deficiența. Am putea atât de ușor sa ne descurcăm dacă am fi singuri!

Se uită stânjenită la Barbara și fata îi dădu dreptate.

— Trebuie să reflectăm, spuse mama.

Dar, în realitate, ea se hotărâse. Văzuse strălucireadin ochii fetei. Se gândi în sinea ei: „Jim Masterton trebuie s-o vadă într-un mediu corespunzător. Asta e o șansă, o șansă minunată. Nu trebuie s-o pierd”.

Se așeză și le scrise agenților că acceptă oferta.

II

— Quentin, de unde primim crinii? Nu prea pot să – cumpăr flori scumpe.

— Au fost trimise de la King's Cheviot, doamnă. Așa a fost întotdeauna obiceiul aici.

Majordomul se retrase. Doamna St. Vincent răsuflă ușurată. Ce s-ar face fără Quentin? El reușea ca totul să pară atât de lesne! Se gândi în sinea ei: „E prea frumos ca să dureze. Știu că am să mă trezesc curând și am să descopăr că totul a fost vis. Mă simt atât de fericită aici; au trecut deja două luni și așa de repede”.

Q ducău într-adevăr uimitor de bine. Quentin, majordomul, își oferise toate serviciile la Cheviot Place, numărul 7: „Dacă veți lăsa totul în seama mea, doamnă, spuse el respectuos, vă veți da seama că este cea mai bună soluție”.

În fiecare săptămână el îi aducea socotelile gospodărești, totalul acestora fiind uimitor de scăzut. Mai erau încă alte două servitoare, o bucătăreasă și o femeie de serviciu. Aveau un comportament plăcut și erau foarte, harnice, dar Quentin conducea casa.

— Vânat și carne de pasăre apăreau câteodată pe masă, îngrijorând-o pe St. Vincent. Quentin o liniști. Erau trimise de la reședința de țară a lordului Listerdale, King's Cheviot, sau de la moșia sa din Yorkshire: „Întotdeauna a fost obiceiul, doamnă.”

În sinea ei, doamna St. Vincent se îndoia că lordul Listerdale, care lipsea, ar fi fost de acord cu aceste explicații. Era înclinată să-l suspecteze pe Quentin că ar uzurpa autoritatea stăpânului său. Era clar că lui îi căzuseră cu tronc și că, după părerea sa, nimic nu era suficient de bun pentru ei.

Cum declarația lui Rupert îi stârnise curiozitatea, doamna St. Vincent încercase să facă o referire la lordul Listerdale, când îi întâlnise pe agenții imobiliari. Domnul în vârstă, cu părul cărunț, îi răspunse imediat.

— Da, lordul Listerdale era în Africa de Est de 18 luni. Clientul nostru este un om excentric, spusese el zâmbind. El a părăsit Londra într-o manieră cât se poate de neobișnuită, după cum, probabil, vă amintiți? N-a spus nici un cuvânt nimănui. Ziarele s-au referit la asta. A fost întrebat și Scotland Yard-ul. Din fericire, ne-au parvenit știri din Africa de Est de la însuși lordul Listerdale. El l-a investit pe vărul său, colonelul Carfax, cu puteri juridice. Acesta se ocupă de toate afacerile lordului Listerdale. Da, mă tem că e cam excentric, întotdeauna fusese un pasionat călător în locuri sălbatice și s-ar putea, foarte bine, să nu se întoarcă mulți ani în Anglia, deși înaintea în vârstă.

— Dar nu e chiar atât de bătrân,/spuse doamna St. Vincent, amintindu-și deodată de o față prelungă cu barbă, semănând cu cea a unui marinar elizabetan, pe care o observase odată într-o revistă ilustrată.

— Între două vârste, preciză domnul cu părul cărunț. 53 de ani după Debrett3.

Doamna St. Vincent îi relatase această conversație lui Rupert cu intenția de a-i da peste nas tânărului.

Cu toate acestea, Rupert rămase neclintit.

— Mi se pare și mai dubios, declarase el. Cine e acest colonel Carfax? Probabil, moștenește titlul dacă ceva i se întâmplă lui Listerdale. Scrisoarea din Africa de Est a fost, se pare, falsificată. În trei ani de zile, sau mai știu eu cât, acest Carfax îi va anunța decesul și-și va asuma titlul. Între timp, a pus mâna pe toată averea. Mi se pare foarte dubios.

Consimțise cu bună voință să se mute. În momentele sale libere, își luase obiceiul să bată în lambriuri și să facă măsurători complicate pentru posibila localizare a unei camere secrete, dar, treptat, interesul său pentru misterul lordului Listerdale îi scăzu. Totodată era mai reținut în privința fetei tutunguiului. Atmosfera își spunea cuvântul.

Casa îi adusese mare satisfacție Barbarei. Jim Masterton îi vizitase și venea frecvent. El și cu doamna St. Vincent se împăcau de minune și, într-o zi, îi spuse ceva Barbarei care o emoționă.

— Casa asta i se potrivește de minune mamei tale, să știi.

— Mamei?

— Da, e făcută pentru ea! Face parte din mediul ăsta într-un mod extraordinar. E ceva ciudat, în general, la casa asta, ceva straniu, parcă ar fi bântuită.

— Nu fă ca Rupert, îl imploră Barbara. El e convins că răul colonel Carfax l-a ucis pe lordul Listerdale și i-a ascuns cadavrul sub dușumea.

Masterton râse.

— Admir zelul detectiv al lui Rupert. Nu, nu m-am gândit la ceva de genul ăsta. Dar, plutește în aer o anume atmosferă pe care n-o înțelegi.

Se aflau de trei luni la Cheviot Place când Barbara veni la mama ei cu o față radioasă.

— Jim și cu mine ne-am logodit. Da, aseară. O, mamă! Totul pare ca într-un basm care se adevărește.

— O, draga mea! Îmi pare atât de bine, atât de bine!

Mama și fiica se îmbrățișară.

— Să știi că Jim te iubește tot atât de mult pe tine ca și pe mine, spuse Barbara, în cele din urmă, râzând răutăcios.

Doamna St. Vincent se înroși fără să vrea.

— Să știi că așa e, insistă fata. Te gândeai că această casă va reprezenta un mediu frumos pentru mine și tot timpul ea a fost unul adevărat pentru „tine. Rupert și cu mine nu prea îi aparținem. Pe când tu, da.

— Nu vorbi prostii, dragă.

— Nu-i nici o prostie. E un parfum de castel vrăjit la ea, tu fiind prințesa fermecată și Quentin ă... ă... o! un magician binevoitor.

Doamna St. Vincent râse și-i plăcu ultima formulă.

Rupert primi foarte calm știrea despre logodna surorii sale.

— Mi s-a părut că plutea ceva în atmosferă, observă el cu înțelepciune.

El și cu mama erau singuri la cină. Barbara plecase cu Jim.

Quentin îi așeză în față vinul de Porto și se retrase fără zgomot.

— E o pasăre bătrână, stranie, spuse Rupert, indicând cu capul spre ușa închisă. Știi, e ceva ciudat la el, ceva...

— Nu e dubios? Îl întrerupse doamna St Vincent, cu un ușor zâmbet.

— Dar cum de-ai știut, mamă, ce aveam de gând să spun? Întrebă Rupert foarte serios.

— E unul dintre cuvintele tale preferate, dragă. Totul ți se pare dubios. Cred că ai impresia că Quentin a fost cel care i-a făcut felul lordului Listerdale și l-a băgat sub dușumea.

— După lambriu, o corectă Rupert. Întotdeauna interpretezi lucrurile puțin diferit, mamă. Nu, am făcut cercetări. La vremea aceea, Quentin se afla la King's Cheviot.

Doamna St. Vincent îi zâmbi, se ridică de la masă și se duse în salon. În anumite privințe, Rupert mai trebuia să se maturizeze.

Totuși, pentru prima dată, se întrebă deodată ce motive l-au determinat pe lordul Listerdale să părăsească așa brusc Anglia. Trebuie să fie ceva necunoscut care să explice o decizie atât de neașteptată. Încă mai medita asupra acestei probleme când Quentin aduse tava cu cafea și atunci ea îl întrebă direct.

— Te-ai aflat mult timp în preajma lordului Listerdale, nu-i așa, Quentin?

— Da, doamnă, de când eram un flăcău de 21 de ani. Asta era pe vremea tatălui lordului. Am început ca al treilea valet.

— Trebuie să-l cunoști pe lordul Listerdale foarte bine. Ce fel de om e? Majordomul răsuci tava puțin, ca ea să se poată servi mai ușor cu zahăr, și răspunse pe un ton egal, lipsit de orice umbră de emoție:

— Lordul Listerdale a fost un domn foarte egoist, doamnă, fără nici o considerație pentru alții.

Luă tava și ieși din cameră. Doamna St. Vincent rămase cu ceașca de cafea în mână, cu fața încruntată de uimire. Ceva o izbi ca neavenit în răspuns, pe lângă părerile pe care le conținea. În clipa următoare își dădu seama ce era.

Quentin folosisese cuvântul „a fost” și nu „este”. Atunci el trebuie să creadă... Să considere... Încercă să îndepărteze gândurile astea. Era la fel de răutăcioasă ca Rupert! Dar o neliniște foarte bine definită puse stăpânire pe ea. Apoi își aminti că primele suspiciuni datau din acel moment. Cu fericirea și viitorul Barbarei asigurate, avea timp să se gândească și la ea și, împotriva voinței sale, începu s-o preocupe misterul lordului Listerdale. Care era povestea adevărată? Oricare ar fi fost, Quentin știa ceva despre ea, rostise cuvinte ciudate „un domn foarte egoist..., fără considerație pentru alții”. Ce se ascundea în spatele lor? Vorbise asemenea unui judecător, cu detașare și imparțialitate.

Era oare Quentin implicat în dispariția lordului Listerdale? Luase el parte activă la vreo tragedie care s-ar fi putut întâmpla? În fond, ridicolă așa cum păruse, la un moment dat, afirmația lui Rupert, acea unică scrisoare de împuternicire juridică ce sosise din Africa de Est trezea, ei bine, destule bănuieli.

Dar oricât ar fi încercat, nu-l putea crede capabil pe Quentin de ceva rău. Quentin, își tot repeta în sine sa, era bun – folosea cuvântul așa simplu, asemenea unui copil. Quentin era bun, dar el știa ceva!

Nu-i mai vorbi niciodată de stăpânul său. Aparent, subiectul fusese dat uitării. Rupert și Barbara se gândeau la alte lucruri și nu mai reveniră la subiectul acesta.

Abia spre sfârșitul lui august, vagile sale presupuneri se cristaliză în realitate. Rupert plecase pentru o vacanță de două săptămâni cu un prieten care avea o motocicletă cu ataș. După vreo zece zile de la plecarea lui, doamna St. Vincent fu surprinsă văzându-l cum dă buzna în camera în care stătea și scria.

— Rupert! Exclamă ea.

— Am aflat, mamă. Nu te așteptai să mă vezi decât peste trei zile. Dar s-a întâmplat ceva. Anderson, prietenul meu, pe care îl știi, nu avea o țintă precisă încotro s-o ia. Așa că i-am sugerat să dăm o raită pe la King's Cheviot.

— King's Cheviot? Dar, de ce?

— Știi foarte bine, mamă, că eu am simțit întotdeauna că e ceva dubios pe aici. Așa că am văzut locul acela vechi... E închiriat, știi... Nu-i nimic acolo. Nu că m-aș fi așteptat chiar să găsesc ceva, la drept vorbind, inspectam locul.

Da, se gândi ea. Rupert arăta în clipa asta ca un câine care mirosea mergând în cercuri după ceva vag nedefinit, dus de instinct, ocupat și fericit.

— S-a întâmplat când treceam printr-un sat situat la vreo opt-nouă mile depărtare: atunci l-am văzut.

— Pe cine l-ai văzut?

— Pe Quentin tocmai intrând într-o căsuță. E ceva dubios aici, mi-am spus, așa că am oprit și m-am întors. Am bătut la ușă și el însuși mi-a deschis.

— Dar nu înțeleg. Quentin n-a fost plecat.

— Ajung și la asta, mamă. Numai dacă ai vrea să asculți și să nu mă întrerupi. Ala era Quentin cel adevărat și ăsta nu e Quentin, înțelegi ce vreau să spun.

Doamna St. Vincent nu înțelegea prea clar, așa că el îi elucidă lucrurile mai departe.

— Era Quentin cel adevărat, dar nu era Quentin al nostru. Acela este omul adevărat.

— Rupert!

— Ascultă, mi-am făcut curaj și l-am întrebat: „Sunteți Quentin, nu-i așa?” Și bătrânul a răspuns: „Exact, domnule, așa mă cheamă. Cu ce pot să vă ajut?” Și atunci mi-am dat seama că nu era omul nostru, deși era la fel de afectat ca el, în voce și purtare. L-am pus câteva întrebări și totul a ieșit la iveală. Individul n-avea nici o idee că se întâmpla ceva dubios. Fusese, într-adevăr, majordom la lordul Listerdale, ieșise la pensie și i se dăduse căsuța exact în momentul când lordul Listerdale s-a presupus că a plecat în Africa. Înțelegi la ce duc toate astea. Omul de aici e un impostor, care joacă rolul lui Quentin pentru propriile sale scopuri. Potrivit teoriei mele, el a venit la Londra

În seara aceea, pretinzând că este majordomul de la King's Cheviot, s-a întâlnit cu Listerdale, l-a omorât și i-a ascuns cadavrul după un lambriu. E o casă veche, sigur trebuie să existe o cămăruță secretă.

— O, hai să nu începem din nou, îl întrerupse doamna St. Vincent, supărată. Nu mai pot să suport. De ce s-o fi făcut, asta aș vrea să știu, de ce? Dacă a săvârșit un asemenea lucru, ceea ce nu cred deloc, fii atent, care ar fi fost rațiunea?

— Ai dreptate, interveni Rupert. Motivul, ăsta-i important. Am făcut cercetări. Lordul Listerdale avea o mulțime de case. În aceste zile am descoperit că toate casele sale au fost închiriate, în ultimele 18 luni, unor oameni ca noi cu chirie plătită personal și cu condiția ca servitorii să-și păstreze slujbele. Și, în toate cazurile, Quentin însuși, adică ' omul care își spune Quentin, a jucat o vreme rolul de majordom. Asta ca și cum ar exista ceva bijuterii sau documente ascunse în vreuna din casele lordului Listerdale și banda nu știe în care. Presupun că e o bandă dar, desigur, acest tip, Quentin, ar putea lucra și pe cont propriu. Este o...

Doamna St. Vincent îl întrerupse destul de hotărâtă:

— Rupert! Oprește-te o clipă. Mi se învâрте capul. Oricum, ceea ce spui e o prostie... Despre bande și documente ascunse.

— Mai este și o altă teorie, admise Rupert. Quentin de aici ar putea fi cineva pe care lordul Listerdale l-a jignit. Adevăratul majordom mi-a spus o poveste lungă despre un om pe nume Samuel Lowe, care era ajutor de grădinar, de aceeași înălțime și înfățișare precum Quentin. Acela avea pică pe Listerdale...

Doamna St. Vincent tresări.

„Fără nici o considerație pentru alții”. Cuvintele îi reveniră în minte, pronunțate fără pasiune, în mod liniștit. Cuvinte nepotrivite, dar câte nu se înțelegeau prin ele?

Cum era absorbită de propriile ei gânduri, abia dacă îl mai auzea pe Rupert. Acesta îi explicase rapid ceva ce nu reținuse și ieșise în fugă din cameră.

Atunci își reveni. Unde plecase Rupert? Ce avea de gând să facă? Nu-și amintea ultimele sale cuvinte. Poate se ducea la poliție. În cazul acesta...

Se ridică brusc și sună din clopoțel. Cu promptitudinea sa obișnuită, Quentin apărură.

— Ați sunat, doamnă?

— Da. Intră, te rog, și închide ușa.

Majordomul ascultă și doamna St. Vincent rămase tăcută pentru o clipă, în timp ce-l studia în mod serios.

Ea se gândea: „A fost bun cu mine, nimeni nu știe cât de bun. Copiii nu înțeleg. Povestea asta aiurită a lui Rupert ar putea fi o prostie... Pe de altă parte, s-ar putea, da, ar putea să fie ceva în ea. De ce să-l judeci? Când nu știi. Mă gândesc la aspectele bune și rele... Aș jura pe viața mea, da, aș jura că e un om bun”.

Roșie la față și pe un ton nesigur, ea îi vorbi.

— Quentin, domnul Rupert tocmai s-a întors. A fost la Bang's Cheviot, într-un sat din apropiere.

Se opri, observând tresărirea pe care celălalt nu fusese capabil să și-o ascundă.

— A văzut pe cineva, continuă ea, vorbind rar.

Se gândi în sinea ei: „Asta-i, este avertizat. În orice caz, l-am avertizat”.

După acea primă tresărire, Quentin își reluă purtarea sa ireproșabilă, dar ochii o fixau cu intensitate, cu atenție și interes, într-un fel pe care nu-l văzuse mai înainte. Pentru prima dată erau ochii unui stăpân, nu ai unui servitor.

Ezită o clipă, apoi spuse pe un ton care și el se schimbă ușor:

— De ce-mi spuneți asta, doamnă St. Vincent?

Înainte ca ea să poată răspunde, ușa se dădu la perete și Rupert intra în cameră. Cu el era un bărbat de vârstă mijlocie, demn, cu mustăți în furculiță și cu aerul unui arhiepiscop binevoitor. Quentin!

— Iată-l, zise Rupert, pe adevăratul Quentin. L-am ținut afară în taxi. Acum, Quentin, uită-te la omul acesta și spune-mi: el este Samuel Lowe?

Pentru Rupert era un moment de triumf. Dar, de scurtă durată; aproape imediat, simți că ceva nu era în regulă. Pentru că, în timp ce adevăratul Quentin privea abătut și părea că nu e deloc în apele lui, cel de al doilea Quentin zâmbea cu plăcere nedisimulată.

Îl bătu pe spate pe duplicatul său pus în încurcătură.

— E-n regulă, Quentin. Trebuiau să ne prindă o dată cu mâța în sac, cred. Poți să le spui cine sunt.

Străinul cel demn își luă o atitudine protocolară.

— Domnule, anunță el pe un ton plin de reproș, acesta este stăpânul meu, lordul Listerdale!

În clipele următoare se petrecură multe lucruri. În primul rând, ruinarea completă a împăunării lui Rupert, înainte să-și dea seama ce se întâmpla, cu gura căscată încă de șocul descoperirii, se trezi încet împins spre ușă de o voce care era și nu prea familiară auzului său.

— E-n regulă, băiete, fără victime. Dar vreau să vorbesc ceva cu mama ta. Ai făcut o treabă bună să mă descoperi în felul acesta.

Se trezi afară, în hol, uitându-se la ușa închisă. Adevăratul Quentin stătea lângă el, din gură curgându-i șiroaie de explicații. În cameră, lordul Listerdale îi spunea doamnei St. Vincent.

— Să vă explic, dacă pot! Am fost un om al dracului de egoist toată viața mea, lucru de care mi-am dat seama într-o zi. M-am gândit să încerc puțin altruism ca să mă schimb și, fiind un tip grozav de prost, mi-am început cariera asta în mod fantastic. Am trimis subscripții în toate părțile, dar am simțit nevoia de a face ceva, ei bine, ceva personal, întotdeauna mi-a părut rău pentru clasa care nu poate să cerșească, ce trebuie să sufere în tăcere – nobilimea săracă. Posedam o mulțime de case. Mi-a venit ideea să le închiriez oamenilor care aveau nevoie și știau să le aprecieze. Cupluri tinere ce trebuiau să-și croiască un drum, văduve cu fii și fiice, care trebuiau să-și facă un rost în lume. Pentru mine, Quentin este mai mult decât un majordom; îmi

e prieten. Cu consimțământul și ajutorul său i-am împrumutat personalitatea. Am avut întotdeauna un talent pentru actorie. Ideea mi-a venit, într-o seară, în drumul meu spre club și m-am dus direct să discut asta cu Quentin. Când am descoperit că se făcea mult caz în legătură cu dispariția mea, am aranjat ca o scrisoare să sosească din Africa de Est. În ea îi dădeam instrucțiuni complete vărului meu, Maurice Carfax. Asta-i toată povestea.

Se întrerupse cam stingherit, cu o privire rugătoare spre doamna St. Vincent. Ea stătea țeapănă și ochii ei îi întâlneau pe-ai lui.

— A fost un plan bun, zise ea. Unul foarte neobișnuit, dar care vă onorează. Vă sunt foarte recunoscătoare. Dar, desigur, înțelegeți că noi nu putem rămâne.

— M-am așteptat la asta, spuse el. Mândria dumneavoastră nu vă permite să acceptați ceea ce probabil numiți „caritate”.

— Dar asta și este, nu-i așa? Întrebă ea direct.

— Nu, răspunse el, pentru că vă cer ceva în schimb.

— Ceva?

— Totul. Vocea lui răsuna ca vocea unui obișnuit să domine. Când aveam 23 de ani, continuă el, m-am căsătorit cu fata pe care o iubeam. A murit după un an. De atunci am fost foarte singur. Mi-am dorit foarte mult să găsesc o anumită doamnă – doamna visurilor mele...

— Sunt eu aceea? Întrebă ea foarte încet. Sunt așa bătrână, așa de veștejită!

El râse.

— Bătrână? Sunteți mai tânără decât copiii dumneavoastră. Eu sunt bătrân, dacă vreți.

Dar, râsul ei răsuna plin de amuzament.

— Dumneata? Ești încă un băiat. Un băiat căruia îi place să se deghizeze!

Ea își întinse mâinile și el i le cuprinse în ale sale.

II. Fapte neelucidate

— Mistere nerezolvate...

Raymond West scoase un nor de fum și repetă cuvintele cu un soi de plăcere deliberată.

— Mistere nerezolvate...

Privi în jur cu mulțumire. Camera era veche, cu traverse late, negre, de-a lungul tavanului și mobilată cu piese vechi care-i aparținuseră de la început. De aici privirea mulțumită a lui Raymond West. De profesiune era scriitor și-i plăcea ca atmosfera să n-aibă hibe. Casa mătușii sale, Jane, fusese întotdeauna un cadru potrivit pentru personalitatea ei. Privi spre cămin, unde ea stătea dreaptă în marele fotoliu al bunicului. Miss Marple purta o rochie de brocard, foarte strâmtă în talie. Dantela „Mechlin” era aranjată în cascadă în față. Avea un șal de dantelă neagră, și o bonetă neagră, tot din dantelă, care îi acoperea părul argintiu strâns sus. Tricota ceva alb, moale, din lână aurie. Ochii săi de un albastru pal, binevoitori și tandri îl priveau pe nepot și pe musafirii acestuia cu plăcere nedisimulată. Ei se opriră întâi asupra lui Raymond, evident bine dispus, apoi asupra pictoriței

Joyce Lemprière, cu părul ei negru strâns și ochii verzi, ciudați, apoi asupra acelui bărbat de lume, manierat, sir Hanry Clithering. Mai erau două persoane în cameră, doctorul Pender, reverendul în vârstă al parohiei, și domnul Petherick, avocat, un bărbat mic de statură, uscățiv, cu ochelari, pe deasupra cărora se uita, nu prin ei. Miss Marple le acordă un moment de atenție tuturor, după care se reîntoarce la tricotat, zâmbind ușor.

Domnul Petherick tuși ca de obicei, când își prefăta remarcile.

— Ce spuneai, Raymond? Mistere nerezolvate? Ha.

— Și ce-i cu ele?

— Nu-i nimic cu ele, zise Joyce Lemprière. Lui Raymond îi place doar sunetul cuvintelor și felul cum le pronunță el.

Raymond West îi aruncă o privire de reproș, la care ea își dădu capul pe spate și începu să râdă.

— Este un farsor, nu-i așa, Miss Marple? Întrebă ea. Sunt sigură că știți asta.

Miss Marple îi zâmbi cu blândețe, dar nu-i răspunse.

— Viața însăși este un mister nerezolvat, comentă clericul pe un ton grav.

Raymond se ridică în scaun și-și dădu la o parte țigara cu un gest impulsiv.

— Nu la asta mă refer. Nu vorbeam despre filosofie. Mă gândeam la fapte adevărate, clare, prozaice, lucruri care s-au întâmplat și nimeni nu le-a explicat vreodată.

— Știu la ce fel de lucruri te referi, dragă, zise Miss Marple. De exemplu, doamna Carruthers a trăit o experiență foarte ciudată ieri dimineață. A cumpărat aproape trei sute de grame de creveți curățați de la magazinul „Elliot”. S-a mai dus la alte două magazine, și când a ajuns acasă a descoperit că nu avea creveții la ea. S-a întors la cele două magazine pe la care fusese, dar creveții ăștia dispăruseră complet. Asta mi se pare cu totul ieșit din comun.

— O poveste foarte dubioasă, zise sir Henry Clithering, grav.

— Există, desigur, tot felul de explicații posibile, continuă Miss Marple, obrazii îmbujorându-i-se de emoție. De exemplu, altcineva...

— Dragă mătușă, zise Raymond West, oarecum amuzat, nu m-am referit la tipul de lucruri despre care sir Henry ne-ar putea povesti acum dacă ar vrea.

— Dar eu nu vorbesc niciodată despre meseria mea, zise sir Henry cu modestie. Nu, nu vorbesc niciodată despre cazurile mele.

Sir Henry Clithering fusese până nu de mult inspector la Scotland Yard.

— Îmi închipui că rămân o mulțime de crime și alte chestii de astea nerezolvate de poliție, interveni Joyce Lemprière.

— Cred că e un lucru subînțeles, opină domnul Petherick.

— Mă întreb, continuă Raymond West, ce tip de minte îți trebuie ca să reușești să rezolvi cel mai bine un mister? Ne gândim cel mai adesea că obișnuirii detectivi de la poliție duc lipsă de imaginație.

— Țsta e punctul de vedere al unui profan, zise sir Henry pe un ton rece.

— Cred că aveți nevoie de un comitet, zâmbi Joyce. Pentru psihologie și imaginație trebuie să vă adresați scriitorului...

Făcu un semn ironic din cap către Raymond, dar acesta rămase serios.

— Arta de a scrie îți oferă posibilitatea de introspecție în natura umană, spuse el grav. Descoperi, câteodată, motive pe care omul obișnuit le ignoră.

— Știu, dragă, că volumele tale sunt foarte ingenioase, îl laudă Miss Marple. Dar chiar ești convins că oamenii sunt atât de nesuferiți după cum îi înfățișezi?

— Dragă mătușă, rămâi la părerile dumitale. Să mă ierte Cel de Sus dacă aș putea să le zdruncin în vreun fel.

— Am vrut să zic, se încruntă puțin Miss Marple, în timp ce-și număra ochiurile de pe andrea, că mulți oameni nu ni se par nici răi, nici buni, ci doar foarte proști.

Domnul Petherick tuși ca de obicei:

— Nu crezi, Raymond, că acorzi multă importanță imaginației? Acesta este un lucru foarte primejdios, pe care noi, avocații, îl cunoaștem prea bine. Pentru a putea păstra dovezile în mod nepărtinitor, pentru a privi faptele, simple, cum sunt – acestea compun singura metodă logică de a ajunge la adevăr. Din propria mea experiență mai confirm că e și singura care dă rezultate.

— Ei, nu spune! Exclamă Joyce, dând din cap indignată. Pariez că v-aș putea întrece pe toți. Sunt nu numai femeie și puteți spune ce vreți, dar femeile au intuiție – care le lipsește bărbaților – dar și pictoriță. Văd lucruri pe care voi nu le vedeți. Și apoi, în această ultimă calitate, am dat peste tot felul de tipuri și personaje. Cunosc viața așa cum draga noastră Miss Marple nu a avut posibilitatea s-o înfrunte aici.

— E adevărat, dragă. Dar câteodată în sate se întâmplă lucruri foarte dureroase și triste.

— Îmi dați voie? Le întrerupse dr. Pender zâmbind. Știu că e la modă astăzi să-i minimalizezi pe oamenii bisericii, dar nouă ni se spun intimități, cunoaștem o parte a caracterului care rămâne ca o carte inaccesibilă celor din jur.

— De fapt, îmi dau seama că formăm un grup destul de reprezentativ, fu de părere Joyce. Ce-ar fi dacă am forma un club? Ce este astăzi? Marți? O să-l numim „Clubul de marți seară”. Să ne întâlnim în fiecare săptămână și, fiecare, pe rând, să expună un caz, o problemă. Un mister pe care îl cunoaște personal și îi știe, desigur, și soluția. Câți suntem? Unu, doi, trei, patru, cinci. Ar trebui să fim șase.

— Pe mine m-ai uitat, dragă, zâmbi senină Miss Marple.

Joyce fu ușor surprinsă, dar își ascunse repede uimirea:

— Ar fi minunat, Miss Marple. N-am știut că vrei să intri în joc.

— Cred c-ar fi foarte interesant, continuă Miss Marple, mai ales cu atâția gentlemen inteligenți de față. Mă tem că nu sunt prea deșteaptă, dar trăind atâția ani în St. Mary Mead am început să cunosc firea omenească.

— Sunt sigur că aportul dumneavoastră va fi foarte valoros, spuse sir Henry plin de curtoazie.

— Cine începe? Întrebă Joyce.

— Nici nu se pune problema, răspunse dr. Pender, când avem marele noroc de a ne afla în preajma unui om distins de clasa lui sir Henry...

Nu-și termină fraza, înclinând politicos capul în direcția acestuia.

Sir Henry rămase o vreme tăcut. În cele din urmă, oftă, se așează picior peste picior și începu.

— Mi-e puțin cam greu să aleg problema pe care o doriți, dar dacă stau și mă gândesc bine, cunosc o întâmplare ce ar satisface condițiile impuse. Trebuie să fi observat câte ceva în legătură -cu acest caz în ziarele de acum un an. Atunci a fost trecut în categoria misterelor nerezolvate, dar s-a întâmplat ca soluția să-mi pice pe birou acum câteva zile. Faptele sunt foarte simple. Trei oameni au servit la cină, printre alte feluri, langustă conservată. În timpul nopții, toți trei s-au simțit rău, așa încât un doctor a fost chemat în grabă. Doi și-au revenit, al treilea a murit.

— Aha! Exclamă Raymond, ca și cum se edificase asupra subiectului.

— Cum vă spuneam, la prima vedere, lucrurile păreau foarte simple. S-a considerat că decesul s-a datorat otrăvirii cu ptomaină, Un certificat a fost eliberat în acest sens și victima îngropată. Dar lucrurile nu s-au rezumat la asta.

Miss Marple încuviință din cap.

— Bineînțeles că a început să se vorbească, așa se întâmplă de obicei.

— Și acum trebuie să vi-i descriu pe actorii acestei mici drame. Am să-i numesc pe soți, domnul și doamna Jones. Și pe însoțitoarea soției, domnișoara Clark. Domnul Jones era comis-voiajor pentru o firmă de medicamente. Era un bărbat arătos, de felul lui nerafinat, cu tendință de îngrășare, în jur de cincizeci de ani. Soția era o femeie cu o înfățișare ștearsă, de vreo patruzeci și cinci de ani. Însoțitoarea, domnișoara Clark, de șaiszeci de ani, o femeie voinică și veselă, cu o față rotunjoară și îmbujorată. Niciunul, ați zice, prea interesant. Necazurile au fost stârnite într-un mod foarte curios. Domnul Jones locuise, în noaptea anterioară, într-un mic hotel frecventat de negustori din Birmingham. S-a întâmplat ca sugativa de la tampon să fie schimbată a doua zi și ca femeia de serviciu, neavând altceva mai bun de făcut, să se amuze studiind sugativa în oglindă, exact după ce domnul Jones terminase o scrisoare. După câteva zile a apărut în, ziare știrea despre decesul doamnei Jones, ca urmare a ingerării languste conservate, și atunci camerista le-â povestit celorlalți servitori cuvintele pe care le descifrase pe sugativă. Sunau astfel: "Depind în întregime de soția mea... Când va muri, eu voi... Sute și mii". Poate vă aduceți aminte că mai fusese un caz al unei soții otrăvite de bărbatul ei. N-a trebuit prea mult ca imaginația fetelor să se aprindă. Domnul Jones plănuise, așadar, să-i facă de petrecanie nevastei și să moștenească sute de mii de lire! Una dintre servitoare avea niște rude care locuiau în târgușorul din care provenea familia Jones. Ea le-a scris și acestea i-au răspuns. Se pare că domnul Jones fusese foarte atent cu fiica doctorului din localitate, o tânără frumoasă de 33 de ani. Scandalul a început să

mocnească. Ministrul de interne a primit o depeșă. Numeroase scrisori anonime au început să curgă la Scotland Yard, prin care domnul Jones era acuzat că și-ar fi ucis soția. Firește, ne-am zis că nu-i altceva decât pălăvrăgeală și bârfă ieftină de la țară. Totuși, pentru a calma opinia publică, s-a dat ordinul de exhumare a cadavrului. Știți, era unul din acele cazuri de superstiție populară crasă, fără nici o bază solidă, dar care s-a. Dovedit, în mod cu totul surprinzător, adevărat. Rezultatul autopsiei a indicat suficient arsenic care să convingă că acesta provocase moartea doamnei. A căzut în sarcina Scotland Yard-ului să colaboreze cu autoritățile locale pentru a se dovedi cum a fost administrat arsenicul și de către cine.

— Îmi place! Asta zic și eu problemă! Exclamă Joyce.

— Normal, bănuiala a căzut asupra soțului. El beneficia de pe urma morții soției sale. Nu o sumă de sute de mii de lire, cum și-a imaginat romanțioasa cameristă de la hotel, totuși o sumă frumușică de opt mii de lire. El nu avea alți bani proprii în afară de ceea ce câștiga, și era un bărbat cu obiceiuri cam extravagante, cu o predilecție spre compania femeilor. Am cercetat cât se poate de discret zvonul privitor la atașamentul său față de fiica doctorului; deși părea clar că existase, într-o vreme, o prietenie foarte strânsă între cei doi, avusese loc o ruptură totală cu două luni mai înainte și de atunci nu mai fuseseră văzuți împreună. Chiar și doctorul, un om în vârstă, sincer și deschis, a rămas consternat de rezultatul autopsiei. El fusese cel chemat noaptea la căpătâiul persoanelor suferinde. Își dăduse imediat seama de starea gravă a doamnei Jones și trimisese la dispensar după niște pastile cu opium, pentru a-i alina suferința. În pofida eforturilor sale, ea sucombă, dar nici o clipă nu a bănuit că ceva era în neregulă. Era convins că moartea se datora unei forme de botulism. Cina din seara aceea constase din langustă conservată și salată, papanași, pâine și brânză. Din nefericire, nu rămăsese nici urmă de langustă – totul fusese mâncat și cutia aruncată. Doctorul o întrebase pe fata de serviciu din casă, Gladys Linch. Ea era grozav de răvășită, plânsă și agitată, și lui i-a fost greu să obțină ceva de la ea, dar aceasta susținea hotărâtă că, în nici un fel, cutia nu fusese umflată și că langusta i se păruse cât se poate de bine conservată. Acestea erau faptele pe care trebuia să ne bazăm. Dacă Jones îi administrase în mod criminal arsenic soției, era clar că n-ar fi putut-o face în vreunul din felurile servite la cină, întrucât toate cele trei persoane mâncaseră împreună. Și încă un amănunt – Jones se întorsese de la Birmingham tocmai când cina era pe punctul de a fi servită, așa încât nu avusese timpul să otrăvească ceva în prealabil.

— Dar însoțitoarea, femeia cea voinică cu fața veselă? Întrebă Joyce.
Sir Henry înclină din cap.

— Nu am trecut-o cu vederea pe domnișoara Clark, vă asigur. Dar părea fără noimă ca ea să fi avut vreun motiv pentru crimă. Doamna Jones nu i-a lăsat nimic, și ca urmare a decesului stăpânei sale, ea a trebuit să-și caute o altă slujbă.

— Asta pare s-o excludă, sublinie Joyce adâncită în gânduri.

— Unul dintre inspectorii mei a descoperit curând un element semnificativ, continuă sir Henry. După cina din seara aceea, domnul Jones

coborâse în bucătărie și ceruse un bol cu mucilagiu din orez pentru că soția se plângea că nu se simte bine. A așteptat în bucătărie până când Gladys Linch l-a preparat și apoi l-a dus sus în camera soției. Recunosc că asta părea să facă lumină în problemă.

Avocatul îl susținu aprobând din cap:

— Motivul – să-și însușească banii ajutându-se singur. Prilejul – în calitate de comis-voiajor pentru o firmă de farmaciști avea acces ușor la otravă.

— Și un bărbat de o moralitate anemică, sublinie prelatul.

Raymond West se uită țintă la sir Henry:

— E o cursă pe undeva. De ce nu l-ați arestat?

Sir Henry zâmbi cam stânjenit.

— Asta e partea nefericită a cazului. Totul mersese ca pe roate când ne-am împotmolit. Jones n-a fost arestat pentru că atunci când am anchetat-o pe domnișoara Clark, acesta ne-a povestit că ea băuse tot conținutul bolului și nu doamna Jones. Da, se pare că s-a dus în camera doamnei Jones așa cum îi era obiceiul. Aceasta stătea în pat, în capul oaselor și bolul se afla lângă ea.

— Nu mă simt deloc, bine, Milly. Așa îmi trebuie dacă mănânc langustă seara. L-am rugat pe Albert să-mi aducă un bol cu mucilagiu, dar acum nu mai am chef de el.

— E păcat, a comentat domnișoara Clark, e așa de bine făcut, fără gogoloașe. Gladys e într-adevăr o bună bucătăreasă. În zilele noastre, puține fete mai sunt în stare să facă un bol cu mucilagiu așa de reușit. Vă spun că îmi face poftă, sunt o pofticioasă.

— Nu cred că o scapi de metehnele tale, spuse doamna Jones.

— Trebuie să vă explic, se întrerupse sir Henry, că domnișoara Clark, îngrijorată că lua în greutate, ținea o cură de slăbire.

— N-are nici un rost Milly, îi zise doamna Jones. Dacă Domnul te-a făcut voinică înseamnă că așa a vrut El – să fii voinică. Bea bolul ăla. O să-ți faci cât se poate de bine.

Și imediat, domnișoara Clark se așeză și bău bolul.

— Așa că, după cum vedeți, asta a zdrobit toată acuzația împotriva soțului. Întrebat în legătură cu semnificația cuvintelor de pe sugativă, Jones ne-a oferit pe dată explicația. Scrisoarea era un răspuns către fratele său din Australia care-i ceruse niște bani. El îi arăta că era cu totul dependent de soția sa. Când aceasta avea să moară, el ar fi intrat în posesia banilor și, dacă ar fi putut, și-ar fi ajutat fratele. Regreta incapacitatea sa de-a fi de folos, dar sublinia că se aflau sute și mii de persoane în lume în aceeași situație nefericită.

— Așa că acuzația a căzut? Remarcă dr. Pender.

— Așa că acuzația a căzut, confirmă sir Henry pe un ton grav. Nu ne-am putut asuma riscul de a-l aresta pe Jones fără nici un temei legal.

Se lăsă tăcere și atunci Joyce spuse:

— Și asta-i tot?

— Așa arăta cazul anul trecut. Rezolvarea se află acum în mâinile Scotland Yard-ului și peste două-trei zile veți afla amănunte din ziare.

— Rezolvarea, repetă Joyce pe gânduri. Știu eu? Haideti să ne gândim cu toții timp de cinci minute și apoi să ne spunem părerea.

Raymond West dădu din cap aprobator și măsură timpul după ceasul său. Când cele cinci minute se scurseră își îndreptă privirea spre dr. Pender.

— Vorbiți dumneavoastră primul?

Bătrânul clătină din cap.

— Mărturisesc, zise el, că sunt cu totul depășit. Cred doar că soțul trebuie să fie în vreun fel vinovat, dar nu-mi pot imagina cum a făcut-o. V-aș sugera că el i-a administrat otrava într-un mod care n-a fost încă descoperit, deși, atunci, nu-mi dau seama cum de au găsit otrava după atâta timp.

— Joyce?

— Însoțitoarea! Răspunse Joyce hotărâtă. Însoțitoarea fără doar și poate! De unde știm ce motiv să fi avut? Numai pentru că era bătrână, voinică și urâtă – asta nu înseamnă că nu era îndrăgostită și ea de Jones. Trebuie să-i fi urât soția pentru o pricină oarecare. Gândiți-vă ce înseamnă a fi damă de companie – să fii întotdeauna plăcută și ascultătoare, să te închizi în tine și să ascunzi tot ce simți. Într-o zi n-a mai putut răbda și atunci a ucis-o. Probabil că a pus arsenic în bolul cu mucilagiu și a mințit când a povestit că l-a mâncat ea.

— Domnul Petherick?

Avocatul își strânse vârfurile degetelor ca un profesionist ce era:

— Nu prea am ce comenta. Pe baza acestor fapte nu prea am ce zice.

— Dar trebuie, domnule Petherick, insistă Joyce. Nu puteți rămâne imparțial și afirma „fără a vătăma vreo parte”, asta pentru că sunteți avocat. Ați intrat în joc.

— Luând în considerare faptele, se conformă domnul Petherick, se pare ca nu-i nimic de zis. Asta e părerea mea personală, după ce am văzut o mulțime de cazuri de acest tip în care soțul era vinovat. Singura explicație convenabilă ar fi aceea că domnișoara Clark îl apără în mod deliberat pentru-' un motiv oarecare. Trebuie să existe vreo înțelegere între ei privind niște fonduri. El și-a dat seama c-ar fi putut fi suspectat și ea, văzând deschizându-i-se în față perspectiva sărăciei, a fost de acord să afirme că a mâncat mucilagiul în schimbul unei sume substanțiale pe care avea s-o încaseze. Dacă așa s-a întâmplat e cât se poate de incorect. Cât se poate de incorect!

— Nu sunt de acord cu dumneavoastră, spuse Raymond. Ați uitat un element important din acest caz: fata doctorului. Am să vă înfățișez cum văd eu cazul. Langusta conservată era alterată. Asta explică simptomele de otrăvire. A fost chemat doctorul. Acesta o găsește pe doamna Jones, care mâncase mai multă langustă decât ceilalți doi, într-o stare foarte gravă și trimite, așa cum ne-ați spus, după niște pastile cu opium. Nu se duce el, ci trimite pe altcineva. Cine îi dă mesagerului pastilele? Evident, propria sa fiică. E foarte probabil ca ea să-i țină evidența medicamentelor. E îndrăgostită de Jones și, în acest moment, toate instinctele ei rele ies la suprafață când își dă seama că mijloacele de a-l elibera se găsesc în mâinile ei. Pastilele pe care le dă conțin arsenic pur, alb. Asta este rezolvarea pe care o văd eu.

— Spuneți-ne acum, sir Henry, sări Joyce nerăbdătoare.

— O clipă, protestă acesta, Miss Marple încă nu și-a spus părerea.
Miss Marple dădea trist din cap:

— Vai, dragă, iar mi-a scăpat un ochi. Am fost atât de intens adâncită în povestire. Un caz trist. Foarte trist. Îmi aduce aminte de bătrânul Hargraves care locuia în localitatea vecină, Mount. Soția lui nu a avut niciodată nici cea mai mică bănuială, până când el a murit lăsându-și toată averea unei femei cu care trăise și cu care avea cinci copii. Aceasta fusese într-o vreme servitoarea lor. O fată așa de drăguță, obișnuia să spună doamna Hargraves – în care puteai avea încredere deplină că întoarce saltelele, în fiecare zi, cu excepția zilelor de vineri, bineînțeles. Și bătrânul Hargraves a întreținut-o pe femeia asta într-o casă din orașelul învecinat, continuând să fie „un stâlp al bisericii” și să stea în capul mesei în fiecare duminică.

— Dragă mătușă Jane, o întrerupse Raymond cu oarecare nerăbdare. Ce are de-a face acest Hargraves, numai oale și ulcele, cu acest caz?

— Biată fata aia, Gladys Linch – cea care era atât de teribil de agitată când doctorul a stat de vorbă cu ea – avea, și de ce să fie, săraca. Sper ca banditul acela de Jones să fie spânzurat pentru că a făcut din fata asta o ucigașă. Dar cred că o s-o spânzure și pe ea, sărmana.

— Mi se pare, Miss Marple, că încurci puțin lucrurile, începu domnul Petherick.

Dar Miss Marple respinse cu hotărâre acuzația și se uită spre sir Henry

— Am dreptate, nu-i așa? Sute și mii – și papanașii – ăștia nu pot fi trecuți cu vederea.

— Ce-i cu papanașii, cu sutele și miile? Se repezi Raymond.

Mătușa sa se întoarse spre el.

— Bucătăresele pun, aproape întotdeauna, sute și mii pe panași: garniturile acelea mici din zahăr roz și alb. De îndată ce am auzit c-au servit papanași la cină și că soțul scrisese cuiva despre sute și mii, am și făcut legătura dintre cele două lucruri. Acolo s-a aflat arsenicul – în garnitura de unu urmat de zerouri. I l-a dat fetei și i-a spus să-l pună pe papanași.

— Dar e imposibil, spuse Joyce repede. Au mâncat cu toții papanași.

— O, nu, o contrazise Miss Marple. Însoțitoarea ținea cură de slăbire, vă amintiți. Niciodată nu mănânci ceva asemănător papanașilor dacă vrei să nu te îngrași. Și cred că Jones a dat doar la o parte garnitura, așezând-o pe marginea farfuriei sale. A fost o idee inteligentă, dar cât se poate de odioasă.

Ochii celorlalți se fixaseră asupra lui sir Henry.

— E un lucru foarte curios, spuse el încet, dar Miss Marple s-a întâmplat să descopere adevărul. Jones a lăsat-o grea pe Gladys Linch, cum se spune. Ea era aproape disperată. El vroia să scape de nevastă-sa și i-a promis celeilalte că o ia în căsătorie, după moartea soției. El a pus arsenicul în garnitură și a învățat-o cum s-o folosească. Gladys Linch a murit acum o săptămână. Copilul a murit la naștere și Jones o părăsise pentru o altă femeie. Pe patul de moarte ea a mărturisit totul.

Se așternu din nou tăcerea, apoi Raymond spuse:

— Ei bine, mătușă Jane, e unu la zero pentru dumneata. Nu-mi dau seama cum naiba de i-ai dat de capăt. Nu m-aș fi gândit niciodată că mica bucătăreasă e implicată în acest caz.

— Sigur că nu, pentru că nu cunoști la fel de bine viața ca mine. Un bărbat de tipul lui Jones – bădăran și jovial. Cum am auzit că era o fată drăguță în casă am și fost sigură că el n-avea s-o lase în pace. Totul e foarte trist și dureros și n-ai pe cine să vorbești de bine. Nu pot să vă spun ce șoc a fost pentru doamna Hargraves și cât timp s-au mai minunat cei din sat.

III. Suspecți de crimă.

Discuția se învârtea în jurul unor crime nedescoperite și rămase nepedepsite. Fiecare își spunea părerea: colonelul Bantry, soția lui grăsuță și blajină, doctorul Lloyd și chiar bătrâna Miss Marple. Singurul care nu vorbea, deși cel mai îndreptățit s-o facă, după cum credeau cu toții, era sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard. Acesta tăcea și își răsucea mustața zâmbind ușor de parcă se gândea la ceva și-i venea să râdă.

— Sir Henry, zise doamna Bantry, de ce nu spuneți nimic, zău, îmi vine să urlu, rămân atâtea crime nepedepsite, ce ziceți despre asta?

— Vă referiți la titlurile de oșchioapă din ziare, de felul acesta: SCOTLAND YARD AT FAULT AGAIN urmată de o listă de misterioase cazuri nerezolvate?

— Și care alcătuiesc doar un mic procentaj față de cele petrecute în întreaga lume, zise dr. Lloyd.

— Asta cam așa este. Sutele de crime rezolvate și sutele de făptași pedepsiți rareori sunt trâmbițate în ziare. Dar nu despre asta vorbeam. Când vorbim de crime nedescoperite și nepedepsite, avem în vedere două lucruri total diferite. În prima categorie intră toate crimele despre care Scotland Yard-ul n-a auzit niciodată și nimeni nu știe că s-au întâmplat.

— Cred că nu sunt prea multe de felul acesta, zise doamna Bantry.

— Nu sunt?

— Sir Henry, doar nu vreți să spuneți că sunt atât de multe?

— Cred că trebuie să fie un număr foarte mare de astfel de cazuri, zise Miss Marple gânditoare.

Bătrâna domnișoară, de modă veche, cu un farmec aparte, cu un aer imperturbabil, spuse acest lucru pe un ton cât se poate de calm.

— Draga mea Miss Marple, zise colonelul Bantry...

— Bineînțeles, zise aceasta, o bună parte dintre oameni sunt proști și se dau în vileag, dar o mare parte nu sunt proști și te cutremuri când te gândești ce pot înfăptui dacă nu au puternice principii morale.

— Da, zise Sir Henry, sunt mulți isteți. Adeseori, când o crimă e descoperită datorită faptului că ai lucrat prost, îți zici tot timpul: dacă nu mi-ar fi scăpat asta, nimeni n-ar fi știut niciodată.

— Dar, e într-adevăr ceva serios, Clithering, zise colonelul Bantry. Chiar foarte serios!

— Așa crezi?

— Ce vrei să spui? Sigur că e ceva foarte serios.

— Spuneți că rămân crime nepedepsite, dar oare așa să fie?
Nepedepsite de lege se poate, dar cauza și efectul lucrează în afara legii. Credeți că după faptă urmează răsplată. A spune lucru acesta e o nerozie, după părerea mea, lucrurile nu stau chiar așa.

— Se poate, se poate, zise colonelul Bantry, dar asta nu schimbă gravitatea problemei. A făcut o pauză.

Sir Henry Clithering zâmbi.

— Nouăzeci și nouă la sută dintre oameni gândesc, fără îndoială, ca dumneavoastră. Dar dumneavoastră nu știți că cel mai important e să dovedești nevinovăția, nu vina. La lucrul acesta nu se gândește nimeni.

— Eu nu înțeleg, spuse Jane Helier.

— Eu înțeleg, zise Miss Marple. Când doamna Trent a observat că-i lipsea o jumătate de coroană din poșetă, cea suspectă a fost femeia de serviciu, doamna Arthur. Soții Trent erau convinși că ea a fost, dar fiind oameni cumsecade și știind că are o familie mare și că soțul ei era bețiv, n-au făcut mare scandal din asta. Dar s-au purtat altfel cu ea de atunci, n-au mai lăsat-o singură în casă când erau plecați, ceea... Ce o făcea să fie foarte nedumerită; și alții au început să aibă o rezervă față de ea. Și deodată au descoperit că vinovată era guvernanta, doamna Trent o văzuse în oglindă prin ușa întredeschisă. Norocul, mai bine zis providența. Iată ce vrea sir Henry să spună. Mulți cred că cel mai condamnable lucru e să fure cineva bani, asta se vede și în povestirile cu detectivi! Dar pentru doamna Arthur adevărul era o problemă de viață și de moarte, ea nu era vinovată cu nimic. Asta voiați să spuneți, sir Henry, nu-i așa?

— Miss Marple, ați ghicit exact ceea ce voiam să spun. Menajera despre care vorbiți a avut noroc, nevinovăția ei a ieșit la iveală. Dar mulți oameni trăiesc toată viața sub apăsarea unei suspiciuni care, în realitate, nu se bazează pe nimic.

— Vă gândiți la o anumită întâmplare, sir Henry, întreabă doamna Bantry insinuant.

— La drept vorbind, mă gândesc la un caz foarte ciudat. E un caz în care presupun că s-a comis o crimă, dar n-am nici o șansă să o dovedesc vreodată.

— Bănuiesc că e vorba de otrăvire, șopti Jane, ceva care e foarte greu de descoperit. Dr. Lloyd se foi pe scaun. Sir Henry dădu din cap:

— Nu, scumpă doamnă, nu e vorba de săgeata otrăvită a indienilor din America de Sud. Aș fi dorit să fie așa ceva. E mult mai prozaic și nu-i nici o speranță să descoperim făptașul. Un bătrân a căzut din capul scărilor și și-a frânt gâtul; unul din acele regretabile accidente care se întâmplă zilnic.

— Dar ce s-a întâmplat în realitate?

— Cine poate ști? Sir Henry ridică din umeri. Să-l fi împins cineva? O sfoară întinsă chiar în capul scărilor și luată apoi cu o mare grijă? Nu vom putea ști niciodată.

— Dumneavoastră nu credeți că a fost un accident? De ce? Întreabă doctorul.

— E o poveste lungă, dar... Sunt sigur că nu avem nici o șansă să găsim pe cineva vinovat, ar fi neîntemeiat. Dar există o altă față a lucrurilor despre care aș vrea să vorbesc.

Vedeți, sunt patru oameni care i-ar fi putut juca această festă bătrânului. Numai unul dintre ei e vinovat, iar ceilalți trei au mâinile curate. Dar, chiar dacă adevărul ar ieși la lumină, toți trei ar rămâne acoperiți de o umbră de suspiciune.

— Ar fi bine să ne spuneți toată istoria, zise doamna Bantry.

— Nu vreau s-o lungesc prea mult, dar nu pot trece peste începutul acestei povești. E vorba despre o afacere legată de o organizație germană secretă – Schwarze hand – ceva asemănător cu organizația teroristă italiană, camorra⁴. Contrabandiști și teroriști. A apărut imediat după primul război și luase mare amploare. Mulți oameni au fost victimele acestei organizații. Autoritățile n-au reușit să intre în legătură cu ei pentru că își păstrau cu strășnicie secretele, a fost imposibil să găsească printre ei un trădător. În Anglia nu s-a auzit nimic despre această organizație, dar în Germania a avut urmări groaznice. Până la urmă au fost descoperiți și obligați să se împrăstie, grație efortului unui bărbat, doctorul Rosen, care era pe atunci o figură bine cunoscută în serviciul secret. El a devenit membru al organizației, a pătruns în cele mai secrete cercuri și a fost cel care a contribuit la prăbușirea lor. În urma acestui fapt, era mai înțelept să plece din Germania, o vreme, pentru că se găsea chiar sub ochii lor. A venit în Anglia, adusesse și recomandări de la poliția din Berlin. Chiar eu am avut o întrevedere personală cu el. Era descurajat și resemnat, nu se îndoia de ceea ce îl aștepta. „Mă vor găsi, sir Henry, fără îndoială”. Era un bărbat impunător, cu un cap frumos, o voce profundă, ușor guturală, care îi trăda originea. „Totul e dinadins prevăzut, dar nu-i nimic, eu mă aștept la orice. Mi-am asumat acest risc atunci când m-am vârat în afacere. Am făcut tot ce am putut. Organizația nu se va mai reface niciodată, dar mulți dintre membrii ei sunt în libertate și singura revanșă ar fi pentru ei viața mea. E doar o chestiune de timp, dar aș vrea ca acest timp să fie cât mai lung cu putință. Știți, eu am adunat și am publicat unele materiale foarte interesante, rezultatul muncii mele de o viață. Mi-ar plăcea să pot să-mi închei munca”. Vorbea simplu, cu oarecare grandilocvență pe care nu puteam să n-o. Admir. I-am spus că vom lua toate precauțiile, dar el n-a dat atenție cuvintelor mele. „Într-o zi, mai devreme ori mai târziu, mă vor prinde, a repetat el. Când ziua aceea va veni, nu trebuie să vă faceți reproșuri. Nu mă îndoiesc că veți face tot ce vă stă în putință”. Apoi a început să-mi înșire planurile sale. Care erau cât se poate de simple. Și-a propus să-și cumpere o căsuță la țară unde ar fi putut să trăiască liniștit și să-și continue munca. A ales pentru asta un sat în Somerset, King's Gnaton, cam la zece kilometri de calea ferată și nu era atins de civilizație. A cumpărat o căsuță splendidă, i-a adus unele modificări și îmbunătățiri și s-a stabilit acolo foarte mulțumit. În casa lui locuiau: nepoata sa, Greta, secretarul său, o bătrână servitoare din Germania, care îl slujise cu credință aproape patruzeci de ani și un servitor foarte îndemânatic pentru curte și grădină, care era din King's Gnaton.

— Cei patru suspecti, zise încet dr. Lloyd.

— Exact. Patru suspecți. Atât și nimic mai mult... Timp, de cinci luni viața a decurs pașnic la King's Gnaton, până când s-a întâmplat nenorocirea. Într-o dimineață, dr. Rosen s-a prăbușit de pe scări și l-au găsit mort după o jumătate de oră. Când a avut loc accidentul, Gertrud era în bucătărie, cu ușa închisă, și n-a auzit nimic – cel puțin așa susținea ea. Frăulein Greta era în grădină ocupată cu plantatul florilor, cum spusese chiar ea. Grădinarul Dobbs era în seră, unde tocmai își lua gustarea de la ora unsprezece, după cum zicea el. Secretarul era la plimbare. Deci nu avea cum să spună o vorbă despre cele întâmplate. Niciunul nu avea un alibi și nu putea compara povestea sa cu a altuia. Un lucru e sigur: nimeni din afară n-ar fi putut face lucrul acesta, pentru că un străin, în sat, n-ar fi trecut neobservat. Ambele uși, din față și din spate, erau închise, fiecare dintre ai casei avea cheia lui. Cum vedeți, lucrurile sunt împotriva celor patru. Fiecare pare. Să fie dincolo de orice bănuială. Greta era fiica unicului său frate; Gertrud îl slujise cu credință timp de patruzeci de ani; Dobbs nu ieșise niciodată din sat, iar Charles Templeton, secretarul...

— Da, zise colonelul Bantry, ce-i cu el? Îmi pare suspect. Ce știți despre el?

— Ceea ce știu despre el îl disculpă de orice acuzare. Știți, Charles Templeton a fost unul dintre oamenii mei.

— Oh! Exclamă colonelul Bantry, dând vădit înapoi.

— Da, aveam nevoie de unul, dar nu voiam să se știe în sat. Lui Rosen îi trebuia un secretar, așa că i l-am recomandat pe Templeton. E un gentleman, un tip foarte priceput și vorbește germana curent.

— Dar atunci pe cine bănuieți? Întrebă doamna Bantry foarte încurcată. Toți par nevinovați, ceea ce e imposibil.

— Da, așa se pare, dar să privim lucrurile și din alt unghi. Frăulein Greta era o fată încântătoare, dar războiul ne-a demonstrat mereu că poate întoarce pe frate contra fratelui, pe tată contra fiului și așa mai departe, ne-a demonstrat că cele mai simpatice și mai încântătoare fete au făcut lucrurile cele mai uimitoare. Lucrul acesta s-ar potrivi și lui Gertrud, cine știe ce alte forțe s-au declanșat în cazul ei? Poate o ceartă cu stăpânul sau poate un resentiment mocnit, născut din lunga ei servitute. Femeile de teapa ei pot fi, uneori, uimitor de înverșunate. Dar Dobbs? Ar putea fi exclus că nu avea legături cu cei din familie? Banii pot face multe. Dobbs ar fi putut fi atras și cumpărat cu bani. Un lucru e sigur: un mesaj sau un ordin a venit dinafară, pentru că altfel nu s-ar explica cele cinci luni de imunitate. Agenții organizației lucrau. Nu erau încă siguri de trădarea lui Rosen, au amânat lucrurile până când n-au mai avut nici o îndoială cu privire la trădarea lui. Când toate îndoielile au fost date la o parte, au trimis un mesaj spionului din casă, un mesaj care spunea: Moarte!

— Ce mârșăvie! Zise Jane Helier îngrozită.

— Dar cum a ajuns mesajul? E o treabă pe care încerc să-l clarific și care e singura speranță de a descoperi vinovatul. Unul dintre cei patru a intrat în legătură cu ei și comunica într-un anumit fel cu aceștia. Nu era timp de pierdut și, sigur, în momentul în care a primit ordinul a trecut la fapte. E

grăitor pentru organizația Schwartze Hand. Mă apropii de problemă pe o cale care vi se va părea ridicol de meticuloasă. Cine a fost pe la ei în dimineața aceea? Am aici lista, nu mi-a scăpat niciunul.

Scoase un plic din buzunar, luă o hârtie și o citi:

— Măcelarul a adus carne de oaie, am cercetat și corespunde realității; băiatul de la prăvălie i-a adus făină de porumb, două livre de zahăr, o livră de unt și o livră de cafea, am cercetat și corespunde realității. Poștașul i-a adus două prospecte lui Fräulein Rosen, o scrisoare din localitate pentru Gertrud, trei scrisori pentru dr. Rosen, una cu timbru străin și două scrisori pentru domnul Templeton, una tot cu ștampilă din străinătate.

Sir Henry se opri și scoase un teanc de hârtii din plic.

— Ar fi interesant de văzut. Mi le-au dat diverși tipi care le-au descoperit și cules de la coșul de gunoi. Vă spun drept, au fost cercetate de specialiști în scrisul cu cerneală simpatică și așa mai departe. N-am nici o îndoială asupra acestui fapt.

Toți se adunară în jurul lui să se uite. Prospectele veneau de la un grădinar și de la o cunoscută firmă de blănuri din Londra. Cele două facturi adresate doctorului Rosen erau una din localitate, în legătură cu semințele pentru grădină, și alta de la o firmă de papetărie din Londra. Scrisoarea, care îi era adresată, suna astfel:

Dragul meu Rosen, Abia m-am întors de la Dr. Helmuth Spath's. L-am văzut pe Edgar Jackson alaltăieri. El și Amos Perry abia s-au întors de la Tsingtau. Îți spun cu toată Onestitatea că nu-i invidiez pentru călătorie. Dă-mi vești despre tine cât se poate de repede. Și cum ți-am mai spus: păzește-te de un anumit tip. Știi ce vreau să spun, chiar dacă nu ești de acord.

A dumitale, Georgina

— Coresponzența lui Templeton constă din această factură de la croitoul său și o scrisoare venită de la un prieten din Germania, continuă sir Henry. Scrisoarea, din nefericire, a rupt-o pe când se plimba. În sfârșit, iată scrisoarea primită de Gertrud:

Dragă doamnă Schwartz, Sperăm că puteți veni la întrunirea de vineri seara, vicarul speră să veniți cu toții, veți fi bine veniți. Rețeta pentru șuncă a fost foarte bună, vă mulțumesc pentru ea. Sper că sunteți sănătoasă și, până la revederea de vineri seara, rămân a dumeavoastră, Emma Greene.

Dr. Lloyd zâmbi ușor, la fel făcu și doamna Bantry.

— Cred că ultima scrisoare nu poate fi luată în considerare, zise dr. Lloyd.

— Așa cred și eu, zise sir Henry, dar cu o rezervă: am luat toate măsurile de precauție să văd dacă era vorba de o întrunire religioasă și doamna Greene există, trebuie să fim foarte atenți.

— Așa cum spune mereu prietena noastră, Miss Marple, zise dr. Lloyd zâmbind. Ai căzut în reverie, Miss Marple, la ce te gândești?

Miss Marple tresări.

— Ce prostie! Tocmai mă întrebam de ce cuvântul Onestitate e scris cu literă mare în scrisoarea adresată doctorului Rosen.

Doamna Bantry întări ideea:

— Așa e, zise ea, oh!

— Da, dragii mei, zise Miss Marple, cred că ați observat.

— În scrisoare îl previne de ceva, zise colonelul Bantrey. E primul lucru care mi-a atras atenția. Am băgat de seamă mai mult decât credeți. Da, îl previne clar... Împotriva cui?

— E ceva curios cu scrisoarea aceasta, zise sir Henry. După cum spune Templeton, dr. Rosen a deschis scrisoarea la micul dejun și a azvârlit-o, zicând că nu știe cine e tipul care i-a scris.

— Nu era un „tip”, zise Jane Helier, era semnată de una Georgina.

— E greu de spus asta, poate fi Georgey, tot așa de bine, zise dr. Lloyd, deși pare să fie mai repede Georgina. Ceea ce mă izbește, însă, e că scrisul aparține unui bărbat.

— Să știți că lucrul acesta e foarte interesant, zise colonelul Bantrey. A azvârlit scrisoarea pretinzând că nu știe de la cine era. Voia să citească ceva pe chipul cuiva. Al cui? Al fetei ori al bărbatului?

— Ori pe al menajerei, își spuse părerea doamna Bantrey. Poate tocmai intrase în cameră aducând dejunul. E ceva foarte deosebit aici, nu știu ce poate fi...

Apoi se uită peste scrisoare. Miss Marple veni mai aproape de ea, pipăi hârtia cu degetul și începură să vorbească în șoaptă.

— Dar de ce secretarul a rupt cealaltă scrisoare? Întrebă deodată Jane Helier. Lucrul acesta pare foarte, foarte curios. De ce a primit o scrisoare din Germania? Deși, după cum spuneți, el e în afară de orice bănuială...

— Dar sir Henry n-a spus așa ceva, zise repede Miss Marple, întrerupând discuția șoptită cu doamna Bantrey. El ne-a spus că sunt patru suspecti, așa că în piesa aceasta joacă și Templeton. Nu-i așa, sir Henry?

— Așa e, Miss Marple. Am învățat un lucru dintr-o amară experiență: să nu te grăbești să spui că cineva e în afară de orice bănuială. Până acum v-am dat motive să credeți că trei dintre ei pot fi vinovați, deși e puțin probabil să fie. N-ar trebui ca acest lucru să fie valabil și în cazul Templeton. Dar, urmând cele spuse mai înainte, am fost forțat să recunosc că în fiecare armată, în marină și în poliție există un număr de trădători din rândurile acestora, chiar dacă nu ne convine să admitem această idee. Am examinat la rece cazul lui Charles Templeton. M-am întrebat adeseori, ceea ce domnișoara Helier a întrebat adineaori. De ce el a fost singurul dintre cei din casă care nu î putut arăta scrisoarea pe care o primise, scrisoarea care, pe deasupra, mai avea și un timbru german? De ce să primească scrisori din Germania? Ultima întrebare e naivă, fără îndoială, dar i-am pus-o lui. Mi-a răspuns destul de simplu: mama lui avea o soră măritată cu un german, scrisoarea era de la verișoara lui. Am aflat ceva ce nu știusem înainte – că Templeton avea rude în Germania, ceea ce m-a făcut să-l pun hotărât pe lista celor suspecti. Era omul meu, aveam mare încredere și țineam la el; dar urmând calea justiției și a cinstei, trebuie să admit că el e cap de listă. Dar e ceva aici, nu știu ce, nu știu... Și, după toate probabilitățile, n-o să știu niciodată. Nu problema pedepsirii ucigașului, o altă problemă mi se pare de o mie de ori mai

importantă: a distruge întreaga carieră a unui om cinstit din cauza unei suspiciuni de care nu pot să nu țin seama.

Miss Marple își dresе glasul și zise cu blândețe:

— Sir Henry, dacă am înțeles exact, tânărul Templeton e singurul la care Vă gândiți atât de mult?

— Într-un fel, da. Teoretic aș putea să mă gândesc la toți patru, dar nu e cazul. De pildă, Dobbs. Îl pot bănuî cât vreau, asta nu i-ar afecta cu nimic cariera. Tot satul știe că moartea doctorului Rosen a fost un accident. Gertrud e afectată ceva mai mult. Ar putea duce la o schimbare în atitudinea domnișoarei Rosen față de ea, lucru care n-ar avea cine știe ce importanță pentru ea. În legătură cu Greta Rosen, ei bine, aici e greutatea problemei. Greta e o fată foarte frumoasă și Charles Templeton e un tânăr foarte atrăgător și vreme de cinci luni au stat împreună, fără alte distracții din afară. Ceea ce era de așteptat, s-a întâmplat. S-au îndrăgostit unul de altul, chiar dacă nu și-au mărturisit acest lucru. Apoi a venit nenorocirea. Acum trei luni, după vreo două zile de la întoarcerea mea, m-a căutat Greta Rosen. Vânduse căsuța și voia să se întoarcă în Germania, încheiase toate afacerile unchiului său. A ținut să vină neapărat la mine, deși știa că mă retrăsesem din poliție... Voia să mă vadă într-o chestiune absolut personală. Mai întâi m-a luat pe departe, apoi a revenit la subiect. Ce părere aveam? Scrisoarea cu marcă din Germania, aceea pe care Charles a rupt-o, era în regulă? Ar fi vrut să fie în regulă, ea credea tot ce-i spusese el, dar dacă ar putea să știe sigur! Vedeți? Același lucru: să poți avea încredere, dar bănuiala oribilă stă la pândă, și se înfinge în creier, nu te lasă în pace. I-am vorbit absolut deschis și am rugat-o să facă la fel. Am întrebat-o până unde au ajuns, dacă țineau unul la altul. „Eu așa cred, mi-a spus ea, din câte știu eram foarte fericiți, fiecare zi trecea atât de plăcut. Amândoi știam asta, dar nu ne grăbeam, aveam destul timp înainte. Într-o bună zi mi-ar fi spus că mă iubește și eu i-aș fi spus la fel. Oh, vă puteți închipui că acum totul s-a schimbat. Nori negri plutesc între noi, când ne întâlnim nu știm ce să ne spunem. Amândoi gândim același lucru: o, dacă aș fi sigur! Iată de ce vă rog, sir Henry, să-mi spuneți: Fii sigură că cel care l-a ucis pe unchiul tău nu e Charles Templeton. Spuneți-mi lucrul acesta, vă rog, spuneți-mi asta!” Nu putea să-i spun așa ceva. Și ei se vor îndepărta unul de celălalt cu bănuiala între ei ca o fantomă pe care n-o vor putea alunga niciodată.

Se lăsă pe spatele scaunului; arăta obosit și palid și dădea din cap descurajat.

— Nu mai e nimic de făcut, afară de cazul în care Miss Marple ar putea să né ajute. Ați putea, Miss Marple? Am presimțirea că scrisoarea vă spune ceva, aceea despre întrunirea religioasă. Nu vă amintește de cineva sau de ceva limpede ca lumina zilei? Ați putea să ajutați doi tineri disperați să fie iar fericiți?

Dincolo de aspectul bizar al lucrurilor, era ceva cinstit în apelul său. Ajunsesе să aibă o impresie foarte bună despre posibilitățile mentale ale acestei domnișoare bătrâne, fragile și demodate. Se uită la ea cu un fel de speranță în priviri.

Miss Marple începu să tușească, în timp ce își netezea dantelele rochiei.

— Îmi amintește, recunosc eu, întrucâtva de Annie Poultny. Scrisoarea e cât se poate de limpede pentru mine și doamna Bantry. Nu vorbesc despre scrisoarea referitoare la întrunirea religioasă, ci despre alta. Trăind atâta timp la Londra și neocupându-vă cu grădinăritul, sir-Henry, nu ați putut observa ceva?

— Ei, zise sir Henry, ce să observ?

Doamna Bantry se întinse și luă un prospect. Îl deschise și începu să citească cu glas tare și răspicat:

— Dr. Helmuth Soarth. Liliac, flori splendide, susținute de o tulpină foarte lungă și dură. Efect decorator în grădină. O noutate foarte frapantă”; „Edgar Jackson. Splendide crizanteme de culoare cărămizie”; „Amos Perry. Roșu aprins, efect decorativ deosebit”; „Tsingtau. Roșu-portocaliu strălucitor, plantă de grădină de mare efect, florile tăiate rezistă mult timp proaspete”; „Honesty5, cu literă mare în scrisoare, vă amintiți? Flori roz și albe, bogate, enorme”.

Doamna Bantry azvârli catalogul și zise cu o voce care parcă tună: Dalii!

— Dalii!

— Și litera inițială înseamnă moarte6, adăugă Miss Marple. Acesta era și avertismentul. Ce putea să facă el cu o scrisoare primită de la cineva pe care nu-l cunoștea, încărcă-’ tă de nume pe care nu le știa? A aruncat-o pur și simplu secretarului său.

— Așadar...

— Oh, nu, zise Miss Marple, nu secretarul, lucrurile sunt clare, el nu e vinovat. Dacă ar fi vinovat n-ar fi lăsat să fie găsită această scrisoare și n-ar fi rupt niciodată scrisoarea primită de el din Germania. Într-adevăr, nevinovăția lui, dați-mi voie s-o spun – e bătătoare la ochi.

— Atunci, cine?

— Ei bine, e sigur, atât cât poate fi sigur un lucru pe lumea aceasta, că mai era cineva la micul dejun care ar fi putut, în anumite împrejurări, să pună mâna pe scrisoare și s-o citească. Numai așa poate să fie. Vă amintiți că a primit prospectul pentru flori de la același poștaș.

— Greta Rosen, zise Sir Henry încet. Atunci vizita pe care mi-a făcut-o...

— Bărbații nu înțeleg niciodată lucrurile astea, zise Miss Marple. Mă tem că ei cred, adeseori, că noi femeile bătrâne suntem ca pisicile care văd pe întuneric. Asta așa e! Din nefericire știm foarte multe despre semenele noastre. Nu mă îndoiesc că ceva stătea între ei. Tânărul a simțit brusc o repulsie inexplicabilă, o suspecta fără să vrea și nu-și putea ascunde suspiciunea. Și cred că vizita fetei la dumneata arată o curată dușmănie. Se simte destul de sigură pe ea, dar s-a băgat la apă inutil, încercând să te facă să-ți îndrepti bănuiala definitiv asupra bietului Templeton. Niciodată n-ai fost atât de sigur de asta, ca după vizita fetei.

— Sunt sigur că nu s-a trădat cu nimic... Începu sir Henry.

— Bărbații, zise Miss Marple calmă, nu înțeleg niciodată lucrurile astea.

— Și fata asta..., zise el și se opri. A comis o crimă cu sânge rece și mai vrea să iasă basma curată!

— Nu, sir Henry, spuse Miss Marple, nu va ieși basma curată. Niciunul dintre noi nu crede asta. Amintește-ți ce ai spus mai înainte. Nu, Greta Rosen își va primi răsplata. A intrat în horă, trebuie să joace și va juca cu oameni foarte suspecti, cu contrabandiști și teroriști, o tovărășie care n-o va duce la bine și care îi rezervă un sfârșit amar. Așa cum spuneai, trebuie să ne pese de cel nevinovat, nu de cel vinovat. Templeton se va căsători, cred eu, cu verișoara sa din Germania, gestul de a rupe scrisoarea, ei bine, deși pare suspect, are cu totul alt înțeles decât cel pe care i l-am. Atribuit în seara asta. A rupt-o de teamă că cealaltă fată o va vedea și îi va cere să i-o arate. Da, pentru că eu cred că între ei s-a înfiripat o idilă. Cu Dobbs nu-i nici o problemă, el nu avea altceva în cap decât gustarea de la ora unsprezece. Mai rămâne biata Gertrud – cea care îmi amintește de Annie Poultny. După ce a slujit-o cu credință vreme de cincizeci de ani, a fost suspectată că a furat testamentul domnișoarei Lamb, deși nu aveau nici o dovadă împotriva ei. Cât pe ce să moară de inimă rea. Numai după ce a murit, adevărul a ieșit la iveală din cutia în care ținea ceaiul, unde bătrâna domnișoară Lamb îl pusese bine. Dar era prea târziu pentru biata Annie. De aceea sunt îngrijorată în cazul bătrânei nemțoaice. Când ești bătrân, ești ușor de lovit. Mi-e mai mare mila de ea, mai mult decât de Templeton care e tânăr, arătos și, după cum se vede, favoritul femeilor. Vă rog să-i scrieți, sir Henry,. Și să-i spuneți că nevinovăția ei e în afară de orice îndoială. Stăpânul ei a murit și ea trăiește și se gândește tot timpul că e suspectă de... Oh! Nu suport nici să mă gândesc la așa ceva.

— O să-i scriu, Miss Marple, o să-i scriu, zise sir Henry și se uită la ea într-un fel foarte curios. Știți, nu vă pot înțelege. Punctul dumneavoastră de vedere e întotdeauna cu totul altul decât m-aș aștepta.

— Mă tem că punctul meu de vedere e fără importanță, zise Miss Marple cu modestie. Rareori plec din St. Mary Mead.

— Și totuși ați rezolvat un caz care putea să constituie un mister de ordin internațional, zise sir Henry. Am convingerea că dumneavoastră l-ați rezolvat.

Miss Marple se înroși toată, apoi se porni iar:

— Cred că am primit o educație potrivită pentru ziua de azi. Eu și sora mea am avut o guvernantă din Germania – o Fräulein, o ființă sentimentală. Ne-a învățat limbajul florilor – ceva care azi nu se mai învață nicăieri, dar care e ceva foarte interesant. De pildă, o lalea galbenă înseamnă „iubire fără speranță”, pe când în China înseamnă „mor de gelozie la picioarele tale”. Scrisoarea era semnată „Georgian”, cuvânt care în germană înseamnă „dalie”, ceea ce face totul foarte limpede. Încerc să-mi amintesc ce înseamnă dalie, dar îmi scapă. Memoria mea nu mai e ca mai demult. Dar, oricum, nu înseamnă moarte. Sigur nu înseamnă moarte. Ce lucruri triste se petrec pe lume!

— Așa e, zise doamna Bantry suspinând. Noroc cu florile și cu prietenii!

— Ne-a pus pe locul doi, observați, zise dr. Lloyd.

— Pe vremuri cineva îmi trimitea în fiecare seară la teatru orhidee mov, zise Jane visătoare.

— Aș vrea să intru în grațiile tale”, zise Miss Marple, asta înseamnă orhidee.

Sir Henry tuși într-un fel aparte și întoarse capul. Miss Marple strigă deodată:

— Îmi amintesc! Dalie înseamnă „trădare și inducere în eroare”.

IV. Floarea ciudată.

Când am venit aici anul trecut... Spuse Henry Clithering și se opri.

Gazda sa, doamna Bantry, se uită la el curioasă.

Fostul inspector al Scotland Yard-ului stătea la vechii săi prieteni, colonelul și doamna Bantry, care locuiau lângă St. Mary Mead.

Doamna Bantry, cu stiloul în mână, tocmai îi ceruse sfatul pe cine să invite în calitate de al șaselea musafir la cina din seara aceea.

— Da, spuse doamna Bantry încurajatoare. Deci, când ai fost aici anul trecut...?

— Spune-mi, reluă Henry, cunoști o Miss Marple?

Doamna Bantry rămase surprinsă. Era ultima persoană la care s-ar fi așteptat.

— Dacă o cunosc pe Miss Marple? Dar cine n-o cunoaște! Fata bătrână tipică din romane. Adorabilă, dar cu totul demodată. Ai vrea s-o invit pe ea la cină?

— Te surprinde?

— Trebuie să mărturisesc că, puțin, da. Nici nu m-aș fi gândit că tu... Dar poate că există vreo explicație?

— Explicația e cât se poate de simplă. Când am fost aici anul trecut, aveam obiceiul să discutăm mistere nerezolvate – eram cinci sau șase, Raymond West, romancierul, a început. Fiecare dintre noi spunea o poveste al cărui deznodământ îl știa, dar ceilalți nu. L-am considerat un exercițiu al capacității noastre de deducție ca să vedem cine s-ar putea apropia cel mai mult de adevăr.

— Și?

— Exact ca în basme, nu ne dădeam seama că Miss Marple se distra; dar eram cu toții foarte politicoși pentru, că nu doream să-i rănim sentimentele dragei noastre bătrânică. Și-acum vine poanta glumei. Bătrâna doamnă ne-a întrecut de fiecare dată!

— Poftim?

— Vă asigur, merge drept la adevăr ca un porumbel acasă.

— Dar e cu totul extraordinar! Cum, bătrâna Miss Marple care abia a ieșit de câteva ori din St. Mary Mead?

— Ah! După părerea ei, asta i-a oferit prilejuri nelimitate de a observa natura umană, ca și cum ar fi pus-o sub microscop.

— Cred că trebuie să fie ceva la mijloc, conchise doamna Bantry. S-ar putea să cunoască cel puțin partea meschină a oamenilor. Dar, nu cred că avem printre noi chiar criminali adevărați. Ar trebui s-o punem la încercare,

după cină, cu povestea fantomei lui Arthur. I-aș fi recunoscătoare dacă i-ar găsi o soluție.

— Nu știam că Arthur crede în fantome!

— O, nu! Asta-l îngrijorează așa de mult! Și i s-a întâmplat unui prieten de-al său, George Pritchard, o persoană cât se poate de obișnuită. Este o adevărată tragedie pentru bietul George. Ori povestea asta extraordinară este adevărată, ori...

— Ori?

Doamna Bantry nu răspunse. După vreun minut, două, spuse la modul general:

— Știți, mie îmi place George, toți îl plac. N-ai putea crede că el... Dar oamenii fac câteodată asemenea lucruri extraordinare.

Sir Henry dădu din cap afirmativ. El știa mai bine decât doamna Bantry ce lucruri extraordinare sunt în stare să facă oamenii.

Așa că se întâmplă ca în seara aceea doamna Bantry să se uite în jurul mesei sale (tremurând puțin în timpul asta, pentru că sufrageria, ca majoritatea sufrageriilor englezești, era extrem de rece) și să-și fixeze privirea asupra bătrânei doamne foarte rigide care stătea la dreapta soțului ei. Miss Marple purta mitenă de mătase neagră; un vechi șal de mătase îi acoperea umerii și o altă bucată de mătase se ridica deasupra părului ei alb. Vorbea animată cu doctorul bătrâior, Lloyd, despre azilul de săraci și despre defectele pe care le suspectau la sora medicală a districtului.

Doamna Bantry se minună din nou. Ea chiar se întrebă dacă sir Henry făcuse o glumă strașnică, dar nu prea-i dădea de căpătâi. Incredibil ca ceea ce spusese să poată fi chiar adevărat.

Privirea ei se deplasă și se opri plină de afecțiune la soțul ei roșu la față, lat în umeri, care-i povestea despre cai frumoase și popularei actrițe, Jane Helier. Jane, mai frumoasă (dacă asta-i posibil) în realitate decât pe scenă, făcea ochii mari și murmură la anumite intervale: „Chiar?” „Ei zău!” „Extraordinar!” Nu știa absolut nimic despre cai și nu-i păsa deloc.

— Arthur, îi sări în ajutor doamna Bantry, o plictisești pe biata Jane la nebunie. Lasă caii ăia și povestește-i, în schimb, afacerea cu fantoma. Știi... George Pritchard.

— Ce, Dolly? O, dar nu știu...

— Și sir Henry dorește s-o audă. I-am povestit ceva despre ea azi dimineață. Ar fi interesant să vedem ce părere are fiecare despre ea.

— O, povestiți-o! Spuse Jane. Ador poveștile cu fantome.

— Bine... Colonelul Bantry ezita. Niciodată n-am crezut în supranatural, dar asta... Nu știu dacă vreunul dintre dumneavoastră îl cunoaște pe George Pritchard. Este unul dintre cei mai buni. Soția sa, ei bine, ea a murit, biata femeie. Aș zice doar atât: nu prea-i făcea viața ușoară lui George cât a trăit. Ea era una dintre acei invalizi... Cred că avea ceva cu adevărat, dar indiferent de ce suferea se folosea de asta la maximum. Era capricioasă, închipuită, nerezonabilă. Se plângea de dimineață până seara. George trebuia s-o servească în toate împrejurările și, indiferent ce făcea, ieșea

întotdeauna pe dos și era făcut de două parale. Cei mai mulți bărbați, sunt cu totul convins, ar fi decapitat-o de mult. Spune, Dolly, nu-i așa?

— Era o femeie îngrozitoare, confirmă doamna Bantry cu convingere. Dacă George Pritchard ar fi decapitat-o și în juriu s-ar fi aflat vreo femeie ar fi fost achitat în mod triumfal.

— Nu prea știu cum a început toată povestea. George a fost cam vag în legătură cu asta. Dar mi se pare că doamna Pritchard a avut întotdeauna o slăbiciune pentru cei care ghicesc viitorul, ghicesc în palmă, povestesc lucruri și chestii de soiul ăsta. Lui George nu-i păsa. Dacă ea se amuza așa, totul era în regulă. Dar el refuza să se implice în povești de genul ăsta și acest lucru era la originea altor necazuri. Mai multe surori de spital au trecut prin casă, deoarece doamna Pritchard, de obicei; devenea nemulțumită de ele după câteva săptămâni. O soră tânără fusese foarte atentă în privința acestei slăbiciuni de a ghici viitorul și, pentru o vreme, doamna Pritchard fusese foarte atașată de ea. Apoi, deodată, se supără și insistă ca ea să plece. Aduse înapoi o altă soră care mai fusese la ea, o femeie mai în vârstă, cu experiență și tact în a trata pacienți psihopați. Potrivit lui George, sora Copling era de foarte bună calitate, o femeie cu mult bun simț. Ea făcea față supărilor și ieșirilor nervoase ale doamnei Pritchard cu completă indiferență. Doamna Pritchard lua întotdeauna prânzul sus și, de obicei, în acest moment al zilei, George și sora cădeau la înțelegere în privința după-amiezii. În general, sora era liberă între ora două și patru, dar „din amabilitate”, cum se spune, își lua, câteodată, timpul liber după ceai, dacă George dorea să plece după-amiaza. Cu una din aceste ocazii, ea menționează că se duce să-și viziteze o soră la Golders Green și că ar putea să întârzie puțin. George se întristează, întrucât aranjase să joace o partidă de golf. Sora Copling îi dădu toate asigurările:

— Nu se va simți lipsa nici unuia dintre noi, domnule Pritchard. O luminiță se aprinse în ochii ei. Doamna Pritchard va avea o companie mult mai excitantă decât a noastră.

— Pe cine?

— Așteptați o clipă. Ochii serei Copling străluceau mai tare decât oricând. Să vă spun exact: Zarida, prezicătoare a viitorului.

— O, Doamne! Mormăi George. Asta-i una nouă, nu-i așa?

— Absolut. Cred că sora Carstairs, care a fost înaintea mea, a trimis-o aici. Doamna Pritchard n-a văzut-o încă. Mi-a spus să-i scriu pentru a-i fixa o întâlnire în această după-amiază.

— Bine, oricum, am să mă duc la golf, spuse George, plecând cu cele mai afectuoase sentimente față de Zarida, prezicătoarea viitorului.

Când s-a întors acasă a găsit-o pe doamna Pritchard într-o stare de mare agitație. Zăcea, ca de obicei, pe sofa ei cu o sticlă de săruri din care inhala destul de des.

— George, exclamă ea, ce ți-am spus eu despre casa asta? Din momentul în care am intrat am simțit că ceva nu era în ordine! Nu ți-am spus-o atunci?

Reprimându-și dorința de a răspunde: „O spui întotdeauna”, George zise:

— Nu, nu-mi amintesc.

— Tu nu-ți amintești niciodată nimic din ce are legătură cu mine. Bărbații sunt extraordinar de duri, dar cred că tu ești chiar mai insensibil decât majoritatea.

— Ei, bine, Mary dragă, nu-i frumos să vorbești așa!

— După cum îți spuneam, femeia asta și-a dat seama imediat! Ea... Ea pur și simplu a tresărit de frică – înțelegi ce vreau să spun – de cum a ajuns la ușă, s-a dat înapoi și a spus: „Aici e ceva rău, rău și periculos. Îl simt”.

George râse, ceea ce nu a fost prea înțelept din partea sa.

— Bine, a meritat să dai banii în după-amiaza aceasta.

Soția își închise ochii și trase îndelung pe nas din sticluta cu săruri.

— Cât mă urăști! Ai glumi și ai râde chiar dacă aș fi pe moarte.

George o contrazise, dar după câteva minute ea continuă:

— N-ai decât să râzi, dar îți voi povesti totul, casa asta este, în mod clar, periculoasă pentru mine, femeia a spus-o.

Sentimentele bune de mai înainte pe care le simțise George față de Zarida se schimbă în mod radical. Știa că soția sa era în stare să insiste pentru a se muta într-o casă nouă, dacă-i venea capriciul ăsta.

— Altceva ce a mai spus? Întrebă el.

— N-a putut să-mi spună foarte multe. Era atât de neliniștită! Un lucru mi-a zis. Aveam niște violete într-un vas. A arătat cu degetul spre ele și a strigat:

— Luați-le de aici! Nici o floare albastră, niciodată, niciodată să nu țineți flori albastre. Florile albastre vă sunt fatale, țineți minte asta.

— Doar știi, adăugă doamna Pritchard, întotdeauna ți-am spus că albastrul e o culoare care-mi repugnă. Simt ceva instinctiv împotriva ei.

George era prea înțelept ca să comenteze că n-o auzise niciodată până atunci spunând așa ceva. În schimb, întrebă cum arată misterioasa Zarida. Doamna Pritchard se lansa cu plăcere în descrierea acesteia:

— Păr negru, cu bucle pe urechi, ochii îi erau pe jumătate închiși, mari cearcăne negre în jurul lor, avea un văl negru pe gură și bărbie și vorbea ca și cum ar fi cântat cu un accentuat aer străin, spaniol, cred...

— De fapt, ca toți cei ce practică meseria asta, conchise George vesel.

Soția sa își închise imediat ochii.

— Mă simt extrem de rău, spuse ea. Sună după soră. Răutatea mă deprimă, după cum o știi prea bine.

Două zile mai târziu, sora Copling se duse la George cu o față gravă.

— Vreți să veniți la doamna Pritchard, vă rog? A primit o scrisoare care o neliniștește foarte mult.

Își găsi soția cu scrisoarea în mână. I-o întinse.

— Citește-o, spuse ea.

George o citi. Era o hârtie foarte parfumată, cu un scris mare și negru.

„Am citit viitorul. Vă avertizez înainte de a fi prea târziu. Fiți atentă la luna plină. Primula albastră înseamnă avertisment; nalba albastră de grădină înseamnă pericol; mușcată albastră înseamnă moarte...”

Tocmai când era pe punctul de a izbucni în râs, George observă că sora Copling îi face un gest iute ca să-l împiedice. Spuse oarecum nesigur:

— Probabil că femeia încearcă să te sperie, Mary. Oricum, nu există asemenea lucruri ca primule albastre și mușcate albastre.

Dar doamna Pritchard începu să plângă și să spună că zilele îi sunt numărate. Sora Copling ieși cu George pe palier.

— Atâtea idioțenii la un loc! Izbucni el.

— Cred că așa e.

Ceva din tonul sorei îl surprinse și o privi Uimit.

— Soră, doar nu crezi...

— Nu, nu, domnule Pritchard. Nu cred în prezicerea viitorului - e o prostie. Ceea ce mă uluiește pe mine este înțelesul scrisorii. Ghicitoarele pun mâna de obicei pe ce pot.

Dar femeia asta pare să o sperie pe doamna Pritchard, fără să tragă nici un folos pentru ea. Asta nu înțeleg. Și mai e un lucru...

— Da?

— Doamna Pritchard susține că ceva la Zarida îi e oarecum familiar.

— Chiar?

— Ei bine, nu-mi place, domnule Pritchard, asta-i tot.

— Soră, nu știam că ești atât de superstițioasă.

— Nu sunt superstițioasă, dar știu când un lucru este straniu.

După vreo patru zile avu loc primul incident. Ca să vi-l explic, va trebui să descriu camera doamnei Pritchard...

— Mai bine lasă-mă pe mine s-o fac, îl întrerupse doamna Bantry. Era tapetată cu material nou peste care poți să aplici buchete de flori ca să-i faci un fel de bordură de verdeață. Efectul este asemănător cu acela dintr-o grădină, numai că, bineînțeles, ceva nu-i în regulă cu florile. Mă refer la faptul că ele nu pot fi toate înflorite în același timp.

— Lasă-ți pasiunea ta pentru acuratețe horticolă, Dolly, i se adresă soțul. Știm cu toții că ești un grădinar entuziast.

— Bine, dar este absurd, protestă doamna Bantry. Să ai narcise, zambile, nalbe de grădină, lupinus albuș și margarete de toamnă, toate grupate laolaltă.

— Cât se poate de neștiințific, remarcă sir Henry. Dar să continuăm povestirea.

— Ei bine, printre aceste flori îngrămădite se ' aflau primule, buchete de primule galbene și roșii și... O, continuă Arthur, asta-i povestirea ta...

Colonelul Bantry reluă firul acțiunii:

— Într-o dimineață, doamna Pritchard sună violent din clopoțelul ei. Toată casa veni în fugă, crezând că își dădea duhul; câtuși de puțin. Ea era extrem de agitată și arăta cu degetul spre tapet; acolo se vedea destul de clar o singură primulă albastră în mijlocul celorlalte...

— O, îmi dă fiori! Exclamă domnișoara Helier.

— Problema era dacă primula cea albastră fusese tot timpul acolo? Așa au fost de părere George și sora. Dar doamna Pritchard n-a vrut în ruptul capului să accepte sugestia asta. Ea nu o observase niciodată până în

dimineața aceea și cu o noapte înainte fusese lună plină. Era foarte înnebunită din cauza asta.

— L-am întâlnit pe George Pritchard în aceeași zi și el mi-a povestit, interveni doamna Bantry. M-am dus s-o vizitez pe doamna Pritchard și mi-am dat toată osteneala să ridiculizez întreaga afacere, dar fără succes. Am plecat serios preocupată și îmi amintesc că m-am întâlnit cu Jean Instow și i-am spus și ei. Jean este o fată ciudată. Ea a zis: „Deci, chiar este afectată de asta?” Am asigurat-o că începusem să cred că femeia era pur și simplu capabilă să moară de frică, era superstițioasă din cale – afară. 'Âmi reamintesc că Jean m-a cam surprins cu ceea ce a declarat apoi: „Ei bine, asta ar putea să fie spre binele tuturor, nu-i așa?” Tonul era așa de rece, atât de indiferent încât m-a șocat cu adevărat. Sigur că știu cum se întâmplă în zilele noastre – să fii brutal și direct, dar nu mă pot deloc obișnui cu asta. Jean îmi zâmbi cam ciudat și adăugă: 'Nu vă place că spun asta, dar e adevărat. La ce-i mai folosește viața doamnei Pritchard? La nimic, și e un iad pentru George Pritchard. Să-i moară soția de frică – asta ar fi lucrul cel mai bun care i s-ar putea întâmpla”. Eu i-am răspuns: „George a fost întotdeauna extrem de bun cu ea”. Jean a răspuns: „Da, el merită o recompensă, bietul de el. Este un bărbat foarte atractiv, George Pritchard. Așa credea ultima soră, cea drăguță, cum o chema? Carstairs. Asta a fost cauza certei dintre ea și doamna Pi”. Știți, nu mi-a plăcut s-o aud pe Jean vorbind astfel. Sigur că m-am întrebat...

Doamna Bantry se opri în mod intenționat.

— Da, dragă, spuse Miss Marple liniștită. Întotdeauna te întrebi. Domnișoara Instow e o fată drăguță? Joacă cumva și golf?

— Da. E bună la toate jocurile. Și arată bine, atractivă, foarte blondă, cu o piele sănătoasă și ochii mari, frumoși, albaștri. Sigur că noi întotdeauna am simțit că ea și George Pritchard – vreau să spun că dacă lucrurile ar, fi stat altfel – sunt foarte potriviți.

— Sunt prieteni? Întrebă Miss Marple.

— O, da. Prieteni foarte buni.

— Dolly, întrebă colonelul Bantry pe un ton mios, crezi că aș putea să-mi continui povestirea?

— Arthur, spuse doamna Bantry resemnată, vrea să se întoarcă la fantomele sale.

— Restul povestirii am aflat-o de la însuși George, continuă colonelul. Nu e nici o umbră de îndoială că doamna Pritchard o luase razna rău de tot spre sfârșitul lumii următoare. Însemnă pe un calendar când era lună plină și în noaptea aceea i-a ținut pe soră și pe George în camera ei și i-a pus să studieze tapetul cu grijă. Erau nalbe de grădină roz și roșii, dar niciuna albastră printre ele. Apoi, după ce George a plecat din cameră, ea a închis ușa...

— Și dimineața a apărut o mare nalbă albastră de grădină, spuse veselă domnișoara Helier.

— Exact, confirmă colonelul Bantry. Sau, în orice caz, cam așa ceva. O floare de nalbă, chiar deasupra capului ei, se făcuse albastră. Asta îl

impresionă pe George și, bineînțeles, cu cât îl intriga mai mult, cu atât refuza să ia lucrurile în serios. A insistat că toată afacerea era un fel de glumă. A ignorat dovada că ușa fusese închisă și faptul că doamna Pritchard a descoperit schimbarea înaintea tuturor, chiar înainte ca sora Copling să intre în cameră. Lucrul acesta îl ului pe George și-l făcu să se piardă cu firea. Soția sa dorea să părăsească locuința și el nu vroia. Pentru prima dată, era înclinat să creadă în supranatural, dar îi era rușine s-o recunoască. De obicei, ceda în favoarea soției sale, dar, de data asta, refuză. Spunea că Mary n-o să-și bată joc de el. Întreaga afacere era o prostie infernală.

Și așa se scurse luna următoare. Doamna Pritchard protesta mai puțin decât și-ar fi imaginat cineva. Cred că era așa de superstițioasă încât se convinsese că nu poate scăpa de ceea ce îi era scris. Repeta tot timpul: „Primula albastră – avertisment. Nalba albastră de grădină – pericol. Mușcata albastră – moarte.” Și stătea uitându-se la buchetul de mușcate roșii de lângă patul ei. Întreaga atmosferă era tensionată. Chiar și sora s-a molipsit. Cu două zile înainte de luna plină îl rugă pe George s-o ducă pe doamna Pritchard în altă parte. George s-a enervat.

— Chiar dacă toate florile de pe tapetul ăla al naibii s-ar transforma în draci albaștri tot n-ar putea omorî pe cineva! Strigă el.

— S-ar putea. De șoc au murit mulți oameni până acum.

— Prostii, susținu George.

Întotdeauna, George a fost puțin încăpățânat. Nu-l poți urni dacă nu vrea. Cred că avea impresia că însăși soția sa le colora și că totul se rezuma la un plan isteric și morbid de-al ei. Ei bine, noaptea fatală sosi. Doamna Pritchard închise ușa ca de obicei. Era foarte calmă, într-o stare de spirit apatică. Sora părea îngrijorată de aceasta și a vrut să-i dea un stimulent, să-i facă o injecție cu stricnină, dar doamna Pritchard refuză. Într-un fel, cred, se amuza. Așa spunea și George.

— Ar putea fi destul de posibil, zise doamna Bantry. Trebuie să fi fost un soi de ciudată fascinație care cuprinsese toată casa.

— A doua zi dimineața, nu se mai auzi sunetul violent al clopoțelului. Doamna Pritchard se trezea, în mod obișnuit, pe la opt. Când, la ora opt și jumătate, nu primi nici un semn de la ea, sora bătut tare la ușă. Pentru că nu-i răspunse nimeni, se duse, îl aduse pe George și insistă să spargă împreună ușa. Așa și făcură cu ajutorul unei dalte. O privire spre silueta nemișcată din pat a fost suficientă pentru sora Copling. Îl trimise pe George să telefoneze după doctor, dar era prea târziu. Doamna Pritchard, spuse acesta, trebuie să fi murit de vreo opt ore. Sticluța cu săruri se afla pe pat lângă ea și, pe peretele de alături, una dintre mușcatele roșii era de un albastru viu.

— Oribil! Exclamă domnișoara Helier cu un fior.

Sir Henry se încruntase.

— Alte detalii suplimentare?

Colonelul dădu neputincios din cap, dar doamna Bantry interveni iute:

— Gazul.

— Ce-i cu gazul? Întrebă sir Henry.

— Când doctorul a sosit, mirosea ușor a gaz și el descoperi imediat că la cămin, conducta fusese puțin deschisă, dar într-o măsură atât de mică, că n-ar fi putut conta.

— Domnul Pritchard și sora n-au observat lucrul acesta când au intrat prima dată?

— Sora a declarat că ei i-a mirosit ușor a gaz. George a spus că n-a sesizat vreo urmă de gaz, dar că ceva îl făcea să se simtă copleșit și foarte ciudat; el a pus aceasta pe seama șocului și probabil că asta și era. În orice caz, nu se ridica problema axfisierii cu gaz. Mirosul era abia perceptibil.

— Și asta-i sfârșitul povestirii?

— Nu, nu-i asta. Într-un fel sau altul, s-au vrute și nevrute. Știți, servitorii auziseră unele lucruri, ca de exemplu, pe doamna Pritchard spunându-i soțului că el o ura, că avea să-și bată joc când ea va fi pe moarte. Ca și remarci mai recente. Ea afirmase într-o zi, apropo de refuzul lui de a părăsi casa: „Foarte bine, când voi muri sper ca toată lumea să-și dea seama că tu m-ai ucis”. Și ghinionul a făcut ca el să fi amestecat cu o zi mai înainte niște substanțe otrăvitoare împotriva buruienilor pentru a s, tropi cărările în grădină. Unul dintre servitorii mai tineri îl văzuse, și apoi mai observase că-i dusesse sus, soției, un pahar cu lapte fierbinte. Speculațiile s-au răspândit și au crescut în intensitate. Doctorul dăduse un certificat – nu știu exact în ce termeni – șoc, sincopă, infarct, probabil niște termeni medicali care nu însemnau nimic mai mult. Totuși, biata femeie abia fusese îngropată de o lună, când s-a cerut și aprobat exhumarea.

— Îmi amintesc că rezultatul autopsiei a fost nul, spuse sir Henry, pe un ton grav. Deocamdată, un caz despre care s-a făcut vâlvă fără motiv.

— Toată întâmplarea este cu adevărat foarte curioasă, spuse doamna Bantry. De exemplu, ghicitoarea – Zarida. La adresa unde se presupunea că s-ar găsi, nimeni nu auzise vreodată de o asemenea persoană!

— Ea a apărut așa, deodată, din neant, adăugă soțul, și apoi, pur și simplu, a dispărut în zarea albastră, albastră – asta chiar că-i bună!

— Și ceea ce-i culmea, continuă doamna Bantry, sora Carstairs care s-a presupus că ar fi recomandat-o, n-a auzit niciodată de ea.

Se uitară unul la altul.

— E o povestire misterioasă, spuse doctorul Lloyd. Poți face presupuneri, dar să știi ce s-a întâmplat...

Dădu din cap că nu știa.

— Domnul Pritchard s-a căsătorit cu domnișoara Instow? Întrebă Miss Marple pe tonul ei blând.

— De ce întrebați tocmai asta? Se interesă sir Henry.

Miss Marple îl privi cu ochii ei mari, albaștrii și calzi.

— Mi se pare atât de important! Insistă ea. S-au căsătorit?-

Colonelul Bantry dădu negativ din cap.

— Ei bine, noi ne-am cam așteptat la așa ceva, dar au trecut 18 luni. Nici nu cred că se mai întâlnesc.

— Asta-i important, spuse Miss Marple. Foarte important!

— Atunci credeți la fel ca mine, zise doamna Bantry. Credeți.,.

— Hai, Dollly, o întrerupse soțul. N-are nici o justificare ceea ce ai de. Gând să spui. Nu poți să acuzi oamenii, fără să ai nici o umbră de dovadă.

— Nu fă acum pe circumspectul, Arthur! Bărbaților le e teamă întotdeauna să nu zică ceva care... Oricum, totul rămâne aici, între noi. E doar o idee fantastic de îndrăzneță din partea mea, dar e posibil – doar posibil – ca Jean Instow să se fi deghizat într-o prezicătoare. Gândiți-vă că ar fi fost o glumă. Nu cred, nici o clipă, că a vrut să facă vreun rău; dar dacă așa s-a întâmplat și doamna Pritchard a fost așa de proastă să moară de frică, ei bine, asta ați vrut să spuneți Miss Marple, nu-i așa?

— Nu dragă, nu tocmai, o contrazise Miss Marple. Știți, dacă aș avea de gând să omor pe cineva – ceea ce, bineînțeles, nu m-am gândit nici o clipă să fac, deoarece ar fi un lucru foarte rău și, apoi, nu-mi plac crimele.

— Nici chiar de viespi nu m-aș atinge, deși trebuie și sunt sigură că grădinarul o face cât se poate de omenos... Dar, ia să văd, ce spuneam?

— Dacă ați dori să omorâți pe cineva, o susținu sir Henry.

— O, da. Ei bine, dacă aș face-o, nu m-aș mulțumi să mă încred în frică. Citim despre oameni care au murit de groază, dar pare un soi de lucru nesigur și oamenii cei mai nervoși sunt cu mult mai curajoși decât se crede, în general, despre ei. Mi-ar place ceva clar și precis și aș pune la punct un plan bun în scopul ăsta.

— Miss Marple, o opri sir Henry, mă băgați în sperieți. Sper că n-o să vreți niciodată să trimiteți pe lumea cealaltă pe cineva. Planurile dumneavoastră s-ar dovedi prea bune.

Miss Marple îl privi cu reproș.

— Credeam că m-am exprimat clar că nu m-aș deda vreodată la o asemenea ticăloșie, spuse ea. Nu, încercam să mă pun în situația... Unei anumite persoane.

— Vă referiți la George Pritchard? Întrebă colonelul Bantry. N-aș crede niciodată așa ceva despre George, deși, trebuie să știți că însăși sora îl suspectează. M-am dus și i-am făcut o vizită după vreo lună, cam în jurul momentului exhumării. Nu știa cum s-a întâmplat, de fapt, nu avea nimic de spus, dar părea destul de clar că ea credea că George era, într-un anumit fel, responsabil pentru moartea soției. Era convins de asta.

— Da, interveni doctorul Lloyd, poate că nu greșea în totalitate. Și apoi, vă dați seama că o soră adesea știe. Ea nu poate spune, n-are nici o dovadă, dar știe.

Sir Henry se aplecă în față;

— Haideți, Miss Marple, i se adresă el convingător. Visați cu ochii deschiși. Nu ne spuneți și nouă ceva despre lucrurile astea?

Miss Marple tresări și se înroși.

— Vă cer scuze, spuse ea, mă gândeam doar la sora noastră medicală de district. O problemă cât se poate de dificilă.

— Mai dificilă decât cea cu mușcata albastră?

— Asta depinde foarte mult de primule, declară Miss Marple. Vreau să spun că doamna Bantry le-a descris ca fiind galbene și roșii. Dacă a existat o

primulă roșie care a devenit albastră, atunci, desigur, asta se potrivește de minune. Dar dacă s-a întâmplat să fie una galbenă...

— A fost roșie, răspuse doamna Bantry.

Se holbară cu toții la Miss Marple.

— Atunci, asta explică totul, spuse Miss Marple. Dădu din cap plină de regret. Și sezonul viespilor, totul. Și, bineînțeles, gazul.

— Cred că vă aduce aminte de nenumărate tragedii de la țară, spuse sir Henry.

— Nu tragedii, răspuse Miss Marple. Și, în mod sigur, de nimic criminal. Dar îmi amintește puțin de necazul pe care-l avem cu sora medicală. În fond, surorile medicale sunt ființe umane și care trebuie să fie așa de corecte în comportamentul lor, să poarte gulerile alea incomode, să se atașeze de familii, ei, vă miră că se întâmplă, uneori, câte ceva?

O luminiță se aprinse în ochii lui sir Henry.

— Vă gândiți la sora Carstairs?

— O, nu, nu la sora Carstairs. La sora Copling. Știți, ea fusese acolo mai înainte și îi era drag de domnul Pritchard, care spuneți că e un bărbat atrăgător. Aș zice că s-a îndrăgostit, biata de ea, sigur n-ar trebui să ne amestecăm în treaba asta. Cred că nu știa de domnișoara Instow și, bineînțeles, după aceea, când a aflat, s-a întors împotriva lui și a încercat să facă cât de mult rău putea. Desigur, scrisoarea a exclus-o, nu-i așa?

— Ce scrisoare?

— Bine, dar ea i-a scris ghicitoarei la cererea doamnei Pritchard și prezicătoare a venit, aparent, ca răspuns la scrisoare. Dar, mai târziu, s-a descoperit că nu existase niciodată o asemenea persoană la adresa aceea. Asta indică un lucru: sora Copling era implicată. Ea doar a pretins că scrie, sau ce ar putea fi mai plauzibil decât faptul că ea însăși a fost prezicătoarea?

— N-am făcut deloc legătura cu scrisoarea, spuse sir Henry. Acesta e un element cât se poate de important.

— A făcut ceva foarte îndrăzneț, spuse Miss Marple, întrucât doamna Pritchard ar fi putut s-o recunoască, în pofida deghizării șale, deși, cu siguranță, dacă s-ar fi întâmplat așa, sora ar fi pretins că a fost o glumă.

— Ce ați vrut să spuneți, zise sir Henry, când ați pfârmat că dacă ați fi fost o anumită persoană nu ați fi avut încredere în efectul spaimei?

— Nu poți fi sigur în felul acela, răspuse Miss Marple. Nu, cred că avertismentele și florile albastre au fost, ca să folosesc un termen militar, doar un camuflaj... Și râse de propria ei comparație.

— Și lucrul adevărat?

— Știu, se scuză Miss Marple, că mi-e gândul la viespile alea. Bietele de ele, distruse cu miile și, de obicei, într-o zi frumoasă de vară. Dar mi-am reamintit că l-am văzut pe grădinar amestecând cianura de potasii într-o sticlută cu apă care arăta asemenea sticlutelelor cu săruri de inhalat. Și dacă s-ar puneamestecul 'grădinarului într-o asemenea sticlută și aceasta în locul celei adevărate... Ei bine, biata femeie avea obiceiul să nu se dezlipească de sticluta ei cu săruri. Ați și spus că a fost găsită lângă mâna ei. Atunci, în mod sigur, când domnul Pritchard s-a dus să telefoneze după doctor, sora a

înlocuit-o cu cea adevărată și a dat puțin drumul la gaze ca să mascheze orice miros de migdale și, în cazul în care cineva se simțea ciudat, și eu am auzit că cianura nu lasă nici o urmă dacă aștepți destul de mult... S-ar putea să mă înșel și să fi fost ceva cu totul diferit în sticlă, dar asta nu mai contează, nu-i așa?

— Miss Marple se opri, trăgându-și puțin sufletul.

Jane Helier se aplecă spre ea și întreabă:

— Dar mușcata albastră și celelalte flori?

— Surorile medicale au întotdeauna hârtie de turnesol, nu-i așa?

Întrebă Miss Marple. Pentru... Pentru teste. Nu-i un subiect prea plăcut. N-o să insistăm asupra lui. Într-o vreme am fost și eu, pentru puțin timp, soră medicală. Se înroși ușor. Albastrul devine roșu cu acizi și roșu devine albastru cu substanțe alcaline. E așa de ușor să lipești o hârtiuță de turnesol roșie pe o floare roșie de lângă pat, bineînțeles. Și apoi, când biata femeie și-a luat „sărurile”, aburii puternici de amoniac au schimbat-o în albastru. Cu totul extrem de ingenios. Desigur, mușcata nu era albastră când ei au intrat, prima dată, în cameră; nimeni n-a observat-o decât mai târziu. Când sora a schimbat sticlulele între ele, a ținut-o pe cea cu amoniac, timp de un minut, lângă tapet. Așa cred!

— Trebuie să fi fost de față, Miss Marple, rosti admirativ sir Henry.

— Ceea ce mă preocupă, spuse Miss Marple, este bietul domn Pritchard și fata aceea drăguță, domnișoara Instow. Probabil, amândoi se suspectează reciproc și se țin la distanță... Și viața e așa de scurtă!

Dădu tristă din cap.

— Nu trebuie să-ți faci griji sir, o liniști Henry. De fapt, am un as în mânecă. O soră medicală a fost arestată sub învinuirea de a fi ucis un pacient în vârstă care-i lăsase o moștenire. A folosit cianură de potasiu ca înlocuitor pentru săruri de inhalat- 'Sora Copling a încercat din nou același truc. Domnișoara Instow și domnul Pritchard nu trebuie să aibă îndoieli în privința adevărului.

— Ei, nu-i așa că e drăguț! Exclamă încântată Miss Marple. Nu mă refer la noua crimă, nu! Asta-i foarte trist, dovedește câtă răutate domnește în lume și dacă te lași tentată o dată – ceea ce îmi reamintește că trebuie să termin scurta mea discuție cu doctorul Lloyd despre sora medicală din sat.

V. Cazul domnișoarelor Skinner

— Oh, vă rog, doamnă, pot să vă vorbesc o clipă?

S-ar putea crede că era prin natura ei o absurditate, de vreme ce Edna, mica servitoare a lui Miss Marple, stătea de fapt de vorbă cu stăpâna chiar în acel moment.

Recunoscând, totuși, obișnuința, Miss Marple spuse prompt:

— Desigur, Edna. Vino și închide ușa. Despre ce e vorba?

Închizând ascultătoare ușa, Edna păși în cameră, împături colțul șorțului ei între degete și înghiți de câteva ori.

— Zi, Edna! Spuse Miss Marple încurajatoare.

— Oh, vă rog, doamnă, e vorba de verișoara mea, Gladdie. Știți, și-a pierdut slujba.

— Vai de mine, îmi pare rău să aud asta. Ea era la conacul cel mare, nu-i așa, la domnișoara... Doamna. Skinner?

— Da, doamnă, exact, doamnă. Și Gladdie este foarte necăjită din cauza asta, grozav de necăjită.

— Gladys a schimbat slujbele cam des înainte, totuși, nu-i așa?

— Așa e, doamnă. De felul ei, Gladdie este mereu amatoare de schimbare. Nu pare, niciodată, cu totul așezată, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Dar, întotdeauna, ea a fost cea care a anunțat că pleacă, să știți!

— Și de data aceasta e invers? Întrebă Miss Marple scurt.

— Da, doamnă, și asta a supărat-o pe Gladdie de groază.

Miss Marple arăta ușor surprinsă. Își amintea de Gladys, care venise câteodată să bea ceai în bucătărie în „zilele ei libere”, ca de o fată solidă, chicotind, cu un temperament foarte echilibrat.

Edna continuă:

— Să vedeți, doamnă, cum s-a întâmplat – cum consideră domnișoara Skinner.

— Cum consideră domnișoara Skinner? Întrebă Miss Marple cu răbdare. De data aceasta Edna fu în stare să povestească întreaga tărășenie.

— Oh, doamnă, a fost așa un șoc pentru Gladdie! Știți, una din broșele domnișoarei Emily a dispărut și s-a făcut atâta caz și zarvă pentru asta ca niciodată, căci, desigur, nimănui nu-i place să i se întâmple așa ceva; este îngrijorător, doamnă, știți ce vreau să spun. Și Gladdie a ajutat să se cerceteze peste tot și domnișoara Lavinia spunea că se duce la poliție să anunțe și atunci broșa a apărut: căzuse în spatele sertarului de la toaletă și Gladdie a fost foarte mulțumită. Chiar a doua zi o farfurie s-a spart și domnișoarei Lavinia îi sări țandăra s-o dea afară și i-a spus lui Gladdie că-i dă un preaviz de o lună. Și Gladdie crede că nu e vorba de o farfurie, că domnișoara Lavinia se folosește de asta ca un pretext și că trebuie să fie din cauza broșei și că ele își închipuie că ea a luat-o și a pus-o înapoi când s-a amenințat cu poliția, și Gladdie n-ar face un asemenea lucru, n-ar face niciodată. Și crede că zvonul se va răspândi și va fi împotriva ei și ăsta-i un lucru foarte serios pentru o fată, după cum știți, doamnă.

Miss Marple încuviință. Deși nu-i plăcea în mod deosebit Gladys, cea dată afară și care avea propriile ei opinii, era aproape sigură de cinstea perfectă a fetei și-și putea prea bine imagina că afacerea trebuie să o fi necăjit.

Edna spuse pe un ton rugător:

— Se poate, doamnă, să faceți ceva în legătură cu asta?

— Spune-i să nu fie proastă, zise Miss Marple hotărâtă. Dacă nu a luat ea broșa, fapt de care sunt sigură, atunci n-are nici un motiv să fie necăjită.

— Se va răspândi zvonul, zise Edna descurajată.

Domnișoara Marple spuse:

— Am... Am... Să mă duc acolo după-amiază. Am să vorbesc cu domnișoara Skinner.

— Oh, vă mulțumesc, doamnă, spuse Edna.

Vechiul conac era o casă mare în stil victorian, înconjurată de pădure și de un parc. De când se dovedise de neînchiriat și de nevândut după cum era, un întreprinzător speculativ îl împărțise în patru apartamente cu un sistem central de încălzire și cu folosirea „domeniului” în comun de către chiriași. Experimentul fusese satisfăcător. O bătrână doamnă bogată și excentrică împreună cu camerista ei ocupau un apartament. Bătrâna doamnă avea o pasiune pentru păsări și întreținea în fiecare zi o adunare a înaripatelor la mese. Un judecător indian la pensie și soția sa au închiriat un al doilea. Un cuplu foarte tânăr căsătorit l-a ocupat pe al treilea, și cel de al patrulea fusese ocupat numai cu două luni în urmă, de două tinere pe nume Skinner. Chiriașii erau în relații foarte distante unii cu alții, întrucât nu aveau nimic în comun. Proprietarul fusese auzit spunând că acesta era un lucru excelent. El se temea de prietenii, urmate de certuri și plângeri de rigoare ce i s-ar fi adresat.

Miss Marple îi cunoștea pe toți chiriașii, deși nu știa pe niciunul dintre ei prea bine. Domnișoara Skinner cea mare, domnișoara Lavinia, era ceea ce se poate spune membrul conducător al firmei. Domnișoara Emily, cea mică, își petrecea majoritatea timpului în pat, suferind de variate boli care, în opinia celor din St. Mary Mead, erau mai mult imaginare. Numai domnișoara Lavinia credea cu toată devoțiunea în martiriul și răbdarea cu care suferea sora sa și alerga pe dată, bătând satul de la un capăt la altul, după comisioane și lucruri pe care „sora mea și le dorește deodată”.

În St. Mary Mead se credea că, dacă domnișoara Emily suferea pe jumătate pe cât sușinea, ar fi trimis de mult după doctorul Haydock. Dar domnișoara Emily, când i se sugera acest lucru, își închidea ochii cu un aer superior și murmura că în cazul ei nu era ușor – cei mai buni specialiști în breaslă îi presciseseră cel mai modern tip de tratament și ea spera cu adevărat că starea sănătății i se va ameliora mulțumită acestuia. Nici un medic generalist nu-i putea deloc înțelege cazul.

— După părerea mea, spunea sinceră domnișoara Hartnell, ea e foarte înțeleaptă că nu-l cheamă. Dragul de el, doctorul Haydock, în maniera aia a sa repezită i-ar putea spune că n-are nimic, să se dea jos din pat și să nu mai facă atâta caz! I-ar face foarte mult bine!

Scăpând de un asemenea tratament arbitrar, domnișoara Emily continuă, așadar, să zacă pe sofale, să se înconjoare cu cutiute pline de pastile ciudate și să respingă aproape tot ce i se gătea și să ceară altceva – de obicei ceva dificil și care nu era la îndemână de obținut.

Gladdie i-a deschis ușa domnișoarei Marple, care arăta mai deprimată decât ar fi crezut vreodată aceasta. În sufragerie (un sfert din fostul living, care fusese împărțit în sală de masă, salon, baie și coșul de rufe pentru servitoare), domnișoara Lavinia se ridică s-o întâmpine pe Miss Marple.

Lavinia Skinner era o femeie înaltă, slăbănoagă, osoasă, de vreo cincizeci de ani. Avea o voce arțăgoasă „și o purtare repezită.

— Îmi pare bine că vă văd, zise ea. Emily zace în pat... Se simte rău astăzi, biata de ea. Speră să vă vadă, ceea ce ar reconforta-o, dar sunt

momente când nu se simte în stare să vadă pe nimeni. Draga de ea, e tare răbdătoare.

Miss Marple îi răspunse politicos. Servitoarele erau principala temă de conversație în St. Mary Mead, așa încât nu-i fu greu să dirijeze discuția în direcția asta: Miss Marple spuse că auzise că fata aia drăguță, Gladys Holmes, urma să plece.

Domnișoara Lavinia îi confirmă spusele.

— De miercuri într-o săptămână. A spart lucruri, știți. Nu putem permite așa ceva.

Miss Marple oftă și-și dădu cu părerea că toți trebuie să ne obișnuim astăzi cu lucruri de-astea. E atât de greu să faci servitoarele să vină la țară. Credea domnișoara Skinner că era într-adevăr bine să se despartă de Gladys?

— Știu că e greu să găsești servitoare, încuviință domnișoara Lavinia. Familia Devereux n-a găsit pe nimeni – dar nici nu mă mir – se ceartă tot timpul, jazz toată noaptea, se mănâncă la orice oră, fata aia nu știe cum se ține o gospodărie. Mi-e milă de bărbatul ei! Și apoi, familia Larkin tocmai a rămas fără servitoare. Sigur, cu firea judecătorului și dorința lui de a i se pregăti Chota Hazri7, cum îi zice el, la ora șase dimineața și doamna Larkin care e mereu nemulțumită. Nu mă mir nici de asta, de pildă. Janet de la doamna Carmichael este cea mai stabilă, desigur, dar după mine este o femeie foarte dezagreabilă și o înfruntă pe bătrâna doamnă.

— Atunci, nu credeți că ar trebui să reveniți asupra deciziei în privința lui Gladys? E o fată tare bună. Îi cunosc întreaga familie; oameni foarte cinstiți și de calitate.

Domnișoara Lavinia se împotrivi:

— Am motivele mele, spuse ea dându-și importanță.

Miss Marple murmură:

— V-a lipsit o broșă, am auzit...

— Cine-a trântănit? Îmi închipui că fata. Pe cinstite, sunt aproape sigură că ea a luat-o. Și apoi s-a speriat și a pus-o la loc, dar, vedeți, nu poți spune nimic dacă nu ești sigur. Schimbă subiectul. Veniți s-o vedeți pe domnișoara Emily, Miss Marple. Sunt sigură c-o să-i facă bine.

Miss Marple o urmă docilă la o ușă, unde domnișoara Lavinia bătu, fu invitată să intre și-și introduse musafira în cea mai bună cameră din apartament, în care lumina nu pătrundea mai deloc din cauza jaluzelelor pe jumătate trase. Domnișoara Emily stătea culcată în pat, bucurându-se, după toate aparențele, de penumbră dar și de suferințele sale nedefinite.

Lumina slabă o făcea să pară o ființă subțire, cu o alură imprecisă, cu o grămadă de păr blond – cenușiu neîngrijit în jurul capului, din care se desprindeau cârlionți, totul arătând ca un cuib de pasăre cu care nici o pasăre, care s-ar fi respectat, nu s-ar fi putut mândri. În cameră era un miros de apă de colonie, biscuiți râncezi și camfor.

Cu ochii pe jumătate închiși și cu o voce slabă, subțirică, Emily Skinner le explică că era „una din zilele ei proaste”.

— Cel mai rău lucru când ești bolnav e faptul că îți dai seama ce povară devii pentru cei din jur, zise domnișoara Emily pe un ton melancolic. Lavinia e

atât de bună cu mine! Lavie, dragă, îmi e atât de greu că te necăjesc mereu, dar dacă ai umple sticla cu apă fierbinte așa cum îmi place – dacă e prea plină mă apasă cam mult, pe de altă parte, dacă nu e suficient de plină, se răcește imediat!

— Îmi pare rău, dragă. Dă-mi-o. O s-o golesc puțin.

— Dacă tot o faci, umple-o din nou. Nu avem ruscus⁸ în casă, nu-i așa, nu, nu contează. Pot și fără asta. Niște ceai slab și o feliuță de lămâie – n-avem lămâi? Chiar? Nu pot să beau ceai fără lămâie. Cred că laptele s-a tăiat puțin azidimineată. M-a făcut să nu mai am chef să-mi pun lapte în ceai. Nu contează. Pot să trăiesc și fără ceaiul meu. Numai că mă simt atât de slăbită! Se spune că stridiile sunt hrănitoare. Mă întreb dacă aș încerca câteva. Nu, nu, prea multă bătaie de cap să le cumperi la ora asta înaintată. Pot să rabd până mâine.

Lavinia ieși din cameră murmurând ceva incoerent despre dusul cu bicicleta până în sat.

Domnișoara Emily zâmbi alene musafirei sale și sublinie că nu-i plăcea deloc să dea cuiva vreo bătaie de cap.

Miss Marple îi spuse Ednei în seara aceea că se temea că misiunea sa eșuase.

Era foarte tulburată de faptul că zvonuri despre necinstea lui Gladys circulau deja în sat.

La poștă, domnișoara Wetherby o abordă:

— Dragă Jane, i-au dat o recomandare scrisă în care se spune că este binevoitoare, sobră și respectabilă, dar nu se arată nimic despre cinste. Mi se pare foarte semnificativ! Mă tem că e ceva în legătură cu broșa. Cred că trebuie să fie ceva în chestia asta, știi, deoarece nimeni nu dă drumul azi la o servitoare dacă nu e ceva destul de grav. Le va fi foarte greu să găsească alta. Fetele, pur și simplu, nu se duc la conacul cel vechi. Sunt nervoase când se întorc acasă în zilele lor libere. O să vezi că surorile Skinner n-o să găsească pe altcineva și atunci, poate, sora aia teribil de ipohondră se va da jos din pat și va pune mâna să facă ceva!

Mare a fost supărarea în sat când s-a dovedit că domnișoarele Skinner angajaseră, de la o agenție, o servitoare nouă, care după toate 'relatările, era un model de cinste și virtute. I

— O recomandare după trei ani de slujbă, foarte călduroasă, preferă provincia și cere un salariu mai mic decât Gladys. Cred că am avut un adevărat noroc.

— Chiar, adevărat? Întrebă Miss Marple căreia i se aduseră la cunoștință aceste detalii de către domnișoara Lavinia în magazinul negustorului de pește.

— Pare prea bună ca să fie adevărat.

Apoi, părerea celor din St. Mary Mead a fost că modelul de cinste și virtute s-a răzgândit în ultima clipă și nu a mai sosit.

Niciunul dintre aceste pronosticuri nu se adeveri, totuși, și satul luă cunoștință de comoara domestică pe nume Mary Higgins care trècu prin localitate în taxiul spre conacul cel vechi. Trebuiau să recunoască cu

sinceritate că arăta bine. O femeie cu o înfățișare foarte respectabilă, foarte corect îmbrăcată.

La următoarea vizită pe care Miss Marple o făcu la conacul cel vechi, cu ocazia adunării organizatorilor unei sărbători în parohie (la care cine vroia își vindea lucruri), Mary Higgins deschise ușa. Era, cu siguranță, o servitoare cu un aer superior, cam de vreo pîntruzeci de ani, cu păr negru lins, obraji roșii, o siluetă plinuță, mascată discret în negru cu un șorț alb și bonetă – „exact tipul de servitoare bună, de modă veche”, cum explică mai târziu Miss Marple și cu vocea potrivită, amabilă, respectoasă, atît de diferită de accentele tari, nazale ale vocii lui Gladys. Domnișoara Lavinia arăta mult mai puțin hărțuită ca de obicei și, deși a regretat că n-a putut să-și ia și ea un stand, din cauza grijii pe care trebuia să i-o poarte surorii sale, totuși participă cu o sumă frumușică și a promis să contribuie cu seturi de sugative și șosete pentru bebeluși.

Miss Marple comentă alura ei de bunăstare.

— Simt că-i datorez foarte mult lui Mary. Sunt atît de mulțumită că m-am hotărât să scap de fata cealaltă. Mary este cu adevărat o comoară. Gătește bine, servește frumos la masă și păstrează, cu scrupulozitate, curățenia în micul nostru apartament, întoarce saltelele în fiecare zi. Și se poartă minunaț cu Emily!

Miss Marple întrebă imediat de Emily.

— Oh, draga de ea. S-a simțit rău din cauza vremii, în ultimul timp. N-are încotro, câteodată asta face puțin lucrurile să pară mai dificile. Vrea să i se gătească câte ceva și, apoi, când e servită, spune că nu poate să mănânce acum și apoi vrea din nou, după jumătate de oră și totul s-a răcit și trebuie reîncălzit. Asta cere muncă, nu glumă, dar, din fericire, Mary nu le pune la inimă. Este mare lucru.

— Draga mea, ai avut noroc, spuse Miss Marple.

— Chiar așa. Simt că Mary ne-a fost trimisă ca un răspuns la o rugăciune.

— Mi se pare aproape prea bine ca să fie adevărat, spuse Miss Marple. Aș fi, aș fi puțin atentă, dacă aș fi în locul tău.

Lavinia Skinner nu prinse nuanța din această remarcă. Ea spuse:

— Oh, vă asigur că fac tot ce pot să se simtă bine. Nu știu ce m-aș face dacă ar pleca.

— Nu cred că va pleca pînă când nu va fi gata de plecare, adaugă Miss Marple și o privi cu înțeles pe gazda sa.

Domnișoara Lavinia spuse:

— Când nu ai griji gospodărești, asta îți ia așa o greutate de pe inimă, nu-i așa? Cum se poartă micuța Edna?

— Se descurca destul de bine. Nu ca Mary a voastră. Dar eu știu totul despre Edna pentru că e o fată din sat.

Când ieși în hol auzi vocea bolnavei care spunea pe un ton ridicat:

— Ai lăsat compresa asta să se usuce... Doctorul Allerton a spus în mod deosebit că trebuie să fie tot timpul umedă. Bine, bine, las-o. Vreau o ceașcă

cu ceai și un ou fiert... Fiert numai trei minute și jumătate, ține minte, și trimite-o pe domnișoara Lavinia la mine.

Mary cea eficientă apărură din dormitor și îi spuse Laviniei: „Domnișoara Emily vă cheamă, doamnă”, deschise ușa pentru Miss Marple; o ajută să-și pună haina și-i înmână umbrela în maniera cea mai ireproșabilă.

Miss Marple luă umbrela, o scăpă, încercă s-o ridice și îi căzu geanta care se deschise. Maiy, politicoasă, adună diferite flecuștețe – o batistă, un carnețel cu adrese, un portmoneu de piele demodat, doi șilingi, trei penny și o bucată de baton dulce de mentă, în dungi. Miss Marple primi ultimul obiect cu oarecare jenă.

— Oh, dragă, ăsta trebuie să fi fost al băiețelului doamnei Clement. El îi sugea și-mi amintesc că mi-a luat geanta să se joace cu ea. El trebuie să-l fi pus înăuntru. E teribil de lipicios, așa?

— Să-l iau, doamnă?

— Oh, dacă vrei? Mulțumesc foarte mult.

Mary ridică ultimul lucru, o oglinjoară, și după ce o primi, Miss Marple exclamă încântată:

— Ce noroc că nu s-a spart.

După aceea ea plecă, Mary rămase politicoasă la ușă ținând o bucată de baton de zahăr cu dungi, fără nici o expresie deosebită pe față.

Timp de zece zile, St. Mary Mead a trebuit să îndure, să audă calitățile comorii domnișoarei Lavinia și „a domnișoarei Emily.

În a unsprezecea zi, satul fu trezit de o veste trăsnet. Mary, modelul de cinste și virtute dispăruse! Patul ei era neatins și ușa din față a fost găsită dată la perete. Se strecurase în liniște, în timpul nopții.

Și nu numai Mary lipsea! Două broșe și cinci inele ale domnișoarei Lavinia, trei inele, un pandativ, o brățară și patru broșe ale domnișoarei Emily lipseau de asemenea!

Era începutul catastrofei.

Tânăra doamnă Devereux își pierduse diamantele pe care le ținea într-un sertar deschis, ca și niște blănuri de valoare primite ca dar de nuntă. Judecătorului și soției sale li se luaseră bijuterii, și o anumită sumă de bani. Doamna Carmichael a suferit cele mai mari pagube. Nu numai că avea niște bijuterii de foarte mare valoare, dar mai ținea și o mare sumă de bani care dispăruse din apartament. Fusesse seara liberă a Janettei și stăpâna sa obișnuia să se plimbe prin grădină pe înserate, chemând păsările și presărându-le firimituri. Devenise clar că Mary, servitoarea cea perfectă, avusese chei potrivite pentru toate apartamentele!

Trebuie să mărturisim că a fost o anumită satisfacție cam deplasată în St. Mary Mead. Domnișoara Lavinia se lăudase atât de mult cu miraculoasa ei Mary. „Și tot timpul ăsta, dragă, fusesse o hoată obișnuită!” spuneau oamenii.

Urmă o descoperire interesantă. Nu numai că Mary dispăruse în neant, dar agenția care o trimisese și garantase recomandările se. Alertă când descoperi că Mary Higgins, care le ceruse de lucru și ale cărei recomandări fuseseră acceptate, nu existase niciodată, în ciuda tuturor căutărilor. Era

numele unei servitoare care locuise la sora adevărată a unui diacon, dar adevărata Mary Higgins trăia liniștită într-un loc prin Cornwall.

— Inteligentă toată treaba, recunosc inspectorul Slack. Și dacă vreți să știți de la mine, femeia asta lucrează cu o bandă. S-a mai întâmplat un caz de același fel în Northumberland acum un an. Lucrurile furate n-au fost găsite niciodată și nici ea n-a fost prinsă. Totuși, stăm mai bine decât cei din Much Burham!

Inspectorul Slack era întotdeauna un om plin de sine.

Totuși, săptămânile trecute și Mary Higgins rămânea triumfătoare în largul ei. În van inspectorul Slack își dublă energia care-i lipsea numelui său.

Domnișoara Lavinia plângea tot timpul. Domnișoara Emily era așa de tulburată și se îngrijoră atât de mult de starea ei, încât trimise imediat după doctorul Haydock.

Întregul sat era teribil de curios să afle ce credea el despre bolile de care pretindea că suferă domnișoara Emily, dar, normal, nu-l putea nimeni întreba. Știri satisfăcătoare se răspândiră totuși în legătură cu asta, prin domnul Meek, asistentul farmacistului care se plimba cu Clara, servitoarea doamnei Price – Ridley. S-a aflat apoi că doctorul Haydock prescriesese un amestec de asafoetidă¹⁰ și valeriană care, potrivit domnului Meek, era remediul universal pentru soldații ce simulează boli!

Curând după aceea, s-a aflat că domnișoara Emily, fără să renunțe la îngrijirile medicale pe care le primea, a declarat că în starea de sănătate în care se afla simțea că e de datoria ei să fie aproape de specialistul din Londra ce înțelegea cazul ei. Era bine și pentru Lavinia, spunea ea.

Apartamentul a fost subînchiriat.

Câteva zile după aceea, Miss Marple, cam îmbujorată și agitată, făcu o vizită poliției din Much Burham și întrebă de inspectorul Slack.

Inspectorului Slack nu-i plăcea de Miss Marple. Dar era conștient că șeful poliției, colonelul Melchett, nu-i împărtășea opinia. De aceea, cam bombănind, o primi.

— Bună ziua, Miss Marple. Cu ce vă pot fi de folos?

— Oh, dragă, mă tem că te grăbești, spuse Miss Marple.

— Am o groază de treabă, dar îmi puteți răpi câteva momente, spuse inspectorul Slack.

— Oh, dragă, făcu Miss Marple, sper să-ți pot explica pe înțeles ce am de zis. E atât de dificil să te explici, nu crezi? Nu, poate pentru dumeata nu e. Dar știi, nefiind educată în stil modern, am avut o guvernantă care mă învăța datele despre regii Angliei și cunoștințe generale și cum se fac acele de cusut și chestii de astea. La grămadă, înțelegi, nu te învăța să treci la subiect. Ceea ce, de fapt, vreau să fac. Este vorba de fata domnișoarei Skinner, Gladys, pe care o cunoști.

— Mary Higgins, spuse inspectorul Slack.

— Oh, da, cea de-a doua servitoare. Dar e vorba de Gladys Holmes, o fată cam impertinentă și cam prea plină de ea, dar, de fapt, foarte cinstită și este foarte important ca acest lucru să fie recunoscut.

— Nu-i nici o plângere împotriva ei până acum, după câte știu, spuse inspectorul.

— Nu, știu că nu este nici o plângere, dar asta este partea proastă. Pentru că, vedeți, oamenii continuă să creadă anumite lucruri. Oh, dragă... Știu că mă exprim rău. Ceea ce de fapt vreau să spun e că lucrul important este s-o găsim pe Mary Higgins.

— Desigur, spuse inspectorul Slack. Aveți vreo idee în privința asta?

— Da, de fapt am, spuse Miss Marple. Pot să vă pun o întrebare? Ampretele vă sunt de vreun folos?

— Ah, făcu inspectorul Slack, aici ea e mult prea abilă pentru noi. Își făcea toată treaba cu mânuși de cauciuc, sau cu mânuși de servitoare, se pare. Și ea a fost foarte precaută... A șters toate lucrurile din dormitorul ei și de pe chiuveță. Nu s-a putut găsi nici o singură amprentă în toată casa.

— Dacă ați avea ampretele ei, asta v-ar ajuta?

— S-ar putea, doamnă. Ar putea fi cunoscute la Scotland Yard. Nu e prima ei lovitură, așa zice!

Miss Marple încuviință încurajată. Își deschise geanta și scoase o mică cutie de carton. Înăuntru, învelită în vată, era o oglinjoară.

— Din geanta mea, spuse Miss Marple. Ampretele servitoarei sunt pe ea. Cred c-ar fi satisfăcătoare... Ea a atins o substanță extrem de lipicioasă o clipă mai înainte.

Inspectorul Slack se uită uluit.

— I-ați luat ampretele în mod intenționat?

— Desigur.

— Atunci o bănuiați?

— Ei bine, știți, m-a uimit că era puțin prea bună ca să fie adevărată. De fapt, i-am și spus domnișoarei Lavinia. Dar ea, pur și simplu, nu a reținut aluzia! Știi, inspectore, mă tem că nu cred în modele de cinste și demnitate. Majoritatea dintre noi avem defectele noastre... Și slujba în gospodărie le scoate la iveală foarte repede.

— Bine, spuse inspectorul Slack revenindu-și, mă simt obligat față de dumneavoastră, cu siguranță, le vom trimite la Scotland Yard și vom vedea ce au de spus.

El se opri. Miss Marple își lăsase capul puțin pe o parte și-l privea cu mult subînțeles.

— Ce zici, inspectore, nu crezi c-ar fi cazul să cauți puțin mai aproape?

— Ce vreți să spuneți, Miss Marple?

— E foarte dificil de explicat, dar când dai peste un lucru deosebit îl observi. Deși, adesea, lucruri deosebite pot fi doar niște fleacuri. Știi, am simțit asta tot timpul; vreau să zic, despre Gladys și broșă. Ea este o fată cinstită; ea nu a luat broșă. Atunci de ce a crezut domnișoara Skinner că a luat-o? Domnișoara Skinner nu e o proastă, nici vorbă de asta! De ce a fost ea atât de nerăbdătoare s-o lase pe față să plece când aceasta era o servitoare bună și servitoarele sunt greu de găsit? Asta a fost ceva deosebit, să știi. Așa că m-am întrebat. M-am tot întrebat. Și am observat un alt lucru deosebit. Domnișoara Emily este ipohondră, dar este prima ipohondră care

nu a trimis după vreun doctor imediat. Ipohondrilor le plac doctorii. Domnișoarei Emily nu.

— Unde vreți să ajungeți, Miss Marple?

— Ei bine, știi, vreau să sugerez că domnișoara Lavinia și domnișoara Emily sunt persoane speciale. Domnișoara Emily își petrece aproape tot timpul într-o cameră întunecată și dacă părul ăla nu-i o perucă, atunci eu îmi înghit propria mea meșă de la spate! Și ceea ce vreau să spun e asta: Este perfect posibil ca o femeie slabă, palidă, cu părul cărunț, suferindă, să fie una și aceeași cu femeia brunetă, îmbujorată și plinuță. Și nimeni din câte știu nu le-a văzut pe domnișoara Emily și pe Mary Higgins în unul și același loc. Au avut o mulțime de timp să facă dubluri după toate cheile, -© mulțime de timp să afle totul despre ceilalți chiriași și apoi să scape de fata din partea locului. Domnișoara Emily face o plimbare rapidă peste câmp într-o noapte și sosește la gară ca Mary Higgins a doua zi. Și apoi la momentul potrivit, Mary Higgins dispare și toți se pun cu surle și trâmbițe pe urmele ei. Vă spun unde-o puteți găsi, inspectore; pe sofa domnișoarei Emily Skinner. Luați-i amprente, dacă nu mă credeți, și veți descoperi că am dreptate! O pereche de hoațe deștepte, asta sunt domnișoarele Skinner... Și, fără îndoială, în legătură cu un complice inteligent care ascunde bunurile furate. Dar, de data asta, nu le mai merge! N-am de gând să las ca cinstea unei fete de caracter și sifflet să fie terfelită în halul ăsta! Gladys Holmes este cât se poate de cinstită și toată lumea trebuie s-o știe! Bună ziua!

Miss Marple ieșise demnă, înainte ca inspectorul Slack să-și revină.

— Pfui! Făcu el. Dacă are dreptate?

Curând descoperi că Miss Marple avea, din nou, dreptate.

Colonelul Mellchett l-a felicitat pe Slack pentru eficiența sa și Miss Marple a invitat-o pe Gladys să vină la ceai cu Edna și i-a vorbit, în mod serios, să nu-și mai schimbe slujba de îndată ce va obține una.

VI. Vasul naufragiat

— Nu știu dacă povestea pe care vreau să o spun își are rolul aici, spuse Raymond West, deoarece nu cunosc rezolvarea ei. Totuși, faptele au fost atât de interesante și curioase încât aș vrea să v-o prezint ca pe o problemă și, poate, cu toții vom ajunge la vreo concluzie logică. Aceste întâmplări au avut loc cu doi ani în urmă când m-am dus să petrec weekend-ul la un om numit John Newman, în Cornwall.

— Cornwall? Întrebă Joyce Lemprière pe un ton ascuțit.

— Da. De ce?

— Nimic. Numai că e ciudat. Povestea mea este despre un loc tot din Cornwall – un mic sat de pescari numit Rathole. Să nu-mi spui că al tău e același?

— Nu. Satul meu se numește Polperran. Este situat pe coasta de vest a Cornwall-ului; un loc foarte sălbatic și stâncos. Îl cunoscusem cu câteva săptămâni înainte și mi s-a părut o persoană cât se poate de interesantă. Un om inteligent și independent care avea o imaginație romantică. Drept urmare a ultimului său hobby, închiriasse „Pol House”. Era specialist în epoca elizabethană și mi-a descris într-un limbaj vioi și colorat ruta Armadei

Spaniole. Era atât de entuziasmat încât ți-ai fi putut aproape imagina că el ar fi fost martor ocular al scenei. E ceva adevărat în reîncarnare? Mă întreb... Tare mult mă întreb.

— Ești așa de romantic, dragă Raymond! Zise Miss Marple, uitându-se binevoitoare la el.

— Romantic este ultimul lucru care mi se potrivește, răspunse Raymond West, ușor sâcâit. Dar tipul acesta, Newman, era îmbibat de asta și el mă interesa pentru acest motiv, ca un curios supraviețuitor al trecutului. Se pare că un anumit vas aparținând Armadei, știut fiind faptul că ducea o imensă cantitate de tezaur sub formă de aur din Spania, a naufragiat pe coastele Cornwall-ului pe faimoasele și amăgitoarele Serpent Rocks. Timp de câțiva ani, așa mi-a spus Newman, s-au făcut încercări de salvare a vasului și recuperare a comorii. Cred că astfel de povești nu sunt neobișnuite, deși numărul miturilor despre vasele cu comori îl depășește cu mult pe cel al vaselor adevărate. Fusese alcătuită o companie care dăduse faliment și Newman a putut cumpăra drepturile asupra operației – sau cum s-o numi asta – pe un fleac. Vorbea foarte entuziasmat despre toate astea. După el, era doar o chestiune de utilaj modern de ultim răcnet al tehnicii. Aurul se afla acolo și nu se îndoia câtuși de puțin că putea fi recuperat. În timp ce-l ascultam, mă gândeam cât de des se întâmplă lucruri în felul acesta. Un om bogat precum Newman reușește, aproape fără efort, ca, după toate probabilitățile, adevărata valoare în bani a descoperirii sale să însemne puțin pentru el. Trebuie să mărturisesc că ardoarea lui m-a cuprins și pe mine. Vedeam galeoane îndreptându-se spre coastă, luptându-se cu furtuna, naufragiate și sfărâmate de stâncile negre. Simplu cuvânt galeon are o rezonanță romantică. Cuvintele „aur spaniol” îl înfioară pe orice elev ca și pe un om matur. Mai mult, lucram atunci la un roman și câteva scene din el se petreceau în secolul al XVI-lea, așa că am văzut perspectiva de a găsi culoare locală veritabilă din partea gazdei mele. Am plecat vineri dimineață din Paddington într-o foarte bună dispoziție, așteptând cu nerăbdare excursia. Compartimentul era gol, cu excepția unui om care stătea cu fața la mine în colțul opus. Era un bărbat înalt, cu înfățișare de ofițer și aveam impresia că undeva anume îl mai văzusem.

Mi-am stors creierii degeaba pentru un timp, dar în cele din urmă mi-am reamintit. Tovarășul meu de călătorie era inspectorul Badgworth și îl cunoscusem când scrisesem o serie de articole despre cazul dispariției lui Everson. I-am reamintit cine sunt și foarte curând stăteam discutând în mod plăcut. Când i-am spus că mă duceam la Polperran, el a remarcat că era o ciudată coincidență, pentru că și el avea aceeași destinație. Nu vroiam să par băgăreț, așa încât am avut grijă să nu-l întreb ce-l determina să se ducă acolo. În schimb, i-am vorbit despre propriul meu interes pentru locul acela și am menționat galeonul spaniol naufragiat. Spre surprinderea mea, inspectorul părea să știe totul despre el.

— Acela trebuie să fie „Juan Fernandez”, zise el. Prietenul dumitale nu e primul care azvârle cu banii, încercând să scoată bani din el. Este o idee romantică.

— Și, probabil, întreaga poveste este o legendă, am zis eu. Nici o corabie nu a naufragiat vreodată acolo.

— O, vasul s-a scufundat, bineînțeles, spuse inspectorul, împreună cu multe altele. Ați fi surprins dacă ați ști câte epave există lângă coasta aceea. De fapt, asta mă și determină să mă duc acolo. Cu șase luni în urmă, tot acolo, a naufragiat „Otranto”.

— Îmi amintesc că am citit despre asta, i-am zis. N-a murit nimeni, mi se pare.

— Nu s-ău pierdut vieți omenești, preciză inspectorul; altceva s-a pierdut. În general, nu se cunoaște, dar „Otranto” ducea lingouri de metale prețioase.

— Chiar? Am întrebat foarte interesant.

— Normal, am pus scafandrii la lucru în operațiuni de salvare, dar... Aurul a dispărut, domnule West.

— Dispărut! Am exclamat, privindu-l uluit. Cum poate să dispară?

— Asta-i întrebarea, zise inspectorul. Stâncile au făcut o gaură mare în cală. A fost destul de ușor pentru scafandri să intre pe acolo, dar au găsit cala goală. Problema este dacă aurul a fost furat înainte sau după naufragiu? S-a aflat vreodată în cală?

— Pare un caz curios, am zis eu.

— Este un caz foarte curios când te gândești cum sunt lingourile din aur. Nu este un colier de diamante pe care l-ai putea vâri în buzunar. Când știi că sunt atât de voluminoase și grele, ei bine, totul ți se pare absolut imposibil. Trebuie să fi fost un hocus-pocus înainte de plecarea vasului; dar, dacă nu-i așa, ele trebuie să fi fost luate în ultimele șase luni și eu mă duc acolo să cercetez chestiunea.

L-am găsit pe Newman așteptându-mă la gară. Și-a cerut scuze că nu avea mașina sa, pe care o trimisese la Truro pentru niște reparații. În schimb, avea cu el un camion de la fermă care aparținea moșiei. M-am urcat lângă el și ne-am strecurat cu grijă printre străzile înguste ale satului de pescari. Am luat-o în sus, pe o pantă abruptă de douăzeci de grade, așa zice, am parcurs o mică distanță pe un drum sinuos și am ajuns la porțile cu stâlpi din granit de la „Pol House”. Casa era încântătoare; situată sus pe stânci, cu o priveliște frumoasă spre mare. O parte din ea era de vreo 300-400 de ani vechime și o aripă modernă îi fusese adăugată. În spate dispunea de pământ fertil de vreo 7-8 acri.

— Bine ai venit la 'Pol House"! Zise Newman. Și la semnul „Galeonului de aur”.

El m-a îndemnat să privesc deasupra ușii de la intrare, unde atârna o reproducere perfectă a unui galeon spaniol cu toate pânzele ridicate.

Prima mea seară a fost cât se poate de încântătoare și instructivă. Gazda mi-a arătat vechile manuscrise privitoare la „Juan Fernandez”. Derulă hărți, îmi indică pe ele poziții cu linii punctate, și scoase planuri ale unui aparat submersibil care, recunosc, m-a uluit complet.

L-am povestit despre întâlnirea mea cu inspectorul Badgworth, care l-a interesat foarte mult.

— Sunt oameni ciudați pe coasta asta, zise el dus pe gânduri. Jaful și căutarea epavelor le stă în sânge. Când un vas se scufundă lângă coasta lor îl consideră aproape ca o pradă legală menită să umple buzunarele lor. Există un tip aici pe care aș vrea să-l vezi. Este un supraviețuitor interesant.

A doua zi, dimineața era luminoasă și clară. Am fost dus jos la Polperran și prezentat scafandrului lui Newman, un om pe nume Higgins. Era un individ cil fața ca de piatră, extrem de taciturn și participarea lui la conversație a costat mai mult din monosilabe. După ce-am purtat o discuție asupra unor aspecte foarte tehnice, ne-am mutat la 'Three Anchors'. O cană mare de bere a mai dezlegat puțin limba valorosului individ.

— Un gentleman detectiv din Londra a sosit, mormăi el. Susține că vasul care s-a scufundat acolo în noiembrie ducea o grămadă uriașă de aur. Ei bine, nu e primul care se scufundă și nici ultimul.

— Așa, așa, strigă proprietarul de la 'Three Anchors'. Ai spus-o pe cea dreaptă, Bill Higgins.

— Așa e, domnule Kelvin, zise Higgins.

L-am privit cu o oarecare curiozitate pe proprietar. Era un bărbat cu o înfățișare deosebită, brunet și oacheș, cu umeri curios de lați. Ochii săi erau injectați și avea un mod ciudat de a evita privirea cuiva. Am bănuț că acesta trebuia să fie omul la care se referise Newman când spusese că era un supraviețuitor interesant.

— Nu avem nevoie ca străinii să se amestece pe coasta asta, zise el, oarecum brutal.

— Te referi la poliție? Întrebă Newman zâmbind.

— Mă refer la poliție... Și la alții, zise Kelvin în mod semnificativ. Și nu uita asta, domnule.

— Știi, Newman, mi s-a părut că sună ca o amenințare, * i-am spus când urcam iar dealul spre casă.

Prietenul meu râse.

— Prostii, nu le fac oamenilor de aici nici un rău.

Am dat din cap plin de îndoială. Era ceva sinistru și necivilizat la Kelvin. Simțeam că mintea lui ar putea s-o apuce pe căi ciudate, necunoscute.

Cred că din acel moment am început să nu mă simt în apele mele. Dormisem foarte bine în prima noapte, dar noaptea următoare somnul mi-a fost tulburat și întrerupt. Dimineața de duminică a început întunecoasă și morocănoasă, cu cerul acoperit și cu amenințări de tunete în aer. Nu prea m-am priceput vreodată să-mi ascund sentimentele și Newman a observat la mine schimbarea.

— Ce-i cu tine, West? Ești un pachet de nervi în dimineața asta.

— Nu știu, am mărturisit, dar am sentimentul groaznic că se va întâmpla ceva rău.

— E din cauza vremii.

— Da, poate.

N-am mai spus nimic. După-amiază am plecat cu barca cu motor a lui Newman, dar ne-a prins o ploaie așa de puternică, încât am fost bucuroși să ne întoarcem la țarm și să ne punem haine uscate.

Și, în seara aceea, neliniștea mea crescuse. Afară furtuna urla și vâjâia. Către ora zece, vijelia se liniști. Newman se uita pe fereastră.

— Se înseninează, zise el. Nu m-aș mira dacă va fi o noapte extrem de frumoasă peste o jumătate de oră. Dacă e așa, am să mă duc să fac o scurtă plimbare.

— Mi-e grozav de somn, am căscat eu. Nu prea am „dormit noaptea trecută. Cred că în seara asta am să mă duc devreme la culcare.

Așa am și făcut. În noaptea precedentă dormisem puțin. În noaptea aia am dormit greoi ca un buștean. Totuși, somnul nu a fost odihnitor. Eram încă apăsător de o groaznică presimțire rea. Am avut niște vise teribile: despre prăpăstii înfricoșătoare și vaste hăuri, prin care hoinăream, știind că un pas greșit însemna moartea. Când m-am trezit, ceasul meu arăta ora opt. Capul mă durea rău și groaza coșmarurilor încă mă urmărea.

Atât de puternică era aceasta, încât, atunci când m-am dus la fereastră și am ridicat-o, m-am tras înapoi cu un nou sentiment de spaimă, pentru că primul lucru pe care l-am văzut sau m-am gândit că l-am văzut, era un om care săpa un mormânt.

Mi-au trebuit câteva minute ca să mă adun; apoi, mi-am dat seama că ciocul era grădinarul lui Newman și că „mormântul” era destinat să primească trei noi tufe de trandafiri ce zăceau așteptând momentul să fie plantate în siguranță în pământ.

Grădinarul ridică privirea, mă văzu și-și atinse pălăria.

— Bună dimineața, domnule. Frumoasă dimineața, domnule.

— Cred că așa este, i-am răspuns nesigur, fiind încă incapabil să înlătur complet deprimarea mea.

Totuși, așa cum spusese grădinarul, era, cu siguranță o dimineață frumoasă. Soarele strălucea și cerul de un albastru palid, clar, promitea vreme frumoasă toată ziua. Am coborât la micul dejun fluierând o melodie. Newman nu avea servitoare care să locuiască în casă. Două surori, între două vârste, care trăiau într-o casă din apropiere veneau zilnic ca să aibă grijă de gospodărie. Una dintre ele punea cafetiera pe masă când am intrat în cameră.

— Bună dimineața, Elizabeth, am zis. Domnul Newman nu a coborât încă?

— Trebuie să fi plecat foarte devreme, domnule, răspunse ea, Nu era în casă, când noi am sosit.

Instantaneu, neliniștea mă cuprinsese din nou. În cele două dimineți anterioare, Newman coborâse la micul dejun oarecum târziu; și nu mi-am imaginat niciodată că el era unul care să se scoale devreme. Înboldit de acele presentimente sumbre, am alergat sus la dormitorul său. Era gol și, mai mult, patul era nedeșfăcut. La o sumară examinare a camerei mi-am dat seama de alte două lucruri. Dacă Newman ieșise pentru o scurtă plimbare, trebuie să se fi dus în hainele sale de seară, pentru că ele lipseau.

Acum eram sigur că reaua mea premoniție a fost îndreptățită. Newman plecase, așa cum spusese, să facă o plimbare de seară. Pentru un oarecare motiv nu se întorsese. De ce? Avusese vreun accident? Căzuse de pe stânci?

Trebuia căutat imediat. În câteva ore strânsesem un mare grup de ajutoare și cu toții am cercetat în toate direcțiile, stâncile și pe sub ele. Dar n-am dat de nici o urmă a lui Newman.

În cele din urmă, disperat, l-am căutat pe inspectorul Badgworth. Fața lui deveni foarte gravă.

— Mi se pare că e ceva necurat la mijloc, zise el. Sunt niște clienți nu prea scrupuloși prin părțile acestea. L-ai văzut pe Kelvin, proprietarul de la 'Three Anchors'?

I-am spus că-l văzusem.

— Știai că a stat patru ani în închisoare, pentru violență?

— Nu mă surprinde, i-am răspuns convins.

— Părerea generală pe aici pare să fie aceea că prietenului dumitale îi place puțin cam mult să se amestece în treburile care nu-l privesc. Sper să nu fi pățit ceva serios.

Am continuat cercetările cu și mai multă vigoare. Abia târziu în după-amiaza aceea, eforturile ne-au fost răsplătite. L-am descoperit pe Newman într-un șanț adânc, în colțul propriei sale moșii. Era legat zdravăn la mâini și la picioare și îi băgaseră o batistă în gură ca să fie siguri că asta o să-l împiedice să strige.

Era grozav de extenuat și avea dureri mari; după frecționarea încheieturilor de la mâini și picioare, și după câteva înghițituri de whisky, a fost în stare să ne povestească ce i se întâmplase.

Vremea liniștindu-se, ieșise la o plimbare pe la ora unsprezece. Străbătuse ceva drum de-a lungul stâncilor până la un loc cunoscut, în general, sub numele de „Grotă tâlharilor”, datorită marelui număr de peșteri care se găseau acolo. Observase niște oameni care descărcau ceva dintr-o bărcuță și coborâse ca să vadă ce se întâmpla. Indiferent ce marfă era, părea foarte grea și era dusă într-una dintre cele mai adânci peșteri.

Fără să bănuiască în mod serios că ceva nu era în regulă, totuși, Newman era contrariat. Se apropiase chiar foarte mult fără să fie observat. Deodată cineva dădu alarma și, de îndată, doi marinari puternici se aruncară asupra lui și-l făcură să-și piardă cunoștința. Când își reveni se trezi zăcând într-un vehicul de un anumit fel, care mergea hurducându-se, după cum își putea da seama, în sus pe drumul care ducea de la coastă spre sat. Spre marea sa surpriză, camionul intră pe poarta propriei sale case. Acolo, după ce discutară în șoaptă între ei, în cele din urmă, bărbății îl dădură jos și-l aruncară într-un șanț, într-un loc unde adâncimea acestuia făcea ca el să fie descoperit cu o anumită întârziere. Apoi camionul a plecat și el s-a gândit că a ieșit pe o altă poartă cam la vreun sfert de milă mai aproape de sat. Nu putea să-i descrie pe atacatorii săi, cu excepția faptului că erau, în mod sigur, marinari și că după limbaj erau din Cornwall. „

Inspectorul Badgworth a fost foarte interesat.

— Depinde de asta unde marfa a fost ascunsă, strigă el. Într-un fel sau altul, ea a fost scoasă din epavă și depozitată, undeva, într-o peșteră părăsită. Se știe că noi le-am cercetat pe toate cele de la „Grotă tâlharilor” și nu mai continuăm mai departe, așa e ei, evident, mutau marfa, noaptea,

într-o peșteră care fusese deja cercetată și probabil că nu s-ar mai fi umblat la ea din nou. Din nefericire, au avut la dispoziție un avans de cel puțin optsprezece ore ca să manevreze marfa. Dacă l-au prins pe domnul Newman aseară; mă îndoiesc că noi vom mai găsi ceva din ea acolo, în momentul acesta.

Inspectorul plecă în grabă să facă cercetări. Obținu dovezi suficiente: că lingourile de aur fuseseră ascunse, așa cum bănuia, dar acestea au fost din nou transferate și nu există nici un clu în privința noii ascunzătorii.

Totuși un clu exista și inspectorul însuși mi l-a indicat în dimineața următoare.

— Drumul acela este foarte puțin folosit de vehicule, observă el și în vreo două locuri Urmele pneurilor sunt foarte clare. Unuia dintre pneuri îi lipsește o bucățică în formă de triunghi, ceea ce lasă o urmă absolut inconfundabilă. Se vede că a mers spre poartă; ici și colo mai e câte o urmă slabă că a ieșit pe poarta cealaltă, așa încât nu este nici o îndoială că noi căutăm vehiculul adevărat. Acum, de ce au ieșit pe poarta cea îndepărtată? Mi se pare foarte clar că acel camion venea dinspre sat. Și nu sunt mulți oameni care posedă un camion, doar vreo doi, trei. Kelvin, proprietarul de la "Three Anchors", are unul.

— Care a fost prima profesie a lui Kelvin? Întrebă Newman.

— E curios că mă întrebați asta, domnule Newman. În tinerețe Kelvin a fost un scafandru profesionist.

Newman și cu mine ne-am uitat unul la altul. Afacerea părea să se clarifice treptat.

— Nu l-ați recunoscut pe Kelvin printre oamenii de pe plajă? Întrebă inspectorul.

Newman dădu din cap.

— Mă tem că nu pot să precizez așa ceva, zise el cu regret. Nu prea am avut timp să văd mare lucru.

Inspectorul, foarte amabil, mi-a permis să-l însoțesc la „Three Anchors”. Garajul se afla mai sus pe stradă. Ușile sale mari erau închise, dar luând-o pe o mică alee laterală, am găsit o ușă mică, ce ducea înăuntru, și aceasta era deschisă. O foarte scurtă examinare a pneurilor îi fu suficientă inspectorului.

— Pe cîntea mea, l-am prins, exclamă el. Iată semnul mare de-o șchioapă la roata stîngă din spate. Ei, domnule Kelvin, nu cred că vei fi destul de isteț să scapi de asta.

Raymond West se opri.

— Și? Întrebă Joyce. Până acum nu văd nimic care să facă din asta o problemă, doar daeă n-au găsit niciodată aurul.

— Bineînțeles că n-au găsit niciodată lingourile de aur, anunță Raymond. Și nu l-au prins nici pe Kelvin. Cred că el era prea deștept pentru ei, dar nu prea îmi dau seama cum de a scăpat. A fost imediat arestat pe baza dovezii semnului de la pneuri. Dar, se ridică un extraordinar obstacol. Vizavi de marile uși ale garajului de afla o căsuță închiriată pentru vară de o doamnă pictoriță.

— O, aceste doamne pictorițe! Zise Joyce, râzând.

— Așa^cum spui. „O, aceste doamne pictorițe!” Ei bine, aceasta era bolnavă de câteva săptămâni și, ca urmare, două surori de la spital o îngrijeau. Cea care era de serviciu noaptea își trăsese fotoliul lângă geam, unde oblonul era ridicat. Ea a declarat că acel camion n-ar fi putut părăsi garajul fără ca ea să-l vadă și a jurat că de, fapt, nu ieșise din garaj în noaptea aceea.

— Nu cred că asta constituie vreo problemă, zise Joyce. Sora, pesemne, adormise. Întotdeauna li se întâmplă.

— Se știe că... li se întâmplă, interveni domnul Petherick, convins; mi se pare că acceptăm fapte fără să le examinăm suficient. Înainte de a aproba mărturia sorei de spital, ar trebui să cercetăm foarte amănunțit buna ei credință. Alibiul care vine cu o promptitudine atât de mare poate inspira anumite îndoieli.

— Mai este și mărturia doamnei pictorițe, adăugă Raymond. Ea a declarat că avea dureri, a stat trează aproape toată noaptea și că ar fi auzit în mod sigur camionul, ce ar fi făcut un zgomot neobișnuit într-o noapte atât de liniștită după furtună.

— Hm, zise reverendul Pender, acesta este, fără îndoială, un fapt în plus. Avea Kelvin vreun alibi?

— El a declarat că a stat acasă, în pat, după ora zece, dar nu a putut aduce martori care să-i susțină afirmația.

— Sora a adormit, repetă Joyce, ca și pacienta. Oamenii bolnavi întotdeauna cred că n-au închis un ochi toată noaptea.

Raymond West se uita întrebător la dr. Pender.

— Știți, îmi pare foarte rău pentru acel Kelvin. Mi se pare că mergem prea departe în a-l învinovăți. Kelvin făcuse închisoare... Pe lângă urma de pe pneu, care pare prea ieșită din comun ca să fie o coincidență, nu prea sunt elemente împotriva sa, cu excepția trecutului său nefericit.

— Ce ziceți, sir Henry?

Sir Henry dădu din cap.

— Se întâmplă, zise el zâmbind, să știu ceva despre acest caz. Atât de bine încât nu trebuie să vorbesc.

— Bine, continuă, mătușă Jane, ce ai de zis?

— Doar o clipă, dragă, zise Miss Marple. Mă tem că am numărat greșit. Două ochiuri pe dos, trei pe față, iau unul, două pe dos... Da, e în regulă. Ce spuneai, dragă?

— Ce părere ai?

— Nu o să-ți cam placă părerea mea, dragul meu. Observ că tinerilor nu le place niciodată. Mai bine nu spun nimic.

— Prostii, mătușă Jane, hai spune!

— Ei bine, dragă Raymond, zise Miss Marple, lăsându-și în poală lucrul și uitându-se aspru la nepotul său, cred c-ar trebui să fii mai grijuliu când îți alegi prietenii. Ești atât de credul, dragă, așa de ușor de păcălit. Îmi imaginez că asta ți se întâmplă că ești scriitor și ai atât de multă imaginație.

Toată povestea aceea cu galeonul spaniol! Dacă ai fi fost mai în vârstă și ai avea mai multă experiență de viață ai fi fost suspicios imediat. Și apoi, un bărbat pe care îl cunoști abia doar de câteva săptămâni!

Sir Henry izbucni deodată într-un hohot mare de. Râs și se lovi peste genunchi.

— Ți-a zis-o de data asta, Raymond! Miss Marple sunteți minunată. Prietenul tău, Newman, băiete, avea un alt nume, de fapt mai multe. În prezent, el nu mai e în Cornwall, ci în Devonshire, la Dartmoor, ca să fiu mai exact, pușcăriaș la închisoare Princetown. Nu l-am prins în legătură cu afacerea lingourilor de aur furate, ci când a vrut să jefuiască o bancă din Londra. Atunci i-am cercetat trecutul și am descoperit o bună parte din aurul furat, îngropat în grădina de la „Pol House”. A fost o idee destul de isteasă. De-a lungul întregii coaste din Cornwall se povestesc întâmplări despre galeoane scufundate pline cu aur. Asta l-a acoperit pe scafandru și mai târziu lingourile. Dar un țap ispășitor le trebuia și Kelvin era ideal în acest scop. Newman și-a jucat comedia foarte bine și, prietenul nostru Raymond, cu celibritatea sa de scriitor, a reprezentat un martor care nu putea fi pus sub acuzare.

— Dar urma pneului? Obiectă Joyce.

— O, mi-am dat seama imediat, dragă, deși nu știu nimic despre mașini, zise Miss Marple. Oamenii schimbă câte o roată, știți i-am văzut adesea făcând asta și, bineînțeles, puteau. Să ia o roată de la camionul lui Kelvin s-o scoată pe poarta mică dinspre alee, s-o pună la camionul domnului Newman, să iasă cu mașina acestuia pe poarta dinspre plajă, s-o umple cu lingourile de aur și să revină pe cealaltă poartă; după aceea, trebuie să fi adus roata înapoi și s-o plaseze la camionul domnului Kelvin, în timp ce, cred, altcineva îl lega pe domnul Newman într-un șanț. Foarte neconfortabil pentru el și, probabil, a durat mai mult decât se așteaptă până a fost găsit. Mai cred că omul care se prezentase drept grădinar avea grijă de aspectul acesta al afacerii.

— De ce spui „se prezentase drept grădinar”, mătușă Jane? O întrebă Raymond curios.

— Ei bine, nu putea să fi fost un grădinar adevărat, nu-i așa? Zise Miss Marple. Grădinarul nu lucrează în luna de după Rusalii. Toată lumea știe asta.

Ea zâmbi și-și strânse lucrul de mână.

— De fapt, acest mic amănunt mi-a dat de gândit, zise ea. Se uită aspru la Raymond. Când o să ai o gospodărie, dragă, și o grădină proprie o să cunoști aceste mici amănunte.

VII. Crima din Barnchester.

Nu cred că v-am povestit vreodată, dragii mei, ție, Raymond, și ție, Joan, despre micul incident curios care s-a întâmplat cu câțiva ani în urmă. Nu vreau să par vanitoasă în nici un fel – sigur că știu că nu sunt deloc deșteaptă în comparație cu voi, tinerii. Raymond scrie cărțile acelea foarte moderne despre bărbați și femei cam neplăcute și Joan pictează tablouri cât se poate de remarcabile cu oamenii pătrați, având curioase umflături pe ei;

foarte inteligent din partea ta, dragă, dar așa cum spune Raymond întotdeauna (atât de drăguț, pentru că el este cel mai drăguț dintre nepoți) sunt o victimă fără șanse de izbăvire. Îi admir pe Alma-Tadema¹¹ și pe Frederic Leighton¹² și cred că vouă vi se par și ei vieux jeu fără șanse de izbăvire. Ia să văd, ce vroiam să zic? O, da, că nu vreau să par vanitoasă, dar nu pot să mă rețin să nu fiu puținel încântată de mine însămi – măcar în sensul obișnuit al bunului simț – când cred că am rezolvat într-adevăr o problemă care a încuiat minți mult mai istețe decât a mea. Deși, ar fi trebuit să consider întreaga afacere ca evidentă de la bun început.

Ei bine, am să vă spun o istorioară a mea și, dacă credeți că sunt înclinată să fiu prea înfumurată, trebuie să țineți minte că cel puțin am ajutat o ființă care era la mare ananghie.

Prima dată am aflat de această afacere într-o seară pe la ora nouă, când Gwen (vă amintiți de Gwen, mica mea servitoare. Cu părul roșu?), ei bine, când Gwen a intrat și mi-a spus că domnul Petherick, împreună cu un alt bărbat, veniseră în vizită la mine. Gwen îi condusese imediat în salon. Eu stăteam în sufragerie pentru că, la începutul primăverii, mi se pare o risipă să faci două focuri.

I-am spus fetei să aducă coniacul și niște pahare și m-am grăbit spre salon. Nu știu dacă vă amintiți de domnul Petherick? A murit acum doi ani; dar ne-a fost prieten timp de mulți ani și s-a ocupat de toate treburile mele juridice. Un avocat foarte dibaci și într-adevăr inteligent. Fiul său se ocupă de treburile mele acum – un bărbat foarte drăguț și foarte modern – dar nu știu de ce, nu mai simt aceeași încredere pe care o aveam în domnul Petherick.

I-am explicat domnului Petherick despre economia de foc în camere și mi-a spus imediat că el și prietenul său vor veni în sufragerie, moment în care mi l-a prezentat pe domnul Rhodes. Era un om încă tânăr, puțin trecut de patruzeci de ani și mi-am dat seama pe dată că ceva nu era în regulă. Purtarea sa era nefirească. Ai fi zis că este un necioplit dacă nu înțelegeai că bietul om se afla într-o stare mare de tensiune.

Când ne-am așezat în sufragerie și Gwen a adus coniacul, domnul Petherick mi-a împărtășit motivul vizitei sale.

— Miss Marple, a început el, să-mi fie scuzată îndrăzneala pe care mi-am permis-o în calitate de vechi prieten. Dar am venit aici pentru o consultație.

N-am înțeles nimic ce vroia să zică și el a continuat:

— În cazul unei boli sunt preferate două păreri – cea a unui specialist și cea a doctorului familiei. La modă e să consideri prima mai valoroasă, dar eu nu prea sunt cu totul de acord. Specialistul are experiență numai în propriul său domeniu, medicul familiei deține, poate, mai puține cunoștințe, dar dispune de o mai mare experiență.

Știam ce vrea să zică, pentru că o nepoată mai mică de-a mea se grăbise, nu cu mult timp în urmă, să-și ducă copilul la un foarte renumit dermatolog, fără să-și consulte propriul ei doctor, pe care îl considera un bătrân ramolit, și specialistul îi prescrisese un tratament foarte costisitor, ca

mai târziu să descopere că era o formă cu totul neobișnuită de pojar de care suferea copilul.

Amintesc asta, deși am oroare de digresiuni, numai ca să vă arăt că eram de acord cu punctul de vedere al domnului Petherick, dar încă nu avem nici o idee la ce se referea.

— Dacă domnul Rhodes e bolnav... Am zis eu și m-am oprit, pentru că bietul om a izbucnit în râs, zicând:

— Cred că am să mor frângându-mi gâtul peste câteva luni.

Și-acum totul a devenit clar. Fusese comisă o crimă recent la Barnchester, un oraș situat la douăzeci de mile depărtare. Mă tém că nu i-am acordat multă atenție atunci pentru că eram foarte preocupați în sat în legătură cu sora noastră de district și cu niște evenimente externe ca un cutremur în India, așa că o crimă la Barnchester, deși, desigur, mult mai importantă, cedase locul micilor noastre probleme de la țară. Mă tem că așa se întâmplă în sate. Totuși, îmi aminteam să fi citit despre o femeie înjunghiată într-un hotel, dar nu-i reținusem numele. Acum se părea că femeia fusese soția domnului Rhodes – și ca și cum nu era suficient de rău pentru el, se mai și bănuia c-ar fi ucis-o el însuși.

Domnul Petherick mi-a explicat toate astea foarte clar spunând că, deși jurații dăduseră un verdict de crimă comisă de o persoană sau persoane necunoscute, domnul Rhodes avea motive să creadă că va fi, probabil, arestat într-o zi, două, fapt pentru care se dusesse la domnul Petherick și-și încredințase soarta în mâinile lui. Domnul Petherick continuă povestindu-mi că în după-amiaza aceea îl consultaseră pe Maleom Olde și că, în eventualitatea ajungerii în fața tribunalului acesta se oferise să-l apere pe domnul Rhodes.

Maleom Olde era un om tânăr, foarte modern în metodele sale și care le indicase o anumită cale de apărare. Dar, domnul Petherick mărturisi că nu era în întregime satisfăcut de aceasta.

— Vedeți, doamnă dragă, este marcată de ceea ce eu numesc punctul de vedere al specialistului. Dați-i lui Maleom Olde un caz și el are o singură părere, cea mai la îndemână metodă de apărare. Dar și cea mai bună cale de apărare poate ignora complet, după părerea mea, lucrul esențial. Ea nu ține seama de ceea ce s-a întâmplat de fapt.

Apoi, a continuat spunând niște lucruri drăguțe și flatante despre spiritul meu de observație, judecată și cunoașterea de către mine a naturii umane și mi-a cerut permisiunea să povestească întâmplarea în speranța că aș putea sugera vreo soluție.

Mi-am putut da seama că domnul Rhodes era cât se poate de sceptic în privința capacității mele de a fi de vreme folos și se plictisea că-l adusesese aici. Dar domnul Petherick nu-i acordă nici o atenție și începu relatarea faptelor petrecute în noaptea de 8 martie.

Domnul și doamna Rhodes stăteau la hotelul „Crown” din Barnchester. Doamna Rhodes, care (așa am înțeles din exprimarea grijuliei a domnului Petherick) avea o ușoară înclinație spre ipohondrie, se dusesse la culcare imediat după cină. Ea și soțul ocupau două camere alăturate unite printr-o

ușă. Domnul Rhodes, căre scria o carte despre epoca preistorică, s-a așezat la lucru în camera alăturată. La ora unsprezece și-a strâns lucrurile și s-a pregătit să se ducă la culcare. Înainte de asta, a aruncat o privire în camera soției să vadă dacă ea nu vroia ceva. A descoperit lumina electrică aprinsă și soția zăcând în pat înjunghiată în inimă. Murise de cel puțin o oră, poate de mai mult timp. S-au făcut următoarele observații: exista încă o ușă care ducea din camera doamnei Rhodes pe coridor; această ușă era închisă și cu lanțul tras pe dinăuntru; singura fereastră din cameră era și ea închisă și blocată. Potrivit domnului Rhodes, nimeni nu a trecut prin camera prin care stătea, cu excepția cameristei care adusese sticle cu apă fierbinte. Arma găsită era un pumnal gen stilet, care se aflase pe masa de toaletă a doamnei Rhodes. Ea avea obiceiul s-o folosească ca un coup – papier. Nu s-au găsit amprente pe ei. Situația s-a învârtit în jurul faptului că nimeni în afara domnului Rhodes și a cameristei nu intrase în camera victimei.

Am întrebat cum era camerista.

— Aceasta a fost și prima noastră pistă de cercetare, zise domnul Petherick. Mary Hill era o femeie din partea locului. Era cameristă la „Crown” de zece ani. Nu părea să aibă absolut nici un motiv pentru care să fi' comis un atac brusc asupra unei cliente. În orice caz, este deosebit de proastă, aproape idioată. Invariabil, a spus același lucru. I-a adus doamnei Rhodes sticla cu apă fierbinte și aceasta era pe punctul de a adormi. Sincer să fiu, nu pot să cred și sunt sigur că nici un jurat nu va crede că ea a comis crima.

Domnul Petherick a mai menționat câteva amănunte suplimentare. În capul scării din hotelul „Crown” există un hol în miniatură unde oamenii stau câteodată și-și servesc cafeaua. De aici, un coridor merge la dreapta și ultima ușă e cea de la camera ocupată de domnul Rhodes. Apoi coridorul o ia brusc la dreapta din nou și prima ușă de după colț e cea de la camera doamnei Rhodes. În felul acesta, ambele ieși au putut fi văzute de martori. Prima ușă, cea de la camera domnului Rhodes, pe care am s-o numesc A, a fost văzută de patru persoane – doi negustori și un cuplu mai în vârstă care stătea la cafea. Potrivit acestora, nimeni nu a intrat sau a ieșit pe ușa A, cu excepția domnului Rhodes și a cameristei, în ceea ce privește cealaltă ușă de pe coridorul B, acolo lucra un electrician care jură că nimeni nu a intrat sau nu a ieșit pe ușa B, cu excepția cameristei.

Era desigur un caz foarte curios și interesant. În aparență, părea că domnul Rhodes trebuie să-și fi omorât soția. Dar mi-am dat seama că domnul Petherick era foarte convins de nevinovăția clientului său și el era un avocat foarte perspicace.

La anchetă, domnul Rhodes relatase o poveste incoerentă și neconvingătoare despre o anumită femeie care-i scrisese bilete de amenințare soției sale. Am priceput că mărturia sa fusese cât se poate de superfluă. Întrebat de domnul Petherick, el se scuză astfel:

— Sincer să fiu, n-am crezut niciodată. M-am gândit că Any inventase totul.

Așa am realizat că doamna Rhodes era una dintre acele mincinoase romantice care trec prin viață înflorind tot ce li se întâmplă. Numărul de

aventuri care, după socoteala ei proprie, i se întâmpla într-un an, era, pur și simplu, incredibil. Dacă aluneca pe o bucată de coajă de banană devenea un caz că aproape scăpase de la moarte. Dacă abajurul lua foc, ea fusese salvată dintr-o clădire în flăcări și se aflase la un pas de moarte. Soțul ei se obișnuise să nu mai aibă încredere în afirmațiile pe care le făcea. Povestea despre o anumită femeie al cărei copil îl rănisese într-un accident de automobil și care jurase că o să se răzbune pe ea; ei bine, domnul Rhodes nici nu ținuse cont de aceasta. Incidentul avusese loc înainte de căsătorie și, deși ea îi citise scrisori în care cineva se exprima în limbajul unui nebun, el bănuise că le compunea singură. Făcuse, într-adevăr, așa ceva o dată sau de două ori mai înainte. Era o femeie cu tendințe spre isterie, care visa neîncetat evenimente excitante.

Acum, la drept vorbind, asta mi se părea foarte firesc, și noi avem o tânără în sat care făcea cam același lucru. Pericolul pentru asemenea oameni este că atunci când ceva cu totul extraordinar li se întâmplă, în realitate nimeni nu-i mai crede că spun adevărul. Mi se pare că exact asta se petrecuse și în acest caz. Am înțeles că la poliție s-a crezut că domnul Rhodes a inventat povestea sa neconvingătoare cu scopul de a îndepărta bănuielile ce planau asupra lui.

Am întrebat dacă erau femei singure care locuiau la hotel. Se pare că erau două: o doamnă, Granby, văduvă anglo-indiană și o domnișoară, Carruthers, o fată bătrână ca o iapă care-l înghițea pe „g”. Domnul Petherick a mai adăugat că cercetările cele mai minuțioase au eșuat în a descoperi pe vreuna din ele care să fi fost văzută aproape de scena crimei și că nimic nu le lega în vreun fel de aceasta. L-am rugat să le descrie. Mi-a spus că doamna Grandy avea părul roșu, aranjat cam neîngrijit, era galbenă la față și în jur de cincizeci de ani. Hainele sale cam pitorești erau făcute mai ales din mătase indiană, etc. Domnișoara Carruthers avea vreo patruzeci de ani, purta pince-nez, părul tuns scurt și haine ca un bărbat.

— Doamne Sfinte, am exclamat, asta îngreunează foarte mult lucrurile.

Domnul Petherick mă privi iscoditor, dar n-am vrut să spun mai multe atunci, așa că am întrebat ce sugerase Malcolm Olde!

Acesta era încredințat că va putea pune totul pe seama unor stări medicale conflictuale și a sugerat o modalitate de a eluda dificultatea cu amprente. L-am întrebat pe domnul Rhodes ce părere avea și mi-a spus că toți doctorii erau la fel, dar că el nu credea cătuși de puțin că soția sa își putuse lua singură viață. „Nu era tipul ăla de femeie”, a subliniat el și l-am crezut. De obicei, oamenii isterici nu se sinucid.

M-am gândit un minut și apoi am întrebat dacă ușa de la camera doamnei Rhodes dădea direct în coridor. Domnul Rhodes a spus că nu, există un mic vestibul cu cameră de baie și chiuvetă. Ușa de la dormitor spre vestibul era cea închisă pe dinăuntru.

— În acest caz, am zis eu, totul este remarcabil de simplu.

Și zău, știți, așa era... Cel mai simplu lucru din lume. Și totuși nimeni nu părea să-și fi dat seama. Atât domnul Petherick cât și domnul Rhodes mă priveau ținând încât m-am simțit cam încurcată.

— Poate Miss Marple n-a luat în considerare toate dificultățile, vorbi atunci domnul Rhodes.

— Ba da, am zis, cred că am ținut seama de ele. Există patru posibilități. Doamna Rhodes a fost omorâtă de soțul ei ori de cameristă, sau s-a sinucis, ori a fost omorâtă de cineva din afară pe care nimeni nu l-a văzut intrând sau ieșind.

— Și asta-i imposibil.-Izbucni domnul Rhodes. Nimeni nu putea să intre sau să iasă din camera mea fără să-l văd și chiar dacă cineva reușea să intre în odaia soției mele fără ca electricianul să-l vadă, cum dracu putea să iasă din nou lăsând ușa închisă pe dinăuntru?

— Ei, Miss Marple? Mă întrebă domnul Petherick, uitându-se la mine într-o manieră încurajatoare.

— Aș vrea să vă pun o întrebare, domnule Rhodes. Cum arăta camerista?

Afirmă că era sigur că aceasta părea înaltă, dar că nu-și amintea dacă era blondă sau brunetă. M-am întors către domnul Petherick și i-am pus aceeași întrebare. Mi-a zis că avea o înălțime mijlocie, părul blondin, ochii albaștri și fața cam roșie.

— Ești un observator mai bun decât mine, Petherick, interveni domnul Rhodes.

Le-am mărturisit că nu sunt de acord. L-am întrebat apoi pe domnul Rhodes dacă ar putea-o descrie pe fata din casa mea. Nici el, nici domnul Petherick n-au reușit.

— Înțelegeți acum ce înseamnă asta? Amândoi ați venit aici ocupați de propria dumneavoastră problemă și persoana care v-a dat drumul înăuntru era numai o servitoare. Același lucru este valabil pentru domnul Rhodes la hotel. El a văzut halatul și șorțul ei. Era adâncit în lucrarea sa. Dar domnul Petherick a stat de vorbă cu aceeași femeie într-o calitate diferită. El a privit-o ca o persoană. Pe aceasta s-a bazat femeia care a comis crima.

Cum ei încă nu înțelegeau, a trebuit să le explic:

— Cred că s-a întâmplat cam așa. Camerista a intrat pe ușa A, a trecut prin camera domnului Rhodes în cea a soției sale cu sticla de apă fierbinte și a ieșit prin vestibul în coridorul B; aș numit-o pe ucigașa noastră X, a intrat pe ușa B în vestibul, s-a ascuns, ei bine, undeva și a așteptat până când a ieșit camerista. Atunci a intrat în camera doamnei Rhodes, a luat stiletul de pe masa de toaletă, (cercetase, fără îndoială, camera mai devreme, în timpul zilei), s-a dus la pat, a înjunghiat-o pe femeia care dormea, a șters mânerul stiletului, a închis ușa pe care intrase și, apoi, a ieșit prin camera unde lucra domnul Rhodes.

— Dar, aș fi văzut-o. Electricianul ar fi văzut-o intrând, strigă acesta.

— Nu. Aici greșiți. N-o vedeți dacă era îmbrăcată ca o cameristă. L-am lăsat să i se întipărească în minte, după care am continuat: erați absorbit în munca dumneavoastră, cu coada ochiului ați văzut o cameristă intrând, mergând în camera soției, întorcându-se și ieșind. A fost același costum, dar nu aceeași femeie. Asta au văzut oamenii care stăteau la cafea: o cameristă intrând și una ieșind. Cu electricianul s-a întâmplat la fel. Sigur, dacă ar fi fost

drăguță camerista, un domn i-ar fi observat fața – așa-i natura umană – dar cum ea era o femeie obișnuită, între două vârste, atunci nu-i vedeți decât costumul de cameristă, nu și femeia însăși.

— Cine-a fost? Strigă domnul Rhodes.

— Ei bine, asta va fi puțin mai dificil. Trebuie să fie ori doamna Granby, ori domnișoara Carruthers. Doamna Granby pare ca și cum ar fi putut purta o perucă de obicei, așa că ar fi avut propriul său păr când și-a pus hainele de cameristă. Pe de altă parte, domnișoara Carruthers, cu părul ei tuns scurt ca bărbății, și-ar fi putut pune cu ușurință o perucă pentru a-și interpreta rolul. O să găsiți destul de ușor care dintre ele este. Personal înclin să cred c-a fost domnișoara Carruthers.

Și, într-adevăr, dragii mei, acesta este sfârșitul povestirii. Carruthers era un nume fals, dar ea a fost făptașa. Erau bolnavi mintali în familia ei. Doamna Rhodes, care era o șoferiță cât se poate de nesăbuită și periculoasă, îi călcase fetița și asta o înnebunise pe biata femeie. Ea și-a ascuns nebunia cu multă viclenie, în afara faptului că-i adresa scrisori clar de om nebun celei pe care o alesese ca victimă. O urmărea de câțiva timp și-și făcuse planuri foarte inteligente. Peruca și halatul de cameristă le-a împachetat și le-a trimis cu prima poștă în dimineața următoare. Când i s-a adus la cunoștință tot adevărul, ea a clacat și a mărturisit de îndată. Biata de ea este acum la Broadmoor¹³. Complet dezechilibrată, dar o crimă foarte inteligent plănuită.

Domnul Petherick m-a vizitat după aceea și mi-a adus o scrisoare foarte drăguță de la domnul Rhodes ce m-a făcut chiar să roșesc.

— Numai un lucru, mă întrebă vechiul meu prieten, de ce ai crezut că era mai probabil să fie Carruthers decât Granby? Nu le-ai văzut niciodată pe vreuna dintre ele.

— Ei bine, din cauza literei „g”. Ai zis că-l înghițea pe „g”. Știi, lucrul ăsta se întâmplă în romane la o mulțime de personaje urmărite, dar eu nu cunosc mulți oameni care s-o facă în realitate și în nici un caz cineva sub șaiszeci de ani. Femeia aceea avea patruzeci. Faptul că îl înghițea pe „g” m-a dus cu gândul că se prefăcea și chiar prea mult.

N-am să vă povestesc ce a mai zis domnul Petherick și despre asta, dar mi-a făcut foarte multe complimente și zău că n-am putut să mă rețin să nu mă simt doar puținel de tot încântat de mine însumi.

Și, extraordinar ce turnură fericită iau lucrurile pe lumea asta! Domnul Rhodes s-a recăsătorit cu o fată așa de drăguță și de bun simț... au un copilăș așa de dragălaș... Și ce credeți? M-au rugat să fiu nașa lui. N-a fost frumos din partea lor? Acum, sper să nu credeți că m-am lungit prea mult...

VIII. Drama unei moșteniri

— Atunci, e rândul doamnei B., spuse încurajator sir Henry Clithering. Doamna Bantry, gazda, îl privi cu reproș.

— V-am mai spus că nu vreau să fiu azi doamna B. Sună prea impunător.

— Fiți atunci Șeherezada.

— Chiar dacă aș fi Șehe... Cum ați spus? Tot nu vă pot povesti nimic; întrebați-l pe Arthur, dacă nu mă credeți.

— Tu te pricepi la relatarea faptelor concrete, dar nu ai imaginație, zise colonelul Bantry.

— Așa este, adăugă doamna Bantry. Flutură catalogul de bulbi pe care-l păstra pe masa din fața ei. V-am ascultat pe toți și nu pricep cum faceți.

„Unul spune ceva, altul răspunde, unii întreabă, unii gândesc, toată lumea este implicată” – eu n-aș putea așa ceva! În plus, nu am nici un subiect în jurul căruia să Țes o poveste.

— Dă-mi voie să nu te cred, doamnă Bantry, zise dr. Lloyd. Clătină din capul cărunt a neîncredere.

Bătrâna Miss Marple spuse cu o voce blândă:

— Firește, dragă...

Doamna Bantry se scuză în continuare:

— Nu știți ce viață banală duc eu. Necazurile cu servitoarele, cu bucătăresele, scurte vizite în oraș la târguiești, dentist, sau la cursele de cai de la Ascot pe care Arthur le urăște așa de mult, sau grădinăritul...

— Ah, zise dr. Lloyd. Grădina. Știm cu toții că este marea dumneavoastră pasiune.

— Trebuie să fie o adevărată plăcere să ai o grădină, zise Jane Helier, tână și frumoasă actriță. Adică, atâta vreme cât nu trebuie să sapi sau să-ți murdărești mâinile. Și eu ador florile.

— Grădina, repetă sir Heniy. N-am putea-o lua drept punct de pornire? Încercați, doamnă B. Bulbii otrăviți, narcisele, iarba morții!

— E ciudat că spuneți aceste lucruri, zise doamna Bantry. Îmi amintesc eu de ceva acum. Arthur, mai Ții minte afacerea de la Clodderham Court? Știți doar, bătrânul sir Ambrose Bercy. Îți amintești ce bătrân amabil și curtenitor îl crezuserăm cu toții?

— Desigur. Da, a fost o întâmplare tare ciudată. Continuă, Dolly.

— Spune-o tu mai bine, dragule.

— Nu vorbi copilării. Continuă tu. Dacă ai început, n-ai decât să termini singură. Eu mi-am terminat partea mea.

Doamna Bantry inspiră adânc. Își împreună mâinile și pe fața ei se așternu o umbră de îndurerare. Vorbi repede și cursiv.

— Nu sunt prea multe de spus. Iarba morții – de aici am pornit să fac legătura, deși în mintea mea îi zic salvie și ceapă.

— Salvie și ceapă, se minimizează dr. Lloyd.

Doamna Bantry confirmă.

— Iată cum s-a întâmplat, explică ea. Ședeam, eu și Arthur, cu sir Ambrose Bercy la Clodderham Court, și într-o zi, din greșală (într-un mod de-a binelea prostesc), o dată cu salvia s-a cules și un mănunchi de frunze de degețelul-roșu. În seara respectivă, la cină, rațele au fost umplute cu ele și toată lumea s-a îmbolnăvit, iar o tânără, sărmana.

— Pupila lui sir Ambrose Bercy – a și murit.

Se opri.

— Doamne, doamne, ce tragic! Spuse Miss Marple.

— Nu-i așa?

— Ei, și ce-a mai urmat? Întrebă sir Henry.

— Nimic, zise doamna Bantry. Asta-i tot.

A urmat un suspin general. Deși fuseseră avertizați de dinainte, nu se așteptau ca povestea să fie chiar atât de scurtă.

— Dar, draga mea doamnă, protestă sir Henry, asta nu poate fi tot. Ceea ce ne-ați relatat dumneavoastră este o întâmplare tragică, dar în nici un caz o enigmă.

— Ei, ar mai fi ceva, zise doamna Bantry. Dar dacă v-aș spune și acest lucru, ați ghici imediat ce-a fost.

Apoi privi sfidător la cei adunați și le aminti:

— V-am spus că nu pot să creez din fapte o povestire care să pară verosimilă.

— Aha! Sir Henry se ridică din scaunul lui comod și-și potrivi lornionul. Să știi, Șeherezada, că e cel mai reconfortant așa: ne provoci ingeniozitatea. Încă nu simt sigur dacă n-ai făcut-o deliberat pentru a ne stimula curiozitatea. Să încercăm să ghicim din „douăzeci de întrebări”. Miss Marple, ați vrea să începeți dumneavoastră?

— Eu aș vrea să știu ceva despre bucătăreasă, zise Miss Marple. Trebuie să fi fost o femeie proastă sau neexperimentată.

— Foarte proastă, zise doamna Bantry. A plâns mult după aceea zicând că frunzele i-au fost culese și aduse drept salvie și ea nu avea de unde să știe acest lucru.

— A fost una care nu prea gândește, adăugă Miss Marple. Probabil o femeie mai în vârstă și o bucătăreasă bună, mă gândesc, nu?

— O, una excelentă, zise doamna Bantry.

— E rândul dumneavoastră, domnișoară Helier, i se adresă sir Henry.

— Oh, vreți să spuneți că e rândul meu să pun o întrebare? Urmă o pauză în care Jane reflectă și în final spuse neajutorată: De fapt, nici nu știu ce să întreb.

Ochii ei frumoși îl priveau rugător pe sir Henry.

— De ce nu întrebați asupra „dramatis personae”, domnișoară Helier? Sugeră acesta zâmbind.

Jane îl privi cu nedumerire.

— Personajele în ordinea apariției lor, clarifică sir Henry cu amabilitate.

— O, da, într-adevăr, bună idee, acceptă Jane.

Doamna Bantry începu imediat să numere pe degete persoanele implicate.

— Sir Ambrose, Sylvia Keene (fata care a murit), o prietenă a ei care stătea tot acolo, Maud Wye, una din acele fete negricioase și urâte, dar care totuși impresionează – niciodată n-am înțeles cum de reușesc să impresioneze. Apoi mai era domnul Curie, care venise să discute despre cărți cu sir Ambrose – niscaiva cărți rare, ciudățenii în latină, tot felul de pergamente învechite. Apoi mai era Jerry Lorimer, un fel de vecin. Reședința sa, Fairlies, se învecina cu proprietatea lui sir Ambrose. Și-apoi mai era doamna Carpenter, un gen de femeie pisicuță, între două vârste, răsfățată; era un fel de dame de companie pentru Sylvia, mi se pare.

— Dacă acum e rândul meu, și mi se pare că așa este, zise sir Henry, pentru că stau lângă domnișoara Helier, aș dori foarte mult, doamnă Bantry, scurte portrete verbale ale tuturor celor care s-au perindat prin casă.

— Dar..., doamna Bantry ezită.

— Începeți cu sir Ambrose, continuă sir Henry. Cum era el?

— Era un bătrân foarte distins, de fapt nici nu era chiar așa de bătrân, nu cu mult peste șaiszeci, cred. Era foarte delicat; avea inima slăbită, nu putea urca scările, își montase un lift în acest scop, așa că părea mai bătrân decât era din cauza bolii. Avea maniere deosebit de elegante, rafinat – acesta era cuvântul care l-ar descrie cel mai exact. Nu-l puteai vedea niciodată iritat sau supărat. Avea un păr alb, frumos și o voce nespus de plăcută.

— Bun, zise sir Henry. Mi-l imaginez deja pe sir Ambrose. Și acum fata, Sylvia, sau cum spuneți că se numea?

— Sylvia Keene. Era frumoasă, într-adevăr frumoasă. Blondă și cu un ten splendid. Nu prea deșteaptă. De fapt, chiar proastă.

— Ei, lasă, lasă, Dolly, protestă soțul ei.

— Bineînțeles, Arthur nu e de aceeași părere, zise sec doamna Bantry. Dar era proastă, niciodată nu spunea un lucru demn de ascultat.

— Era una dintre ființele cele mai grațioase pe care le-am văzut vreodată, mărturisi colonelul Bantry cu duioșie. S-o fi văzut când juca tenis – era puy și simplu încântătoare. Și plină de umor, o ființă amuzantă. Și cu maniere alese. Garantez. Că toți tinerii o vedeau așa.

— Aici greșești, interveni doamna Bantry. Juvenilitatea în sine nu mai are farmec pentru tinerii de azi. Numai ageamii de felul tău, Arthur, mai fabulează așa în privința tinerilor.

— A fi tânăr nu-i suficient, zise Jane. Trebuie să ai și S. A.

— Ce înseamnă S. A. Întrebă Miss Marple.

— Sex appeal, o lămuri Jane.

— Aha, adică ceea ce pe vremea mea se numea „a avea pe vino-ncoa”, se dumiri Miss Marple.

— Nu e rea treaba cu descrierile, zise sir Henry. Doamna de companie ați descris-o, dacă nu mă-nșel, doamnă Bantry, drept pisicuță, nu?

— Nu m-am referit la o felină, ci la un gen de persoană „torcătoare”, dacă mă-nțelegeți, răspunse doamna Bantry. Întotdeauna amabilă. Așa era Adelaide Carpenter.

— Cam câți ani avea?

— În jur de patruzeci. Locuia acolo de mult, de când Sylvia avea unsprezece ani. O persoană plină de tact. Una din acele văduve nefericite cu multe neamuri aristocratice dar cu prea puțini bani. Personal, n-o agreeam; dar mie nu mi-au plăcut niciodată oamenii cu degete lungi și albe. Și nu mi-au plăcut nici pisicuțele.

— Dar domnul Curie?

— O, un bătrânel din aceia gârboviți de ani, care seamănă atâta între ei că aproape nu-i deosebești. Se înflăcăra numai când era vorba despre cărțile lui vechi, niciodată altcândva. Nu cred că sir Ambrose îl cunoștea mai îndeaproape.

— Dar vecinul Jerry?

— Un băiat foarte încântător. Era logodit cu Sylvia. De aceea toată povestea a fost atât de tristă.

— Mă întreb, începu Miss Marple dar se opri.

— Ce?

— Nimic, dragă.

Sir Henry o privi curios pe bătrânică. Apoi adăugă îngândurat:

— Deci tinerii erau logodiți. De multă vreme?

— Cam de un an. Sir Ambrose se opusese logodnei pe motivul că Sylvia era prea tânără. Dar după un an de logodnă, cedă și căsătoria urma să aibă loc curând.

— Dar, spuneți, tânăra avea vreun venit?

— Unul foarte mic, o sută-două lire pe an.

— Nimic suspect până acum, Clithering, zise colonelul Banttry și râse.

— E rândul doctorului să întrebe, zise sir Henry. Eu mă așez:

— Curiozitatea mea este strict profesională, zise doctorul Lloyd. Mi-ar plăcea să știu ce diagnostic s-a stabilit la anchetă, adică vreau să spun dacă vă amintiți sau știți cumva.

— Știu cu aproximație, zise doamna Banttry. S-a vorbit de otrăvire cu digitalină, așa se spune?

Dr. Lloyd aprobă din cap.

— Agentul activ al digitalinei are efect asupra inimii și este, de fapt, un medicament bun în unele forme de tulburări cardiace. E un caz curios. N-aș crede, totuși, că mâncând cineva un preparat din digitalină ar putea avea un efect fatal. Se cam exagerează cu otrăvirea prin ingerarea unor frunze sau fructe dăunătoare. Puțini oameni își dau seama că agentul vital, alcaloidul, trebuie extras cu grijă și trebuie preparat.

— Doamna Macarthur i-a trimis, zilele trecute, niște bulbi speciali doamnei Toomie, interveni Miss Marple. Iar bucătăreasa doamnei Toomie i-a luat drept cepe și a reușit să îmbolnăvească toată familia Toomie.

— Dar nimeni n-a murit din asta, zise dr. Lloyd.

— Nu, nu a murit nimeni, recunoscuse Miss Marple.

— Eu am cunoscut o fată care a murit intoxicată cu ptomaină, își aminti Jane Helier.

— Să continuăm investigarea crimei, sugera sir Henry.

— Crimă? Se minună Jane. Credeam că e vorba de un accident.

— Dacă ar fi fost un accident, spuse sir Henry, nu cred că doamna Banttry ne-ar fi relatat acest caz. Din cele spuse până acum, îmi dau seama că a fost un accident doar în aparență; în esență a fost ceva mai cumplit. Îmi amintesc de un alt caz: diverși musafiri discutau după cină la un party. Pereții erau împodobiți cu tot felul de arme vechi. Vrând să facă o glumă, unul dintre meseni apucă un pistol vechi și ținti spre un alt comesean amenințându-l că-l împușcă. În acel moment, pistolul s-a descărcat și l-a ucis pe cel țintit. În acest caz, a trebuit, în primul rând, să constatăm cine a încărcat arma, și mai apoi, cine a condus în așa fel conversația, încă rezultatul a fost acest joc grotesc, pentru că omul care a țintit era absolut inocent.

— Se pare că ne confruntăm cu aceeași problemă și acum. Frunzele acelea de digitală au fost amestecate voit cu cele de salvie, știindu-se dinainte ce se poate întâmpla. Dacă o scoatem din discuție pe bucătăreasă – și o scoatem, nu?

— Rămâne următoarea întrebare: cine a cules frunzele cu pricina și le-a dus la bucătărie?

— Foarte simplu de răspuns, zise doamna Bantry. Sylvia însăși a dus frunzele în bucătărie. Era una din treburile ei să culeagă, pentru salate, diverse ierburi, morcovi, mă rog, tot soiul de verdețuri pe care grădinarii nu le culeg cum trebuie. Ei îndeobște se tem să-ți dea ceva proaspăt și crud; așteaptă să fie bine coapte. Sylvia și doamna Carpenter obișnuiau să se îndeletnicească cu aceste treburi. Iar în colțul cu salvie, într-adevăr creștea și digitală, așa că greșeala a fost firească.

— Dar Sylvia le-a cules ea însăși?

— Asta nimeni nu mai știe. Dar așa s-a presupus.

— Presupunerile sunt întotdeauna periculoase, interveni sir Henry.

— Cert este că nu doamna Carpenter le-a cules, zise doamna Bantry. Pentru că, întâmplător, s-a plimbat cu mine pe terasă în acea dimineață. Am ieșit împreună după micul dejun. Era neobișnuit de cald și senin pentru o zi de primăvară timpurie. Sylvia a coborât singură în grădină, dar ceva mai târziu, am văzut-o la braț cu Maud Wye.

— Erau prietene bune, nu-i așa? Întrebă Miss Marple.

— Da, răspunse doamna Bantry. Păru că mai vrea să adauge ceva, dar se opri.

— De când se afla prietena ei acolo? Continuă Miss Marple.

— De vreo două săptămâni, zise doamna Bantry.

În vocea ei se strecură o ușoară tulburare.

— Nu vă place domnișoara Wye, sugeră sir Henry.

— O, cum să nu...

Tulburarea din vocea ei se accentuă.

— Ne ascundeți ceva, doamnă Bantry, spuse sir Henry ușor acuzator.

— Mă gândeam la ceva, dar parcă n-aș mai vrea să insist, zise Miss Marple.

— La ce?

— La faptul că ați spus că tinerii erau logodiți și că de aici provenea marea tristețe. Dar vocea dumneavoastră nu suna prea convingător când ați spus asta, înțelegeți?

— Ce persoană chițibușară sunteți! Zise doamna Bantry. Le știți întotdeauna pe toate. Da, într-adevăr mă gândeam la ceva dar nu știu dacă ar trebui s-o spun sau nu.

— Trebuie s-o spuneți, zise sir Henry. Oricâte scrupule ați avea, nu trebuie să ne ascundeți nimic.

— Atunci, iată despre ce e vorba: într-o seară, de fapt chiar în seara premergătoare tragediei, m-am plimbat întâmplător pe terasă înainte de cină. Fereastra camerei de zi era deschisă. Și i-am văzut pe Jerry Lorimer și pe Maud Wye. El... El o săruta. Nu știam dacă e ceva întâmplător sau, mă

rog, mai știu eu ce altceva. Știam că lui sir Ambrose nu ia plăcut niciodată Jerry Lorimer, deci îl cunoștea ce fel de tânăr era. Dar de un lucru sunt sigură: fata aceea, Maud Wye, îl iubea nespus de mult. De-ați fi văzut-o cum îl privea când nu îi observa nimeni. Și cred, de fapt, că erau mai potriviți ei doi decât Sylvia cu el.

— Vreau să vă întreb ceva înainte ca Miss Marple să aibă cuvântul, zise sir Henry. Vreau să știu dacă, după tragedie, Jerry Lorimer s-a căsătorit cu Maud Wye?

— Da, după șase luni, confirmă doamna Bantry.

— Șeherezado, Șeherezado, și când mă gândesc ce simplu ne-ai' spus această poveste la început! Și uite ce palpitantă a devenit, zise sir Henry. Oase goale, și când te gândești câtă carne găsim acum pe ele.

— Nu vorbi așa, spuse doamna Bantry. Și nu folosi cuvântul carne. Vegetarienii o fac. Ei obișnuiesc să spună: „eu nu mănânc niciodată carne”, o spun într-un fel de-ți taie chefu să-ți mai mănânci friptura. Domnul Curie era vegetarian. El mânca ceva foarte special la micul dejun. Bătrânii aceștia cu bărbi sunt întotdeauna ciudați. Au și un fel de lenjerie de corp...

— Ce naiba, Dolly, spuse soțul ei, ce știi tu despre lenjeria de corp a domnului Curie?

— Nimic, zise doamna Bantry cu demnitate. Doar stăteam și mă gândeam.

— Îmi schimb afirmația anterioară, spuse sir Henry. Prezentarea personajelor e foarte interesantă, parcă le și văd aieva... Miss Marple, aveți cuvântul.

— Firea omului e întotdeauna foarte curioasă, sir Henry. E ciudat să vezi cum anumite tipuri tind să acționeze în același fel.

— Două femei și un bărbat, vechiul și eternul triumfi uman, continuă sir Henry. Îmi imaginez că aceasta este baza cazului nostru.

Dr: Loyd își dresă vocea...

— Mă gândesc la ceva. Doamnă Bantry, spuneți că și dumneavoastră ați fost bolnavă?

— Ba bine că nu! Și Arthur! Și toți ceilalți.

— Deci, toți, zise doctorul. Înțelegeți la ce mă gândesc? Cine a plănit totul a acționat ciudat: fie că a mers la marele risc, fie că n-a ținut cont de viață nici unuia. E greu de crezut că un om poate, în mod voit, să otrăvească opt oameni în scopul înlăturării unuia singur.

— Înțeleg unde bateți, zise sir Henry meditativ. Mărturisesc că și eu m-am gândit la acest aspect.

— Putea să se otrăvească și pe sine, adaugă Jane Helier.

— A lipsit cineva de la masă în seara aceea? Întrebă Miss Marple.

Doamna Bantry clătină din cap:

— Toată lumea a fost acolo.

— În afară de domnul Lorimer, presupun, draga mea. El nu locuia în casă, nu?

— Nu, dar în seara aceea a cinat cu noi, zise doamna Bantry.

— Aha! Miss Marple își schimbă vocea: Asta-i cu totul altceva.

Se arată încruntată și ușor agitată.

— Ce proastă sunt, murmură ea, chiar proastă.

— Vă mărturisesc că acest aspect mă surprinde, Lloyd, zise sir Henry. Cum se putea asigura cineva că fata și numai fata va primi doza fatală?

— Nu putea, zise doctorul. Asta mă face să cred altceva. Dar dacă presupun că nu fata a fost victima prevăzută?

— Cum?

— În toate cazurile de otrăvire cu mâncare rezultatul este nesigur. Câțiva oameni mănâncă aceeași mâncare. Ce se întâmplă? Unul sau doi sunt ușor bolnavi, doi sau mai mulți sunt serios afectați, iar unul moare. Cam așa e: nimic nu e Sigur. Dar există cazuri unde intervine un alt factor. Digitalina este un medicament care acționează direct asupra inimii – după cum v-am mai spus, este și prescris în unele cazuri. Acum, în casă exista o singură persoană care suferea de inimă. Deci el era victima aleasă? Doza, care pentru ceilalți nu ar fi fost fatală, ar fi fost fatală pentru el – cam așa trebuie să fi gândit ucigașul. Că lucrurile s-au întâmplat altfel, este dovada a ceea ce tocmai vă spuneam – nesiguranța și imprevizibilitatea efectului medicamentelor asupra omului.

— Deci, dumneavoastră credeți că sir Ambrose a fost persoana vizată?

Întrebă sir Henry. Da, da, și fata să fi fost omorâtă din greșală.

— Cui îi reveneau banii după moartea lui? Se interesează Jane.

— Iată o întrebare bună, domnișoară Helier. Una din primele care obișnuiam să le pun în vechea mea profesie, spuse sir Henry.

— Sir Ambrose avea un fiu, zise doamna Bantry. Dar se certaseră cu câțiva ani în urmă. Cred că băiatul era nebun. Totuși, nu stătea în puterea lui sir Ambrose să-l desmoștenească. Clodderham Court era o moștenire inalienabilă. Martin Bercy urma să capete titlul de proprietar al întregii averi. Ar mai fi fost niște bunuri pe care sir Ambrose se hotărâse să le lase drept moștenire Sylviei. Știu toate acestea, pentru că sir Ambrose a murit la mai puțin de un an de la tragica întâmplare de care vă povesteam și nu și-a reînnoit testamentul după dispariția fetei. Cred că banii au fost transferați Coroanei sau probabil că i-a moștenit tot fiul său, în calitate de rudă cea mai apropiată, nu știu exact cum a fost.

— Deci moartea lui ar fi interesat doar un fiu care, oricum, nu era prezent și fata care a murit, se gândi sir Henry cu voce tare. Asta nu lămurește prea mult situația.

— Dar femeia cealaltă, pe care doamna Bantry a numit-o pisicuță, ea nu se alegea cu nimic? Întrebă Jane.

— Ea nu a fost menționată în testament, preciză doamna Bantry.

— Miss Marple, nici măcar nu ne ascultați, observă sir Henry. Sunteți cu gândul departe de noi.

— Mă gândeam la bătrânul domn Badger, farmacistul, zise Miss Marple. Avea o menajeră foarte tânără, îndeajuns de tânără să-i poată fi nu numai fiică, ci chiar nepoată. N-a spus nimănui nici un cuvânt, familiei sau nepoților care trăiau în așteptarea unei moșteniri, iar când a murit, ce credeți? Erau căsătoriți de doi ani, fără știrea nimănui. Firește, domnul Badger era

farmacist și un bătrân destul de necioplit, pe când sir Ambrose Bercy era un gentleman perfect, după cum spune doamna Bantry, dar, cu toate acestea, natura este aceeași peste tot.

Se lăsa un moment de liniște. Sir Henry aruncă o privire aspră către Miss Marple care îi răspunse cu blândețea ochilor ei albaștri, ușor exoftalmici. Jane Helier sparse tăcerea.

— Spuneți-mi, această doamnă Carpenter arăta bine?

— Da, în felul ei, dar... Nimic deosebit.

— Avea o voce plăcută, își aminti colonelul Bantry.

— De felină, că altfel nu-i pot spune. Era o pisicuță, aprecie doamna Bantry.

— Și ție ți se va spune așa într-o bună zi, Dolly.

— Nu-mi displace să fiu o pisicuță în cercul prietenilor mei, zise doamna Bantry. Dar, oricum, eu nu agreez femeile, știi și tu. Prefer bărbații și florile.

— Aveți excelente gusturi, n-am ce spune, interveni sir Henry. Mai ales, în a-i pune pe bărbați pe primul loc.

— O chestie de tact, lămurii doamna Bantry. Ei, dar să revenim la problema noastră. Cred că v-am relatat totul corect, nu, Arthur?

— Da, draga mea. Oricum, nu cred că cineva se îndoiește de acest lucru.

— Și acum, dumneavoastră. Domna Bantry arăta cu degetul înspre sir Henry.

— O s-o iau mai pe ocolite, pentru că, vedeți dumneavoastră, nu am certitudinea cazului. Să-l luăm pe sir Ambrose. El n-ar fi apelat la această modalitate de sinucidere; pe de altă parte, nu ar fi câștigat nimic de pe urma morții fetei. Deci, îl scoatem de pe lista suspectilor. Domnul Curie. N-avea nici un motiv să dorească moartea fetei. Iar dacă ținta otrăvii ar fi fost sir Ambrose, motivul ar fi fost că furase vreun manuscris rarism. Nu stă în picioare, deci și domnul Curie este scos de pe lista suspectilor, în pofida suspiciunilor doamnei Bantry. Domnișoara Wye. N-ar fi avut nici un motiv să-l omoare pe sir Ambrose, în schim[^]-ar fi putut dori moartea Sylviei. Râvnea la inima și mâna logodnicului acesteia, după cum am aflat și din cele relatate de doamna Bantry. Ea a fost cu Sylvia dimineața în grădină, așa că a avut posibilitatea să culeagă frunzele otrăvitoare. Domnișoara Wye rămâne pe listă. Tânărul Lorimer. Avea motive pentru ambele cazuri. Dacă scăpa de fată, putea să se însoare cu cealaltă. Deși e cam drastic să ucizi pentru un asemenea motiv când o logodnă se desface atât de ușor în zilele noastre. Dacă ar fi murit sir Ambrose, s-ar fi însurat cu o fată bogată, nu cu una săracă. Acest aspect are importanță sau nu, în funcție de situația lui financiară. Dacă se descoperă că proprietatea lui era ipotecată și doamna Bantry ne-a ascuns acest lucru, aș cere penalizarea ei pentru acțiune incorectă. Și-acum, doamna Carpenter. Să știți că o suspectez pe această doamnă. O dată pentru mâinile ei albe, mai apoi alibiul excelent avut pentru momentul când s-au cules ierburile. JM-am niciodată încredere în alibiuri. Și mai am un motiv pentru care o suspectez, dar deocamdată îl păstrez pentru mine. Totuși, pentru că trebuie să-mi exprim părerea, o consider pe

domnișoara Maud Wye autoarea crimei pentru că există mai multe probe împotriva ei decât a celorlalți.

— Următorul. Doamna Bantry arată spre doctorul Llyod.

— Cred că greșiți, Clithering, în a susține părerea că moartea fetei a fost premeditată. Sunt convins că ucigașul voia să-l lichideze pe sir Ambrose. Pe tânărul Lorimer nu-l cred în stare de așa ceva pentru că avea prea puține cunoștințe. Sunt înclinat să cred că vinovata este doamna Carpenter. Ea trăia de mulți arii în familie, cunoștea starea sănătății lui sir Ambrose și putea foarte bine să aranjeze astfel lucrurile ca Sylvia să fie cea care să culeagă frunzele (ați spus și dumneavoastră că fata nu era deșteaptă). Motivul, vă mărturisesc, nu-l văd; dar mă aventurez să presupun că sir Ambrose întocmise odată un testament în care și ea figurase. Cam asta pot spune.

Doamna Bantry își îndreaptă degetul arătător spre Jane Helier.

— Nu știu ce să spun, decât atât: de ce să nu fie chiar fata vinovată? Ea a dus frunzele în bucătărie, la urma urmei. Ați spus că sir Ambrose se opusese căsătoriei ei. Dacă el murea, ea căpăta banii și se putea mărita. Și știa la fel de bine care este starea sănătății lui sir Ambrose ca și doamna Carpenter.

Degetul doamnei Bantry se îndreaptă acum spre Miss Marple.

— Și-acum, ați înțeles-o noastră prietenă, zise ea.

— Sir Henry a explicat totul foarte clar, începu Miss Marple. Doctorul Lloyd a avut perfectă dreptate în tot ce a spus. Pentru el, totul este foarte limpede. Mă întreb însă dacă doctorul Lloyd a sesizat un aspect al spuselor sale. Vedeți dumneavoastră, nefiind medicul curant al lui sir Ambrose, nu putea ști ce fel de boală a inimii avea acesta, nu-i așa?

— Nu prea văd ce vreți să spuneți, Miss Marple, o întrerupse doctorul Lloyd.

— Dumneavoastră presupuneți, nu-i așa, că sir Ambrose avea o afecțiune în care digitalina era dăunătoare. Dar n-avem nici o dovadă că ar fi așa. Ar putea la fel de bine să fie și invers.

— Invers?

— Da, n-ați spus dumneavoastră că este deseori prescrisă în bolile cardiace?

— Tot nu înțeleg. Miss Marple, unde vreți să ajungeți?

— S-ar fi putut foarte bine ca sir Ambrose să aibă digitalină în permanență, fără să trebuiască s-o justifice. Ceea ce încerc să spun (întodeauna mă exprim greoi) este aceasta: să presupunem că cineva vrea să otrăvească pe altcineva cu o doză fatală de digitalină. Cel mai simplu lucru nu e oare să aranjeze în așa fel încât toată lumea să fie otrăvită cu frunze de digitalină? În niciunul din cazuri nu va fi fatală, firește; dar în același timp, nimeni nu va fi surprins să existe o victimă. După cum spunea și doctorul Lloyd, aceste lucruri sunt incerte. Nimeni nu se va întreba dacă fata a mâncat o doză fatală de digitalină sau ceva de felul acesta. Putea foarte bine să-i fi fost amestecată într-un cocteil, sau în cafea, sau chiar să-i fi fost administrată sub forma unei băuturi tonice.

— Vreți să spuneți că sir Ambrose și-a otrăvit pupila, pe fata încântătoare pe care o iubea?

— Exact, spuse Miss Marple. Vedeți cazul domnului Badger și al menajerei sale tinere. Să nu-mi spuneți că-i un lucru absurd ca un bărbat de șaizeci de ani să se îndrăgostească de o fată de douăzeci de ani. Se întâmplă în fiecare zi. Îndrăznesc să spun că în cazul unui aristocrat ca sir Ambrose este nebunie curată, cum deseori se întâmplă în asemenea împrejurări. El n-a putut suporta gândul de a o vedea măritată, s-a opus cât a putut – și a cedat. Gelozia lui nebunească a luat asemenea proporții încât a preferat s-o omoare decât s-o lase lângă tânărul Lorimer. Probabil că avea de mult în cap acest gând, devreme ce frunzele de degețel creșteau printre salvii. Le-o fi cules chiar el, la un moment dat, și le-o fi trimis la bucătărie chiar prin ea. E groaznic să te gândești la asta, dar cred că trebuie să privim mai compătimitor această situație. Bărbații, onorabili chiar, la vârsta aceasta devin ciudați, mai ales când e vorba de tinere. Ultimul nostru organist... O, dar să nu mai bârfesc...

— Doamnă Bantry, ăsta-i adevărul? Întrebă sir Henry.

Doamna Bantry aprobă din cap.

— Da. Niciodată nu mi-aș fi imaginat această întâmplare altfel decât ca pe un accident. Pe urmă, după moartea lui sir Ambrose, am primit o scrisoare. Lăsase instrucțiuni să-mi fie trimisă. În ea mi-a dezvăluit tot adevărul. Nu știu de ce, dar noi doi întotdeauna ne-am înțeles foarte bine.

În tăcerea care se lăsa, simți o obiecțiune mută și se grăbi să adauge:

— Să nu credeți că trădez secrete. Am schimbat toate numele personajelor. N-ați observat ce uimit a fost Arthur când am rostit numele de sir Ambrose? N-a înțeles de la început. Am schimbat totul. Este ca în cărți, când la început stă scris: „Toate personajele din această nuvelă sunt fictive”. Niciodată nu aflu cine sunt de fapt.

IX. Bijuteriile rajahului.

Soția vicarului dădu colțul bisericii cu brațele pline de crizanteme. De ghetetele ei solide se prinsese mult pământ din grădină și câteva urme, se aflau și pe nasul ei, dar de asta ea nu avea câtuși de puțin habar.

Se chinui să deschidă poarta de la biserică, ce atârna ruginită, pe jumătate prinsă în balamale. O boare de vânt îi agită pălăria ponosită, făcând-o să-i șadă și mai aiurea decât până atunci. „Mai du-te la naiba!” spuse Bunch.

Botezată de părinții săi optimiști Diana, doamna Harmon devenise Bunch la o vârstă timpurie pentru motive oarecum evidente și numele îi rămase acesta încă de atunci. Strângând își piept crizantemele, se îndreptă spre cimitir și de-acolo spre ușa bisericii.

Aerul de noiembrie era blând și umed. Norii acopereau cerul, lăsând pete albastre ici și colo. Înăuntru, biserica era întunecoasă și rece; era încălzită doar în timpul slujbelor.

— Brrr! Se înfrigură Bunch. Mai bine aș termina repede cu asta. Nu vreau să mor de frig.

Cu repeziciunea născută din obișnuință adună obiectele necesare; vaza, sticle, apă. „Aș fi vrut să fi avut crini” se gândi Bunch în sinea ei. „Mă obosesc crizantemele astea uscățive”. Măinile ei durdulii așezară florile în vase.

Nu era nimic original sau artistic în aranjamente, deoarece Bunch Harmon în persoană nu era nici originală, nici nu avea simț artistic, dar era unul obișnuit de casă, plăcut. Ducând vasele cu grijă, Bunch păși în mijlocul bisericii, îndreptându-se spre altar. În momentul acela soarele ieși dintre nori.

Lumina pătrundea prin fereastra dinspre răsărit, prevăzută cu un geam ușor colorat, mai ales în albastru și roșu – darul unui membru al parohiei din epoca victoriană. Efectul era aproape inspirat în neașteptată, șa opulență. „Ca bijuteriile” se gândi Bunch. Deodată se opri, uitându-se uimită înainte. Pe treptele altarului se afla o formă întunecată, ghemuită.

Lăsând cu grijă florile jos, Bunch se apropie de ea și se aplecă deasupra-i. Un bărbat zăcea acolo, chircit tot. Bunch îngenunche lângă el și, încet, cu precauție, îl întoarse cu fața în sus. Îi luă pulsul – era slab, se pierdea, vorbind despre starea omului, așa cum făcea și paloarea aproape verzuie a feței. Nu încăpea îndoială, se gândi Bunch, omul era pe moarte.

Era un bărbat de vreo 45 de ani, îmbrăcat într-un costum uzat. Dădu drumul mâinii lipsite de putere de la care luase pulsul și se uită la cealaltă mână a omului. Aceasta părea încleștată pe inimă ca un pumn. Privindu-l mai îndeaproape observă că strângea în mână o compresă sau o batistă mare pe care o ținea la piept. În jurul mâinii erau urmele unui lichid maroniu ce se uscaseră și pe care Bunch îl luă drept sânge închegat. Bunch se ridică, încruntându-se.

Până atunci ochii omului fuseseră închiși, dar, în momentul acela, îi deschise deodată și se uită fix la fața femeii. Nu era nici împăienjeniți, nici tulburi. Păreau foarte vioi și inteligenți. Își mișcă buzele și Bunch se aplecă să prindă cuvintele, sau mai bine zis, cuvântul. Rostise numai un singur cuvânt „Sanctuar”.

I se păru că vede un zâmbet foarte slab în timp ce pronunța acest cuvânt. Nu era nici o îndoială în legătură cu el, pentru că, după o clipă, repetă „Sanctuar”...

Apoi, cu un oftat slab, prelung, își închise din nou ochii. Din nou Bunch încercă să-i ia pulsul. Mai avea, dar acum era mai slab și tot mai rar. Se ridică în picioare hotărâtă.

— Nu te mișca, nici nu încerca să te miști. Mă duc după ajutor.

Ochii bărbatului se redeschiseră și acum părea să-și fixeze atenția asupra luminii colorate care pătrundea prin fereastra de la est. Murmură ceva ce Bunch nu prea înțelese. Se gândi, tresărind, că ar fi putut fi numele soțului ei.

— Julian? Întrebă ea. Ai venit aici după Julian?

Dar nu primi nici un răspuns. Omul zăcea cu ochii închiși, respirând încet, fără vlagă.

Bunch se întoarse și ieși repede din biserică. Se uită la ceas și dădu din cap cu oarecare mulțumire. Doctorul Griffiths trebuia să fie încă chirurgie. Era

numai la câteva minute depărtare de biserică. Intră, fără să aștepte să bată sau să sune, trecând prin camera de așteptare, direct în cabinetul medicului.

— Trebuie să veniți imediat, spuse Bunch. Un om moare în biserică.

Câteva minute mai târziu, doctorul Griffiths se ridica din genunchi, după o sumară examinare.

— Putem să-l ducem de aici în casa parohială? L-aș putea consulta mai bine acolo – nu că i-ar folosi la ceva!

— Bineînțeles, răspuse Bunch. Mă duc înainte să pregătesc lucrurile. Să-i aduc pe Harper și Jones, da? Să vă ajute să-l cărați.

— Mulțumesc. Pot să telefonez de la casa parohială după o ambulanță, dar mă tem că până vine...

Nu-și termină fraza. Bunch spuse:

— Hemoragie internă? 1

Doctorul Griffiths încuviință. Mai adăugă:

— Cum naiba de a ajuns aici?

— Cred că trebuie să fi fost aici toată noaptea, fu de părere Bunch, gândindu-se: Harper deschide biserica dimineața și se duce la lucru, dar, de obicei, nu intră în ea.

După vreo cinci minute, doctorul Griffiths puse receptorul la loc și se întoarse în cameră pentru micul dejun, unde rănitul zăcea pe niște păaturi așezate în grabă pe sofa. Bunch tocmai lua un lighean cu apă și se pregătea să iasă cu el, după ce doctorul îl examinase.

— Deci, asta-i, o anunță Griffiths. Am trimis după o ambulanță și am anunțat poliția.

Stătea încruntat, uitându-se la pacientul întins pe jos, cu ochii închiși. Mâna stângă i se mișca într-un fel nervos, spasmodic, lângă coaste.

— A fost împușcat, preciză Griffiths. Împușcat foarte de aproape. Și-a făcut batista ghemotoc și și-a băgat-o în rană ca să oprească sângerarea.

— După ce s-a întâmplat, ar fi putut să meargă mult? Întrebă Bunch.

— O, da, e foarte posibil. Se știe că un om rănit mortal s-a ridicat și a mers pe stradă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat și apoi, deodată, s-a prăbușit, după cinci sau zece minute. Deci, se poate să nu fi fost împușcat în biserică. O, nu! Trebuie să fi fost împușcat la o oarecare depărtare. Desigur, s-ar fi putut sinucide, arunca revolverul și s-ar fi împleticit, venind orbește către biserică. Nu prea înțeleg de ce s-a îndreptat spre biserică și nu spre casa parohială.

— O, știi de ce, îl opri Bunch. A rostit: „Sanctuar”.

Doctorul se uită uimit la ea.

— Sanctuar?

— A venit Julian, anunță Bunch, întorcându-și capul, când auzi pașii soțului în hol. Julian! Vino aici!

Reverendul Julian Harmon intră în cameră. Purtarea sa rezervată, profesorală, îl făcuse să pară, întotdeauna, mai bătrân decât era în realitate.

— Vai de mine! Exclamă Julian Harmon, privind uimit și îngrijorat trusa chirurgicală și trupul întins pe sofa.

Bunch îi relatează, ca de obicei, în puține cuvinte:

— Era în biserică, pe moarte. A fost împușcat. Îl cunoști, Julian? Mi s-a părut că ți-a pronunțat numele.

Vicarul se apropie de sofa și se uită la muribund:

— Bietul de el, spuse și dădu din cap. Nu, nu-l cunosc. Sunt aproape sigur că nu l-am mai văzut niciodată.

În momentul acela, ochii muribundului se deschiseră încă o dată. Trecură de la medic la Julian Harmon și de la acesta la soția lui. Ochii îi rămaseră ațintiți pe fața lui Bunch. Griffiths înaintă.

— Dacă ne-ați putea spune, întrebă el precipitat.

Dar cu ochii pironiți asupra lui Bunch, omul spuse pe un ton slab: „Vă rog... Vă rog...” Și apoi, cu un ușor tremur, își dădu sufletul...

Sergentul de poliție Hayes. Își băgă creionul în gură și întoarse pagina carnetului.

— Deci, asta-i tot ceea ce-mi puteți spune, doamnă Harmon?

— Asta-i tot! Confirmă Bunch. Acestea sunt lucrurile din buzunarul hainei sale.

Pe o masă, lângă cotul sergentului Hayes, se afla un portmoneu, un ceas vechi, cam uzat, cu inițialele W. S. Și un bilet de întors spre Londra. Nimic altceva.

— Ați descoperit cine e? Întrebă Bunch.

— Un domn sau o doamnă Eccles a telefonat la poliție. El este fratele ei, se pare. Pe nume Snadbourn. A fost de câțva timp într-o stare proastă cu sănătatea și nervii. Îi mergea și mai rău de la o vreme. Alaltăieri a plecat și nu s-a mai întors. A luat un pistol cu el.

— Și a venit înapoi să se împuște cu el? Întrebă Bunch. De ce?

— Știți, era deprimat...

Bunch îl întrerupse.

— Nu mă refer la asta. Ci la altceva, de ce aici?

Din moment ce sergentul Hayes, în mod evident, nu cunoștea răspunsul la asta, îi oferî unul colateral:

— A ajuns aici cu autobuzul 510.

— Bine, spuse Bunch din nou. Dar, de ce?

— Nu știu, doamnă Harmon, zise sergentul Hayes. Nu avem nici o mărturie. Dacă echilibrul său mental era afectat...

Bunch termină fraza în locul lui:

Putea s-o facă oriunde. Dar, totuși mie mi se pare inutil să iei un autobuz până la o mică localitate din provincie ca aceasta. Nu cunoștea pe nimeni de pe aici? Chiar?

— Pe nimeni, după câte știm până acum, zise sergentul Hayes. Tuși ca un om stânjenit și adăugă, în timp ce se ridica în picioare: S-ar putea ca un domn sau o doamnă Eccles să vină să vă viziteze, doamnă, dacă nu vă supără.

— Sigur că nu mă supără, îl asigură Bunch. E foarte firesc. Aș vrea numai să le pot spune ceva.

— De acum plec, o anunță sergentul Hayes.

— Sunt atât de mulțumiată că n-a fost crimă, spuse Bunch, conducându-l la ușa din față.

O mașină se opri la poarta casei parohiale. Uitându-se la ea, sergentul Hayes remarcă:

— Doamnă, se pare că domnul și doamna Eccles vin chiar acum să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Bunch se pregăti sufletește să reziste la ceea ce, simțea ea, părea să fie o încercare cam dificilă. „Totuși, se gândi, pot să-l chem oricând pe Julian să mă ajute. Un preot este de mare ajutor când oamenii sunt în doliu”.

Bunch nu ar fi putut spune exact cum s-ar fi așteptat să arate domnul și doamna Eccles, dar era conștientă, când îi întâmpină, că ceva o surprindea la ei. Domnul Eccles era un bărbat solid, înfloritor, a cărui fire n-ar fi putut fi decât veselă și glumeață. Doamna Eccles părea puțin plinuță. Avea o gură mică, strânsă pungă, ca de om meschin; vocea ei era subțire, pițigăiată.

— A fost un șoc teribil, doamnă Harmon, dacă vă puteți imagina, spuse aceasta.

— O, știu, recunosc Bunch. Trebuie să fi fost. Vă rog luați loc. Pot să vă ofer, da, poate e puțin prea devreme pentru ceai...

Domnul Eccles refuză dând din mâna sa masivă.

— Nu, nu, nu vă deranjați pentru noi. Sunteți foarte bună, vă mulțumesc. Vroiam doar să... Ei bine... Ce-a spus bietul William și chestii de astea, știți?

— A fost mult timp în străinătate, interveni doamna Eccles și cred că trebuie să fi trăit niște evenimente neplăcute. De când s-a întors acasă a fost foarte liniștit și deprimat. Spunea că nu merită să trăiești în lumea asta și că nu mai avea nimic de așteptat de la ea. Bietul Bill, întotdeauna a fost un om posomorât.

Bunch îi privi, pentru câteva clipe, fără să vorbească.

— A luat revolverul soțului meu, așa a făcut, continuă doamna Eccles. Fără ca noi să știm. Apoi, se pare c-a venit aici cu autobuzul. Mi se pare c-a fost foarte frumos din partea lui... Că n-a vrut s-o facă în casa noastră.

— Bietul băiat, bietul băiat, spuse domnul Eccles, oftând. Nu se face să-l judecăm.

Urmă o altă scurtă pauză, după care domnul Eccles întrebă:

— A lăsat vreun mesaj? Ultime cuvinte, ceva de genul acesta?

Ochii lui strălucitori și mari o cercetau îndeaproape pe Bunch. Și doamna Eccles se aplecă în față, nerăbdătoare după un răspuns.

— Nu, rosti Bunch calmă. A intrat în biserică, când era pe moarte, pentru sanct. Uar.

Doamna Eccles spuse pe un ton uimit:

— Sanctuar? Nu cred că...

Domnul Eccles o întrerupse.

— Locul sfânt, draga mea, zise el nerăbdător. Asta vrea să spună soția vicarului. Este un păcat – sinuciderea, știi. Cred că vroia să se spovedească.

— A încercat să spună ceva chiar înainte de a muri, le povesti Bunch. A început cu „vă rog”, dar n-a putut să mai continue.

Doamna Eccles și-a dus batista la ochi și a smiorcăit:

— O, doamne, e teribil de trist, nu-i așa?

— Haide, haide, Pam, o potoli soțul. Nu pune la inimă. N-ai cum să împiedici lucrurile astea. Bietul Willie! Oricum, acum s-a liniștit. Bine, vă mulțumesc foarte mult, doamnă Harmon. Sper că nu v-am deranjat. Știm că soția unui vicar este o femeie ocupată.

Au dat mâna cu ea și apoi familia Eccles s-a întors deodată, ca să întrebe:

— O, da, mai e un lucru. Credem că haina lui a rămas aici, nu-i așa?

— Haina lui? Se încruntă Bunch.

Doamna Eccles spuse:

— Am dori toate lucrurile lui, știți, din sentimentalism.

— A avut un ceas, un portmoneu și un bilet de cale ferată în buzunar, zise Bunch. I le-am dat sergentului Hayes.

— Atunci, totul e în regulă, declară domnul Eccles. Ni le va da el, cred. Actele lui trebuie să fie în portmoneu.

— Era o bancnotă de o liră, preciză Bunch. Nimic mai

— Mult!

— Nici un fel de scrisori? Nimic de genul ăsta?

Bunch negă.

— Bine, vă mulțumim din nou, doamnă Harmon. Haina pe care o purta, poate că e tot la sergent, nu?

Bunch se încruntă, făcând un efort să-și amintească.

— Nu, spuse ea. Nu cred... la să văd. Doctorul și cu mine i-am scos haina ca să-i examineze rana. Se uită, în trecere, prin cameră. Trebuie s-o fi dus sus cu prosoapele și ligheanul.

— Doamnă'Harmon, dacă nu vă supărați, ați putea... Am vrea haina lui, știți, ultimul lucru pe care l-a purtat. Soția mea e o fire foarte sentimentală!

— Desigur, încuviință Bunch. Ați dori s-o curăț mai întâi? Mă tem că e cam... Pătată.

— O, nu, nu, nu, asta nu contează.

Bunch se încruntă.

— Mă întreb unde... Scuzați-mă o clipă!

Se duse sus și după câteva minute se reîntoarse.

— Îmi pare tare rău, spuse ea gâfâind, servitoarea trebuie s-o fi pus laolaltă cu alte lucruri pe care le-am dat la curățat. Mi-a luat o mulțime de timp s-o găsesc. Poftiți! Să vi-o împachetez?

Fără să țină seama de protestele lor, ea o împachetă; apoi își luară, din nou, la revedere și soții Eccles plecară.

Bunch traversă încet holul și intră în bibliotecă. Reverendul Julian Harmon își ridică privirea și fața i se luminează. Scia o predică și se temea că se îndepărtase de la subiect din cauza interesului pentru relațiile politice dintre Iudeea și Persia, în timpul domniei lui Cyrus¹⁴.

— Da, dragă, o întrebă el afectuos.

— Julian, ce e un sanctuar, în mod exact?

Julian Harmon, încântat, își puse deoparte hârtiile cu predica.

— Ei bine, începu el, în templele romane și grecești, sanctuar se folosea pentru „cella” unde era statuia zeului. Cuvântul latin pentru altar, „ara” înseamnă protecție. Continuă în maniera asta doctă. În anul 399 e.n., dreptul la sanctuar în bisericile creștine a fost, în cele din urmă, recunoscut în mod definitiv. Prima mențiune a dreptului la un sanctuar în Anglia se afla în Codul de legi publicat de Ethelbert în anul șase sute...

Câtva timp vorbi tot astfel, în manieră de expozeu, dar era, adesea, încurcat de cum recepționa soția lui informațiile sale de erudit.

— Dragă, îl opri ea. Ești un scump.

Aplecându-se, îl sărută pe vârful nasului. Julian se simți în pielea unui câine care fusese felicitat pentru că îi reușise o figură de dresaj.

— Familia Eccles a fost aici, îl informă Bunch.

Vicarul se încruntă.

— Familia Eccles? Nu-mi prea amintesc.

— Nu-i cunoști. Sunt sora și cumnatul omului din biserică.

— Draga mea, trebuia să mă fi chemat.

— N-a fost nevoie, îl asigură Bunch. Nu căutau consolare. Acum stau și mă întreb... Se încruntă. Dacă-ți las mâine un vas de Jena cu mâncare în cuptor, crezi că o să te descurci, Julian? Cred că am să mă duc până la Londra după cumpărături.

— Cumpărături? Soțul se uită descumpănit la ea. Te gândești la vreo barcă, iaht sau ceva de genul ăsta? '

Bunch râse.

— Nu, dragă. E o zi în care se vând convenabil albituri la magazinul „Burrows and Portman”. Știi, cearșafuri, fețe de masă, prosoape și cârpe de bucătărie. Ce să mă fac cu cârpele astea de bucătărie care se rup întruna? După aceea, adăugă, pe gânduri, am să trec să o văd pe mătușa Jane.

Acea doamnă în vârstă, blândă, Miss Jane Marple, tocmai se bucura de plăcerile oferite de metropolă, instalată de vreo două săptămâni, confortabil, în apartamentul nepotului ei.

— Ce drăguț din partea lui Raymond, murmură ea. El și cu Joan au plecat în America pentru 14 zile și au insistat să vin aici și să mă distrez. Și acum, dragă Bunch, spune-mi, te rog, ce te preocupă.

Bunch era fina favorită a lui Miss Marple și bătrâna doamnă o privi cu mare afecțiune cum ea își împinse mai pe spate cea mai bună pălărie de fetru, începându-și povestirea.

Relatarea lui Bunch a fost concisă și clară. Miss Marple încuviință din cap când Bunch termină.

— Înțeleg, zise ea. Da, înțeleg.

— De aceea am simțit că trebuia să te văd, o asigură Bunch. După cum știi, eu nefiind prea deșteaptă...

— Dar, draga mea, ești deșteaptă.

— Nu, nu sunt. Nu la fel de inteligentă ca Julian.

— Sigur că Julian are o inteligență foarte deosebită, spuse Miss Marple.

— Asta e, conchise Bunch. Julian are minte, dar, pe de altă parte, eu am simțurile mele.

— Ai foarte mult bun simț, Bunch, și ești foarte inteligentă.
— Știi, nu prea îmi dau seama ce ar trebui să fac. Nu pot să-i cer lui Julian pentru că, ei bine, mă înțelege, Julian face-atâta caz de corectitudine... Această afirmație păru să fie înțeleasă perfect de Miss Marple, care-i spuse:

— Dragă, știu ce vrei să spui. Noi, femeile... Suntem altfel. Și continuă: mi-ai povestit ce s-a întâmplat, Bunch, dar aș vrea să cunosc întâi, exact, ceea ce crezi tu.

— Totul e de-a-ndoaselea, se plânse Bunch. Omul care era acolo, pe moarte, în biserică, știa totul despre sanctuar. A spus-o întocmai ca Julian, mă refer la faptul că era unul citit, educat. Și dacă se împușcase, nu s-ar fi târât, apoi, până la biserică pentru a spune „sanctuar”. Sanctuar înseamnă că ești urmărit și când intri într-o biserică ești în siguranță. Urmăritorii tăi nu se mai pot atinge de tine. Într-o vreme, nici legea nu-ți putea face nimic.

Se uita întrebătoare la Miss Marple. Aceasta îi dădu dreptate. Bunch continuă:

— Oamenii aceia, familia Eccles, erau alt soi: ignoranți și grosolani. Și mai e un lucru. Ceasul acela – ceasul mortului. Purta inițiale W. S. Dar înăuntru – l-am deschis – era scris foarte mic: „Lui Walter de la tatăl său” și o dată. Walter. Dar cei doi Eccles vorbeau despre el tot timpul ca despre William sau Bill.

Miss Marple părea pregătită să intervină, dar Bunch se repezi cu precizarea:

— O, știu că nu ți se spune întotdeauna pe numele cu care ai fost botezat. Adică, înțeleg că ai fi putut fi botezat William și numit „Porgy” sau „Carrots”. Sau altfel. Dar sora ta nu ți-ar zice William ori Bill dacă numele tău e Walter.

— Vrei să zici că nu era sora lui?

— Sunt aproape sigură că nu era soră cu el. Erau oribili, amândoi. Au venit la casa parohială să-i ia lucrurile și să afle dacă spusese ceva înainte de a muri. Când le-am confirmat că n-o făcuse, am observat o ușurare pe fețele lor. În sinea mea cred că Eccles l-a împușcat, termină Bunch.

— Crimă? Întrebă Miss Marple.

— Da, zise Bunch. Crimă. De aceea am venit la tine, draga mea.

Afirmația lui Bunch ar fi putut părea nepotrivită unui ascultător neavizat, dar în anumite cercuri, Miss Marple avea reputația de a trata cazuri criminalistice.

— A spus „vă rog” către mine, înainte de a muri, adăugă Bunch. Dorea să fac ceva pehtru el. Partea proastă e că n-am idee ce anume!

Miss Marple rămase pe gânduri câteva clipe după care se concentra asupra aceluiași aspect ce o preocupase deja pe Bunch.

— Dar de ce a venit tocmai acolo? Întrebă ea.

— Te gândești, zise Bunch, că, dacă dorești un sanctuar, ai putea intra într-o biserică de oriunde. Nu e nevoie să iei un autobuz, care merge numai de patru ori pe zi, pentru a ajunge într-un loc retras ca al nostru!

— Trebuie să fi venit acolo în mod special, se gândi Miss Marple. Trebuie să fi venit să vadă pe cineva. Chipping Cleggghorn e o localitate micuță, Bunch. Sunt sigură că ai idee pe cine venise să vadă!

Bunch îi trecu în revistă în gând pe locuitorii satului său, înainte de a da din cap, plină de îndoială, că nu era sigură.

— De fapt, spuse ea, putea fi oricine.

— N-a menționat niciodată vreun nume?

— A spus Juljan, sau mi s-a părut că a spus Julian. Ar putea fi Julia, cred. După câte cunosc, nu trăiește nimeni cu numele de Julia în Chipping Cleggghorn.

Strânse puțin ochii în timp ce încerca să-și rememoreze scena. Bărbatul zăcând acolo, pe treptele altarului. Razele soarelui pătrunzând prin fereastra cu bijuteriile ei de lumină roșie și albastră.

— Bijuterii! spuse Miss Marple, cufundată în gânduri...

— Acum ajung, o întrerupse Bunch din reverie, la cel mai important lucru din toate. Motivul pentru care am venit, de fapt, astăzi, aici. Știi, familia Eccles a făcut mare caz să le dau haina lui. Am scos-o când doctorul l-a examinat. Era o haină veche, ponosită, nu exista nici o rațiune pentru care ei să fi vrut s-o aibă. Pretindeau că din sentimentalism, dar asta e o prostie. Oricum, m-am dus sus s-o caut și, în timp ce urcam scările, mi-am reamintit cum el a făcut un fel de gest cu mâna, ca și cum se căuta prin haină. Așa că, atunci când am luat haina, am studiat-o cu foarte multă atenție și am observat că, într-un loc, căptușeala fusese cusută la loc cu ață de altă culoare. Am descusut-o și am găsit înăuntru o bucățică de hârtie. Am scos-o și am cusut căptușeala frumos, cu ață potrivită. Am fost grijulie și nu prea cred că familia Eccles o să-și dea seama că eu am făcut-o. Eu nu cred, dar nu pot fi sigură. După aceea, am coborât cu haina și mi-am cerut scuze pentru întârziere.

— Și bucata de hârtie? Întrebă Miss Marple.

Bunch își deschise geanta.

— Nu i-am arătat-o lui Julian, spuse ea, pentru că el ar fi fost de părere că eu ar fi trebuit să le-o dau celor doi Eccles. Dar m-am gândit că ar fi mai bine să ți-o aduc ție.

— Un tichet de bagaje, anunță Miss Marple, uitându-se la ea. Gara Paddington.

— El avea un bilet de întoarcere către Paddington, în buzunar, spuse Bunch.

Ochii celor două femei se întâlniră.

— Asta reclamă acțiune, spuse repezit Miss Marple. Dar cred c-ar fi necesară multă prudență. Ai observat cumva, dragă Bunch, dacă te urmărea cineva când ai venit azi la Londra?

— Să fiu urmărită! Exclamă Bunch. Doar nu crezi...

— Ba cred că e posibil, întări Miss Marple. Când orice este posibil, ar trebui să ne luăm măsuri de precauție. Se ridică cu o mișcare rapidă. Ai venit cu pretextul de-a te duce după cumpărături. De aceea, cred că lucrul cel mai bun de făcut este să plecăm după ele. Dar înainte de a porni, trebuie să

facem vreo două mici aranjamente. Nu cred, adăugă Miss Marple pe gânduri, că voi avea nevoie chiar acum de haina mea de stofă cu picățele și guler de castor.

După vreo oră și jumătate cele două doamne, îmbrăcate în ce aveau mai prost și mai ponosit, dar ținând amândouă pachete cu albituri pentru casă abia cumpărate, se așezară într-un mic restaurant retras, numit „The Apple Bough” pentru a-și reface forțele cu o friptură și un pudding cu rinichi, urmate de tartă cu mere și cremă făcute din ouă și lapte.

— Într-adevăr prosoape de față de calitatea celor dinainte de război, spuse gâfâind Miss Marple. Și cu un „J” pe ele. Ce bine îmi pare că pe soția lui Raymond o cheamă Joan. Am să le pun deoparte până -când o să aibă, cu adevărat, nevoie de ele și atunci i le voi da ei, dacă mă țin mai mult cele vechi.

— Aveam într-adevăr nevoie de cârpe de bucătărie, spuse Bunch. Și-au fost foarte ieftine, deși nu la fel ca acelea pe care femeia aia cu părul roșcat a reușit să mi le smulgă.

O tânără elegantă, cu ruj aplicat din abundență pe buze, intră în momentul acela în „The Apple Bough”. După ce se uită vag~împrejur, pentru o clipă sau două, se îndreptă grăbită spre masa lor. Așeză un plic lângă cotul lui Miss Marple.

— Poftim, domnișoară, spuse ea iute.

— O, mulțumesc, Gladys, spuse Miss Marple. Îți mulțumesc foarte miâlt. Ești așa de drăguță.

— Îmi face întotdeauna plăcere să vă servesc, o asigură Gladys. Ernie îmi spune mereu: „Tot ce știi mai bine ai învățat de la Miss Marple aceea a ta, cât ai fost în serviciul ei” și-mi face întotdeauna plăcere să vă servesc.

— E o fată atât de bună, zise Miss Marple când Gladys se îndepărtă. Tot timpul așa de bună și îndatoritoare!

Se uită în plic și apoi i-l dădu lui Bunch.

— Acum fi foarte prevăzătoare, dragă, o avertiză ea. Apropo, mai e încă inspectorul acela drăguț la Melchester?

— Nu știu, cred că da.

— Bine, dacă nu, o asigură Miss Marple gânditoare, îl pot suna oricând pe inspectorul șef. Cred că-și va aduce aminte de mine.

— Fii sigură de asta! Toți își aduc aminte de tine. Ești pur și simplu unică! Exclamă Bunch.

Se ridică.

Ajunsă la Paddington, Bunch se duse la biroul de bagaje și arătă tichetul. Câteva clipe mai târziu, un geamantan vechi și cam uzat îi fu înmănat și, luându-l cu ea, se îndreptă spre peron.

Călătoria spre casă a decurs normal. Bunch se ridică atunci când trenul se apropie de Chipping Clegghorn și apucă valiza cea veche. Tocmai coborâse din vagon, când un bărbat alergând pe peron i-o smulse, deodată, din mână și fugi cu ea.

— Opriți-l! Strigă Bunch. Opriți-l, opriți-l! Mi-a furat valiza!

Controlorul de bilete care, la această gară rurală, era un om cam molâu, abia începuse să spună: „Hei, ascultă, nu poți face asta...”, când o lovitură precisă aplicată în piept îl împinse într-o parte și omul cu valiza ieși din gară. Se îndreptă spre o mașină care-l aștepta. Aruncând valiza înăuntru, era pe punctul de-a se urca și el, dar înainte de-a putea face vreo mișcare, o mână îl apucă de umăr și vocea inspectorului de poliție. Abel răsună:

— la ascultă, ce înseamnă toate astea?

Bunch sosi gâfâind din gară.

— Mi-a smuls valiza. Tocmai coborâsem cu ea din tren.

— Prostii, spuse bătrânul. Nu știu ce vrea să zică doamna asta. E valiza mea. Eu tocmai îm coborât cu ea din tren.

Se uită la Bunch cu o privire bovină, inexpresivă. Nimeni n-ar fi ghicit că inspectorul de poliție Abel și doamna Harmon petrecuseră multe din orele libere ale inspectorului discutând despre binefacerile îngrășămintelor și chimicalelor pentru tufe de trandafir.

— Doamnă, spuneți că aceasta este valiza dumneavoastră? Întrebă inspectorul de poliție Abel.

— Da, categoric!

— Și dumneavoastră, domnule?

— Eu zic că asta-i valiza mea.

Bărbatul era înalt, brunet și bine îmbrăcat, cu o voce afectată, și care-și dădea aere. O voce feminină din mașină interveni:

— Dar, bineînțeles că-i valiza ta, Edwin. Nu știu ce vrea să zică femeia asta.

— Trebuie să clarificăm, stabili inspectorul de poliție Abel. Dacă este valiza dumneavoastră, doamnă, spuneți-mi ce conține?

— Haine, răspunse Bunch: o haină lungă în picățele cu un guler de castor, două jachete de lână și o pereche de pantofi.

— Da, e destul de clar, constată inspectorul de poliție Abel. Se întoarse către celălalt.

— Sunt costumier la teatru, spuse tipul cel brunet dându-și importanță. Această valiză conține recuzita ce aparține teatrului, pe care am adus-o aici pentru spectacolul unor amatori.

— E-n regulă, domnule, spuse inspectorul de poliție Abel. Atunci să ne uităm înăuntru și să vedem, nu-i așa? Putem merge la poliție sau, dacă vă grăbiți, ducem valiza înapoi la gară și-o deschidem acolo.

— Îmi convine, încuviință brunetul. Mă numesc Moss, de fapt Edwin Moss. Polițistul, ținând valiza, se întoarse la gară.

— O ducem la mesagerie, George, îi spuse impiegatului.

Inspectorul de poliție Abel puse valiza pe tejgheaua oficiului de mesagerie și apăsă pe încuietoare. Valiza se deschise. Bunch și domnul Edwin Moss stăteau de o parte și de alta a polițistului, uitându-se răzbunător unul la altul.

— Ah! Exclamă Abel.

Înăuntru, îndoită cu grijă, se afla o haină lungă de stofă cam uzată cu un guler din blană de castor. Mai erau două pulovere din lână și o pereche de pantofi fără toc.

— Exact cum ați spus, doamnă, zise satisfăcut polițistul, întorcându-se spre Bunch. Nimeni n-ar fi putut zice că domnul Edwin Moss a pus ceva la cale. Regretul și scuzele sale au fost magnifice.

— Îmi cer scuze, zise el. Vă rog să primiți scuzele mele. Credeți-mă, doamnă dragă, când vă spun cât de rău îmi pare. Purtarea mea a fost lipsită de orice scuză, pur și simplu de neiertat. Se uită la ceas. Acum trebuie să mă grăbesc.' Probabil valiza mea a rămas în tren. Ridicându-și încă o dată pălăria, îi spuse mios lui Bunch: mii de scuze, și ieși în grabă din mesagerie.

— Ai de gând să-l lași să-ți scape? Îl întrebă Bunch conspirativ pe inspectorul de poliție Abel.

Acesta din urmă îi făcu încet cu ochiul.

— N-o să ajungă prea departe, doamnă, o asigură el. Adică, n-o să ajungă departe neobservat, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

— O! Făcu Bunch ușurată.

— Doamna aceea bătrână a telefonat, spuse Abel, cea care a fost aici acum câțiva ani. E deșteaptă, nu-i așa? A fost o întreagă vânzoleală toată ziua. Nu m-aș mira dacă sergentul sau inspectorul șef o să treacă pe la dumneavoastră mâine dimineață.

Inspectorul șef pe nume Craddock, de care Miss Marple își amintea, fu cel care veni. O salută pe Bunch cu un zâmbet, ca pe o veche prietenă.

— Din nou crimă în Chipping Clegghorn, spuse el vesel. Nu duceți lipsă de senzație aici, nu-i așa, doamnă Harmon?

— M-aș putea lipsi de așa ceva, răspunse Bunch. Ați venit să-mi puneți întrebări sau îmi povestiți altceva în schimb?

— Întâi, am să vă spun unele lucruri, îi explică inspectorul. Pentru început, domnul și doamna Eccles sunt de câțva timp sub supravegherea noastră. Aveam motive să credem că au avut legătură cu mai multe jafuri în partea asta a lumii. Apoi, deși doamna Eccles are un frate pe nume Snadbourn, ce s-a întors recent din străinătate, bărbatul muribund, pe care l-ați găsit ieri în biserică, nu era în mod sigur Snadbourn.

— Știam că nu e, spuse Bunch. De fapt numele lui era Walter nu William.

Inspectorul dădu aprobator din cap.

— El se numea Walter St. John și a scăpat acum 48 de ore din închisoarea Charrington.

— Desigur, își spuse Bunch ca pentru ea, el era urmărit de justiție și s-a dus spre sanctuar. Apoi întrebă: Ce făcuse?

— Trebuie să mă întorc cu mult timp în urmă. E o poveste complicată. În urmă cu mulți ani a existat o anume dansatoare care avea numere în muzic-hall-uri. Nu cred c-ați auzit vreodată de ea, dar se specializase într-o poveste de sorginte arabă. „Aladin în peștera bijuteriilor”. Purta ștrasuri și nimic altceva. Nu era, cred, o dansatoare grozavă, în schimb era atractivă.

Oricum, o anumită personalitate regalasiatică se îndrăgostise de ea nebunește. Printre alte lucruri, i-a dăruit un magnific colier din smaralde.

— Bijuteriile strămoșești ale unui rajah? Murmură Bunch uluită. Inspectorul Craddock tuși.

— Da, o versiune oarecum mai modernă, doamnă Harmon. Legătura n-a durat foarte mult, s-a terminat când atenția nobilului nostru a fost atrasă de un anumit star de cinema ale cărei cereri nu erau atât de modeste. Zobeida, ca să-i spunem dansatoarei pe numele ei de scenă, își păstră colierul dar, cum era de așteptat, acesta i-a fost furat. A dispărut din cabina ei de la teatru și în mintea autorităților a domnit suspiciunea că ea însăși ar fi pus la cale furtul acestuia. Asemenea lucruri s-au cunoscut din publicitatea care li s-a făcut sau din motive mai puțin cinstite. Colierul n-a fost niciodată recuperat, dar în timpul investigației, atenția poliției a fost atrasă de acest om, Walter St. John. Era un bărbat educat și de familie bună care cam decăzuse, așa că el se angajase ca bijutier la o firmă puțin cunoscută, suspectată de a juca rolul de paravan pentru flirturile de bijuterii. S-a dovedit că acest colier trecuse prin mâinile sale. Totuși, el a fost, în cele din urmă, judecat, condamnat și trimis la închisoare în legătură cu furtul altor bijuterii. Nu mai avea foarte mult timp de ispășit pedeapsa, așa încât evadarea lui a fost oarecum o surpriză.

— Dar de ce a venit aici? Întrebă Bunch.

— Și noi am vrea foarte mult să știm asta, doamnă Harmon. Luându-i urmele, se pare că s-a dus, mai întâi, la Londra. Nu a vizitat pe niciunul din vechii lui asociați, ci o femeie în vârstă, o doamnă Jacobs, care fusese mai înainte cabinieră la teatru. Ea nu a vrut să ne spună un cuvânt pentru ce motiv a venit el, dar, potrivit altor locatari din casă, a plecat cu o valiză.

— Înțeleg, spuse Bunch. A lăsat-o la oficiul de bagaje din Paddington și apoi a venit înapoi.

— În timpul acesta, spuse inspectorul Craddock, familia Eccles și omul care își zice Edwin Moss erau pe urmele sale. Ei vroiau valiza aceea. L-au văzut urcându-se în autobuz. Trebuie să fi mers cu mașina înaintea lui și să-l fi așteptat când a coborât din autobuz.

— Și a fost ucis? Întrebă Bunch.

— Da, spuse Craddock. A fost împușcat. Cu revolverul lui Eccles, dar cred mai degrabă că Moss e ucigașul. Acum, doamnă Harmon, ceea ce dorim noi să aflăm este unde se află valiza pe care Walter St. John a depus-o, de fapt, la gara Paddington?

Bunch zâmbi.

— Îmi închipui că mătușa Jane a luat-o deja, zise ea. Vreau să spun Miss Marple. Iată care a fost planul ei: a trimis o fostă servitoare de-a ei cu o valiză în-care-și pusese lucruri de-ale sale la mesageria din Paddington și noi am schimbat între noi tichetele. Eu am luat valiza ei și-am venit cu ea în tren. Ea părea să se aștepte ca cineva să încerce să mi-o fure.

Acum a fost rândul inspectorului Craddock să zâmbească.

— Așa mi-a și zis când a telefonat. Mă duc cu mașina la Londra s-o văd. Doriți să veniți, doamnă Harmon?

— Ei bine, zise Bunch, cântărind lucrurile. De fapt, este o ocazie foarte fericită. M-a durut un dinte noaptea trecută, așa încât ar trebui să mă duc la Londra la un dentist, nu-i așa?

— Absolut, spuse inspectorul Craddock.

Miss Marple se uită de la Craddock la fața nerăbdătoare a lui Bunch Harmon. Valiza se afla pe masă.

— Sigur că n-am deschis-o, îi asigură bătrâna. Nu m-am gândit să fac așa ceva până nu vine cineva oficial. Și apoi, adăugă ea cu un zâmbet ce ascundea o modestie afectată de tip victorian: e încuiată!

— Ați vrea să ghiciți ce e înăuntru, Miss Marple? Întrebă inspectorul.

— Îmi imaginez, zise Miss Marple, că sunt costumele de teatru ale Zobeidei. Doriți o daltă, inspectore?

Dalta dădu imediat rezultate. Amândouă femeile exclamară uimite când capacul fu ridicat. Lumina soarelui, care pătrundea prin fereastră, făcea să strălucească ceea ce părea o comoară inestimabilă de bijuterii scânteietoare, roșii, albastre, verzi, portocalii.

— Peștera lui Aladin, spuse Miss Marple. Bijuteriile lucitoare pe care le purta fata când dansa.

— Ah, zise inspectorul Craddock. Bine, dar ce e așa prețios la asta, când te gândești că un om a fost omorât pentru ca să i se ia valiza?

— Cred că a fost o fată șireată, spuse Miss Marple gânditoare. A murit, nu-i așa, inspectore?

— Da, a murit acum trei ani.

— A avut acel colier din smaralde foarte prețioase, se gândi cu glas tare Miss Marple. A dat să i se scoată pietrele prețioase din montura lor și le-a fixat pe ici, pe colo, pe costumul ei de teatru, unde toți le considerau drept simple strasuri colorate. Apoi, a dat să i se facă o copie a colierului adevărat și, bineînțeles, asta a fost furată. Nu e de mirare că nu a apărut niciodată pe piață. Curând, hoțul și-a dat seama că pietrele erau false.

— Iată un plic, anunță Bunch, dând la o parte unele pietre strălucitoare. Inspectorul Craddock îl luă și scoase din el două hârtii care păreau oficiale. Citi cu glas tare:

— Certificat de căsătorie între Walter Edmund St. John și Mary Moss.” Acesta era numele real al Zobeidei.

— Deci erau căsătoriți, spuse Miss Marple. Înțeleg!

— Și cealaltă hârtie? Întrebă Bunch.

— Un certificat de naștere a unei fete Jewel.

— Jewel? Strigă Bunch. Deci, așa! Jewel! Jill! Asta-i! Acum înțeleg de ce a venit la Chipping Clegghorn... E ceea ce a încercat să-mi spună: Jewel. Familia Mundy, îi știți, de la Laburn Cottage. Îngrijeau de fetița cuiva. Țin mult la ea. Le-a fost ca o nepoată. Da, îmi amintesc acum că numele ei e Jewel, numai că, bineînțeles, o strigă Jill. Doamna Mundy a făcut o congestie cerebrală acum o săptămână și bătrânul e foarte bolnav de pneumonie. Urmau să fie amândoi internați. Mi-am dat toată silința să găsesc undeva o familie pentru Jill. Nu vroiam să fie dusă la un cămin. Cred că tatăl ei a auzit de astea în închisoare, a reușit să evadeze, să ia valiza de la bătrâna

cabinieră la care el sau soția o lăsase. Presupun că dacă bijuteriile au aparținut, cu adevărat, mamei, ele pot fi folosite acum pentru copil.

— Așa cred și eu, doamnă Harmon, dacă sunt aici.

— O, sigur că se află aici, spuse veselă Miss Marple.

— Slavă Domnului că te-ai întors, dragă, zise reverendul Julian Harmon, întâmpinându-și soția cu dragoste și suflând ușurat. Doamna Burt încearcă întotdeauna să-și dea osteneala, când ești plecată, dar mi-a făcut pentru la prânz niște plăcintă cu pește cu totul deosebită. N-am vrut s-o jignesc și i-am dat-o lui Tiglath Pileser, dar nici el n-a voit s-o înfulece, așa că am aruncat-o pe fereastră.

— Tiglath Pileser, zise Bunch, mângâind motanul din casa parohială, care torcea pe genunchii ei, este foarte pretențios în legătură cu peștele pe care-l mănâncă. Mereu îi spun că s-a boierit!

— Ce-i cu dintele tău, dragă? Te-a văzut stomatologul?

— Da, spuse Bunch. Nu m-a durut mai deloc și i-am făcut iar o vizită mătușii Jane...

— Bătrânica aia scumpă, spuse Julian, sper că nu-i slăbesc puterile.

— Câtuși de puțin, zâmbi Bunch.

În dimineață următoare, Bunch duse un buchet de crizanteme proaspete la biserică. Soarele pătrundea din nou prin fereastra de est și Bunch rămase în lumina sclipitoare, pe treptele altarului. Spuse foarte încet, în șoaptă: „Totul va fi bine cu fetița ta. Eu o să am grijă. Promit.”

Apoi aranjă prin biserică, luă loc în strană și, pentru câteva clipe, se rugă, după care se întoarse la casa parohială să atace treburile gospodărești care se adunaseră în ultimele două zile.

X. Picăturile de sânge

— E curios, spuse Joyce Lemprière, dar nu-mi prea place să vă relatez povestea mea. S-a întâmplat demult, mai exact acum cinci ani, dar m-a obsedat tot timpul de atunci. Partea frumoasă, liniștită de deasupra, și cea ascunsă, macabră de dedesubt. Și lucru ciudat e că schița pe care am pictat-o atunci s-a îmbibat de aceeași atmosferă. Când te uiți prima dată la ea, e doar o schiță neterminată a unei străzi în pantă din Cornwall, luminată de razele soarelui. Dar, dacă te uiți mult timp, ceva sinistru se strecoară în ea. N-am vândut-o, dar nici nu mă uit vreodată la ea. Se află în colțul studioului, cu fața la perete.

Numele localității este Rathole. E un mic sat pescăresc ciudat din Cornwall, foarte pitoresc, poate prea pitoresc. A conservat cam mult din atmosfera tipică pentru „La ceainăria voastră veche”. Are prăvălii cu fete tunse scurt, în bluze de pânză groasă, care decorează motouri pe pergament. Totul e drăguț și ciudat, dar și plin de orgolii.

— Ce, nu știi eu? Remarcă, mormâind dezaprobat, Raymond West. Blestemul autocarului pentru excursii, îmi închipui. Indiferent cât de îngust e drumul ce duce la ele, nici un sat pitoresc nu e sigur.

Joyce îi dădu dreptate.

— Sunt drumuri foarte înguste care duc la Rathole, și în pantă, ca acoperișul casei. Ei bine, dar să-mi continui povestirea. Mă dusesem în

Cornwall pentru două săptămâni, ca să pictez. Există un han vechi la Rathole numit „The Polharwith Arms”. Se zice că fusese singura clădire care rămăsese în picioare, după ce spaniolii bombardaseră cu obuze localitatea, prin 1500 și ceva.

— Nu cu obuze, observă Raymond West, încruntându-se. Te rog, încearcă să fii mai exactă cu istoria, Joyce.

— În orice caz, spaniolii au descărcat tunuri undeva, de-a lungul coastei, și au tras în ele și casele s-au făcut praf. Dar, oricum, nu despre asta e vorba. Hanul era un loc vechi, minunat, cu u fel de portal susținut de patru stâlpi. Mă instalasem foarte bine și tocmai m-apucasem de lucru, când un automobil se zări târându-se și răsucindu-se în jos pe deal. Sigur că avea să se oprească în fața hanului, tocmai unde mă stânjenea cel mai mult. Coborâra un bărbat și o femeie – nu le-am luat seama în mod deosebit. Ea purta un soi de rochie mov din pânză și o pălărie de aceeași culoare.

Imediat, bărbatul ieși din nou și, spre marea mea satisfacție, mută mașina jos, pe chei și o lăsa acolo. Se întoarse la han, trecând pe lângă mine. Chiar în momentul acela, o altă mașină nenorocită sosi, coborând pe drumul răsucit, și din ea ieși o femeie îmbrăcată în rochie roșie de creton foarte extravagantă, de o culoare țipătoare, roșie cu poinsettia¹⁶, ce purta o pălărie mare de pai cubaneză, nu-i așa?

— De un roșu foarte aprins.

Femeia aceasta n-a oprit în fața hanului ci a condus automobilul mai jos pe stradă, spre celălalt. Când bărbatul a văzut-o, a strigat uimit: „Carol, pe cinstea mea, nu-mi imaginam să te întâlnesc în locul ăsta uitat de lume! Nu te-am văzut de ani de zile. Hei, uite-o pe Margery, soția mea. Trebuie să vii s-o cunoști”.

Au urcat împreună spre han și am zărit-o pe cealaltă femeie ieșind pe ușă și îndreptându-se către ei. Am văzut-o în trecere pe cea cu numele de Carol. Suficient să observ o bărbie bine pudrată în alb și o gură rujată în roșu aprins și m-am întrebat, doar m-am întrebat, dacă Margery va fi prea încântată s-o cunoască. N-am putut să mă uit de aproape la Margery, dar, de la depărtare, părea să arate prost îmbrăcată și cu o purtare nefiresc de stângace.

Bineînțeles că asta nu era treaba mea, dar, câteodată, observi frânturi foarte ciudate de viață și, fără să vrei, le interpretezi. De unde stăteau ei n-am putut prinde decât momente din discuția care ajungea până la mine. Se gândeau să facă baie. Soțul, al cărui nume părea să fie Denis, vroia să ia o barcă și să vâslească de-a lungul coastei. Spunea că, era o peșteră faimoasă cam la o milă, care merita să fie vizitată. Carol dorea, și ea să vadă peștera, dar fu de părere să se plimbe pe stânci și să ajungă la ea pe uscat. Zicea că nu poate suferi bărcile. În cele din urmă, rămaseră înțeleși așa. Carol avea s-o ia pe poteca de pe stânci și să se întâlnească cu ei la peșteră, în timp ce Denis și Margery luau o barcă și ajungeau acolo vâslind.

Auzindu-i vorbind de baie, m-a apucat și pe mine cheful să fac una. Era o dimineață foarte călduroasă și nu prea aveam spor la tabloul meu. M-am gândit că lumina soarelui de după-amiază va avea un efect mai reușit. Așa că

mi-am adunat lucrurile și m-am dus spre o plajă micuță, pe care o descoperisem, ce se afla în partea opusă peșterii. Am tras o baie grozavă, am mâncat de prânz – limbă conservată și două roșii – și m-am întors după-masă plină de încredere și entuziasm să-mi continui schița.

Totul în Rathole părea să fie adormit. Avusesem dreptate în privința soarelui, umbrele erau mult mai pronunțate.

Hanul „The Polharwith Arms” era în centrul tabloului. O rază de soare coborî oblic, luminează trotuarul din față, având un efect destul de curios. Am ghicit că cei trei se întorseseră cu bine, deoarece două costume de baie – unul roșu și altul bleumarin – atârnav pe balcon, uscându-se la soare.

Ceva se întâmplase cu un colț al schiței așa că m-am aplecat câteva momente să-l îndrept. Când am ridicat din nou privirea, o siluetă se sprijinea de unul din stâlpii de la „The Polharwith Arms”, părând să fi aterizat acolo ca prin farmec. Era îmbrăcat ca pentru mers pe mare și mi-am închipuit că e pescar. Dar purta o barbă lungă neagră și dacă aș fi căutat un model pentru un căpitan spaniol rău, nu aș fi găsit unul mai potrivit. M-am apucat să lucrez febril, înainte ca el să se miște din loc, deși din atitudinea lui rezulta că era prea bine pregătit să sprijine stâlpii pe vecie.

Totuși, s-a dezlipit din locul acela, dar, din fericire, nu înainte să prind ceea ce vroiam. Veni spre mine și începu să vorbească. O, dar cum mai vorbea omul ăla!

— Rathole, spunea, a fost un loc foarte interesant.

Aflasem deja lucrul acesta și, deși l-am aprobat, nimic nu m-a salvat. Am înghițit toată povestea cu bombardamentul, adică cu distrugerea satului, și cum proprietarul de la „The Polharwith Arms” a fost ultimul om ucis, străpuns pe propriul său prag de sabia unui căpitan spaniol și cum sângele său s-a împrăștiat pe trotuar și pata n-a putut fi spălată timp de o sută de ani.

Totul se potrivea de minune cu atmosfera adormită, languroasă, a după-amiezei. Vocea omului era foarte blândă și, totuși, în același timp, se simțea în ea ceva cam înfricoșător. Deși avea o purtare foarte plăcută, simțeam că din fire era crud. Mi-a povestit cu lux de amănunte despre Inchiziție și teroarea răspândită defaptele spaniolilor, făcându-mă să le înțeleg mai bine decât până atunci.

Tot timpul cât mi-a vorbit am continuat să pictez și, deodată, mi-am dat seama că, ascultându-i cu emoție povestirea, introdusesem ceva ce nu era acolo. Pe acel pătrat alb de trotuar pe care căzuseră mai înainte razele de soare, în fața ușii de la „The Polharwith Arms”, pictasem niște pete de sânge. Părea extraordinar că mintea putea juca asemenea festă mâinii, dar, când m-am uitat din nou în direcția hanului, am simțit un al doilea șoc. Mâna trasase numai ceea ce ochii văzuseră: picături de sânge pe trotuar, M-am uitat încremenită câteva clipe. Apoi, am închis ochii și mi-am zis în sinea mea: „Nu fii așa de proastă, nu-i nimic acolo, cu adevărat”, după care i-am deschis, dar petele de sânge erau încă în locul acela.

Deodată, am simțit că nu mai puteam rezista. I-am întrerupt pescarului șuvoiul său de cuvinte.

— Spuneți-mi, n-am vederea foarte bună. Acolo sunt pete de sânge pe trotuar?

Mă privi cu indulgență și bunătate.

— Nu mai sunt pete de sânge în zilele noastre, doamnă. Ceea ce vă povestesc s-a întâmplat acum cinci sute de ani.

— Da, i-am răspuns, dar în momentul ăsta, pe trotuarul... Cuvintele îmi înghețară pe buze. Știam, știam că el nu vedea ceea ce eu vedeam. M-am ridicat și, cu mâinile care-mi tremurau, am început să-mi adun lucrurile. În momentul acela, tânărul, care sosise cu mașina de dimineață, ieși pe ușa hanului, privi în sus și-n jos pe stradă, cu totul uluit. În balconul de deasupra, soția lui ieși și strânse costumele de baie. O luă în jos, spre mașină, dar, brusc, se întoarse și traversă drumul, îndreptându-se către pescar.

— Spune-mi, domnule, nu știi dacă femeia care a venit cu a doua mașină nu s-a întors încă?

— Doamna în rochia înflorată? Nu, domnule, n-am văzut-o. A plecat pe stânci spre peșteră, de dimineață.

— Știu, știu. Am făcut toți trei baie acolo și, după aceea, a plecat pe jos încoace și de atunci n-am mai văzut-o. Nu putea să-i ia atâta timp să ajungă. Stâncile de pe-aici nu sunt periculoase, nu-i așa?

— Depinde, domnule, pe ce drum apuci. Cel mai bine e să iei un însoțitor care cunoaște locurile.

Fără îndoială, se referea la el însuși și începu o întreagă dizertație pe această temă, dar tânărul i-o reteză nu prea politicos, se întoarse alergând spre han și-i strigă soției sale din balcon.

— Auzi, Margery, Carol încă nu s-a întors. Ciudat, nu-i așa?

Nu i-am auzit răspunsul lui Margery, dar soțul continuă:

— Știi, nu mai putem aștepta. Trebuie să ne grăbim spre Penrithar. Ești gata? Am să întorc mașina.

A făcut așa cum a zis și, imediat, cei doi au plecat, între timp, încercasem, în mod hotărât, să-mi dovedesc cât de ridicole erau închipurile mele. După ce mașina a plecat, m-am îndreptat spre han și am examinat îndeaproape trotuarul. Bineînțeles că nu erau pete de sânge. Nu, absolut totul fusese rezultatul imaginației mele care o luase razna. Totuși, într-un fel, lucrul părea să fie și mai înfricoșător. În timp ce stăteam acolo, auzii vocea pescarului.

Se uita la mine într-un mod curios.

— V-ați gândit că ați văzut picături de sânge aici, da, doamnă?

Am dat din cap afirmativ.

— Asta-i foarte curios, asta-i foarte curios! Există o superstiție la noi, doamnă. Dacă cineva vede petele acelea de sânge...

Se opri.

— Da? L-am întrebat.

Continuă pe tonul acela moale, cu intonație de Cornwall, dar, fără să-și dea seama, limpede, cu o pronunție corectă, complet lipsit de întortochelile de vorbire regională.

— Doamnă, se spune că, dacă cineva vede petele acelea de sânge, va avea loc un deces în următoarele douăzeci și patru de ore.

Înfiorător! Mă trecu un fior pe șira spinării.

Continuă cu convingere:

— Există o tăbliță foarte interesantă în biserică despre moartea...

— Nu, mulțumesc, am spus hotărâtă, m-am întors rapid pe călcâie și am luat-o în sus pe stradă spre căsuța unde locuiam. Exact când am ajuns, am văzut în depărtare pe femeia pe care o chema Carol, coborând pe poteca dintre stânci. Se grăbea. Pe fundalul cenușii stâncilor, semăna cu o floare roșie, otrăvitoare. Pălăria ei era de culoarea sângelui.

M-am cutremurat. Într-adevăr, mi se urcase tot sângele la cap.

Mai târziu am auzit zgomotul făcut de mașina ei. M-am întrebat dacă și ea se ducea la Penrithar; dar ea apucă drumul la stânga, în direcție opusă. Am urmărit mașina cum a urcat dealul și a dispărut, răsuflând parcă mai ușurată. Rathole apăru din nou în aerul său liniștit, somnoros.

— Dacă asta-i tot, sublinie Raymond West când Joyce se opri, îmi voi da imediat verdictul: indigestie, puncte în fața ochilor după mese.

— Asta nu-i tot, reîncepu Joyce. Trebuie să ascultați urmarea. Am citit-o în ziar, două zile mai târziu, sub titlul ' „Fatalitatea unei băi în mare”. Se arăta cum doamna Dacre, soția căpitanului Denis Dacre, s-a înecat, din nenorocire, la Landeer Cove, puțin mai departe, pe coastă. Ea și cu soțul locuiau atunci la hotelul de acolo și-și exprimaseră dorința de a face baie, dar un vânt rece se porni. Căpitanul Dacre apreciasse că era prea frig, așa încât el împreună cu alții din hotel se duseseră pe terenul de golf din partea stângă. Totuși, doamna Dacre spusese că nu era prea rece pentru ea și se îndreptase singură spre golful mării. Când nu s-a întors, soțul ei s-a alarmat și, însoțit de prietenii săi, s-a dus pe plajă. I-au găsit hainele lângă o stâncă, dar n-au dat de urma nefericitei doamne. Cadavrul ei s-a găsit abia după o săptămână, când a fost adus la mal, la o oarecare distanță, mai jos pe coastă. Prezenta o lovitură puternică în cap, care-i precedase moartea și se agreea teoria că ea trebuie să se fi aruncat în mare și să se fi lovit cu capul de vreo stâncă. După câte am putut afla, moartea ei survenise exact la douăzeci și patru de ore după ce văzusem petele de sânge.

— Protestez, zise sir Henry. Asta nu e o problemă, e o poveste cu fantome. Domnișoara Lemprière este, evident, un medium.

Domnul Petherick tuși ca de obicei.

— Un lucru mă intrigă, interveni el, acea lovitură în cap. Cred că nu trebuie să excludem posibilitatea unei farse. Nu avem suficiente date la îndemână pentru asta. Halucinația sau viziunea domnișoarei Lemprière este, desigur, interesantă, dar nu-mi dau seama prea clar asupra cărui punct dorește ea să ne pronunțăm.

— Indigestie și coincidență, zise Raymond, și oricum nu poți fi sigură că erau aceiași oameni. Pe lângă aceasta, blestemul, sau orice o fi fost, se aplică numai locuitorilor din prezent de la Rathole.

— Presimt, spuse sir Henry, că sinistrul pescar are de-a face cu această povestire. Dar sunt de acord cu domnul Petherick că domnișoara Lemprière ne-a dat foarte puține date... „r”

Joyce se întoarse spre dr. Pender care, zâmbind, dădu neștiutor. Din cap.

— E o poveste foarte interesantă, zise el, dar mă tem că sir Henry și domnul Petherick au dreptate că există prea puține date pe care să ne bazăm.

Joyce se uită curioasă la Miss Marple, care îi zâmbi.

— Și eu cred, Joyce dragă, că ești puțin șireată. Desigur, eu văd altfel lucrurile. Vreau să zic că noi, ca femei, apreciem amănuntul legat de haine. Dar nu cred că e o problemă cinstită să i-o pui unui bărbat. Trebuie să fi avut loc o mulțime de schimbări rapide. Ce femeie rea! Și un bărbat încă și mai rău.

Joyce se uită surprinsă la ea.

— Mătușă Jane, șxclamă ea, vreau să zic Miss Marple, cred, sunt convinsă că știi adevărul!

— Ei bine, dragă, recunosc Miss Marple, e mult mai ușor pentru mine, care stau aici liniștită, decât a fost pentru tine, tu fiind și o pictoriță atât de sensibilă la atmosferă, nu-i așa? Stând aici și împletind vezi clar faptele. Picăturile de sânge cădeau pe trotuar din costumul de baie care atârna deasupra; acesta fiind roșu, bineînțeles, criminalii înșiși nu și-au dat seama că era pătat de sânge. Biata fată, atât de tânără, biata de ea!

— Scuză-mă, Miss Marple, zise sir Henry, dar dumneata cunoști totul în timp ce eu sunt încă complet nelămurit. Dumneata și domnișoara Lemprière păreți să știți despre ceea ce vorbiți, dar noi, bărbații, suntem în necunoștință de cauză.

— Am să vă spun acum sfârșitul povestirii, zise Joyce. Era un an mai târziu. Mă afluam într-o mică stațiune pe coasta de Est și pictam, când, deodată, am avut acel puternic sentiment straniu pe care-l simți când ți se repetă ceva ce ți s-a întâmplat mai înainte. Erau două persoane, un bărbat și o femeie, pe trotuarul din fața mea și ei întâmpinau o a treia persoană, o femeie îmbrăcată într-o rochie roșie de creton cu poinsettia: „Carol, ce splendid! Ce întâmplare să te întâlnesc după atâția ani! O cunoști pe soția mea? Joan, aceasta este o veche prietenă, domnișoara Harding”.

L-am recunoscut de îndată pe bărbat. Era același Denis pe care-l văzusem la Rathole. Soția era alta, adică era o Joan în loc de Margery; dar ea era de același tip, tânără, cam prost îmbrăcată și foarte ștearsă. Am crezut pentru o clipă că înnebunesc. Au început să vorbească despre înot. Am să vă spun ce-am făcut. Atunci m-am dus ca din pușcă la poliție. Îmi închipuiam că o să creadă că sunt, probabil, cam țâcnită, dar nu-mi păsa. Și totul s-a întâmplat să fie în regulă. Acolo era un om de la Scotland Yard, care venise exact pentru lucrul acesta. Se părea – o, e groaznic să vorbesc despre asta – că poliția avea bănuiele în privința lui Denis Dacre. Acesta nu era numele său real, lua diferite nume pentru diferite ocazii. Făcea cunoștință cu fete, de obicei cât se poate de șterse, fără multe rude sau prieteni, se însura cu ele, le

asigura viața pentru mari sume de bani și apoi, o, e oribil! Femeia pe nume Carol era soția lui adevărată și puneau întotdeauna în aplicare același plan. De fapt, așa au și reușit să-l prindă. Companiile de asigurare au devenit suspicioase. El venea într-o stațiune liniștită de la mare cu noua sa soție, apoi apărea cealaltă femeie și se duceau toți trei să înoate. Soția era ucisă, Carol se îmbrăca în hainele ei și se întorcea în barcă cu el. Apoi, plecau din localitate, oricare ar fi fost, după ce întrebau despre presupusa Carol și, când ajungeau în afara satului, Carol își punea în... Grabă, înapoi, rochia ei roșie țipătoare, se machia strident, se întorcea în sat și pleca cu propria ei mașină. Căutau să afle în ce direcție o lua curentul apei și presupusul deces se întâmpla în următorul loc de înot de-a lungul coastei, dar în direcția curentului. Carol juca rolul soției, se ducea singură spre o plajă mai ferită, lăsa lucrurile soției lângă o stâncă și pleca în rochia ei de creton înflorată așteptând liniștită până când soțul ei putea s-o reîntâlnească.

Presupun că atunci când a ucis-o pe biata Margery, ceva sânge trebuie să fi pătat costumul de baie al lui Carol și, acesta fiind roșu, ei n-au observat, așa cum spune Miss Marple. Dar când l-au atârnat peste balcon, a început să picure. Ah! Se cutremură. Încă îl mai văd.

— Desigur, spuse sir Henry, acum îmi reamintesc foarte bine. Davis era numele adevărat al bărbatului. Am scăpat din vedere că unul din multele sale nume fictive fusese Dacre. Formau o pereche extraordinar de vicleană, întotdeauna mi s-a părut atât de uimitor că nimeni nu a sesizat schimbarea de identitate. De acord cu Miss Marple că hainele sunt mult mai ușor de descoperit decât fețele; dar a fost o schemă foarte inteligentă, deoarece, deși îl suspectam pe Davis, nu ne-a fost ușor să-l acuzăm de crimă, întrucât, întotdeauna, părea să aibă un alibi ireproșabil.

— Mătușă Jane, spuse Raymond, uitându-se la ea curios, cum de reușești? Ai dus o viață atât de liniștită și, totuși, nimic nu pare să te surprindă.

— Întotdeauna mi se pare că un lucru seamănă foarte mult cu un altul, în lumea asta, sublinie Miss Marple. Știți, a fost o doamnă Green care și-a înmormântat cinci copii și toți asigurați pe viață. Natural, cineva a început să devină bănuitor.

Dădu din cap dezaprobat:

— Există extrem de multă răutate în viața de la țară. Sper că voi, dragi tineri, să nu mai cunoașteți cât de rea este lumea!

XI. Presupuneri justificate.

Domnișoara Politt puse mâna pe ciocănel și bătu ușurel în ușa casei. Lăsă să treacă ceva timp și bătu din nou. Pachetul de sub brațul ei stâng se mișcă puțin în timpul acesta și ea îl îndreptă. În pachet se afla noua rochie verde de iarnă, gata de probă, a doamnei Spenlow. În mâna stângă a domnișoarei Politt se bălăbănea o geantă de mătase neagră în care se găseau un metru de croitorie, o pernuță cu bolduri și o foarfecă mare, bună la lucru.

Domnișoara Politt era înaltă și slăbănoagă, cu un nas ascuțit, buzele strânse punga și păr rarit, cărunt, făcut cu fierul. Ezită, înainte de a lovi a

treia oară cu ciocănelul. Aruncând o privire pe stradă, zări o siluetă ce se apropia grăbită. Domnișoara Hartnell, veselă, cu pielea asprită de vânt, 45 de ani, strigă ca de obicei tare cu vocea sa groasă: „Bună ziua, domnișoară Politt”.

Croitoreasa răspunse: Bună ziua, domnișoară Hartnell.”

Vocea sa era extrem de slabă și moale. Începuse să lucreze ca fată în casă la o lady. „Scuzați-mă, continuă ea, nu știți cumva dacă doamna Spenlow este acasă”?

— N-am nici cea mai mică idee, zise domnișoara Hartnell.

— Mi se pare ciudat. Trebuia să-i probez doamnei Spenlow. Noua sa rochie în după-amiaza asta. La ora 3 și 30 de minute, mi-a zis.

Domnișoara Hartnell se uită la ceasul ei de mână:

— A trecut puțin de jumătate.

— Da, am bătut de trei ori și n-am primit nici un răspuns, așa că mă gândesc că poate doamna Spenlow ar fi putut să plece și să uite. De obicei nu uită de întâlniri și vrea să poarte rochia poimăine.

Domnișoara Hartnell intră pe poartă, străbătu poteca și i se alătură domnișoarei Politt la ușa casei Laburnam.

— De ce nu deschide Gladys ușa? Întrebă ea. Oh, nu, desigur, e joi – ziua liberă a lui Gladys. Cred că doamna Spenlow a adormit. N-ai ciocănit destul de tare.

Apucând ciocănelul lovi – pac, pac, pac – de te asurzea și, în plus, bătut în rama ușii. Și mai strigă cu o voce de stentor: „Hei, nu-i nimeni pe-acasă”?

Nu răspunse nimeni.

Domnișoara Politt murmură:

— Oh, cred că doamna Spenlow trebuie să fi uitat și să fi plecat. Mai trec altă dată. Începu să se îndepărteze pe potecă.

— Prostii, spuse ferm domnișoara Hartnell. Nu poate să fi plecat, aș fi întâlnit-o. Am să mă uit prin ferestre să văd dacă pot zări vreun semn de viață.

Râse ca de obicei, din toată inima, ca să sugereze că era o glumă și aruncă o privire de mântuială prin cea mai apropiată fereastră, deoarece știa prea bine că ușa din față era rareori folosită, domnul, și doamna Spenlow preferând salonașul din spate.

De mântuială cum fusese, totuși își atinse scopul. Domnișoara Hartnell nu văzu nici un semn de viață. Dimpotrivă, prin geam, o zări pe doamna Spenlow zăcând moartă pe covorașul din fața căminului.

— Desigur, zise domnișoara Hartnell, când povesti ulterior, am reușit să-mi păstrez calmul. Biata aia de Politt n-ar fi știut, în ruptul capului ce să facă. „Trebuie să ne ținem firea” – i-am spus. Stai aici și eu mă duc la polițistul Palk. A zis ceva că nu vrea să rămână singură, dar nu i-am dat nici o atenție. Trebuie să fii ferm cu astfel de persoane. Am considerat întotdeauna că le place să facă tăraboii. Tocmai mă îndepărtam, când, în aceeași clipă, chiar domnul Spenlow dădu colțul casei.

Aici, domnișoara Hartnell făcu o pauză semnificativă. Asta le-a permis ascultătorilor săi să întrebe pe nerăsuflăte: „Spune, cum arăta”? Domnișoara

Hartnell continuă: Ca să fiu sinceră, am bănuir imediat ceva! Era prea din cale-afară de calm. Nu a părut cătuși de puțin surprins. Și puteți spune ce voii, nu é firesc ca un bărbat să afle că nevasta i-a murit și să nu dea nici un semn de emoție.

Toată lumea era de acord cu această observație.

Și poliția a fost de acord. Atât de suspectă' s-a considerat detașarea domnului Spenlow încât polițistii n-au pierdut timpul și au stabilit ce-i revine domnului ca. Urmare a decesului soției sale. Când au descoperit că doamna Spenlow fusese bogată și că banii îi țeveneau soțului, potrivit unui testament întocmit imediat după căsătoria lor, au devenit și mai suspicioși.

Miss Marple, acea domnișoară bătrână cu fața blândă (și, după unii, cu limba ascuțită), care locuia în casa de lângă cea a pastorului, a fost chestionată foarte rapid – după jumătate de oră de la descoperirea crimei. Ea a fost abordată de polițistul Palk, care arăta, cu importanță, cu degetul într-un carnețel.

— Dacă nu vă supărați, doamnă, am câteva întrebări să vă pun.

Miss Marple zise:

— În legătură cu uciderea doamnei Spenlow?

Palk tresări.

— Puteți să-mi spuneți, doamnă, de unde știți?

— Peștele, spuse Miss Marple.

Răspunsul, era cu totul de neînțeles pentru polițistul Palk. El a presupus corect că băiatul vânzătorului de pește adusese știrea împreună cu masa de seară pentru Miss Marple.

Miss Marple continuă blând:

— Să zacă pe dușumeaua din salon, strangulată – probabil cu un cordon foarte îngust. Dar ce-o fi fost, a fost luat.

Pe fața lui Palk i se citea furia. Cum de reușește tânărul Fred să le știe pe toate...

Miss Marple i-o reteză scurt. Spuse:

— E un bold în tunică dumată.

Polițistul Palk se uită în jos, surprins. Spuse:

— Se zice: „Vezi un bold și îl ridici, toată ziua bine-o duci”.

— Sper să se adeverească. Acum, ce doriți să vă spun? Polițistul Palk tuși, își luă un aer important și-și consultă carnețelul:

— Am declarația domnului Arthur Spenlow, soțul moartei. Domnul Spenlow spune că la două și jumătate, după câte poate aprecia, a primit un telefon de la Miss Marple care l-a întrebat dacă ar putea veni la trei și un sfert, deoarece dorea să-l consulte într-o problemă. Ei, doamnă, este adevărat?

— Bineînțeles că nu, spuse Miss Marple.

— Nu l-ați sunat pe domnul Spenlow la două și jumătate?

— Nici la două și jumătate și nici la vreo altă oră.

— Ah, făcu polițistul. Palk și-și mușcă mustața, cu deosebită satisfacție.

— Ce-a mai zis domnul Spenlow?

— Domnul Spenlow a declarat că a venit aici, cum i s-a cerut, plecând de-acasă la trei și zece minute; că, sosind aici, a aflat de la servitoare că Miss Marple „nu-i acasă”.

— Până aici e adevărat, zise Miss Marple. A venit, dar eram la adunarea de la Institutul Femeilor.

— Ah, făcu din nou polițistul Palk.

Miss Marple exclamă:

— Spune-mi, te rog, domnule, îl suspectezi pe domniul Spenlow?

— În acest stadiu nu vă pot spune, dar mi se pare că cineva, cumva, fără să spun nume, a încercat să fie șiret.

Miss Marple spuse gânditoare:

— Domnul Spenlow?

Îi plăcea de domnul Spenlow. Era mărunț, uscățiv, rezervat și prețios în vorbire, culmea respectabilității. Părea ciudat că venise să locuiască la țară; se vedea că trăise toată viața la oraș. Îi mărturisise motivul domnișoarei Marple. Spusese: „întotdeauna mi-am dorit, încă din copilărie, să trăiesc într-o zi la țară și să am o grădină a mea. Mi-au plăcut, întotdeauna, foarte mult, florile. Știți, soția mea a avut o florărie. Acolo am văzut-o prima dată”.

O mărturisire clară, dar deschidea perspectiva unei povești de dragoste. O doamnă Spenlow mai tânără, mai drăguță, pe un fundal de flori.

Totuși, domnul Spenlow nu știa mai nimic despre flori. N-avea idee de semințe, de tăieri, de îmbobociri, de plante anuale sau perene. Avea doar un vis – visul unei căsuțe cu o grădină plină de flori frumos colorate și parfumate. El ceruse, aproape patetic, instrucțiuni de la Miss Marple și-șf notase răspunsurile sale într-un carnețel.

Era un om metodic. Poate din cauza acestei trăsături, poliția s-a oprit asupra lui când soția i-a fost găsită ucisă. Cu răbdare și perseverență, polițiștii au aflat o mulțime de lucruri despre fosta doamnă Spenlow și, curând, întreg satul St. Mary Mead știu totul.

Răposata doamnă Spenlow își începuse viața într-o casă mare ca fată bună la toate care trebuia s-o ajute și pe cameristă și pe bucătăreasă. Plecase de-acolo după ce se căsătorise cu ajutorul grădinarului și, împreună, deschiseseră o florărie la Londra. Prăvălia prosperase. Nu tot astfel și grădinarul, care, curând, se îmbolnăvi și muri.

Văduva sa s-a îngrijit de florărie și a dezvoltat-o cu năjultă ambiție. A continuat să se îmbogățească. Apoi, a vândut-o la un preț bun și s-a căsătorit, a doua oară, cu domnul Spenlow, un giuvaergiu între două vârste care moștenise o afacere mică, nu prea strălucită. Nu mult timp după aceea au vândut-o și s-au stabilit la St. Mary Mead.

Doamna Spenlow era o femeie înstărită. Profitul de pe florărie îl investise – „sub îndrumarea spiritelor”, cum explica tuturor fără excepție. Spiritele o sfătuiseră cu o neașteptată perspicacitate.

Toate investițiile ei prosperaseră, unele într-o manieră destul de senzațională. Totuși, în loc ca aceasta să-i sporească încrederea în spiritism, doamna Spenlow, în mod nerecunoscător, se ținea departe de medium-uri și ședințe de spiritism și se afundase, din toată inima, pentru scurt timp, într-o

religie necunoscută, cu afinități indiene, care se baza pe diferite forme de respirație adâncă¹⁷. Totuși, când a sosit la St. Mary Mead recidivă într-o perioadă de aderare la biserica anglicană. Petrecea mult timp la casa parohială și participa, cu asiduitate, la slujbele religioase. Ea patrona prăvăliile din sat, o interesau evenimentele locale și juca bridge.

O viață monotonă, obișnuită. Și, deodată, crima.

Colonelul Melchett, șeful poliției, îl chemase pe inspectorul Slack.

Slack era un tip care nu-și făcea probleme. Când îi cășuna pe cineva o ținea una și bună. Acum, de pildă, era sigur: „Soțul a comis-o, sir”, zise el.

— Așa crezi tu?

— Sunt sigur. E de-ajuns să te uiți la el. N-a arătat niciodată vreun semn de amărăciune sau emoție. S-a întors acasă știind că era moartă.

— N-ar fi încercat cel puțin să joace rolul soțului disperat?

— El nu, domnule. Prea plin de el. Unii bărbați nu se pot preface. Prea crispat. După câte cred eu, se cam săturase de nevastă-sa. Ea avea banii și, așa zice, era o femeie dificilă, greu de trăit cu ea – mereu se apuca de un „ism” sau cam așa ceva¹⁸. El a hotărât, cu sânge rece, să scape de ea și să trăiască, confortabil, singur.

— Da, presupun că așa ar putea deveni cazul.

— Depindea de ea, asta e. Și-a făcut planurile cu grijă. A pretins că a primit un telefon...

Melchett l-a întrerupt:

— Telefonul n-a fost confirmat?

— Nu, domnule. Aceasta înseamnă ori că el a mințit, ori că s-a sunat de la o cabină telefonică publică. Singurele două telefoane publice din sat sunt la gară și la poștă. De la poștă n-a dat în mod sigur. Doamna Blânde îi vede pe toți cei care intră. De la gară s-ar putea. Trenul sosește la două și douăzeci și șapte și atunci e puțină agitație. Dar, lucru important e faptul că el spune că Miss Marple l-a sunat și asta nu-i deloc adevărat. Nu s-a sunat din casa ei și ea însăși era plecată la Institut.

— Nu ai în vedere posibilitatea ca soțul să fie, în mod deliberat, scos din cauză de cineva care dorea s-o ucidă pe doamna Spenlow?

— Vă gândiți la tânărul Ted Gerard, nu-i așa, domnule? L-am anchetat și ne-am lovit de lipsa de motivație. El nu ar fi avut nimic de câștigat.

— Are un caracter îndoielnic, totuși. O dată și-a însușit, în mod fraudulos, o sumă considerabilă de bani ce-i fusese încredințată.

— Nu spun că nu-i băiat rău. Totuși s-a dus la șeful lui și a mărturisit totul despre afacere. Și șefii săi nu știau încă nimic.

— Un membru al Grupului Oxford¹⁹, spuse Melchett.

— Da, domnule. A devenit membru și s-a dus să facă ce trebuia mărturisind că furase banii. Nu zic, să știți, că n-ar fi putut fi și o doză de viclenie – el s-ar fi putut gândi că e suspectat și s-a decis să facă pe pocăitul cinstit.

— Ești un sceptic, Slack, zise colonelul Melchett. Apropo, ai vorbit cu Miss Marple?

— Ce are ea de-a face cu asta, domnule?

— Oh, nimic. Dar ea aude lucruri, știi. De ce nu te duci să stai puțin de vorbă cu ea? E o bătrână foarte deșteaptă.

Slack schimbă subiectul:

— Un lucru vroiam să vă întreb, domnule. Slujba aia de servitoare cu care răposata și-a început cariera – casa domnului Robert Abercrombie. Acolo s-a comis un furt de bijuterii – smaralde. Valorau o groază. Niciodată nu le-a mai recuperat. Am controlat, trebuie să se fi întâmplat când femeia aceea, Spenlow, era acolo, deși s-ar fi putut să fie doar o fetiță pe vremea aia. Nu credeți că a fost implicată, domnule? Știți, Spenlow a fost unul din bijuterii aceia mici – tocmai tipul potrivit ca paravan.

Melchett dădu neîncrezător din cap:

— Doar nu crezi că e ceva în asta. Ea nici nu-l cunoștea pe Spenlow pe vremea aceea. Îmi amintesc cazul. În cercurile polițienești părerea era că un fiu era amestecat în treaba asta – Jim Abercrombie – un tânăr groaznic de cheltuitor. Avea o grămadă de datorii și, abia după jaf, au fost toate plătite – de-o femeie bogată, se zicea, dar nu știu – bătrânul Abercrombie s-a eschivat puțin în legătură cu cazul – a încercat să îndepărteze poliția.

— A fost doar o idee, domnule, zise Slack.

Miss Marple l-a primit pe inspectorul Slack cu satisfacție, mai ales când a auzit că fusese trimis de colonelul Melchett.

— Da, e chiar foarte drăguț din partea colonelului Melchett. Nu știam că-și mai amintește de mine.

— Își amintește de dumneavoastră foarte bine. Mi-a zis că ceea ce nu cunoașteți că se întâmplă în St. Mary Mead nu merită cunoscut.

— Tare drăguț din partea lui, dar, nu știu absolut nimic. Despre crimă, vreau să zic.

— Știți ce se discută.

— Desigur, dar nu e cazul să repeți vorbe goale, nu se face.

Slack zise, cu un efort de bună dispoziție:

— Știți, asta nu-i o conservă oficială. Este, aș zice, confidențială.

— Chiar doriți să știți ce vorbesc oamenii? Dacă e vreun sâmbure de adevăr sau nu?

— Cam așa ceva.

— Ei bine, se vorbește mult și se fac tot felul de speculații. Există deja două tabere distincte, dacă mă înțelegeți. Primii sunt cei ce cred că soțul a făcut-o. Bărbatul sau nevasta sunt persoane ușor de suspectat, nu credeți?

— Poate, spuse inspectorul reținut.

— Parteneri atât de apropiați, știți. Și, apoi, aspectul acesta al banilor. Aud că doamna Spenlow era cea cu banii și, deci, domnul Spenlow o moștenește după moarte. În această lume rea, mă tem că presupunerile cele mai nemiloase sunt adesea justificate.

— Moștenește o avere destul de mare, asta-i sigur.

— Exact. Ar părea destul de plauzibil, nu-i așa, ca el s-o stranguleze, să plece din casă prin ușa din spate, să traverseze câmpul până la casa mea și să pretindă că a primit un telefon de la mine, apoi să se întoarcă și să-și

găsească soția ucisă în absența lui, sperând, desigur, că omorul va fi pus pe seama vreunui vagabond sau tâlhar.

Inspectorul încuviință:

— Dacă luați în considerare aspectul banilor... Și dacă erau în relații proaste în ultimul timp...

Dar Miss Marple îl întrerupse:

— Oh, dar ei nu erau.

— Știți precis?

— Toată lumea ar fi știut dacă ei s-ar fi certat! Servitoarea, Gladly Brent, ar fi dus repede zvonul în sat.

Inspectorul spuse încet:

— Ea nu s-ar fi putut să nu știe.

Dar i se zâmbi compătimitor în chip de răspuns. Miss Marple continuă:

— Și, apoi, mai e cealaltă școală de gândire. Ted Gerard. Un tânăr arătos. Cred că știți că o înfățișare plăcută are darul de a influența mai mult decât trebuie. Penultimul nostru pastor exercita o influență magică! Toate fetele veneau la biserică – la vecernie, ca și la slujba de dimineață. Și multe femei mai în vârstă au devenit neobișnuit de des văzute la activitățile parohiale – și ce papuci sau șaluri i se mai făceau! Foarte stânjenitor pentru bietul tânăr. Dar unde eram? Ah, da, la tânărul Ted Gerard. Bineînțeles, s-a vorbit pe seama lui. O vizita atât de des! Deși însăși doamna Spenlow mi-a mărturisit că era membru în ceea ce cred că se numește „Oxford Group”. O mișcare religioasă. Sunt sinceri și serioși, cred, și doamna Spelow a fost impresionată de asta.

Miss Marple respiră adânc și continuă:

— Nu cred că există vreun motiv să se bănuiască că ar fi altceva în plus în asta, dar știți cum sunt oamenii. Foarte mulți sunt convinși că doamna Spenlow era îndrăgostită de tânăr, și că îi împrumuta o mulțime de bani. Și e absolut adevărat că a fost într-adevăr văzut la gară în ziua aceea. În trenul de ora două și douăzeci și șapte de minute. Dar, desigur, ar fi destul de ușor, nu-i așa, să te strecuri de partea cealaltă a trenului și s-o iei pe scurtătură, peste gard, de-a lungul gardului viu și să nu ieși deloc pe ușa gării? Așa că putea să nu fie văzut ducându-se spre casa aceea. Și, sigur, oamenii consideră că doamna Spenlow era îmbrăcată într-un mod cu totul deosebit.

— Deosebit?

— Într-un kimonou. Nu într-o rochie.

Miss Marple se înroși.

— Lucrul ăsta, știți, e poate cam sugestiv pentru unii oameni.

— Credeți că era sugestiv?

— Oh, nu, eu nu cred. Mi se pare absolut natural.

— Credeți că era natural?

— În aceste împrejurări, da.

Privirea domnișoarei Marple era rece și dusă departe. Inspectorul Slack zise:

— Ne-ar putea da încă un motiv în cazul soțului: gelozia.

— Oh, nu, domnul Spenlow nu e un tip gelos. Nu e omul care să vadă lucrurile. Dacă nevastă-sa l-ar fi părăsit și ar fi lăsat un bilet pe pernuța de ace, abia atunci el ar fi aflat prima dată de chestia asta.

Inspectorul Slack era uimit de intensitatea cu care ea îl privea. Avea impresia că toată povestirea ei tindea să-i sugereze ceva ce el nu înțelegea. Acum spuse cu oarecare emfază:

— N-ați găsit clu-uri, inspectore, la fața locului?

— În zilele noastre, oamenii nu mai lasă amprente și mucuri de țigări, Miss Marple.

— Dar cred că asta a fost o crimă în stil clasic, sugeră ea.

Slack zise repezit:

— Ce vreți să spuneți cu asta?

Miss Marple remarcă rar:

— Cred că știți că polițistul Palk v-ar putea ajuta. El a fost prima persoană la... la „locul crimei”, cum se spune.

Domnul Spenlow stătea jos. Arăta uluit. Spuse cu glasul său slab, precis:

— Pot, desigur, să-mi imaginez ce s-a întâmplat. Nu mai aud la fel de bine ca mai înainte. Dar sunt sigur că am auzit un băiețel strigând după mine: „Hei, cine-i Crippen?20,, Asta... Asta mi-a lăsat impresia că el credea că eu mi-am... Am omorât-o pe draga mea soție.

Miss Marple, tăind grijuliu cu foarfeca. Floarea veștejită a unui trandafir, zise:

— Fără îndoială că asta-i impresia pe care a vrut s-o lase.

— Dar cum a putut să-i treacă așa ceva unui copil prin cap?

Miss Marple tuși:

— A auzit, fără îndoială, părerile părinților săi.

— Credeți... Credeți cu adevărat că și alți oameni gândesc acest lucru?

— Aproape jumătate din locuitorii din St. Mary Mead.

— Dar, draga mea doamnă, ce oare a putut să stârnească o asemenea părere? Eu am ținut sincer la soția mea. Din păcate, ei nu i-a plăcut să trăiască la țară așa cum am sperat, dar un acord perfect asupra tuturor lucrurilor este un ideal imposibil. Te asigur că-i simt foarte acut lipsa.

— Probabil. Dar scuză-mă când îți zic că nu prea se simte din spusele dumitale.

Domnul Spenlow își ridică făptura subțire la întreaga sa statură.

— Doamnă dragă, cu mulți ani în urmă, am citit despre un anume filosof chinez care, atunci când adorata sa soție i-a fost luată, a continuat calm să bată gongul pe stradă – probabil o distracție obișnuită chinezească – așa cum făcea de obicei. Oamenii din oraș au fost foarte mult impresionați de tăria sa sufletească.

— Dar, observă Miss Marple, oamenii din St. Mary Mead reacționează oarecum diferit. Ei nu cunosc filosofia chinezească.

— Dar înțelegeți?

Miss Marple încuviință din cap.

— Unchiul meu, Henry, îi explică ea, era un om cu o stăpânire de sine neobișnuită. Motto-ul său era: „Niciodată nu da frâu emoției”. Și el îndrăgea foarte mult florile.

— Mă gândeam, spuse domnul Spenlow cu o oarecare nerăbdare, că aș putea, poate, pune o „pergola” în partea de vest a casei. Trandafiri roz și, poate, „Wisteria”. Și mai e o floare albă, în formă de stea, al cărei nume îmi scapă pentru moment...

Pe tonul în care se adresa nepotului ei de trei ani, Miss Marple spuse:

— Am un catalog foarte frumos aici, cu poze. Poate vrei să te uiți prin el... Eu mă duc în sat.

După ce l-a lăsat pe domnul Spenlow să stea fericit în grădină cu catalogul său, Miss Marple s-a urcat în camera ei, a împachetat în grabă o rochie într-o bucată de hârtie cafenie și, părăsind casa, merse repede spre poștă. Domnișoara Politt, croitoreasa, locuia în camerele de deasupra oficiului poștal.

Dar Miss Marple nu intră pe dată pe ușă și nu urcă scările. Era exact două și jumătate și după un minut autobuzul de Much Benham se opri la ușa poștei. Era unul din evenimentele zilei-la St. Mary Mead. Poștărița ieși grăbită cu pachete; pachetele erau legate și de obligațiile ei de serviciu în magazin, deoarece poșta avea și raioane de dulciuri, cărți ieftine și jucării pentru copii.

Timp de patru minute, Miss Marple s-a aflat singură în oficiul poștal.

Numai după ce poștărița s-a întors la locul său, Miss Marple a urcat și i-a explicat domnișoarei Politt că dorea să-i modifice rochia gri de crep, să i-o facă mai modernă dacă se putea. Domnișoara Politt a promis să vadă ce poate face.

Șeful poliției a fost destul de mirat când i-a fost anunțat numele domnișoarei Marple. Intră, cerându-și multe scuze:

— Îmi pare rău, îmi pare foarte rău că vă deranjez. Sunteți atât de ocupat, știu, dar ați fost întotdeauna atât de bun, colonele Melchett, încât mi-am zis că aș putea veni la dumneavoastră mai degrabă decât la inspectorul Slack. Știți, n-aș vrea ca polițistul Palk să aibă necazuri. Sincer vorbind, presupun că nu ar fi trebuit să se atingă de nimic.

Colonelul Melchett era ușor uimit. Spuse:

— Palk? E polițistul din St. Mary Mead, nu-i așa? Ce-a făcut?

— A luat un bold, știți. Era în tunică lui. Și mi-a trecut atunci prin minte că era foarte probabil ca el să-l fi luat de pe jos din casa doamnei Spenlow.

— Probabil, probabil. Dar, de fapt, ce mare lucru credeți că e un bold? De fapt l-a ridicat de pe jos, chiar de lângă cadavrul doamnei Spenlow. A venit și i-a spus asta ieri lui Slack – dumneata l-ai determinat, după câte îmi dau seama. Nu se cuvenea să se atingă de nimic, desigur, dar, așa cum am mai spus, ce-i un ac? Era unul obișnuit. Un ac din cele pe care le are orice femeie.

— Oh, nu, colonele Melchett, aici greșiți. Pentru un bărbat, poate arăta ca un ac obișnuit, dar nu este așa. E un bold special, unul foarte fin, din acelea pe care le cumperi cu cutia, de felul celor folosite, cel mai adesea, de croitorese.

Melchett făcu ochi mari, o licărire că a înțeles, îl străfulgeră un gând. Miss Marple clătină din cap de câteva ori, aprobator.

Da, desigur. Mi se pare clar. Ea era în kimonou pentru că urma să-și probeze rochia cea nouă și s-a dus în camera din față, iar domnișoara Politt a spus ceva despre luat măsura și i-a pus metrul în jurul gâtului – și, apoi, tot ce mai avea de făcut era să-l răsucească și să tragă – foarte ușor, așa am auzit. Și apoi, bineînțeles, a ieșit, a tras ușa și a rămas acolo, bătând, ca și cum tocmai sosise. Dar acul arată că ea fusese deja în casă.

— Și domnișoara Politt a fost cea care i-a telefonat lui Spenlow?

— Da. De la poștă, la două și jumătate – chiar când vine autobuzul și oficiul poștal e gol.

Colonelul Melchett zise:

— Dar, draga mea Miss Marple, de ce? În numele Domnului, de ce? Nu poți comite o crimă fără motiv.

— Ei bine, cred că știți, colonele Melchett, din ceea ce am auzit, crima datează de mult timp în urmă. Îmi reamintește, știți, de cei doi veri ai mei. Anthony și Gordon. De tot ce se apuca Anthony ieșea bine și de ce se apuca bietul Gordon – mergea prost: caii de curse își rupeau piciorul, cursul acțiunilor scădea, prețul proprietăților se deprecia... După mine, cele două femei erau amestecate.

— În ce?

— Jaful! De acum mult timp. Smaralde foarte valoroase, după câte am auzit. Camerista doamnei și fata bună la toate în casă. Pentru că un lucru nu și-a găsit explicația – cum, când fata bună la toate în casă s-a căsătorit cu grădi- „narul, au avut destui bani să deschidă o florărie? Răspunsul este că a avut partea ei din... Din șterpeleală, cred că e cea mai potrivită expresie. De tot ce s-a apucat a mers bine.

Banii făceau bani. Dar cealaltă, camerista doamnei, trebuie să fi fost ghinionistă. A ajuns să fie doar o croitoreasă într-un sat. Apoi s-au reîntâlnit. La început, toate au mers bine, cred, până când a intrat în scenă domnul Ted Gerard. Știți, doamna Spenlow avea deja muștrări de conștiință și înclinații religioase. Fără îndoială că tânărul o îndemna „să mărturisească”, „să se elibereze” și cred că era tentată s-o facă. Dar domnișoara Politt nu vedea lucrurile în felul ăsta. Tot ceea ce vedea era faptul că avea să meargă la închisoare pentru un furt pe care-l comisese cu mulți ani în urmă. Așa că s-a hotărât să oprească totul. Mă tem că știți că a fost, întotdeauna, o femeie rea. Nu cred că i-ar fi păsat, nici cât negru sub unghie, dacă acel blând și stupid domn Spenlow ar fi fost spânzurat.

Colonelul Melchett spuse încet:

— Putem.: verifica teoria dumneavoastră... Până la un punct. Identitatea femeii aceleia, Politt, cu a cameristei doamnei Abercrombie, dar...

Miss Marple îl asigură:

— Va fi destul de ușor. E tipul de femeie care se înmoaie de îndată ce e confruntată cu adevărul. Și, apoi, vedeți, i-am luat metrul. L-am, l-am șterpelit ieri, când m-am dus să fac o probă. Când își va da seama că nu-l mai

are, se va gândi că e la poliție... Ei bine, e o femeie destul de proastă și va crede că va fi, într-un fel, o dovadă împotriva ei.

Ea îi zâmbi încurajator:

— N-o să aveți probleme, vă asigur.

Era tonul cu care mătușa sa favorită îl asigurase, odată, că va reuși să treacă examenul de admitere la Royal Military Academy din Sandhurst.

Și fusese admis.

XII. Mister și soluție.

Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard, stătea la prietenii săi, familia Bantry, în locuința acestora, de lângă micul sat, St. Mary Mead.

Sâmbătă dimineață, coborând pentru micul dejun, la plăcuta oră pentru musafiri, zece și un sfert, aproape se ciocni de gazda sa, doamna Bantry, în pragul ușii de la sufragerie. Ea ieșea în fugă, evident, într-o stare de mare agitație și disperare.

Colonelul Bantry ședea la masă, cu fața mai roșie decât de obicei.

— Mneața Clithering, zise el. Frumoasă zi. Servește-te.

Sir Henry se conformă. După ce se așeză, cu o farfurie plină de rinichi și șuncă în față, gazda sa continuă:

— Dolly este puțin supărată în dimineața asta.

— Da... Da... Așa mi s-a părut, ziste sir Henry blând.

Se minună puțin. Soția gazdei sale era o fire liniștită, puțin înclinată către stări zbuciumate sau agitate. După câte știa sir Henry, se entuziasma în jurul urii singur subiect – grădinăritul.

— Da, continuă colonelul Bantry. Niște știri care ne-au parvenit în dimineața asta au tulburat-o. O fată din sat, fiica lui Emmott, cel care este proprietarul de la „Blue Boar”.

— O, da, desigur.

— Da, da, zise colonelul Bantry dus pe gânduri. Drăguță fată. A dat de bucluc. Povestea obișnuită. M-am contrazis cu Dolly în legătură cu asta. O prostie din partea mea. Femeile niciodată nu văd cu capul limpede. Dolly era trup și suflet de partea fetei, știi cum vorbesc femeile, că bărbații sunt niște brute și toate celelalte. Dar nu-i chiar atât de simplu, nu în zilele noastre. Fetele știu cum sunt bărbații. Un individ care seduce o fată nu e neapărat un ticălos. Adesea e fifty-fifty. Mie chiar îmi place tânărul Sandford. Aș fi zis, mai degrabă, un tânăr dobitoc decât un Don Juan.

— Acest om, Sandford, i-a făcut fetei neplăceri?

— Așa se pare. Desigur, eu personal nu știu nimic, spuse colonelul prudent. Totul nu-i decât bârfă și palavre. Știi cum e în locul ăsta! Cum îți zic, eu nu știu nimic. Eu nu sunt ca Dolly să sar la concluzii, să arunc cu acuzații în toate părțile. La naiba, fiecare trebuie să aibă grijă ce spune. Știi – anchetă și chestii de-astea.

— Anchetă?

Colonelul Bantry se uită uimit.

— Da. Nu ți-am spus? Fata s-a înecat. Pentru asta-i toată zarva.

— E o treabă foarte urâtă, spuse sir Henry.

— Sigur că da. Nici nu vreau să mă mai gândesc. Biata fetiță! Tatăl ei e un om aspru din toate punctele de vedere. Cred ca ea și-a dat seama că nu putea să reziste scandalului.

Se opri.

— Asta a tulburat-o așa de mult pe Dolly.

— Unde s-a înecat?

— În râu. Chiar mai jos de moară apa curge foarte repede. Acolo e o potecă și un podeț. Se zice că s-a aruncat de acolo. Vai, vai, nici nu suport să mă gândesc!

Și, cu un gest supărat, colonelul Bantry își deschise ziarul începând să-și mute gândurile de la incidentul dureros către cele mai recente iregularități guvernamentale care atrăgeau atenția.

Sir Henry a fost doar neplăcut surprins de tragedia din sat. După micul dejun, se așază într-un scaun confortabil pe peluză, își trase pălăria peste ochi și contemplă viața dintr-un unghi de vedere pașnic.

Pe la unsprezece și jumătate o cameristă îngrijită se ivi pe peluză.

— Vă rog, sir, Miss Marple a venit în vizită și ar dori să vă vadă.

— Miss Marple?

Sir Henry se ridică în capul oaselor și-și îndreptă pălăria. Numele îl surprinse. Își amintea foarte bine de Miss Marple – de comportarea ei de fată bătrână, liniștită, gentilă, de perspicacitatea ei uimitoare. Își reamintea de o duzină de cazuri nerezolvate și ipotetice... Și cum, de fiecare dată, această tipică „fată bătrână de la țară” găsisese, mergând drept la țintă, soluția corectă a misterului. Sir Henry avea un respect foarte profund pentru Miss Marple. Se întrebă ce o determinase să-l caute.

Miss Marple stătea în sufragerie, dreaptă ca întotdeauna, cu un coș de piață vesel colorat, de origine străină, lângă ea. Obrajii îi erau îmbujorați și părea tulburată.

— Sir Henry, mă bucur atât de mult! Ce noroc să vă găsesc! Dintr-o întâmplare am auzit că locuiți aici... Sper că mă veți scuza...

— E o mare plăcere, spuse sir Henry, luându-i mâna. Mă tem că doamna Bantry e plecată.

— Da, zise Miss Marple. Am văzut-o vorbind cu Footit, măcelarul, când am trecut. Heni Footit a fost călcat ieri – adică câinele său. Unul dintre acei fox terrieri cu blana moale, destul de solid și certăreț pe care îi preferă, se pare, întotdeauna măcelarii.

— Da, o încurajă sir Henry să continue.

— Mă bucur c-am ajuns aici când ea nu este acasă, preciză Miss Marple. Deoarece cu dumneavoastră vroiam să vorbesc despre această afacere tristă.

— Henry Footit? Întrebă sir Henry ușor uluit.

Miss Marple îi aruncă o privire plină de reproș.

— Nu, nu. Rose Emmott, desigur. Ați auzit?

Sir Henry dădu din cap afirmativ.

— Bantry mi-a povestit. Foarte trist.

Era ușor uluit. Nu înțelegea de ce Miss Marple vroia să discute cu el despre Rose Emmott.

Miss Marple se așează din nou. Sir Henry îi urmă exemplul. Când bătrâna doamnă vorbea, purtarea sa se schimbase. Era gravă și avea o anumită demnitate.

— S-ar putea să vă reamintiți, sir Henry, că o dată sau de două ori, am jucat un gen cât se poate de plăcut de joc. Am avansat mistere și am propus soluții. Ați fost atât de bun să spuneți că eu... Că eu nu m-am descurcat prea rău.

— Ne-ați bătut pe toți, spuse sir Henry plin de căldură. Ați dovedit un geniu absolut de a ajunge la adevăr. Și ați dat întotdeauna un exemplu, îmi amintesc, o paralelă cu viața din sat care vă oferea clu-ul. El zâmbea cât vorbea, dar Miss Marple nu a surâs defel. A rămas foarte sobră.

— Ceea ce ați spus m-a îndemnat să vin acum la dumneavoastră. Simt că dacă vă spun ceva... Cel puțin nu o să râdeți de mine.

El își dădu deodată seama că ea vorbea extrem de serios.

— Dar cum să râd? O încurajă el cu bunăvoință.

— Sir Henry, fata asta – Rose Emmott. Nu s-a înecat... Ea a fost ucisă... Și eu știu cine a omorât-o.

Sir Henry tăcu cu adevărat uimit vreo trei secunde. Vocea domnișoarei Marple fusese perfect calmă și lucidă. Ar fi putut face afirmația cea mai banală din lume, dacă nu știați câte emoții se ascund în spatele cuvintelor.

— E o declarație foarte serioasă, Miss Marple, i se adresă sir Henry, când își recăpătă suflul.

Ea dădu de câteva ori afirmativ din cap.

— Știu, știu, de aceea am venit la dumneavoastră.

— Dar, dragă doamnă, eu nu sunt persoana indicată. În prezent sunt doar o simplă persoană particulară. Dacă aveți cunoștință despre ceea ce pretindeți, trebuie să mergeți la poliție.

— Nu cred că pot s-o fac, zise Miss Marple.

— Dar de ce nu?

— Pentru că, vedeți, eu nu posed... Ceea ce se numește „cunoaștere”.

— Vreți să spuneți că doar ați ghicit singură?

— Puteți să-i spuneți așa, dacă doriți, dar nu e chiar așa. Eu știu. Mă aflu în postura de a ști; dar dacă îi expun motivele mele inspectorului Drewitt... Ei bine, el o să râdă și gata. Și, pe cuvânt, nici nu ar trebui să-i găsesc vreo vină. E foarte dificil să înțelegi ceea ce s-ar putea numi cunoașterea specializată.

— Ca de pildă? Întrebă sir Henry.

Miss Marple zâmbi ușor.

— Dacă v-aș spune că știu fiindcă un om numit Peasegood a lăsat napi în loc de morcovi, când a trecut cu căruța să-i vândă legume nepoatei mele cu mulți ani în urmă...

Se opri intenționat.

— Un nume foarte nimerit pentru meseria lui, murmură sir Henry. Vreți să spuneți că judecați după faptele petrecute într-un caz paralel.

— Cunosc natura umană, sublinie Miss Marple. Este imposibil, să o ignori când trăiești într-un sat atâția ani. Întrebarea este dacă mă credeți sau nu.

Se uită drept la el. Roșeața din obraji ei se accentuă. Ochii ei îi întâlniră pe ai lui fără să clipească. Sir Henry era un bărbat cu o vastă experiență de viață. Se hotărî rapid, fără să ezite. Improbabilă și fantastică cum putea să pară declarația făcută de Miss Marple – el își dădu imediat seama că o accepta.

— Personal vă cred, Miss Marple. Dar nu înțeleg ce doriți să fac eu în această problemă, sau de ce ați venit la mine.

— Am meditat îndelung la asta, răspunse Miss Marple. Cum v-am spus, ar fi inutil să mă duc la poliție fără fapte. Eu nu am dovezi. Ceea ce v-aș ruga e să vă interesați de chestiune, inspectorul Drewitt ar fi cât se poate de flatat, sunt sigură. Și, bineînțeles, dacă problema va fi înaintată forurilor superioare, colonelul Melchett, inspectorul șef, va fi receptiv la părerile dumneavoastră.

Se uită la el rugătoare.

— Și ce date aveți de gând să-mi furnizați, ca bază de lucru?

— M-am gândit, zise Miss Marple, să scriu un nume – numele – pe o bucată de hârtie și să vi-o dau. Apoi dacă, după investigații, hotărâți că... Persoana nu este implicată în nici un fel, înseamnă că m-am înșelat. Se opri și apoi adăugă cu un ușor fior: Ar fi atât de groaznic, atât de groaznic dacă o persoană nevinovată ar fi spânzurată!

— Ce naiba... Strigă sir Henry tresărind.

Ea se uită cu fața tristă la el.

— S-ar putea să mă înșel, deși nu prea cred. Inspectorul Drewitt, înțelegeți, este într-adevăr un om inteligent. Dar o inteligență mediocră este câteodată cât se poate de periculoasă. Nu se duce suficient de departe.

Sir Henry se uită la ea curios.

Scotocind puțin, Miss Marple deschise o mică poșetă, scoase un carnețel de însemnări, rupse o pagină și scrisese cu grijă un nume pe ea, o îndoi și o întinse lui sir Henry.

O deschise și citi numele. Nu-i spunea nimic, dar sprâncenele i se ridicară puțin. O privi pe Miss Marple și băgă hârtia în buzunar.

— Bine, bine, zise el. O afacere cu totul extraordinară. N-am mai făcut niciodată așa ceva. Dar am de gând să-mi susțin aprecierea... Față de dumneavoastră, Miss Marple.

Sir Henry se afla într-o cameră cu colonelul Melchett, șeful poliției districtului, și cu inspectorul Drewitt.

Șeful poliției era un om mic, cu o purtare cazonă, agresivă. Inspectorul era înalt, solid și cu bun simț.

— Serios, mă simt jenat că mă bag în treburile voastre, se scuză sir Henry cu zâmbetul său plăcut. Nici nu prea pot să vă spun de ce o fac. (Acesta era adevărul adevărat).

— Dragul meu, suntem încântați, este o mare favoare.

— Mă simt onorat, sir Henry, zise și inspectorul.

Şeful poliţiei se gândea: „Bietul om s-a plictisit de moarte la familia Bantry. Bătrânul colonel înjură guvernul şi baba trăncăneşte tot timpul despre bulbi”

Inspectorul se gândea: „Păcat că nu ne aflăm în faţa unui adevărat mister. Am auzit spunându-se că e unul dintre cele mai bune creiere din Anglia. Păcat că e un caz aşa de simplu”.

Cu glas tare, şeful poliţiei zise:

— Mă tem că totul este foarte sordid şi evident. Prima impresie a fost că fata s-a aruncat în apă. Era în spiritul familiei, înţelegeţi. Totuşi, doctorul nostru Haydock este un om scrupulos. El a observat vânătăi şi leziuni pe ambele braţe. Cauzate înainte de moarte. Exact ca şi cum un individ ar fi luat-o în braţe şi ar fi aruncat-o în apă.

— Ar reclama asta multă forţă?

— Nu cred. Nu-i nevoie de luptă, fata ar fi luată prin surprindere. E un podeţ din lemn alunecos. Cel mai uşor lucru din lume s-o răstorni; nu e nici o balustradă în partea aceea.

— Aveţi dovezi că tragedia s-a întâmplat acolo?

— Da. Am dat de un băiat, Jimmy Brown, de 12 ani. El s-a aflat în pădure în partea cealaltă. A auzit un fel de ţipăt de pe pod şi pe cineva căzând în apă. Era întuneric, ştiţi, greu de văzut. Imediat a zărit ceva alb plutind în jos pe apă, a alergat şi a adus ajutoare. Au scos-o, dar era prea târziu s-o mai aducă la viaţă.

Sir Henry încuviinţă.

— Băiatul n-a văzut pe nimeni pe pod?

— Nu. Dar, cum vă spuneam, era întuneric şi ceaţa persista mereu pe acolo. Am să-l întreb dacă n-a văzut pe cineva înainte sau imediat după aceea. Înţelegeţi, el a presupus, fireşte, că fata s-a aruncat singură. La început toată lumea a crezut aşa.

— Totuşi, avem biletul, spuse inspectorul Drewitt. Se întoarse către sir Henry. Biletul din buzunarul fetei, domnule. Scris parcă cu creionul unui pictor şi, deşi hârtia era toată udă, am reuşit să-l citim.

— Şi ce conţinea?

— Era de la tânărul Sandford. „În regulă, ne vom întâlni la pod, la opt şi jumătate. R. S.”, aşa scria. Ei bine, era înjur de opt şi jumătate, sau câteva minute mai târziu, când Jimmy Brown auzi ţipătul şi căzătura în apă. Nu ştiu dacă îl cunoaşteţi pe Sandford? Continuă colonelul Melchett. E aici de vreo lună. Unul dintre aceşti tineri arhitecţi moderni care construiesc case deosebite. Îi face una lui Allington. Dumnezeu ştie cum o să arăte – îmi închipui ca plină de lucruri cubiste. O masă mare din sticlă şi scaune chirurgicale din oţel şi împletituri. N-ai cu cine să-l compari, dar asta îţi arată ce tip de individ e Sandford. Un bolşevic, cu idei subversive, ştiţi, fără morală.

— Seducţia, spuse sir Henry blând, este o crimă de mult stabilită deşi, desigur, nu datează de atâta vreme ca omorul propriu-zis.

Colonelul Melchett se uită mirat.

— O, da, zise el, exact. Exact.

— Sir Henry, interveni Drewitt, e o treabă urâtă dar simplă. Acest. Tânăr Sandford a băgat fata în bucluc. După care o șterge înapoi la Londra. Are fata lui acolo, o domnișoară drăguță, cu care este logodit și cu care vrea să se căsătorească. Normal că dacă ea aude de afacerea asta, el s-a dus pe copcă. Se întâlnește cu Rose la pod – e o seară cețoasă, nimeni în preajmă – o prinde de umeri și-i face vânt. Un adevărat porc care merită ce-l așteaptă. Asta-i părerea mea.

Sir Henry tăcu un minut, două. Își dădu seama de puternicul curent al prejudecăților locale. Un arhitect modernist nu avea cum să fie bine venit în satul conservator St. Mary Mead.

— Cred că nu e nici o îndoială că omul acesta Sandford era de fapt tatăl copilului? Întrebă el.

— Categorical, el este tatăl, spuse Drewitt. Rose Emmott i-a destăinuit totul tatălui său. Credea că el se va căsători oi ea. Să se căsătorească cu ea” Nici vorbă!

„Doamne sfinte, se gândi sir Heniy. Parcă m-aș trezi într-o melodramă de la mijlocul epocii victoriene. Fata naivă, ticălosul din Londra, tatăl sever, trădarea, ne mai trebuie doar credinciosul îndrăgostit din sat. Da, cred că e momentul să întreb de el”.

Întrebă cu glas tare:

— Fata n-avea vreun prieten de-al ei de aici?

— Vă referiți la Joe Ellis? Zise inspectorul. Bun băiat, Joe. Meseria lui e tâmplăria. Ah! Dacă ea ar fi ținut la Joe...

Colonelul Melchett dădu aprobator din cap.

— Trebuie să rămâi la propria ta clasă, șuieră el.

— Cum a privit Joe Ellis toată întâmplarea? Întrebă sir Henry.

— Nimeni nu știe cum o privește, spuse inspectorul. Joe este un băiat liniștit. Apropiat. Tot ce făcea Rose i se părea corect. Îl ținea legat de ea. Spera că ea o să se întoarcă la el într-o zi, cred că asta era atitudinea lui.

— Aș vrea să-l văd, spuse sir Henry.

— O! O să ne ducem pe la el, îl aprobă colonelul Melchett. Nu neglijăm nici un fir. M-am gândit să-l vedem întâi pe Enunott, apoi pe Sandford, după care ne putem duce și la Ellis. Sunteți de acord, Clithering?

Sir Henry spuse că era admirabil.

L-au găsit pe Tom Emmott la „Blue Boar”. Era un bărbat înalt, voinic, între două vârste, cu ochi ageri și maxilare puternice.

— Mă bucur să vă văd, domnilor, bună dimineața, colonele! Intrați aici și nu o să ne deranjeze nimeni. Pot să vă ofer ceva, domnilor? Mu? Cum doriți. Ați venit în legătură cu ce i s-a întâmplat bieteii mele fete. Ah! Era o fată bună, Rose. Întotdeauna a fost o fată bună... Până când porcul ăsta nerușinat... Vă cer iertare, dar asta e... până a apărut el. I-a promis că o ia de nevastă, zău. Dar, am să-l dau în judecată. El a atras-o și ea a dat de bucluc. Porc ucigaș. Ne-a umplut de rușine pe toți. Biata mea fată!

— Fiica dumneavoastră v-a spus clar că domnul Sandford era responsabil pentru situația ei? Întrebă Melchett iute.

— Mi-a zis. Chiar în camera asta mi-a zis.

— Și dumneavoastră ce i-ați spus? Îl întrebă sir Henry.
— Ce să-i spun? Omul părea pentru moment descumpănit.
— Adică, de exemplu, n-ați amenințat-o c-o dați afară din casă?
— Am fost puțin supărat, dar e normal. Sunt sigur că vi se pare normal.
Dar, nici vorbă s-o dau afară din casă. N-aș face așa ceva. Își luă un aer de indignare orgolioasă. Nu. Pentru ce-i făcută legea – asta zic. La ce folosește legea? Trebuia să se poarte corect cu ea. Și dacă n-a făcut-o, pe cinstea mea, o să plătească.

Lovi cu pumnul în masă.

— La ce oră v-ați văzut ultima dată fata? Întrebă Melchett.

— Ieri, la ora ceaiului.

— Cum s-a purtat atunci?

— Bine, ca de obicei. N-am observat nimic. Dacă aș fi știut...

— Dar n-ați știut, spuse inspectorul sec.

Plecară de la tatăl fetei.

— Emmott nu prea îți creează o impresie favorabilă, spuse sir Henry gânditor.

— E puțin cam escroc, îl etichetă Melchett. L-ar fi umplut de sânge pe Sandford și i-ar fi luat banii dacă i s-ar fi ivit ocazia.

Următoarea vizită au făcut-o arhitectului. Eex Sandford nu seamănă câtuși de puțin cu imaginea pe care, în mod inconștient, sir Henry și-o formase despre elera un tânăr înalt, foarte blond și foarte subțire. Avea ochii albaștri, visători, iar părul cam învâlmășit și cam prea lung. Vorbea puțin cam efeminat.

Colonelul Melchett făcu prezentările. Trecând direct la obiectul vizitei sale, îl invită pe arhitect să declare ce făcuse în seara precedentă.

— Înțelegeți, îl preveni el, nu am împuternicirea să vă oblig la o declarație, dar orice veți spune va fi folosit ca dovadă împotriva dumneavoastră. Aș vrea ca situația să fie clară.

— Nu... Nu înțeleg, zise Sandford.

— Înțelegeți că Rose Emmott a fost înecată aseară?

— Știu. O! E așa, așa de îngrozitor? N-am putut să dorm o clipă. Am fost incapabil să lucrez astăzi. Mă simt vinovat... Teribil de vinovat.

Își trecu degetele prin păr, învâlmășindu-l și mai mult.

— N-am vrut niciodată să-i fac vreun rău, spuse eu inima frântă. Nu m-am gândit niciodată. Nu mi-am închipuit că o să procedeze așa.

Se așeză la o masă și-și îngropă fața în mâini.

— Trebuie să înțeleg, domnule Sandford, că refuzați să declarați unde v-ați aflat aseară la opt și jumătate?

— Nu, nu, cum să nu. Am fost pe afară. Am făcut o plimbare.

— V-ați dus să vă întâlniți cu domnișoara Emmott?

— Nu, m-am plimbat singur. Prin pădure. Mult timp.

— Atunci cum explicați biletul acesta, domnule, care a fost găsit în buzunarul fetei moarte?

Jși inspectorul Drewitt citi cu glas tare, lară emoție.

— Ei, domnule? Negați că ați scris asta?

— Nu, nu. Aveți dreptate. Eu l-am scris. Rose mi-a cerut să ne întâlnim. A insistat. N-am știut ce să fac. Așa că i-am scris biletul.

— Ah, așa-i mai bine, spuse inspectorul.

— Dar nu m-am dus! Vocea lui Sandford se auzi tare și excitată. Nu m-am dus! Simțeam că e mai bine să nu o fac, să nu ne întâlnim. Intenționez să-i scriu de la Londra și... Și să aranjez ceva.

— Vă dați seama, domnule, că această fată urma să aibă un copil și că v-a indicat pe dumneavoastră drept tatăl acestuia?

Sandford gemu, dar nu răspunse.

— E adevărat acest lucru, domnule?

Sandford își îngropa și mai mult fața în mâini.

— Cred că da, spuse el pe un ton stins.

— Ah! Inspectorul Drewitt nu-și putea ascunde satisfacția. Acum, în legătură cu „plimbarea” dumneavoastră.

V-a văzut cineva seara trecută?

— Nu știu. Nu cred. După câte îmi amintesc nu m-am întâlnit cu nimeni.

— Păcat.

— Ce vreți să spuneți? Sandford se holbă furios la el. Ce contează dacă în arii dus să mă plimb sau nu? Ce contează asta pentru faptul că Rose s-a înecat?

— Ah! Făcu inspectorul. Știți, ea n-a făcut-o. Ea a fost înecată în mod deliberat, domnule Sandford.

— Ea a fost... l-au trebuit clipe bune ca să pătrundă tot înțelesul oribil al celor spuse. Dumnezeuule! Atunci...

Se prăbuși într-un scaun. Colonelul Melchett schiță un gest de plecare.

— Înțelegi, Sandford, zise el. Sub nici un pretext nu trebuie să-părăsești casa asta.

Cei trei bărbați plecară. Inspectorul și șeful poliției schimbă niște priviri...

— Cred că e suficient, sir, zise inspectorul.

— Da. Obține un mandat de arestare pentru el și închide-l.

— Scuzați-mă, îl întrerupse sir Henry. Mi-am uitat mânușile.

Reveni repede în casă. Sandford se afla în aceeași poziție în care-l lăsaseră, privind amețit înainte.

— M-am întors, îi explică sir Henry, ca să vă spun că eu, personal, doresc să fac tot ce pot ca să vă ajut. Motivul interesului pe care-l manifest pentru dumneavoastră nu pot să vi-l destăinui deocamdată. Dar vreau să-mi spuneți, pe scurt,! Dacă sunteți de acord, cât se poate de exact ce s-a întâmplat între dumneavoastră și fata aceea, Rose.

— Era foarte frumoasă, spuse Sandford. Foarte frumoasă și atrăgătoare. Și... Și m-a terminat. Pe Dumnezeuul meu că e adevărat. Nu-mi dădea pace. Și eram complet singur aici – nimeni nu mă prea plăcea și... Și cum vă spuneam era uluitor de frumoasă și părea să știe cum e și toate celelalte... Vocea i se stinse. Ridică privirea. Și apoi s-a întâmplat asta. Dorea să mă însor cu ea. Nu știam ce să fac. Sunt logodit cu o fată din Londra. Dacă aude vreodată de asta – și va auzi, firește – ei bine, totul s-a terminat. Ea nu

va înțelege. Cum ar putea? Sunt un depravat, bineînțeles. Cum să vă spun, nu știam ce să fac. Am evitat să mă mai întâlnesc cu Rose. M-am gândit să mă întorc la Londra, să-mi consult avocatul și să aranjez treburile cu banii și altele pentru ea. Doamne, totul e împotriva mea. Dar ei trebuie să fi greșit. Rose trebuie să se fi sinucis.

— A amenințat vreodată c-o să-și pună capăt vieții?

Sandford dădu din cap.

— Niciodată. N-aș fi zis că e în stare de așa ceva.

— Ce-i cu omul ăla pe nume Joe Ellis?

— Dulgherul? Un țăran destoinic. Un tip greu de cap, dar nebun după Rose.

— Trebuie să fi fost gelos, sugeră sir Henry.

— Cred că era puțin, dar el e tipul bovin. Suferă în tăcere.

— Bine, spuse sir Henry, trebuie să plec.

Se alătură celorlalți doi.

— Știi, Melchett, îi propuse el, cred că ar fi cazul să dăm o raită și pe la celălalt individ, Ellis, înainte de a lua vreo măsură drastică. E păcat să arestezi pe cineva ca după aceea să se dovedească o eroare. În fond, gelozia este un motiv foarte bun pentru crimă... Și unul foarte comun.

— Cât se poate de adevărat, interveni și inspectorul. Dar Joe Ellis, nu e tipul ăsta. N-ar omorî o muscă. Și-apoi nimeni nu l-a văzut ieșindu-și din fire. Totuși, sunt de acord c-ar fi bine să-l întrebăm unde a fost seara trecută. Trebuie să fi ajuns acasă. Are o cameră închiriată la doamna Bartlett, o femeie foarte de treabă, văduvă, se ocupă puțin și cu spălătoria.

Căsuța la care s-au oprit era curată lună și îngrijită. O femeie înaltă, voinică, între două vârste, le deschise ușa. Avea o față plăcută și ochi albaștri.

— Bună dimineața, doamnă Bartlett, spuse inspectorul. Joe Ellis e aici?

— S-a întors acum zece minute, spuse doamna Bartlett. Pofțiți înăuntru, vă rog, domnilor.

Ștergându-și mâinile de șorț îi conduse într-un mic salonaș din față cu păsări împăiate, câini din porțelan, o sofa, și alte câteva piese inutile de mobilă.

În grabă aranjă scaune pentru ei, deplasă un lucru mai încolo ca să facă spațiu și ieși strigând:

— Joe, trei domni vor să vorbească cu tine.

O voce din bucătăria din spate răspunse:

— Vin după ce mă spăl.

Doamna Bartlett zâmbi.

— Pofțiți, doamnă, o îndemnă colonelul Melchett. Luați loc.

— O, nu, domnule, nici nu mă gândesc.

Doamna Bartlett era șocată de idee.

— Joe Ellis e un chiriaș bun? Întrebă Melchett, pe un ton aparent dezinteresat.

— Nici nu se poate unul mai bun, sir. Un tânăr cu adevărat la locul lui. Nu se atinge niciodată de băutură. E mândru de munca sa. Și întotdeauna e

bun și de ajutor în casă. El mi-a fixat rafturile acelea pentru mine și un nou bufet în bucătărie. Și orice fleac care trebuie reparat în casă... Joe îl face una-două. Și nici nu așteaptă să i se mulțumească. Ah, nu sunt mulți tineri ca Joe! Sir.

— Într-o zi va da norocul peste vreo fată, zise Melchett într-o doară. Ținea foarte mult la biata fată aia, Rose Emmot, nu-i așa?

Doamna Bartlett oftă.

— Tare mă mai necăjea. El adora pământul pe care ea pășea și ei nu-i păsa nici cât negru sub unghie de el.

— Unde își petrece serile Joe, doamnă Bartlett?

— Aici, domnule, de obicei. Câteodată face câte un lucru ciudat din lemn seara și încearcă să învețe contabilitate prin corespondență.

— Aha! Așa deci. A fost acasă ieri seară?

— Da, domnule.

— Sunteți sigură, doamnă Bartlett? Întrebă sir Henry aspru.

Ea se întoarce spre el.

Foarte sigură, sir.

— N-a ieșit, de pildă, până undeva între opt și opt jumătate?

— O, nu. Doamna Bartlett râse. A lucrat la bufetul meu de bucătărie aproape toată seara și eu l-am ajutat.

Sir Henry se uită la fața ei sigură, zâmbitoare și simți prima undă de îndoială.

O clipă mai târziu intră și Ellis în cameră. Era un tânăr înalt, lat în umeri, un foarte frumos țăran. Avea ochi albaștri, timizi, și un zâmbet modest. În general, un tânăr uriaș amabil.

Melchett începu discuția. Doamna Bartlett se retrase în bucătărie.

— Investigăm moartea lui Rose Emmott. O cunoșteai, Ellis?

— Da. Ezită, apoi murmură: Speram să mă însor cu ea într-o zi. Biata fată.

— Ai aflat în ce situație era?

— Da. O scânteie de furie i se aprinse în ochi. El a părăsit-o. Dar era spre binele ei. N-ar fi fost fericită căsătorită cu el. Așteptam să vină la mine când i se va întâmpla asta. Aș fi avut grijă de ea.

— În ciuda...

— N-a fost vina ei. El a amăgit-o cu tot felul de promisiuni. O! Ea mi-a povestit. Ea n-avea de gând să se înece. El nu merita.

— Unde-ai fost, Ellis, seara trecută la opt și-jumătate?

I s-a părut lui sir Henry, sau a fost într-adevăr o undă de crispă în răspunsul prompt..., aproape prea prompt.

— Am fost aici. Lucram la un dulap nou de bucătărie pentru doamna B. Întrebați-o. Ea o să vă spună.

„A dat prea repede răspunsul, se gândi sir Henry. E un om cam greu de cap. A spus-o așa la țanc încât bănuiesc că avea răspunsul pregătit dinainte”.

Apoi, își spuse că asta era în imaginația lui. Își imagina lucruri, da, își imagina chiar o licărire de teamă în ochii aceia albaștri.

Alte câteva întrebări și răspunsuri și plecară. Sir Henry găsi un pretext ca să se ducă în bucătărie. Doamna Bartlett era ocupată la soba de gătit. Ridică privirea cu un zâmbet plăcut. Un nou bufet era fixat lângă perete. Nu era chiar terminat. Câteva unelte zăceau în preajmă, ca și niște bucăți de lemn.

— La asta a lucrat Ellis seara trecută? O întrebă sir Henry.

— Da, sir, este o mobilă frumoasă, nu-i așa? Joe este un dulgher foarte deștept.

Nu era nici o urmă de teamă în ochii ei, nici nu părea încurcată.

Dar Ellis... Își imaginase doar? Nu, cu el fusese ceva. „Trebuie să-l atac cumva”, se gândi sir Henry.

Întorcându-se să iasă din bucătărie se ciocni de un cărucior de copil.

— Sper că n-am trezit copilașul, se scuză el.

Doamna Bartlett izbucni în râs.

— O, nu, sir. N-am nici un copil. Și-mi pare rău. În asta iau rufele la spălat, sir.

— O! Înțeleg...

Se opri și apoi întrebă sub presiunea unui impuls:

— Doamnă Bartlett, o cunoașteți pe Rose Emmott. Spuneți-mi ce părere aveți, de fapt, despre ea.

Ea îl privi curioasă.

— Ei bine, sir, mi se pare ușuratică. Dar ea e moartă și mie nu-mi place să-i vorbesc de rău pe morți.

— Dar am un motiv, un motiv foarte serios pentru care vă întreb.

Vorbea foarte convingător.

Ea părea să se gândească, studiindu-l cu atenție. În cele din urmă se hotărî.

— Era soi rău, sir, spuse ea liniștită. Asta nu i-am spus-o lui Joe. Il juca pe degete cum vroia. Tipele astea pot, și asta-i rău. Dar știți cum sunt ele, sir.

Da, sir Henry știa. Toți oamenii din lume ca Joe Ellis sunt deosebit de vulnerabili. Ei credeau orbește. Dar exact din această cauză șocul descoperirii putea fi mai mare.

Părăsi căsuța derutat și perplex. Se lovea de un zid infailibil. Joe Ellis lucrase în casă toată seara de ieri. Doamna Bartlett fusese acolo urmărindu-l. Ce mai putea rezulta din asta? Nu putea găsi nici o fisură, probabil cu excepția acelui răspuns dinainte care-i trezea suspiciuni, din partea lui Joe Ellis - acea impresie că avea o poveste pe care s-o spună la țanc.

— Ei bine, conchise Melchett, asta pare să clarifice de tot chestiunea, nu?

— Așa e, sir, îl aprobă inspectorul. Sandford este omul nostru. N-are nici un punct de sprijin. Treaba-i simplă ca lumina zilei. După părerea mea, fata și tatăl ei erau puși, ei bine, erau puși pe fapte - să-l șantajeze. El nu dispunea de bani... Nu vroia nici ea afacerea să ajungă la urechile logodnicei sale. Era disperat și a acționat ca atare. Ce părere aveți, sir? Se adresă el special și lui sir Henry.

— Așa se pare, recunosc sir Henry. Și totuși mi-e cam greu să mi-l imaginez pe Sandford comițând vreo acțiune violentă.

Dar știa, în timp ce vorbea, că această obiecție nu prea era valabilă. Și cel mai blând animal, când este încolțit, este capabil de acțiuni uimitoare.

— Totuși așa vrea să vă văd băiatul, cel care a auzii țipătul, zise el deodată.

Jimmy Brown se dovedi a fi un flăcău inteligent, cam mic pentru vârsta lui, cu o față prelungă, șireată. Era nerăbdător să fie anchetat și a fost cam dezamăgit când i-au cerut să repete povestea sa dramatică și ceea ce auzise în noaptea fatală.

— Înțeleg că te aflai de partea cealaltă a podului, preciza sir Henry. Pe malul râului, vizavi de sat. Ai văzut pe, cineva pe partea aceea când ai trecut podul?

— Era cineva care se plimba în pădure. Cred că domnul Sandford, gentlemanul arhitect care construiește casa ciudată.

Cei trei bărbați schimbă niște priviri.

— Asta s-a întâmplat cam cu vreo zece minute înainte de a auzi țipătul?

Băiatul încuviință dând din cap.

— Ai mai văzut pe altcineva pe malul râului dinspre sat?

— Un bărbat venea pe poteca din partea aceea. Mergea încet și fluiera. Trebuie să fi fost Joe Ellis.

— N-ai fi putut să vezi cine era, îl repezi inspectorul. Cu toată ceața și întunericul.

— Din cauza fluieratului, spuse băiatul. Joe Ellis fluieră întotdeauna aceeași melodie – „Vreau ca ea să fie fericită” – e singura melodie pe care o știe.

Vorbea cu disprețul unui modern față de unul demodat.

— Oricine poate fluiera o melodie, zise Melchett. Se îndrepta spre pod?

— Nu. În cealaltă direcție, spre sat.

— Nu cred că trebuie să ne preocupăm de acest necunoscut, spuse Melchett. Ai auzit țipătul și căderea în apă și câteva minute mai târziu ai văzut trupul plutind pe apă, ai alergat după ajutor, te-ai întors la pod, traversându-l și te-ai dus drept în sat. N-ai zărit pe nimeni în apropierea podului în timp ce alergai după ajutor?

— Cred că erau doi bărbați cu o roabă pe poteca de la râu; dar se aflau la o oarecare distanță și n-aș putea spune dacă veneau sau plecau și casa domnului Giles fiind cea mai apropiată, eu am alergat acolo.

— Ai făcut foarte bine, băiete, îl laudă Melchett. Ai procedat cu seriozitate și cu prezență de spirit. Ești un scout²¹, nu-i așa?

— Da, sir.

— Foarte bine. Bravo ție?

Sir Henry tăcea dus pe gânduri. Scoase o bucată de hârtie din buzunar, se uită la ea și clătină din cap. Nu părea posibil... Și totuși...

Se decise să-i facă o vizită lui Miss Marple.

Ea îl primi în sufrageria sa drăguță, ușor supraaglomerată, în stil vechi.

— Am venit să vă raportez progresele, zise sir Henry. Mă tem că din punctul nostru de vedere, lucrurile nu merg bine. Îi vor aresta pe Sandford. Și trebuie să spun că mi se pare justificată acțiunea.

— Nu ați găsit nimic care... Cum să zic... Să sprijine deci teoria mea? Ea arăta perplexă, îngrijorată. Poate am greșit... Am greșit. Aveți o experiență atât de mare... cu siguranță v-ați fi dat seama dacă-ar fi fost așa.

— Cu o rezervă, adăugă sir Henry, nu prea cred. Și mai există un aspect – ne lovim de un alibi de nezdruccinat. Joe Ellis a fixat rafturi în bucătărie toată seara și doamna Bartlett a urmărit ce făcea.

Miss Marple se aplecă înainte, inspirând rapid.

— Dar nu poate fi așa, zise ea. A fost vineri seara.

— Vineri seara?

— Da, vineri seara. În serile de vineri, doamna Bartlett duce rufăria pe care a spălat-o la diferiți clienți.

Sir Henry se rezemă în scaun. Își reaminti povestea lui Jimmy despre bărbatul care fluiera și... Da... Acum totul se potrivea.

Se ridică strângându-i călduros mâna lui Miss Marple.

— Cred că acum văd soluția, conchise el. Cel puțin pot încerca,.

Cinci minute mai târziu, s-a întors la căsuța doamnei Bartlett și vorbea cu Joe Ellis în salonaș, printre câinii de porțelan.

— Ne-ai mințit, Ellis, în legătură cu seara trecută, începu el aspru. N-ai fost aici în bucătărie ca să fixezi bufetul între opt și opt și jumătate. Ai fost văzut mergând pe cărarea de lângă râu, înspre pod, cu câteva minute înainte ca Rose Emmott să fie ucisă.

Bărbatul rămase cu gura căscată.

— Ea n-a fost omorâtă... N-a fost. N-am nimic de-a face cu asta. S-a aruncat, asta a făcut. Era disperată. Nu m-aș fi atins de un fir din părul ei, nu!

— Atunci de ce ne-ai mințit în legătură cu locul unde ai fost? Îl întrebă sobru sir Henry.

Ochii omului clipiră și se aplecară stingheriți.

— Eram speriat. Doamna B. M-a văzut pe acolo și când am auzit chiar după aceea ce se întâmplase, ei bine, ea s-a gândit că s-ar putea să-mi dăuneze. Am hotărât să spun că lucram aici și ea a fost de acord să mă susțină. Este deosebită. A fost întotdeauna bună cu mine.

Fără o vorbă, sir Henry părăsi încăperea și intră în bucătărie. Doamna Bartlett spăla în chiuvetă.

— Doamnă Bartlett, i se adresă el, știu totul. Cred c-ar fi mai bine să mărturisiți, asta dacă nu cumva doriți ca Joe Ellis să fie spânzurat pentru ceva ce n-a făcut. Nu. Văd că nu vreți asta. Am să vă spun ce s-a întâmplat. Ați ieșit să duceți rufăria la clienți. V-ați întâlnit cu Rose Emmott. V-ați gândit că-i dăduse lui Joe cu piciorul și se încurcase cu acest străin. Acum ea se afla în încurcătură, Joe era gata să-i sară în ajutor, să se căsătorească cu ea dacă trebuia și dacă ea îl vroia. El locuiește în casa dumneavoastră. O urați pe fată, nu puteați suporta ca stricata asta mică, la nimic bună, să vă ia bărbatul. Sunteți o femeie puternică, doamnă Bartlett. Ați prins-o pe fată de umeri și-ați aruncat-o în apă. Câteva minute mai târziu l-ați întâlnit pe Joe

Ellis. Băiatul Jimmy v-a văzut împreună de la distanță, dar în întuneric și ceață el a confundat căruciorul de copil cu o roabă la care împingeau doi oameni. L-ați convins pe Joe c-ar putea fi suspectat și-ați inventat un așa-zis alibi pentru el, dar care, în realitate, era un alibi pentru dumneavoastră. Acum spuneți-mi, am dreptate sau nu?

Își ținea respirația. Mizase totul pe această înfruntare.

Ea stătea în fața lui, ștergându-se încet.

— Este exact cum spuneți, sir, vorbi ea, în cele din urmă, pe tonul acela liniștit, supus. (O voce periculoasă, i se păru, deodată, lui sir Henry). Nu știu ce m-a apucat. Nerușinată – asta era. Mi-a venit așa... ca ea să nu mi-l ia pe Joe. N-am dus o viață fericită, sir. Soțul meu era un amărât – invalid și arțăgos. L-am îngrijit și l-am oblojit cu credință. Apoi Joe a venit aici să închirieze o cameră. Nu sunt o femeie așa bătrână, sir, în ciuda părului meu albit: Am numai 40 de ani, sir. Joe e un om pe care-l întâlnești la o mie. Aș fi făcut orice pentru el, absolut orice. E ca un copil mic, sir, atât de blând și încrezător* Era al meu, sir, să-l îngrijesc și să văd de el. Și asta... Asta... Își stăpânea, își controla emoția. Chiar și în clipa asta era o femeie puternică. Se îndreptă din șale și se uită curioasă la sir Henry. Sunt gata să vin, sir. Nu m-am gândit niciodată că cineva va descoperi. Nu știu cum ați aflat, sir... Sunt sigură că nu știu.

Sir Henry clătină din cap cu blândețe.

— Nu eu am fost acela care a știut, zise el, și se gândi la bucata de hârtie care se afla încă în buzunarul său cu cuvintele acelea scrise cu o caligrafie îngrijită, de modă veche.

„Dna. Bartlett, la care e chiriaș Joe Ellis, de la Mill Cottages, nr. 2”.

Miss Marple avusese din nou dreptate.

XIII. Substituire de persoane

— Acum, doctore Llyod, zise domnișoara Helier, nu știți vreo poveste de aia de groază?

Ea îi zâmbi cu zâmbetul acela care seara vrăjea publicul la teatru. Jane Helier era câteodată desemnată ca cea mai frumoasă femeie din Anglia și femei geloase de aceeași profesie cu a ei aveau obiceiul să-și spună una alteia: „Bineînțeles, Jane nu este o actriță. Nu știe să joace, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Are însă ochii aceia!”

Și „ochii aceia” erau în această clipă fixați rugători asupra doctorului celibatar, grizonat și mai în vârstă care, de cinci ani, îngrijise suferințele celor din satul St. Mary Mead.

Cu un tic, doctorul își trase vesta (care începuse de la o vreme să-i fie neplăcut de strâmtă) și-și revizui amintirile ca să n-o dezamăgească pe ființa frumoasă care i se adresa cu atâta încredere.

— Cred, zise Jane visătoare, că mi-ar plăcea să mă desfăt cu o crimă în seara-asta.

— Splendid, exclamă colonelul Bantry, gazda ei. Splendid, splendid. Și râse din toată inima ca un adevărat militar. Ei, Dolly?

Soția sa, rechemată brusc la obligațiile vieții sociale, (ea se gândea cu ce flori să facă o bordură la primăvară) îl aprobă cu entuziasm.

— Sigur că e splendid, zise ea din toată inima, dar fără să priceapă. Întotdeauna mi s-a părut că-i așa.

— Chiar, dragă? O întrebă bătrâna Miss Marple și ochii ei sclipiră puțin.

— Nu prea avem povești care să te înfioare și cu atât mai puțin crime în St. Mary Mead, știți, domnișoară Helier, zise doctorul Lloyd.

— Mă surprindeți, interveni sir Henry Clithering. Fostul inspector de la Scotland Yard se întoarse către Miss Marple. Am înțeles de la prietena noastră de aici că St. Mary Mead e un adevărat cuib de crimă și vicii.

— O, sir Henry! Protestă Miss Marple, căreia începură să i se îmbujoreze obrazii. Sunt sigură că n-am spus niciodată așa ceva. Singurul lucru pe care l-am spus e că natura umană este într-un sat la fel ca cea din oricare altă parte, numai că ai prilejul și liniștea s-o analizezi mai îndeaproape.

— Dar, dumneata n-ai locuit mereu aici, insistă Jane Helier, adresându-se în continuare doctorului. Ai fost în tot felul de locuri exotice din lume, locuri unde se întâmplă atâtea lucruri!

— Așa e, desigur, aprobă doctorul Lloyd, gândindu-se disperat. Da, desigur... Da... Ah! Am găsit!

Se rezemă în scaun cu un aer de ușurare.

— S-a întâmplat acum câțiva ani, aproape uitasem. Dar faptele au fost, într-adevăr, foarte stranii, deosebit de stranii. Și coincidența din final, care m-a pus în posesia clu-ului, a fost la fel de ciudată.

Domnișoara Helier își apropie scaunul de al lui, se rujă și așteaptă nerăbdătoare. Ceilalți se întoarseră interesați spre doctor.

— Nu știu dacă vreunul dintre dumneavoastră cunoașteți Insulele Canare, începu doctorul.

— Trebuie să fie minunate, opină Jane Helier. Sunt în Mările Sudului, nu-i așa? Sau în Mediterana?

— M-am oprit acolo în drumul meu spre Africa de Sud, interveni colonelul. De pe Tenerife ai o priveliște frumoasă a apusului de soare.

— Incidentul despre care am să vă povestesc s-a întâmplat în insula Grand Canare, nu Tenerife. Au trecut mulți ani de atunci. Fusesem bolnav și am fost obligat să renunț de a mai practica medicina în Anglia și să plec în străinătate. Am practicat-o, în schimb, în Las Pălmaș, care este principalul oraș din Grand Canare. Din multe puncte de vedere mi-a plăcut foarte mult viața acolo. Clima e blândă și însorită, e un loc excelent pentru înot (eu sunt un înotător înrăit) și activitatea portuară mă atrăgea. Vase din întreaga lume acostează în Las Pălmaș. Obişnuiam să mă plimb de-a lungul digului în fiecare dimineață mult mai entuziasmat decât ar face-o o femeie pe o stradă cu buticuri de pălării.

Cum vă spuneam, vapoare din toată lumea trag în Las Pălmaș. Uneori rămân câteva ore, alteori o zi sau două. În principalul hotel de acolo, „Metropole”, întâlnești oameni de toate rasele și naționalitățile – pășări călătoare. Chiar și cei care se duc la Tenerife vin de obicei aici și locuiesc câteva zile, înainte de a traversa spre cealaltă insulă.

Povestea naea începe aici la hotelul „Metropole”, într-o joi seară de ianuarie. Se dansa, și eu împreună oi una prieten stăteam la o masă privind

în jur. Erau câțiva englezi și die alte naționalități, dar majoritatea dansatorilor erau spanioli; când orchestra a atacat im tangou, numai vreo șase cupluri de spanioli s-au dus pe ring. Toți dansau Mme și moi îi priveam cu admirație. Cu deosebire o femeie me-a atras privirile. Înaltă, frumoasă și suplă, se mișca cu grația urnei tigrese pe jumătate îmblânzită. Avea um aer periculos. I-am spus asta prietelui meu și el a fost de acord.

— Femei ca astea sunt sortite să li se întâmple ceva. Viața nu trece fără să le atingă.

— Frumusețea este, poate, o calitate periculoasă, am spus eu.

Nu e vorba aimai de frumusețe, insistă el. Mai e și altceva. Privește-o din mou. O să. I se întâmple miște lucruri femeii aceleia, sau altele provocate de ea. Așa cum am zis, viața mu o va ignora. Evemimemfe stranii și tulburătoare o vor înconjura. E de ajuns să te uiți la ea ca să-ți dai seama.

Se opri și apoi adăugă, zâmbind:

— Așa cum este suficient să le privești pe cele două femei de acolo și să înțelegi că mimic ieșit dim coimum mu li ^ar putea întâmpla vreodată vreuneia dintre ele! Sunt făcute pentru o existență sigură și momotomă.

I-am urmărit privirea. Cele două femei la care făcea referire erau călătoare ce tocmai sosiseră; um vas „Holland llyod” tocmai acostase în port seara aceea și pasagerii începuseră să se arate.

Când le-am văzut, am înțeles imediat ce woia să insinueze prietenul meu. Eram două călătoare drăguțe, tipie englezoaice, pe care le găsești în străimătate. Vârsta lor, aș zice, era în jur de 40 de ami. Urna era blondă și puțin, doar puțin, cam uscățivă. Guam se spume, se țimeam Mme, îmbrăcate decent și sobru în taioare bine croite, în nici un fel machiate. Aveau aerul acela de siguranță liniștită care le-am recunoscut pe cele două femei. Silueta pliniită în costumul ei negre dim material elastic și cu casca de baie din cauciuc verde strânsă de cap mu-mi trezi mici ram semn de recunoaștere că nd se imită în sus speriată. Ingenundbiase lângă corpul prietenei sale făcând miște încercări de amatorism de respirație artificială. Când i-am spus că sunt doctor, a răsuflat ușurată, i-am ordomat să se ducă imediat la o căsuță să i se facă masaj și să i se dea haime uscate. Una dim doamnele dim grupul meu a plecat împreuna cu ea. Eu însumi mi-am dat osteneala s-o readuc la viață pe femeia înecată, dar în van. Se vedea cât se poate de clar că mu mai exista nici o pâlpăire și, în cele dăm urmă, a trebuit, cu regret, să mă dau bătut.

I-am regăsit pe ceilalți în căsuța pescarului și le-am adus la cunoștință trista veste. Supraviețuitoarea era acum îmbrăcată în propriile ei haine și am recunoscut-o imediat ca urna dintre cele două călătoare sosite în seara precedentă. Primi trista veste destul de calmă și era evident că oroarea întregii întâmplări, o șocase mai mult decât vreun smtimemt puternic personal.

— Biata. Amy, spuse ea. Biata, Mata Amy! Dorea atât de mult să înoate aici. Și era o înotătoare foarte bună. Nu înțeleg. Ce credeți că ar fi putut fi, doctore?

— Poate vreun cârcel. Vreți să-mi spuneți exact ce s-a întâmplat?

— Înotam amândouă de câțva timp, de douăzeci de minute, cred. Apoi, m-am gândit să mă întorc acasă, dar Amy a spus că vrea să se ducă să. Mai Imoate încă o dată. S-a avântat și, deodată, am auzit-o strigând și mi-sam dat seama că cerea ajutor. Am înotat cât am putut de repede. Era încă la suprafață când am ajuns la ea, dar s-a agățat de mine disperată și amândouă melam dus la fund. Dacă n-ar fi venit omul acela cu banca, m-aș fi înecat și eu.

— Asta se întâmplă destul de des, am spus eu. Nu e o treabă ușoară să salvezi un om de la înec.

— Mi se pare atât de îngrozitor, continuă domnișoara Barton. Am sosit abia ieri, ne bucuram atât de mult de soare și de mica noastră vacanță. Și acum să se întâmple... Tragedia asta.

I-am cerut, apoi, amănunte despre femeia noastră, explicându-i că am să fac totul pentru ea, dar că autoritățile spaniole vor cere toate informațiile. Mi le-a dat pe loc.

Moarta, Amy Durrant, era dama de companie și venise la ea cu cinci luni în urmă. Se împăcaseră foarte bine, dar domnișoara Durrant povestise puțin despre rudele sale. Rămăsese orfană de mică, fusese crescută de un unchi și își câștiga propria sa existență de la vârsta de 21 de ani.

— Și așa s-a întâmplat, continuă doctorul. Se opri și spuse din nou, dar, de data asta, pe un ton de încheiere: Și așa s-a întâmplat.

— Nu înțeleg, zise nedumerită Jane Helier. Asta-i tot? Adică, e foarte tragic, cred, dar nu e... mă rog, nu e ce numesc „de groază”.

— Cred că mai urmează ceva, spuse sir Henry.

— Da, recunosc doctorul Llyod, mai urmează. Vedeți, chiar atunci, era un lucru ciudat. Sigur că i-am chestionat pe pescari în legătură cu ceea ce văzuseră. Ei au fost martori.

Și o țărancă povesti ceva cu totul aiurea. Nu i-am acordat atenție atunci, dar mi-a revenit, mai târziu, în memorie. Ea insista, știți, că domnișoara Durrant nu s-a aflat în dificultate când a strigat. Cealaltă a înotat spre ea și, potrivit acestei martore, i-a ținut în mod intenționat capul domnișoarei Durrant în apă. După cum spuneam, nu i-am dat atenție. Era o poveste atât de fantastică și lucrurile astea par atât de deosebite dinspre țărâm. Domnișoara Barton s-ar fi putut să încerce s-o facă pe prietena sa să-și piardă cunoștința, dându-și seama că aceasta din urmă, agățându-se cuprinsă de panică, ar fi provocat înecul amândurora. Vedeți, după spaniola aceea, părea ca și cum, ei bine, ca și cum domnișoara Barton încercase, în mod intenționat, să-și înece însoțitoarea.

Cum vă spuneam, am acordat foarte puțină atenție acestei povești la vremea respectivă. Mi-am amintit de ea mai târziu. Marea noastră dificultate a fost să găsim ceva în legătură cu femeia aceasta, Amy Durrant. Părea să nu aibă nici un fel de rude. Domnișoara Barton și cu mine ne-am uitat împreună prin lucrurile ei. Am descoperit o adresă și am scris acolo, dar s-a dovedit a fi doar o cameră pe care o închinase pentru a-și ține lucrurile. Proprietăreasa nu știa nimic, o văzuse doar când venise după cameră. Atunci, domnișoara Durrant remarcase că-i plăcuse întotdeauna să aibă un loc care să spună că-i

al ei și la care să se întoarcă în orice clipă. Erau vreo două piese de mobilă veche, câteva numere legate de reproduceri și un geamantan plin de cupoane de materiale, dar nici un obiect personal. Îi spusese proprietăresei că tatăl și mama îi muriseră în India când era mică și că fusese crescută de un unchi reverend, dar nu menționase cu care dintre părinți era frate, așa că numele nu ne putea ghida nicăieri.

Nu era propriu zis un mister, ci pur și simplu insuficient. Trebuie să existe multe femei singure, mândre și reținute, în aceeași situație. Erau vreo două fotografii printre lucrurile ei din Las Pălmaș – destul de vechi și fanate și acestea fuseseră tăiate ca să intre în ranie, așa că nu era numele nici unui fotograf pe ele și mai era o fotografie veche făcută prin daghereotepie²² care ar fi putut aparține mamei sau, mai probabil, bunicii ei.

Domnișoara Barton primise două referințe despre ea. Una o uitase, celălalt nume și-l reaminti cu greu. Se dovedi a fi cel al unei doamne, acum în străinătate, plecată în Australia. I s-a scris. Desigur, a durat foarte mult timp până a venit răspunsul ei și pot spune că atunci când a sosit nu ne-a fost de prea mare ajutor. Scria că domnișoara Durrant fusese dama ei de companie, cât se poate de eficientă, că era o femeie foarte încântătoare, dar că nu știa nimic despre afacerile sau relațiile sale particulare.

Deci, nu era, ca să zic așa, de fapt, nimic neobișnuit. Erau doar două lucruri care nu-mi dădeau pace. Această Amy Durrant, despre care nu se știa nimic, și povestea ciudată a spaniolei. Da, și-am să adaug un al treilea lucru: când m-am aplecat pentru prima dată asupra trupului înecatei, iar domnișoara Barton se îndrepta spre căsuțe, ea întoarse capul. Expresia de pe fața ei nu pot s-o descriu decât ca fiind de adâncă îngrijorare – un fel de nesiguranță speriată care s-a întipărit în memoria mea.

Atunci nu m-a izbit ca fiind ceva neobișnuit. Am pus-o pe seama teribilei amărăciuni în legătură cu prietena sa. Dar, știți, mai târziu mi-am dat seama că ele nu se aflau în asemenea relații. Nu exista un atașament deviat între ele, nici jale profundă. Domnișoara Barton ținuse la Amy Durrant și a fost șocată de moartea ei – asta era tot.

Dar, atunci, de ce acea teribilă îngrijorare? Întrebarea asta îmi revenea mereu. Nu mă înșelasem în legătură cu acea privire. Și, aproape împotriva voinței mele, un răspuns începu să se înfiripe în mintea mea. Să presupunem că povestea martorei spaniole era adevărată; să presupunem că Mary Barton, cu bună știință și cu sânge rece, încercase s-o înece pe Amy Durrant. Reușește s-o țină sub apă în timp ce se preface c-o salvează. La rândul ei este salvată de o barcă. Se află pe o plajă goală foarte îndepărtată. Și atunci apar eu – ultimul lucru la care se aștepta. Un doctor! Și un doctor englez! Știe prea bine că oamenii care au stat în apă mult mai mult decât Amy Durrant au fost readuși la viață prin respirație artificială. Dar ea trebuie să-și joace rolul, să plece și să mă lase singur cu victima sa. Și când se întoarce, ca să arunce ultima privire, o adâncă îngrijorare apare pe fața sa. Își va reveni Amy Durrant și va povesti ceea ce știe?

— O! Exclamă Jane Helier. Acum mă înfior.

— Văzută din acest unghi, întreaga afacere părea mai sinistă și personalitatea damei de companie devenea mai misterioasă. Cine era Amy Durrant? De ce ea, o damă de companie plătită, neînsemnată, să fie ucisă de stăpâna ei? Ce se ascundea în spatele acelui înot fatal? Fusesse angajată de Maiy Barton numai cu câteva luni înainte. Mary Barton o dusesse în străinătate și chiar în ziua după acostarea vasului tragedia avusese loc. Și amândouă erau englezoaice drăguțe, obișnuite, rafinate! Totul mi se părea fantastic și mi-am spus că-mi lăsasem imaginația s-o ia razna.

— N-ați făcut nimic, atunci? Întrebă domnișoara Helier.

— Dragă domnișoară, ce puteam face? Nu aveam nici o dovadă. Majoritatea martorilor susțineau varianta domnișoarei Barton. Îmi construisem propriile mele bănueli pe o expresie pasageră pe care mi-aș fi putut-o doar imagina. Singurul lucru pe care l-am putut face, și l-am dus la îndeplinire, a fost acela de a avea grijă ca să se întreprindă cele mai amănunțite cercetări privitoare la rudele damei de companie. Cu următorul prilej, când m-am aflat în Anglia, m-am dus chiar să-i fac o vizită proprietăresei camerei ei, cu rezultatele pe care vi le-am relatat.

— Dar simțeați că ceva nu era în regulă, zise Miss Marple.

Doctorul Llyod dădu din cap aprobând-o.

— Mi-era cam jenă că puteam gândi astfel. Cine eram eu ca s-o suspectez pe această englezoaică drăguță, cu maniere plăcute, de o crimă feroce comisă cu sânge rece? Mi-am dat osteneala să fiu cât se poate de cordial cu ea în timpul scurtului său sejur pe insulă. Am ajutat-o la autoritățile spaniole. Am făcut tot ce-am putut ca britanic să-mi ajut un compatriot aflat într-o țară străină; și totuși, sunt convins că știa că o suspectez și că nu-mi plăcea de ea.

— Cât timp a rămas acolo? Întrebă Miss Marple.

— Cred că vreo două săptămâni. Domnișoara Durrant a fost îngropată acolo și, cam după vreo zece zile, stăpâna ei s-a întors cu un vas în Anglia. Șocul o supărase atât de mult încât simțea că mia mai putea petrecé iama acolo așa cum plănuise. Asta a spus.

— Părea să fie supărată? Întrebă Miss Marple.

Doritorul ezită.

— Ei bine, mu știu ca asta să-i fi afectat cumva mfițișiaea, ase el prudent.

— Nu s-a îngărat, de pildă? Întrebă Miss Marple.

— Știți, e curios faptul că spuneți asta. Acum când stau și mă gândesc la ce-a fost, cred că aveți dreptate. Eă... Da, ea părea să se îngăre.

— Ce oribil, exclamă Jane Helier tresărind. E ca și cum... E ca și cum te-ai îngăre din sângele victimei tale.

— Și totuși, pe de altă parte, s-ar putea s-o nedreptătesc, continuă doctorul Llybd. Ea a spus cu siguranță ceva înainte de a pleca, ce se referea la cu totul altceva. Ar putea fi, cred că sunt, conștiințe care se dezvoltă foarte încet, cărora le trebuie ceva timp ca să se trezească și să-și dea seama de enormitatea faptei comise.

Era în seara dinaintea plecării ei din Canare. M-a invitat să mă duc s-o văd și mi-a mulțumit foarte călduros pentru tot făcusem ca s-o ajut. Eu, bineînțeles, am bagatelizat totul, spunând că fusese cât se poate de firesc în acele împrejurări și așa mai departe. Urmă o pauză, după care îmi puse brusc o întrebare.

— Credeți că are uneori cineva vreo justificare să-și facă dreptate de unul singur?

I-am răspuns că era o întrebare dificilă, dar, că, în general, credeam că nu. Legea este lege și trebuie să ne lăsăm ghidați de ea.

— Chiar când legea e neputincioasă?

— Nu prea pot să înțeleg.

— E greu de explicat, dar un om ar putea face ceva care este considerat absolut greșit... Care este considerat chiar o crimă pentru un motiv bun și rațional.

I-am răspuns cu răceală că, probabil, și alți criminali gândiseră așa la vremea lor și ea a dat înapoi.

— Dar e oribil, murmura ea. Oribil.

Și apoi, schimbându-și tonul, na-a mrgat să-i dau ceva să doarmă.

Mu fusese în stare să se «eiilmească bine die când, ezita, de la șocul acela teribil.

— Sunteți sigură că ăsta este motivul? Nu-i nimic care să vă îngrijoreze? Ceva care să vă obsedeze?

— Sa mă obsedeze? Ce-ar putea să mă obsedeze?

Vorbea supărată și bămuiteare.

— Grijă este o cauză a insomniei câteodată, i-am spus într-o doară.

Păru să mediteze puțin.

— Vă referiți la grija în privința viitorului sau la neliniștea alimentată de trecut, cel care nu poate fi schimbat?

— La amândouă.

— Numai că m-ar avea nidi, em rost să-ți faci griji în privința trecutului. Nu-l poți aduce înapoi. O? Ce rost are? Nu trebuie să te gândești. Nu trebuie să te gândești.

I-am prescris niște somnifere ușoare și mi-am luat la revedere... Am plecat tot gândindu-mă la cuvintele care le pronunțasem: „Nu-l poți aduce înapoi...” Ce? Sau pe cine?

Cred că ultima întrevvedere mn-a pregătit într-un fel pentru ceea ce avea să urmeze. Nu m-am așteptat, bineînțeles, dar când s-a întâmplat, îmi m-a surprins. Deoarece, înțelegeți, Mary Barton hm s-a părut tot timpul ca o femeie cu o conștiință, nu o păcătoasă slabă, ci o femeie cu convingeri, care acționa potrivit lor și care nu ceda atât timp cât încă mai credea în ele. Mi-am imagiaat că la ultima noastră comvorbăre ea începuse să se mdraâiască de propriile sale convingeri. Știu că vorbele sale mi-au sugerat că ea simțea primele nmpumsături slabe ale celei care pustiește sufletul teribil – remușcarea.

Lucrul s-a întâmplat în Cornwall, într-o mică stațiune balneară, cam lipsită de vizitatori în acea parte a anului.

Trebuie să fi fost, ia să văd, în martie trecut. Am citit în ziare. O doamnă pe nume Barton locuia la un mic hotel de acolo. Era foarte ciudată și avea o purtare cu totul deosebită. Toată lumea observase asta. Toată noaptea umbla prin cameră, vorbind de una singură, nelăsându-i pe vecinii săi să doarmă. Într-o zi făcuse o vizită vicarului și-i spusese că are de împărtășit o comunicare de cea mai mare importanță. Spunea c-ar fi comis o crimă. Apoi în loc să continue, s-a ridicat brusc și a promis că va reveni într-o altă zi. Vicarul a considerat că era ușor slabă de înger și nu a luat în serios autoacuzarea ei.

Chiar a doua zi dimineață s-a descoperit că lipsește din cameră. S-a găsit bilet adresat anchetatorului deceselor suspecte. Scria așa: „Am înmormântat să vorbesc ieri cu vicarul să-i mărturisesc totul, dar nu mi s-a permis. Ea nu mă lasă. Pot să îndrept lucrurile numai într-un singur fel – o viață pentru, o viață; și viața mea trebuie să se termine la fel ca a ei. Și eu trebuie să mă înec în mare. Credeam că am vreo justificare. Acum văd că n-a fost așa. Dar doresc ca Amy să mă ierte, trebuie să mă duc la ea. Nimeni să nu fie învinuit de moartea mea.”

Mary Barton.

Hainele ei au fost găsite pe plajă într-un loc retras și părea clar că se dezbrăcase acolo și că înotase hotărâtă în largul mării, unde se știe cât de periculos e curentul care mătură coasta.

Cadavrul nu a fost găsit, dar după un interval de timp s-a presupus oficial ca a decedat. Era o femeie bogată, averea ei ridicându-se la o sută de mii de lire. Pentru că murise iară să lase vreun testament, totul a revenit rudelor celor mai apropiate – o familie de veri din Australia. Ziarele au Scut referințe discrete la tragedia 'din insulele Canare, lăsând teoria că moartea domnișoarei Durant îi afectase creierul prietenei sale. La anchetă s-a dat verdictul obișnuit de „sinucidere din nebunie temporară”.

Și așa cortina cade peste tragedia domnișoarelor Amy Durant și Mary Barton.

Urmă o lungă pauză și Jane Helier se revoltă spunând:

— O, dar nu trebuie să vă opriți aici, tocmai în punctul cel mai interesant. Continuați.

— Vedeți, domnișoară Helier, asta nu e un serial. Asta-i viață adevărată. Și viața adevărată se oprește acolo unde vrea.

— Dar nu vreau să... Zise Jane, weau să știu.

— De acum trebuie să ne folosim mințile noastre, domnișoară Helier, îi explică sir Henry. De ce Mary Barton și-a ucis dama de companie? Asta-i problema pe care ne-o dă de rezolvat doctorul Llyod.

— O, bine, zise domnișoara Helier, ar fi putut s-o omoare dintr-o mulțime de motive. Adică... O, mu știu. Ar fi putut-o călca pe nervi, sau ar fi devenit geloasă, deși doctotul Llyod nu menționează nici um bărbat, dar, totuși» plecarea cu vasul acela... Ei bine, știți ce spune toată lumea despre vapoare și călătorii pe mare.

Domnișoara Helier se opri, răsuflând dim greu și celor prezenți îi se păru că exteriorul încântătorului cap al Jamei era în mod clar superior interiorului.

— Mi-ar plăcea să expun o mulțime de motive, începu doamna Bantry. Dar cred că-mă rezum la unul. Ei bine, cred că tatăl domnișoarei Barton își însușise toată averea ruinându-l pe tatăl fetei Amy Durant, așa că Amy Durant s-a hotărât să se răzbune. O, nu, totul e invers. Ce plicticos! De ce stăpâna bogată să-și omoare biata sa damă de companie? Am greșit. Domnișoara Barton avea un frate mai tânăr care s-a împușcat din dragoste pentru Amy Durant. Domnișoara Barton așteaptă momentul potrivit. Amy își caută o slujbă. Domnișoara Barton o angajează ca damă de companie și o duce în Canare unde se răzbună. Cum vi se pare?

— Excelent, zise sir Henry. Numai că noi nu știm ca domnișoara Barton să fi avut vreodată un frate mai mic.

— Deducem asta, îl contră doamna Bantry. Dacă nu a avut un frate mai mic, atunci nu există nici un motiv. Așa că trebuie să fi avut un frate. Înțelegi, Watson?

— Totu-i foarte bine, Dolly, o liniști soțul ei, dar e numai o variantă.

— Bineînțeles că da, îl aprobă doamna Bantry. Tot ce putem face e să ghicim. N-avem nici un clu. Continuă, dragă, ghicește și tu.

— Pe cuvântul meu, nu știu ce să zic. Dar cred că e ceva în părerea domnișoarei Helier că s-ar fi dondănit pentru un bărbat. Uite ce e, Dolly, era probabil vreun înalt prelat. Amândouă trebuie să-i fi brodat vreun veșmânt de preot sau cam așa ceva și el l-a purtat întâi pe cel făcut de femeia Durant. Mă bazez pe asta, a fost ceva de soiul ăsta. Vedeți cum la sfârșit s-a dus la un reverend. Femeile astea își pierd toate capul când văd un preot frumos. Auzi de astea tot timpul.

— Cred că ar trebui să-mi prezint explicația puțin mai subtil, zise sir Henry, deși admit că este numai o supoziție. Presupun că domnișoara Barton a fost întotdeauna bolnavă mental. Există mai multe cazuri ca acesta decât v-ați imagina. Mania ei s-a întărit tot mai mult și-a început să creadă că e datorită ei să elimine din lume anumite persoane – probabil ceea ce se numește femei nefericite. Nu prea multe se știu despre trecutul domnișoarei Durant. Așa că este foarte posibil ca ea să fi avut un trecut – unul „nefericit”. Domnișoara Barton află de asta și hotărăște exterminarea. Mai târziu, justificarea actului ei începe să o urmărească și ea este copleșită de remușcare. Sfârșitul ei dovedește că e complet trăsnită. Acum, spuneți-mi dacă sunteți de acord cu mine, Miss Marple.

— Nici un cadavru, zise Miss Marple ferm. Asta-i lucrul care vă sare în față, dacă n-ar fi atâtea fleacuri care să vă ducă în eroare, inclusiv sugestia cu făcutul pe nebuna și remușcarea. Nici un cadavru. Acesta este adevăratul fapt semnificativ.

— Vreți să spuneți... Intervenii doamna Bantry, vreți să spuneți că n-a avut nici o remușcare? Că nu a fost, că nu s-a înecat?

— Ea, nu! Zise Miss Marple. Iar aduc vorba despre doamna Trout. Doamna Trout era foarte bună la inventat lucruri, dar eu i-am venit de hac. Și

eu nu pot să văd în domnișoara Barton a dumneavoastră o femeie roasă de remușcări. Să se înece? A plecat în Australia, dacă mă mai pricep la ghicit.

— Vă pricepeți, Miss Marple, declară admirativ doctorul Lloyd. Fără îndoială că vă pricepeți. Din nou m-a luat prin surprindere. M-ați fi putut doborî cu o pană, în ziua aceea la Melbourne.

— La aceasta v-ați referit când ați vorbit despre o coincidență finală? Doctorul Lloyd dădu afirmativ din cap.

— Da, a fost chiar un ghinion pentru domnișoara Barton... Sau domnișoara Amy Durrant, ori cum vreți să-i spuneți. M-am imbarcat pentru o vreme ca doctor pe o navă și, acostând în Melbourne, prima persoană pe care am văzut-o, când mă plimbam pe stradă, a fost doamna care crezusem că s-a înecat în Cornwall. Și-a dat seama că jocul se sfârșise, în ceea ce mă privește, așa că a făcut un lucru îndrăzneț – mi-a mărturisit totul. O femeie curioasă căreia îi lipsea complet, cred, simțul moral. Era cea mai mare dintr-o familie de nouă persoane, îngrozitor de săracă. Ceruseră o dată ajutor verișoarei lor bogate din Anglia, dar fuseseră respinși deoarece domnișoara Barton se certase cu tatăl lor. Aveau nevoie disperată de bani, pentru că cei trei frați mai mici erau fragili și necesitau tratament medical costisitor. Atunci Amy Barton se părea că se hotărâse să pună în aplicare planul ei de a ucide cu sânge rece. A plecat spre Anglia, plătindu-și drumul cu banii pe care-i câștiga ca guvernantă a unor copii. A obținut slujba de damă de companie a domnișoarei Barton, pretinzând că se numește Amy Durrant. A închiriat o cameră și a pus niște mobilă în ea, ca să-și creeze un fel de personalitate a ei. Planul cu înecul a fost o inspirație de moment. Aștepta un anumit prilej să se prezinte. Apoi, a însemnat finalul dramei, s-a întors în Australia și, la timpul potrivit, ea, frații și surorile ei i-au moștenit banii domnișoarei Barton ca cele mai apropiate rude.

— O crimă foarte îndrăzneată și chiar perfectă, zise sir Henry. Aproape crimă perfectă, dacă ar fi fost domnișoara Barton care ar fi murit în Canare. Bănuiala ar fi căzut asupra fetei Amy Durrant și legătura ei cu familia Barton ar fi putut fi descoperită; dar schimbarea de identitate și dubla crimă, cum ați putea-o numi, au îndepărtat orice urmă. Da, aproape crimă perfectă.

— Ce s-a întâmplat cu ea? Întrebă doamna Banttry. Ce ați făcut în această problemă doctore Lloyd?

— M-am trezit într-o situație foarte curioasă, doamnă Banttry. Ca dovezi, așa cum le presupune legea, aveam foarte puține. În același timp, erau anumite semne clare, pentru mine ca medic, că oricât de tare și viguroasă în aparență, doamna nu era destinată să trăiască mult pe lumea aceasta.

— Mă tem că nu, sir Henry, îi zâmbi, scuzându-se, Miss Marple. Cred că sfârșitul ei dovedește că a fost o femeie foarte inteligentă și responsabilă.

Jane Helier îl întrerupse cu un ușor țipăt.

— O! Am fost așa de proastă. Pot să mai ghicesc o dată? Sigur că trebuie să fi fost asta. Șantaj! Dama de companie o șantaja. Numai că nu văd de ce Miss Marple spune că a fost inteligent din partea ei să se sinucidă. Nu înțeleg deloc.

— Ah! Glumi sir Henry. Vedeți, Miss Marple a cunoscut un caz similar în St. Mary Mead.

— Întotdeauna râdeți de mine, sir Henry, îi reproșă Miss Marple. Trebuie să mărturisesc că-mi reamintește doar puțin de bătrâna doamnă. Ea lua pensia de bătrânețe pentru trei bătrâne moarte în diferite parohii.

— Mi se pare o crimă cât se poate de complicată și inventivă, mărturisi sir Henry. Dar mi se pare că nu aruncă nici o lumină asupra problemei noastre actuale.

— Sigur că nu, îl aprobă Miss Marple. Dumneavoastră nu vi se pare. Dar unele familii erau foarte sărace și pensia de bătrânețe era o mare binefacere pentru copii. Știu ce dificil e pentru cineva de afară să înțeleagă. Dar ceea ce vroiam să spun, de fapt, este că totul i s-a întâmplat unei bătrâne care era asemenea tuturor bătrânelor.

— Poftim? Întrebă sir Henry încurcat.

— Întotdeauna explic lucrurile așa de prost! Ceea ce vreau să spun e că atunci când doctorul Lloyd le-a descris prima dată pe cele două femei, el n-a știut ce e fiecare și cred că nimeni din hotel nu și-a dat seama. Ar fi remarcat, desigur, după vreo zi sau două, dar exact în ziua următoare una din cele două s-a înecat, și dacă cea care a rămas a spus că-i domnișoara Barton, cred că nu i-ar fi trecut niciodată prin cap cuiva că ea s-ar fi putut să nu fie.

— Vă gândiți... O înțeleg, zise sir Henry încet.

— Este chiar firesc să te gândești la asta. Draga doamnă Bantry a început în felul acesta chiar adineauri. De ce stăpâna bogată și-ar fi ucis brava ei doamnă de companie. E mult mai probabil ca să se fi întâmplat invers. Vreau să zic... Că așa se întâmplă lucrurile.

— Chiar? Întrebă sir Henry. Mă șocați.

— Dar, desigur, continuă Miss Marple, ea trebuia să poarte hainele domnișoarei Barton și acestea îi erau probabil puțin cam strâmte, așa încât, după înfățișarea ei generală, părea ca și cum se îngrășase puțin. De aceea am pus întrebarea. Un bărbat se gândește cu siguranță că doamna s-a îngrășat și nu că hainele s-au strâmtat, deși nu prea mă exprim foarte clar.

— Dar dacă Amy Durrant a ucis-o pe domnișoara Barton, ce a câștigat ea prin asta? Întrebă doamna Bantry. Nu putea să țină secretul o veșnicie.

— L-a ținut încă vreo lună sau cam așa ceva, sublinie Miss Marple. Și în timpul ăsta cred că a călătorit, ținându-se la distanță de oricare ar fi putut s-o recunoască. Asta am vrut să înțelegeți când am spus că o doamnă de anumită vârstă seamănă cu cele asemenea ei. Îmi închipui că fotografia de pe pașaportul ei nu a fost niciodată luată în seamăștiți cum sunt pașapoartele. Și apoi, în martie, s-a dus în locul acela din Cornwall și a început să se poarte ciudat, să atragă atenția asupra sa, pentru ca atunci când oamenii i-au găsit hainele pe plajă și i-au citit ultima scrisoare, ei să se gândească la concluzia obișnuită.

— Care anume? Întrebă Henry.

— M-am dus acasă la ea și am văzut restul familiei, o familie încântătoare, devotată surorii mai mari și fără să aibă nici cea mai mică idee că ea ar fi putut fi condamnată de comiterea unei crime. De ce să le aduc

nenorocire când nu puteam dovedi nimic? Mărturisirea, pe care mi-o făcuse doamna, n-a fost auzită de altcineva. Am lăsat natura să-și urmeze cursul. Domnișoara Amy Barton a murit șase luni mai târziu după ce m-am întâlnit cu ea. M-am întrebat adesea dacă a fost fericită și lipsită de remușcări până la sfârșit.

— Sigur că nu, spuse doamna Bantry.

— Așa cred, întâri Miss Marple. Doamna Trout a fost.

Jane Helier se cutremură puțin.

— Vai, zise ea. E foarte, foarte palpitant. Nu prea înțeleg acum cine pe cine a înecat. Și cum de a ajuns doamna Trout în povestea asta.

— N-a ajuns, dragă, o liniști Miss Marple. Ea a fost doar o persoană, o persoană nu prea drăguță din sat.

— O! Se lămuri Jane. În sat. Dar niciodată nu se întâmplă nimic în sat, nu-i așa? Oftă. Sunt sigură că n-aș avea minte deloc dacă aș trăi într-un sat.

SFÂRȘIT

1 Plantă din familia crinului, cu frunze late, ascuțite în vârf, frecvent cultivată ca ornament de interior și considerată adesea ca simbol al respectabilității aristocratice și al înaltei burghezii.

2 Pește (*Gaudus acglifinus*) din familia codului dar mai mic, întâlnit în apele Atlanticului de Nord și folosit mult ca hrană.

3 „Peerage of England, Scotland and Ireland”, volum referitor la-nobilime, publicat de John Debrett, în 1802, tipărit anual.

4 Camorra – organizație teroristă secretă italiană. Își are originile în Neapole, în anii 1830. Operațiunile sale au inclus activități criminale de diferite feluri, ca jafuri, șantaje, tâlhării la drumul mare. La sfârșitul anilor 1840, Camorra a cucerit o mare putere politică, dar apoi a pierdut terenul, în 1911, guvernul italian i-a aplicat o lovitură puternică. Totuși, organizația nu este încă lichidată.

5 onestitate în engleză, clar și dalie.

6 death, în engleză.

7 (În anglo-indiană) un fel ușor de mâncare pentru dimineața devreme.

8 e o plantă.

9 (engl.) slack -moale, neglijent, inactiv.

10 o substanță închisă la culoare obișnuită din niște plante din Irak și vestul Indiei și folosită în medicină ca antispasmodic.

11 Sir Lawrence Alma-Tadema (1836-1912), pictor de subiecte clasice, născut în Olanda și naturalizat ca englez.

12 Frederic, baron Leighton de Stretton (1830-1896), pictor englez și președinte al Academiei Regale.

13 Azil în Berkshire pentru nebuni-criminali.

14 Cyrus II cel Mare, rege persan (559-530 î.e.n.) din dinastia Ahemenizilor; fondatorul Imp.persan; a cucerit Media (550 î.e.n.), Lidia (547

î.e.n.) și Babilonul (539 î.e.n.); Iudeea, stat constituit în c. 926 î.e.n. Fusesse” ocupat în 587 î.e.n. De babilonieni.

15 Există o oarecare asemănare între pronunția cuvintelor Julian și jewels (bijuterii, pietre prețioase, rubine la un ceas).

16 specie mexicană cu frunze mari roșii care înconjoară flori mici galbene (bot. Euphorbia pulcherrima); denumire de la J. R. Poinsett, ambasador american în Mexic, care a descoperit-o.

17 referire la yoga.

18 referire la yogism, anglicanism și, mai departe, la Buchananism.

19 o mișcare religioasă, fondată de evanghelistul american Frank Buchanan la Universitatea Oxford în 1921, care propăvăduia: „cinste, puritate, dragoste și altruism absolute”.

20 referire la Hawley Harvey Crippen (1862-1920); arestat pentru că și-a otrăvit soția, a fost spânzurat, după unul dintre cele mai senzaționale procese ale secolului.

21 Cercetaș.

22 Cel mai vechi procedeu de fotografiere, astăzi abandonat, care fixa imaginile pe plăci de cupru argintate, sensibilizate cu vapori de iod și de brom; se dezvoltă prin expunere, la vapori de mercur; de la numele inventatorului, Louis Daguerre (1789-1851).